

รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง
OPERATIONAL MODEL FOR INTERNAL QUALITY ASSESSMENT OF EDUCATIONAL
INSTITUTIONS UNDER THE CHONBURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE BY PARTICIPATION WITH EMPOWERMENT ASSESSMENT

พิมพ์ลดา สิ้นฐานาวา

รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ปริญญานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวัด ประเมิน และวิจัยการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ปีการศึกษา 2568
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

OPERATIONAL MODEL FOR INTERNAL QUALITY ASSESSMENT OF EDUCATIONAL
INSTITUTIONS UNDER THE CHONBURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA
OFFICE BY PARTICIPATION WITH EMPOWERMENT ASSESSMENT

A Dissertation Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of DOCTOR OF PHILOSOPHY
(Doctor of Philosophy Program in Educational Measurement Evaluation and Research)
Faculty of Education, Srinakharinwirot University
2025
Copyright of Srinakharinwirot University

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ของ

พิมพ์ลดา สีนธนาภา

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการวัด ประเมิน และวิจัยการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

คณะกรรมการสอบปากเปล่าปริญญานิพนธ์

..... ที่ปรึกษาหลัก ประธาน
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวิภา ตั้งประภา) (รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ)

..... ที่ปรึกษาร่วม กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์) (รองศาสตราจารย์ ดร.อิทธิพัทธ์ สุธันพรกุล)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรอุมา เจริญสุข)

ชื่อเรื่อง	รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง
ผู้วิจัย	พิมพ์ลดา สินธุนาวา
ปริญญา	ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต
ปีการศึกษา	2568
อาจารย์ที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวีภา ตั้งประภา
อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม	ศาสตราจารย์ ดร. องอาจ นัยพัฒน์

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง การดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการดำเนินงาน และระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการดำเนินงาน ตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เครื่องมือการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นแบบตอบสนองคู่ แบบสัมภาษณ์สาเหตุของความต้องการจำเป็นและแนวทางการมีส่วนร่วม แบบประเมินคุณภาพของรูปแบบฯ แบบทดสอบความรู้ แบบสอบถามการมีส่วนร่วม แบบวัดเจตคติ แบบสัมภาษณ์การดำเนินงาน และแบบประเมินความพึงพอใจ การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าดัชนี $PNI_{modified}$ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า 1) ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายใน คือ ขั้นตอนการ ร้องลงมาคือขั้นตอนการจัดทำรายงานผลการประเมิน และขั้นตอนการดำเนินงาน ตามลำดับ สาเหตุสำคัญ คือ บุคลากรขาดโอกาสในการมีส่วนร่วม ไม่มีระบบและขั้นตอนการดำเนินงานในการมีส่วนร่วมที่ชัดเจน แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วม คือ การเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน และการจัดทำระบบและขั้นตอนการปฏิบัติงานที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมที่ชัดเจน 2) รูปแบบการดำเนินงาน ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่ บทนำ แนวทางการสร้างและการใช้รูปแบบฯ และการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในฯ พร้อมแนวทางการประเมินคุณภาพในแต่ละมาตรฐานการศึกษา ทั้งนี้รูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีคุณภาพด้านความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความถูกต้อง และความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ผลการใช้รูปแบบฯ พบว่า ความรู้และเจตคติต่อการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้บริหารและครูผู้สอนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในอยู่ในระดับมากที่สุด มีแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการทำงานไปในทิศทางที่ดีขึ้น และมีความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบฯ อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา, การมีส่วนร่วม, การประเมินเสริมพลัง

Title	OPERATIONAL MODEL FOR INTERNAL QUALITY ASSESSMENT OF EDUCATIONAL INSTITUTIONS UNDER THE CHONBURI PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE BY PARTICIPATION WITH EMPOWERMENT ASSESSMENT
Author	PIMLADA SINTUNAWA
Degree	DOCTOR OF PHILOSOPHY
Academic Year	2025
Thesis Advisor	Assistant Professor Taviga Tungprapa
Co Advisor	Professor Dr. Ong-art Naiyapatana

The purpose of this research was to develop an operational model for internal quality assessment of educational institutions under the Chonburi Primary Educational Service Area Office by participation with empowerment assessment. The research was conducted in three phases: Phase 1 identified the needs for personnel participation in internal quality assessment, Phase 2 focused on developing the operational model, and Phase 3 examined the results of the model's implementation. The participants consisted of school administrators and teachers. Research instruments included a dual-response needs assessment questionnaire, interview forms addressing the causes of needs and guidelines for participation, knowledge tests, a participation questionnaire, attitude scales, an implementation interview form, and a satisfaction assessment form. Data were analyzed using $PNI_{modified}$ mean, standard deviation, a dependent samples t-test, and content analysis. The results revealed that: 1) The highest level of need for personnel participation in internal quality assessment was found in the preparation stage, followed by the implementation and reporting stages, respectively. The main causes included limited opportunities for personnel participation, as well as the absence of clear systems and procedures to support participatory practices. Strategies to enhance participation emphasized providing opportunities for all personnel to be involved in every stage of the process and establishing clear operational systems and procedures that support participation. 2) The developed operational model consisted three main components: an introduction, guidelines for model development and implementation, and operational procedures for internal quality assessment with specific assessment guidelines aligned with each educational standard. The model demonstrated the highest level of quality in terms of usefulness, feasibility, appropriateness, accuracy, and accountability. 3) The results of the model implementation indicated that post-test knowledge and attitudes toward internal quality assessment were significantly higher than pre-test levels at the .05 significance level. Administrators and teachers exhibited the highest level of participation in internal quality assessment operations, showed positive improvements in operational behaviors, and reported the highest level of satisfaction with the developed model.

Keyword : Internal quality assessment, Personal participation, Empowerment assessment

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยรู้สึกภาคภูมิใจเป็นอย่างยิ่งในการทำปริญญานิพนธ์เล่มนี้ให้สำเร็จลุล่วงด้วยดีและมีคุณค่าต่อวงการศึกษ ซึ่งความภูมิใจนี้จะเกิดขึ้นไม่ได้เลยถ้าไม่ได้รับกำลังใจ คำแนะนำ พร้อมด้วยมิตรภาพดี ๆ จากบุคคลสำคัญของผู้วิจัย บุคคลที่สำคัญยิ่งที่ทำให้การทำปริญญานิพนธ์เล่มนี้มีถูกต้องตามหลักวิชาการเป็นงานวิจัยที่สมบูรณ์ ซึ่งตลอดระยะเวลาในการทำปริญญานิพนธ์เล่มนี้ท่านคอยให้คำแนะนำและช่วยแก้ไขปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ จนปริญญานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวิกา ตั้งประภา อาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ในความเสียสละ พุ่มเทพธัญญาและใจจนทำให้ผู้วิจัยเกิดการเรียนรู้มีประสบการณ์ที่ล้ำค่า และสร้างแรงบันดาลใจที่อยากจะทำผลงานทางวิชาการให้มีคุณค่าต่อไป

ขอขอบพระคุณ รศ.ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ ประธานกรรมการสอบปริญญานิพนธ์ ศ.ดร.องอาจ นัยพัฒน์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม รศ.ดร.อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ และผศ.ดร.อรอุมา เจริญสุข นอกจากเป็นกรรมการสอบปริญญานิพนธ์แล้ว ท่านยังเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาประจำรุ่นนิสิตปริญญาเอกรหัส 63 ที่คอยให้กำลังใจ คำแนะนำและปลั่งบวกลเมอ ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญทุกท่านในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่งได้ให้ข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อปริญญานิพนธ์เล่มนี้ ขอขอบพระคุณคณาจารย์ประจำภาควิชาการวัดและวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒทุกท่าน ในการประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ด้านการวัด ประเมิน และวิจัยการศึกษา ตลอดจนความรู้และประสบการณ์นอกตำราอันทรงคุณค่าให้แก่ผู้วิจัยจนสามารถนำไปสู่การประยุกต์ใช้เพื่อการทำวิจัยในวิชาชีพที่มีคุณค่าต่อไป

ขอขอบคุณผู้บริหารและคณะครูโรงเรียนวัดทองคั้ง “โพธิ์จันประชาสรรค์” ตัวอย่างการวิจัยในการให้ความร่วมมือการเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัยจนสำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี และขอขอบคุณกัลยาณมิตรทุกคนที่ให้ความช่วยเหลือเกื้อกูล สนับสนุน ส่งเสริม และให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

ท้ายที่สุดนี้ ผู้วิจัยได้รับกำลังใจและปลั่งบวกลจากคุณพ่อวีรพัฒน์ คุณแม่มาลี สีนันทนา นางวรชาติ อุทัยทิศ และนางสาวพรพิมล ปะสังคะเต ที่เป็นกำลังใจจนสำเร็จการศึกษาปริญญาดุษฎีบัณฑิตในครั้งนี้ อย่างภาคภูมิใจ

พิมพ์ลดา สีนันทนา

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญรูปภาพ	ณ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง	1
คำถามการวิจัย.....	6
ความมุ่งหมายของการวิจัย	7
ความสำคัญของการวิจัย	7
ขอบเขตของการวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	12
กรอบแนวคิดในการวิจัย	19
สมมติฐานในการวิจัย.....	22
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	23
1. มโนทัศน์และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา.....	24
2. มโนทัศน์และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	30
3. มโนทัศน์และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความต้องการจำเป็น	45
4. มโนทัศน์และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม	49
5. มโนทัศน์และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินแบบเสริมพลัง	61

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	72
ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานใน การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	74
ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการสอบถาม	74
ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์.....	80
ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการ ประเมินเสริมพลัง	83
ตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการ ประเมินเสริมพลัง.....	83
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์หาคุณภาพของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพ ภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดย ใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง.....	84
ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วม ร่วมกับการประเมินเสริมพลัง.....	88
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	114
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	114
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมิน คุณภาพภายในของสถานศึกษา	115
ตอนที่ 1.1 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการ ประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา.....	115
ตอนที่ 1.2 ผลการวิเคราะห์สาเหตุที่ก่อให้เกิดความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการ ดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และแนวทางการมีส่วน ร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	123

ตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานในประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมิน เสริมพลัง	138
ตอนที่ 2.1 ผลการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วน ร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง	138
ตอนที่ 2.2 ผลการหาคุณภาพของรูปแบบการดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วน ร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง	156
ตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการดำเนินงานในประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการ ประเมินเสริมพลัง	166
ตอนที่ 3.1 ผลการวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา.....	167
ตอนที่ 3.2 ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา.....	167
ตอนที่ 3.3 ผลการศึกษาเจตคติต่อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง	171
ตอนที่ 3.4 ผลการศึกษาพฤติกรรมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง	183
ตอนที่ 3.5 ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการดำเนินงานในการประเมิน คุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง	191
ตอนที่ 3.6 ผลการศึกษาผลการดำเนินงานการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมิน คุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง	193
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ	207

สรุปผลการวิจัย.....	209
1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ของการมีส่วนร่วมในการประเมิน คุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี	209
2. ผลการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับ การประเมินเสริมพลัง.....	210
3. ผลการศึกษาผลการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมี ส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง.....	212
อภิปรายผล	213
1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ของการมีส่วนร่วมในการประเมิน คุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ชลบุรี	213
2. ผลการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับ การประเมินเสริมพลัง.....	217
3. การศึกษาผลการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมี ส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง.....	221
ข้อเสนอแนะ	226
1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้	226
2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป	228
บรรณานุกรม	229
ภาคผนวก.....	243
ภาคผนวก ก	244

ภาคผนวก ข	251
ภาคผนวก ค	256
ภาคผนวก ง	275
ภาคผนวก จ	293
ประวัติผู้เขียน.....	365

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 จำนวนประชากรและตัวอย่าง	75
ตาราง 2 จำนวนประชากรผู้บริหารและครูผู้สอนจากโรงเรียนในสหวิทยาเขตเมืองชลบุรี 3 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1	90
ตาราง 3 จำนวนข้อคำถามการมีส่วนร่วมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษา ในแต่ละขั้นการดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	97
ตาราง 4 จำนวนข้อคำถามของแบบวัดเจตคติต่อการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษาในแต่ละขั้นการดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	100
ตาราง 5 การเปรียบเทียบสภาพที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่คาดหวังในการมีส่วนร่วมในการ ดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในภาพรวม	117
ตาราง 6 แสดงความสัมพันธ์ของขั้นตอนการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา แนวทางในการส่งเสริมบุคลากรจากผลวิจัยความต้องการจำเป็น (ในระยะที่ 1) แนวคิดการมีส่วน ร่วม ทฤษฎีการประเมินเสริมพลัง และแนวคิดการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษาตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA)	139
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินคุณภาพด้านความเป็น ประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง และด้านความรับผิดชอบ ของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง โดย ภาพรวม	157
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินคุณภาพด้านความเป็น ประโยชน์ ของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมิน เสริม พลัง	158
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินคุณภาพด้าน ความ เป็นไปได้ของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัด	

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมิน เสริมพลัง	159
ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินคุณภาพด้าน ความเหมาะสมของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมิน เสริมพลัง	161
ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินคุณภาพด้าน ความถูกต้องของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมิน เสริมพลัง	162
ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินคุณภาพด้าน ความรับผิดชอบของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมิน เสริมพลัง	164
ตาราง 13 สรุปประเด็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อพัฒนารูปแบบ.....	165
ตาราง 14 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ระหว่างก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบฯ	167
ตาราง 15 ผลการสอบถามการมีส่วนร่วมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาของบุคลากรในสถานศึกษา โดยภาพรวม.....	168
ตาราง 16 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาของบุคลากรในสถานศึกษา ขั้นการวางแผน (Plan)	169
ตาราง 17 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาของบุคลากรในสถานศึกษา ขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do)	170
ตาราง 18 ผลการศึกษาเจตคติต่อการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ระหว่างก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมิน เสริมพลัง โดยภาพรวม	171

ตาราง 19 ผลการศึกษาเจตคติต่อการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ระหว่างก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ขั้นการวางแผน (Plan).....	173
ตาราง 20 ผลการศึกษาเจตคติต่อการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ระหว่างก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do)	176
ตาราง 21 ผลการศึกษาเจตคติต่อการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ระหว่างก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ขั้นการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check)	179
ตาราง 22 ผลการศึกษาเจตคติต่อการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ระหว่างก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act)	181
ตาราง 23 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเจตคติต่อการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ระหว่างก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบฯ	183
ตาราง 24 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง	191
ตาราง 25 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบสอบถามความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี.....	276
ตาราง 26 แสดงค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี.....	278

ตาราง 27 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินคุณภาพด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง และด้านความรับผิดชอบของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง	280
ตาราง 28 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก(r) ของความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	284
ตาราง 29 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) การสอบถามการมีส่วนร่วมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาของบุคลากรในสถานศึกษา	286
ตาราง 30 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และค่าอำนาจจำแนกแบบวัดเจตคติต่อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	288
ตาราง 31 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง.....	290

สารบัญรูปภาพ

หน้า

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	21
ภาพประกอบ 2 แสดงความสัมพันธ์ของการประกันคุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพ ภายนอก.....	30
ภาพประกอบ 3 การดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	36
ภาพประกอบ 4 แนวทางการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา .	38
ภาพประกอบ 5 การดำเนินการวิจัยทั้ง 3 ระยะ	73
ภาพประกอบ 6 กรอบแนวคิดการวิจัยระยะที่ 1	74
ภาพประกอบ 7 กรอบแนวคิดการวิจัยระยะที่ 2	83
ภาพประกอบ 8 ขั้นตอนการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายใน ของ สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับ การประเมินเสริมพลัง	88
ภาพประกอบ 9 แนวทางการสร้างแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานการประเมิน	93
ภาพประกอบ 10 แบบแผนการทดลองเบื้องต้น แบบแผน 1 กลุ่มวัดก่อนและหลัง (pre - experimental design : one-group pretest-posttest design)	110
ภาพประกอบ 11 รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วม ร่วมกับการประเมินเสริม พลัง	149
ภาพประกอบ 12 กิจกรรมขั้นการวางแผน (Plan).....	150
ภาพประกอบ 13 กิจกรรมขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do).....	151
ภาพประกอบ 14 คู่มือแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา.....	153
ภาพประกอบ 15 ขั้นตอนการดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา.....	154

ภาพประกอบ 16 กิจกรรมการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check)	155
ภาพประกอบ 17 กิจกรรมการปรับปรุงพัฒนา (Act)	156
ภาพประกอบ 18 ตัวอย่างคู่มือแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	200
ภาพประกอบ 19 ตัวอย่างออกแบบขั้นตอนการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษาของมาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ตัวบ่งชี้ 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (1.1.1 ความสามารถในการอ่าน และการเขียนสื่อสารภาษาไทย)	201
ภาพประกอบ 20 ตัวอย่างออกแบบขั้นตอนการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษาของมาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ ตัวบ่งชี้ 2.2 มีระบบบริหาร จัดการคุณภาพของสถานศึกษา	202
ภาพประกอบ 21 ตัวอย่างออกแบบขั้นตอนการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษาของมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตัวบ่งชี้ 3.1 จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิต 202	202
ภาพประกอบ 22 ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาของ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ตัวบ่งชี้ 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (1.1.1 ความสามารถในการ อ่าน และการเขียนสื่อสารภาษาไทย)	203
ภาพประกอบ 23 ตัวอย่างแพลตฟอร์มบันทึกข้อมูลการประเมินในรูปแบบออนไลน์ ของมาตรฐาน ที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ตัวบ่งชี้ 1.2.3 นักเรียนยอมรับที่จะอยู่ร่วมกัน บนความแตกต่างและ หลากหลาย ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด	204
ภาพประกอบ 24 ตัวอย่างแพลตฟอร์มบันทึกข้อมูลการประเมินในรูปแบบออนไลน์ ของมาตรฐาน ที่ 3 ตัวบ่งชี้ 3.1 จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ ชีวิต.....	204
ภาพประกอบ 25 ตัวอย่างเกณฑ์การประเมินผล วิธีการรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ของมาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ตัวบ่งชี้ 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	205
ภาพประกอบ 26 ตัวอย่างเกณฑ์การประเมินผล วิธีการรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล ของมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตัวบ่งชี้ 3.5 มีการ แลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับ เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้	206

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 มาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 48 ได้ระบุไว้ว่า ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ทั้งการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษา การดำเนินการตามแผนพัฒนาการศึกษา การประเมินผล ติดตาม ตรวจสอบคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ในด้านการบริหารจัดการ การศึกษา และการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด และจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2563, หน้า 12) เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพภายนอก จากกรอบแนวคิดเชิงนโยบายดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา มิได้เป็นเพียงกิจกรรมด้านการตรวจสอบหรือการรายงานผลตามข้อกำหนดเท่านั้น หากแต่เป็นกระบวนการบริหารจัดการเชิงระบบที่สถานศึกษาดำเนินการด้วยตนเองอย่างมีเป้าหมาย เพื่อควบคุม ตรวจสอบ ติดตาม และยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยครอบคลุมกระบวนการสำคัญตั้งแต่การกำหนดมาตรฐานและเป้าหมายคุณภาพ การวางแผนพัฒนา การดำเนินงานตามแผน การประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ ตลอดจนการนำผลการประเมินไปใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานในรอบถัดไป ทั้งนี้ การประเมินคุณภาพภายในจึงถือเป็นองค์ประกอบสำคัญของการบริหารจัดการสถานศึกษา ที่ต้องอาศัยความเป็นระบบ ความต่อเนื่อง และการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทุกฝ่าย เพื่อให้ผลการประเมินสะท้อนคุณภาพการดำเนินงานที่แท้จริง และสามารถนำไปใช้เป็นเครื่องมือเชิงกลยุทธ์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

แม้การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาจะถูกกำหนดให้เป็นกลไกสำคัญของการบริหารจัดการและการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยมุ่งให้สถานศึกษานำกระบวนการประเมินมาใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุม ติดตาม และยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างยั่งยืน แต่การบรรลุเป้าหมายดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยระบบการดำเนินงานที่

ชัดเจน การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย และการใช้ผลการประเมินเพื่อการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างแท้จริง หากกระบวนการประเมินถูกดำเนินการอย่างเป็นเพียงเพื่อจัดทำเอกสารหรือรายงานผลตามข้อกำหนดเท่านั้น ย่อมไม่สามารถสะท้อนคุณภาพการดำเนินงานที่แท้จริงของสถานศึกษาได้ และไม่ก่อให้เกิดคุณค่าต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระยะยาว (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559; สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2563) ประเด็นดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นว่า การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาควรมุ่งเน้นการประเมินเพื่อการเรียนรู้และการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา มากกว่าการประเมินเพื่อการควบคุมหรือการรายงานผลเพียงอย่างเดียว ด้วยเหตุนี้การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาจึงยึดหลักการที่ว่า การประเมินเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู อาจารย์ หรือบุคลากรสายสนับสนุน โดยเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ดำเนินงาน ติดตามประเมินผล และร่วมกันพัฒนาอย่างเป็นระบบ (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2563)

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาการดำเนินงานด้านการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในทางปฏิบัติ พบว่ายังคงมีความแตกต่างอย่างชัดเจนระหว่างหลักการที่กำหนดไว้กับสภาพการดำเนินงานจริง โดยรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ 2566 ของสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี (2567) พบว่า สถานศึกษาบางแห่งไม่เห็นความสำคัญของการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) จากแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2566–2570 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 (2565) ยังพบว่า จุดอ่อนด้านระบบในการดำเนินงานของหน่วยงาน คือ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจในการประเมินคุณภาพภายใน นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT Analysis) จากแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2566–2570 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 (2565) ยังพบว่า จุดอ่อนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินการประกันคุณภาพภายในของหน่วยงาน การปฏิบัติงานบางส่วนมีปัญหาและอุปสรรค บุคลากรบางส่วนขาดความร่วมมือในการทำงาน ช่องทางการพัฒนาบุคลากรไม่หลากหลาย ซึ่งปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นถึงข้อจำกัดของระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างชัดเจน สภาพปัญหาข้างต้นยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปาลิตา ตึงแดง, ลินดา นาคโปย และ พรทิพย์ อ้นเกษม (2568) ที่พบว่า ระดับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด

จากสภาพปัญหาดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่า การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ยังคงมุ่งเน้นการปฏิบัติตามนโยบายและการจัดทำรายงานเป็นหลัก มากกว่าการใช้กระบวนการประเมินเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างแท้จริง การดำเนินงานด้านการประเมินยังคงจำกัดอยู่กับบุคลากรเพียงบางกลุ่ม เช่น ผู้บริหารหรือคณะทำงานเฉพาะกิจ ขณะที่ครูและบุคลากรส่วนใหญ่มีบทบาทเพียงการจัดเตรียมข้อมูลหรือเอกสารประกอบการประเมิน ส่งผลให้กระบวนการประเมินขาดการเรียนรู้ร่วมกัน การวิเคราะห์ข้อมูลอย่างลึกซึ้ง และการสะท้อนผลอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมที่ยังไม่ทั่วถึงทำให้บุคลากรไม่เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของกระบวนการประเมิน ไม่เห็นคุณค่าและประโยชน์ของการประเมินคุณภาพภายใน และไม่สามารถนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนหรือการบริหารจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในภาพรวม สภาพดังกล่าวส่งผลให้การประเมินคุณภาพภายในไม่สามารถทำหน้าที่เป็นกลไกในการขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และไม่เอื้อต่อการสร้างวัฒนธรรมคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างแท้จริง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของจำนงค์ จันวิจิตร (2559) ที่พบว่า พบว่า ด้านที่มีการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาน้อยที่สุด คือ ด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของครู ในภาพรวมการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิชาวิ จันทรพิ้ง และนิดา เปี่ยมพิชนะ (2565) ซึ่งพบว่า ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านการประเมินผลและการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยมีข้อเสนอแนะให้ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูในการประเมินผล เพื่อนำไปสู่การรายงานผลการประเมินตนเองต่อผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ สรุปได้ว่าข้อจำกัดของการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาไม่ได้เกิดจากกรอบนโยบายหรือหลักการของระบบประกันคุณภาพ หากแต่เกิดจากกระบวนการนำไปสู่การปฏิบัติที่ยังขาดการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรอย่างเป็นระบบ ขาดการสร้างความรู้ถึงคุณค่าและบทบาทของการประเมิน และขาดกลไกที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ส่งผลให้การประเมินคุณภาพภายในไม่สามารถทำหน้าที่เป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมและเป็นเครื่องมือในการพัฒนาสถานศึกษาได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ

ดังนั้นแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างยั่งยืนจึงจำเป็นต้องมุ่งพัฒนาที่ต้นทางของกระบวนการ โดยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคน ระบบ และรูปแบบการทำงานควบคู่กันไป โดยเฉพาะการพัฒนาศักยภาพ ทักษะ และบทบาทของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน

คุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อให้สามารถมีส่วนร่วมในการคิด วิเคราะห์ และตัดสินใจ รวมถึงใช้ผลการประเมินเป็นฐานข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้หากบุคลากรได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติที่เหมาะสมต่อการดำเนินงาน ประเมิน ย่อมส่งผลให้พฤติกรรมการทำงานเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่เอื้อต่อความสำเร็จของงาน และสถานศึกษาในระยะยาว (ธำรงค์ศักดิ์ คงคาสวัสดิ์, 2553; จันทราณี สงวนนาม, 2553) นอกจากนี้จำเป็นต้องส่งเสริมให้บุคลากรสามารถเรียนรู้จากกระบวนการประเมินตนเอง มีการสะท้อนผลการดำเนินงาน และนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นการปรับเปลี่ยนบทบาทของการประเมินจากการมุ่งควบคุมและตรวจสอบ ไปสู่การประเมินเพื่อการเรียนรู้และการพัฒนาอย่างแท้จริง ควบคู่กับการนำการมีส่วนร่วมมาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาการประเมินผลคุณภาพภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยการมีส่วนร่วมดังกล่าวเป็นกระบวนการที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นผู้ที่เกี่ยวข้องโดยตรงหรือโดยอ้อม ได้เข้ามามีบทบาทและความรับผิดชอบในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมวางแผนจัดการ ร่วมตัดสินใจแก้ปัญหา ไปจนถึงการร่วมดำเนินการและประเมินผล ซึ่ง Cohen & Uphoff (1981) ได้อธิบายขั้นตอนของการมีส่วนร่วมไว้ 4 ขั้น ดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) ซึ่งครอบคลุมการริเริ่มตัดสินใจ การดำเนินการตามการตัดสินใจ และการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรม 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (Implementation) ในลักษณะของการสนับสนุนทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหารจัดการ และการให้ความร่วมมือ 3) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งเป็นกระบวนการควบคุม ตรวจสอบ และสะท้อนผลการดำเนินกิจกรรมทั้งหมดเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงการดำเนินงานในระยะต่อไป และ 4) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ทั้งในด้านผลประโยชน์ทางวัตถุ ทางสังคม และทางบุคคล การมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนดังกล่าวจึงเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างความรู้สึกรับผิดชอบร่วมกัน และการเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากร ซึ่งจะช่วยสนับสนุนให้การดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน

จากแนวคิดการมีส่วนร่วมดังกล่าวมาสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการและวิธีการดำเนินงานที่เปิดโอกาสให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องเข้ามามีบทบาทในกระบวนการประเมินคุณภาพภายในอย่างแท้จริง เมื่อบุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีการติดต่อสื่อสาร และมีการติดต่อสื่อสาร และการประสานงานเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลในการเก็บรวบรวมข้อมูลและหลักฐานประกอบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา จะช่วย

เสริมสร้างความรู้สึกรับเป็นเจ้าของและความรับผิดชอบร่วมกันต่องาน อีกทั้งยังเอื้อต่อการปรับปรุงและพัฒนาการทำงานของทีมนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้บุคลากรเกิดความผูกพันในฐานะผู้มีส่วนร่วมในการเสนอแนวคิด ได้มีโอกาสในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นด้วยตนเอง ซึ่งปัจจัยเหล่านี้ล้วนมีส่วนช่วยเสริมสร้างความสุขในการทำงานและแรงจูงใจในการปฏิบัติงานให้เพิ่มสูงขึ้น โดยมีผู้บริหารเป็นผู้อำนวยความสะดวกหรือผู้นำที่สนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถดำเนินงานจนบรรลุผลสำเร็จ พร้อมเปิดโอกาสให้บุคลากรได้พัฒนาตนเองผ่านการใช้เทคนิคการประเมิน รวมถึงข้อค้นพบจากการประเมินมาใช้เป็นเครื่องมือในการกระตุ้นให้เกิดการพัฒนา การปรับปรุง และการกำกับตนเอง ทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งกระบวนการดังกล่าวช่วยให้บุคลากรได้เรียนรู้และพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน ที่กล่าวมานี้ทั้งหมดคือ การประเมินเสริมพลัง ที่เน้นการใช้กระบวนการประเมินเป็นเครื่องมือในการพัฒนาความสามารถของบุคลากรให้สามารถประเมินและพัฒนางานของตนเองได้อย่างต่อเนื่อง โดยให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของบุคลากรในทุกขั้นตอนของการประเมิน การเรียนรู้จากผลการประเมิน และการนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงาน ซึ่งช่วยปรับเปลี่ยนบทบาทของการประเมินจากการมุ่งตรวจสอบและควบคุม ไปสู่การประเมินเพื่อการเรียนรู้ การพัฒนา และการเสริมสร้างพลังอำนาจให้แก่บุคลากรอย่างแท้จริง (Fetterman, 2001) ทั้งนี้การประเมินแบบเสริมพลังในระยะแรกประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) การรวบรวมข้อมูล (Taking Stock) หรือตรวจสอบสถานภาพของโครงการว่าอยู่ ณ จุดใด รวมถึงการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งของโครงการ 2) การกำหนดเป้าหมายที่ต้องการบรรลุ (Setting Goals) เป้าหมายที่กำหนดนั้นต้องมีลักษณะสัมพันธ์กับกิจกรรมโครงการ ด้วยวิธีการระดมสมองซึ่งมีลักษณะบรรยากาศแบบประชาธิปไตย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จนได้เป้าหมายที่ทุกคนเห็นสอดคล้องกันหรือเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่ต้องการจะบรรลุ 3) การพัฒนากลยุทธ์เพื่อปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย (Developing Strategies) ผู้มีส่วนร่วมในโครงการช่วยกันรับผิดชอบในการเลือก และพัฒนากลยุทธ์เพื่อให้กิจกรรมโครงการดำเนินงานจนประสบผลสำเร็จ และ 4) การจัดหาหลักฐานที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน (Documenting Progress) ในขั้นนี้ผู้มีส่วนร่วมในโครงการควรพิจารณาใช้หลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้า ความสัมพันธ์กับเป้าหมายของโครงการและหลักฐานต้องมีความน่าเชื่อถือด้วย ต่อ Fetterman and Wanderman (2007) ได้พัฒนาปรับปรุงขั้นตอนการประเมินแบบเสริมพลังเหลือ 3 ขั้นตอน เพื่อพัฒนาบุคคลในโครงการให้สามารถประเมินได้ด้วยตนเอง แต่สาระสำคัญยังมีลักษณะการดำเนินการเหมือนกับ 4 ขั้นตอน การประเมินแบบเสริมพลังวิธี 3 ขั้นตอน (Three-step Approach) เป็นวิธีที่ได้รับความนิยมและนำไปใช้โดยทั่วไปเนื่องจากมีขั้นตอนที่ง่าย และมีลักษณะสอดคล้อง

กับการวางแผนดำเนินงานโครงการ นอกจากนี้การประเมินผลยังส่งเสริมการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม การคิดค้นนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในหน่วยงาน ก็เป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาความสามารถในการปฏิบัติงาน การส่งเสริมให้เกิดการพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพและมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ก็จะส่งผลให้เกิดประสิทธิผลของสถานศึกษา นอกจากสถานศึกษาจะได้งานตามเป้าหมายแล้ว การร่วมมือกันทำงานโดยมีผู้บริหารเป็นผู้เสริมสร้างพลังอำนาจโดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการคิดและร่วมตัดสินใจให้ทุกคนได้พัฒนาความรู้ความสามารถ และมีระบบการให้รางวัลอย่างยุติธรรม กลยุทธ์เหล่านี้จะช่วยให้บุคลากรมีขวัญและกำลังใจในการทำงาน ปฏิบัติงานให้กับสถานศึกษาอย่างเต็มความสามารถ มีความสุขกับการทำงานและในที่สุด ทุกคนจะมีความยึดมั่นผูกพันต่อสถานศึกษา

ด้วยปัจจัยที่กล่าวมาทั้งหมดนี้ สะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการยกระดับการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา จากการดำเนินงานและการรายงานผลตามนโยบาย ไปสู่กระบวนการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบและยั่งยืน โดยเฉพาะการออกแบบรูปแบบการดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายในที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรทุกฝ่ายอย่างแท้จริง ควบคู่กับการนำแนวคิดการประเมินผลมาใช้เป็นกลไกในการพัฒนาศักยภาพ ทัศนคติ และบทบาทของบุคลากรด้านการประเมินคุณภาพภายใน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจพัฒนารูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินผลเป็นกลไกสำคัญในการเสริมสร้างศักยภาพของ ซึ่งรูปแบบดังกล่าวเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบในทุกขั้นตอนของการประเมิน ตั้งแต่การร่วมวิเคราะห์มาตรฐานและตัวบ่งชี้ การออกแบบวิธีการและเครื่องมือประเมิน การดำเนินงานและการเก็บรวบรวมข้อมูล ไปจนถึงการนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับในการทบทวนและปรับปรุงกระบวนการประเมินอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การประเมินคุณภาพภายในสามารถสะท้อนคุณภาพการดำเนินงานที่แท้จริงของสถานศึกษา และรองรับการประเมินคุณภาพภายนอกได้อย่างมีประสิทธิภาพ

คำถามการวิจัย

1. ความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรีเป็นอย่างไร มีสาเหตุที่ก่อให้เกิดความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมิน

คุณภาพภายในของสถานศึกษา และมีแนวทางการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นอย่างไร

2. รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยให้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังเป็นอย่างไร และมีคุณภาพของรูปแบบในด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง และด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับใด

3. ผลการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยให้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง เป็นอย่างไร

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี

2. เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยให้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

3. เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยให้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ความสำคัญของการวิจัย

1. ความสำคัญเชิงนโยบาย

การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพ โดยผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทหลักในการทิศทางการขับเคลื่อนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา งานวิจัยครั้งนี้ส่งผลให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาโดยให้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังไปใช้เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ ซึ่งรูปแบบนี้มีขั้นตอนการประเมินคุณภาพภายในที่เป็นระบบและต่อเนื่อง คือ ขั้นการวางแผน (Plan) ขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do) ขั้นการตรวจสอบ

ผลการดำเนินงาน (Check) และขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act) ซึ่งในแต่ละขั้นตอนเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษาอย่างทั่วถึง ส่งผลให้บุคลากรทุกฝ่ายเข้ามามีบทบาทร่วมในการตัดสินใจ ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินงาน และร่วมประเมินผล อันจะนำไปสู่การสร้างความรู้เข้าใจร่วมกัน ความรู้สึกเป็นเจ้าของระบบการประเมิน และการใช้ข้อมูลจากการประเมินเป็นฐานในการตัดสินใจเพื่อพัฒนาการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา นอกจากนี้ในแต่ละขั้นตอนมีการบูรณาการแนวคิดการประเมินเสริมพลังที่ช่วยพัฒนาศักยภาพของบุคลากรด้านการประเมินคุณภาพภายใน ทำให้การประเมินไม่เพียงการจัดทำเอกสาร แต่เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการพัฒนาการดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายในให้มีความต่อเนื่อง สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระยะยาวอย่างยั่งยืน

2. ความสำคัญเชิงวิชาการ

การวิจัยนี้ทำให้ได้องค์ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยบูรณาการแนวคิดการมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังเป็นกรอบในการพัฒนากระบวนการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในให้มีลักษณะเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของบุคลากรในสถานศึกษา จากงานวิจัยนี้สื่อให้เห็นว่าการประเมินคุณภาพภายในไม่ได้เป็นเพียงการตรวจสอบหรือการจัดทำเอกสารรายงานผลเท่านั้น แต่การประเมินคุณภาพภายในเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรด้านการวางแผน การดำเนินงาน การใช้ข้อมูล และการตัดสินใจ โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในทุกขั้นตอนของการประเมิน การผสานแนวคิดการมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้บุคลากรร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผิดชอบ เข้ากับแนวคิดการประเมินเสริมพลังที่มุ่งเสริมสร้างความสามารถในการเรียนรู้จากการประเมินและการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ช่วยให้การประเมินคุณภาพภายในมีความหมายและเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาอย่างแท้จริง นอกจากนี้งานวิจัยยังนำเสนอแนวทางการดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในแต่ละตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่มีขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่ปฏิบัติได้จริง และเป็นฐานความรู้สำคัญสำหรับการพัฒนางานด้านการประเมินคุณภาพภายในในบริบทของสถานศึกษาได้

3. ความสำคัญเชิงปฏิบัติการ

ผู้บริหารและบุคลากรของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรีสามารถนำรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาโดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการ

ดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในได้จริงในบริบทของสถานศึกษา รูปแบบดังกล่าวช่วยให้การดำเนินงานมีขั้นตอนที่ชัดเจน สามารถเข้าใจได้ง่าย ไม่ยุ่งยาก และซับซ้อน นอกจากนี้ในรูปแบบมีแนวทางการดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายในตั้งแต่การให้ความรู้และสร้างความตระหนักเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายใน การวางแผนการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ การกำหนดบทบาทหน้าที่ การออกแบบเครื่องมือและเกณฑ์ในการประเมินคุณภาพภายในแต่ละตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษา วิธีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ไปจนถึงตัวอย่างแพลตฟอร์มการบันทึกข้อมูลส่วนกลาง ซึ่งในแต่ละขั้นตอนการดำเนินงานได้ให้ผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้บุคลากรมีความเข้าใจในกระบวนการประเมิน ลดภาระงานที่ซ้ำซ้อน และเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้ข้อมูลเพื่อการตัดสินใจ นอกจากนี้การประยุกต์ใช้การประเมินเสริมพลังที่มุ่งเสริมสร้างความสามารถในการเรียนรู้จากการประเมินและการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง ช่วยให้กระบวนการประเมินคุณภาพภายในมีความหมายและเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาอย่างแท้จริง นอกจากนี้สถานศึกษาสามารถนำรูปแบบดังกล่าวไปเป็นแนวทางการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในและปรับให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละสถานศึกษาได้

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) แบ่งออกเป็น 3 ระยะ ตามจุดมุ่งหมายของการวิจัย ประกอบด้วย

ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี

ประชากรและตัวอย่างในการวิจัย

1. ประชากรที่ใช้ในการศึกษาความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี จำนวน 242 คน และครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี จำนวน 4,332 คน ปีการศึกษา 2567 รวมประชากรทั้งหมด 4,574 คน

ผู้วิจัยกำหนดขนาดตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ (อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล. 2562 อ้างอิงจาก ของศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ. 2559) กำหนดขอบเขตของช่วงความเชื่อมั่นที่ 95% และระดับความคลาดเคลื่อนที่ 10% จากการเปิดตาราง

พบว่า ขนาดตัวอย่างที่พอเพียงสำหรับการศึกษาความต้องการจำเป็นของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำนวน 150 คน และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี จำนวน 280 คน ปีการศึกษา 2567 รวมตัวอย่างในการวิจัย 430 คน ซึ่งได้มาจากสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling)

2. ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ในการวิเคราะห์หาสาเหตุที่ก่อให้เกิดความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา แบบมีจุดมุ่งหมายตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ จำนวน 10 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา จำนวน 4 คน และศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพของโรงเรียน จำนวน 2 คน

ประเด็นที่ศึกษา

1. ความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี

2. สาเหตุที่ก่อให้เกิดความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ในการประเมินคุณภาพของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง และด้านความรับผิดชอบ แบบมีจุดมุ่งหมายตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ จำนวน 7 คน ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา จำนวน 3 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน จำนวน 2 คน และศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพของโรงเรียน จำนวน 1 คน

ประเด็นที่ศึกษา

1. รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

2. คุณภาพของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง และด้านความรับผิดชอบ

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ประชากรและตัวอย่างในการวิจัย

ประชากร คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนจากโรงเรียนในสหวิทยาเขตเมืองชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2568 ซึ่งมีทั้งหมด จำนวน 12 โรงเรียน ประกอบด้วย 1) โรงเรียนวัดนาเกลือ จำนวน 13 คน 2) โรงเรียนวัดบุญญราศรี จำนวน 27 คน 3) โรงเรียนวัดดอนตำรายา จำนวน 37 คน 4) โรงเรียนนาป่ามโนรถ จำนวน 13 คน 5) โรงเรียนบ้านห้วยสาธิตา จำนวน 13 คน 6) โรงเรียนวัดทองคั้ง "ไพโรจน์ประชาสรรค์" จำนวน 76 คน 7) โรงเรียนวัดธรรมนิมิตต์ จำนวน 9 คน 8) โรงเรียนวัดราษฎร์สโมสร จำนวน 13 คน 9) โรงเรียนวัดศรีโพธิ์ชัย จำนวน 8 คน 10) โรงเรียนวัดสำนักบก จำนวน 12 คน 11) โรงเรียนอนุบาลพุทธยาคม จำนวน 11 คน และ 12) โรงเรียนอนุบาลวัดอู่ตะเภา จำนวน 49 คน

ตัวอย่างการวิจัย คือ ผู้บริหาร จำนวน 4 คน และครูผู้สอน จำนวน 72 คน รวมทั้งหมด 76 คน จากโรงเรียนวัดทองคั้ง "ไพโรจน์ประชาสรรค์" ในสหวิทยาเขตเมืองชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2568 ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster sampling)

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ตัวแปรตาม คือ ผลการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วม ร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ประกอบด้วย

1. ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา
3. เจตคติต่อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา
4. พฤติกรรมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา
5. ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วม ร่วมกับการประเมินเสริมพลัง
6. คุณภาพของผลการดำเนินการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วม ร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **การมีส่วนร่วม** หมายถึง พฤติกรรมของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีโอกาสได้ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินงาน ร่วมการประเมินผล ร่วมรับผลประโยชน์ ในทุกขั้นตอนของการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา
2. **การประเมินเสริมพลัง** หมายถึง กระบวนการประเมินที่ช่วยเสริมสร้างศักยภาพและความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษา โดยใช้ข้อมูลการประเมินเป็นฐานในการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันใน 3 ขั้นตอน คือ การกำหนดพันธกิจ (Mission) การรวบรวมข้อมูล (Taking stock) และการวางแผนเพื่ออนาคต (Planning for the Future) ซึ่งบุคลากรเกิดความตระหนักในบทบาทของตน เห็นคุณค่าของข้อมูลการประเมิน และสามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการประเมินคุณภาพภายในให้ดียิ่งขึ้น
3. **การดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายใน** หมายถึง กระบวนการที่บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันกำหนดผู้รับผิดชอบและบทบาทหน้าที่ในการประเมินคุณภาพภายในตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษา พร้อมกำหนดแนวทางการประเมินคุณภาพภายใน ดำเนินการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน กำหนดเกณฑ์การประเมินผล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษา พร้อมดำเนินการประเมินคุณภาพ

ภายในตามแผนที่วางไว้ และนำข้อมูลการประเมินมาสรุปเพื่อจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) เพื่อรายงานต่อหน่วยงานต้นสังกัด และผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ และรองรับประเมินคุณภาพภายนอก

4. ความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา หมายถึง ความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี รวมไปถึงสาเหตุที่ก่อให้เกิดความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาและแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 ความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการวิเคราะห์ความแตกต่างของสภาพที่เป็นอยู่จริงกับสภาพที่คาดหวังของการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษาในการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา 3 ขั้นตอน คือ ขั้นเตรียมการ ขั้นการดำเนินงาน และขั้นการจัดทำรายงานผลการประเมิน ซึ่งวัดได้จากค่า $PNI_{modified}$ การรับรู้ของบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องผ่านการตอบแบบสอบถามความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี

4.2 สาเหตุที่ก่อให้เกิดความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา หมายถึง สิ่งที่เป็นต้นเหตุที่ทำให้บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา เกิดความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ในขั้นเตรียมการ ขั้นการดำเนินงาน และขั้นการจัดทำรายงานผลการประเมิน โดยได้จากข้อมูลการสัมภาษณ์บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี

4.3 แนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา หมายถึง กระบวนการหรือวิธีการที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษาในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายใน ในขั้นเตรียมการ ขั้นการดำเนินงาน และขั้นการจัดทำรายงานผลการประเมิน โดยได้จากข้อมูลการสัมภาษณ์บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี

5. รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมและการประเมินเสริมพลัง หมายถึง แบบแผนการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยการบูรณาการขั้นตอนการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ร่วมกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen & Uphoff (1980) และร่วมกับแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลัง ของ Fetterman and Wanderman (2007) ซึ่งประกอบ 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 บทนำ ส่วนที่ 2 แนวทางการสร้างและการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมและการประเมินเสริมพลัง และส่วนที่ 3 การดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมและการประเมินเสริมพลัง ซึ่งในส่วนที่ 3 ผู้วิจัยออกแบบการจัดกิจกรรมตามขั้นตอนของวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) คือ ขั้นการวางแผน (Plan) ขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do) ขั้นการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check) และขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act)

5.1 การวางแผน (Plan) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันวางแผนพร้อมกำหนดแนวทางการประเมินคุณภาพภายใน ในหัวข้อประเด็นพิจารณาของมาตรฐานการศึกษา สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายใน กำหนดเกณฑ์การประเมินผล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่รับผิดชอบ

5.2 การดำเนินงานตามแผน (Do) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาดำเนินการประเมินคุณภาพภายในโดยใช้เครื่องมือที่ได้ออกแบบไว้ในแต่ละประเด็นพิจารณาของมาตรฐานการศึกษา และบันทึกข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายในลงแพลตฟอร์มการบันทึกข้อมูลที่กำหนดไว้

5.3 การตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาดำเนินการติดตาม ตรวจสอบผลการประเมินคุณภาพภายในบนแพลตฟอร์มการบันทึกข้อมูลตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่รับผิดชอบ

5.4 การปรับปรุงพัฒนา (Act) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษานำข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายในตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่รับผิดชอบมาวิเคราะห์เพื่อรวบรวมข้อมูลไปใช้ในการเขียนสรุปรายงานการประเมินตนเอง (SAR)

6. คุณภาพของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง หมายถึง หมายถึง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาชลบุรี โดยให้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ซึ่งประเมินจากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิผ่านแบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยให้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ตามแนวทางการตรวจสอบคุณภาพ 5 มาตรฐานของคณะกรรมการการประเมิน (The joint committee on standards for educational evaluation) ประกอบด้วย

6.1 ด้านความเป็นประโยชน์ หมายถึง ความสามารถของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในการสร้างคุณค่าและตอบสนองต่อความต้องการของสถานศึกษาได้อย่างแท้จริง โดยสะท้อนให้เห็นจากการที่สถานศึกษาสามารถนำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผน ปรับปรุง และพัฒนาการดำเนินงานภายในสถานศึกษาได้อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรในทุกขั้นตอนของการประเมินช่วยให้เกิดความเข้าใจ การยอมรับ และแรงจูงใจในการพัฒนางาน ตลอดจนส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันภายในสถานศึกษา อีกทั้งกระบวนการประเมินเสริมพลังยังสนับสนุนการสื่อสารและการรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในอย่างเหมาะสม ทันเวลา และเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างยั่งยืน ทั้งนี้ประเมินจากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิตามรายการคำถามด้านความเป็นประโยชน์ในแบบประเมิน

6.2 ด้านความเป็นไปได้ หมายถึง ความสามารถของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยให้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ในการนำไปปฏิบัติได้จริงอย่างมีประสิทธิภาพภายใต้บริบท โดยมีขั้นตอนการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) ที่ชัดเจน เหมาะสมกับภาระงาน บทบาทหน้าที่ และบุคลากรของสถานศึกษา ทั้งนี้กระบวนการดำเนินงานเอื้อต่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรในการดำเนินงานและการตัดสินใจโดยไม่เพิ่มภาระงานเกินความจำเป็น และไม่ก่อให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงาน ส่งผลให้สถานศึกษาสามารถขับเคลื่อนการประเมินคุณภาพภายในได้อย่างต่อเนื่อง ซึ่งประเมินจากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิตามรายการคำถามด้านความเป็นไปได้ในแบบประเมิน

6.3 ด้านความเหมาะสม หมายถึง ความสามารถของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยให้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นอย่างเสมอภาค เคารพ

ความแตกต่างทางความคิดเห็นอย่างสร้างสรรค์ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม และสร้างบรรยากาศแห่งความร่วมมือภายในสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง ทั้งนี้การดำเนินงานมีการคำนึงถึงความสมัครใจ ความปลอดภัย และความเป็นส่วนตัวของข้อมูลผู้ให้ข้อมูล รวมถึงมีการเผยแพร่รายงานผลการประเมินคุณภาพภายในอย่างโปร่งใสและสามารถเข้าถึงได้ ซึ่งประเมินจากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิตามรายการคำถามด้านความเหมาะสมในแบบประเมิน

6.4 ด้านความถูกต้อง หมายถึง ความสามารถของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยการใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ในการให้ข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายในที่มีความถูกต้องเที่ยงตรง เชื่อถือได้ และสะท้อนสภาพจริงของสถานศึกษา โดยกระบวนการประเมินมีการกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจน สามารถวัดผลได้จริง และมีการเก็บรวบรวมข้อมูลและหลักฐานอย่างครบถ้วนตามขั้นตอนของวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรช่วยให้เกิดการตรวจสอบและยืนยันข้อมูลอย่างรอบด้าน ส่งผลให้การวิเคราะห์ข้อมูลและการรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในมีความเป็นระบบ ชัดเจน และเข้าใจง่าย ซึ่งประเมินจากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิตามรายการคำถามด้านความถูกต้องในแบบประเมิน

6.5 ด้านความรับผิดชอบ หมายถึง ความสามารถของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยการใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ในการดำเนินได้อย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ และแสดงถึงความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย โดยสถานศึกษามีการจัดเก็บเอกสารและหลักฐานของการประเมินในทุกขั้นตอนอย่างเป็นระบบ มีการดำเนินการประเมินอภิมานภายในเพื่อตรวจสอบคุณภาพของกระบวนการประเมิน และได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิหรือคณะกรรมการภายนอกอย่างเหมาะสม ทั้งนี้มีการบันทึกและรายงานข้อมูลอย่างครบถ้วน สามารถตรวจสอบที่มาได้ชัดเจน ผู้บริหารและครูสามารถอธิบายขั้นตอนและผลการประเมินได้อย่างชัดเจน และนำผลการตรวจสอบไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในในรอบถัดไป ซึ่งประเมินจากความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิตามรายการคำถามด้านความรับผิดชอบต่อคุณภาพการประเมินในแบบประเมิน

7. ผลการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยการใช้การมีส่วนร่วมและการประเมินเสริมพลัง หมายถึง ผลของการเปลี่ยนแปลงของสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาที่เกิดขึ้นจากการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของ

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมและการประเมินเสริมพลัง ซึ่งเป็นแนวทางการดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยพิจารณาผลการใช้รูปแบบฯ ดังนี้

7.1 ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา หมายถึง ความรู้และความเข้าใจของบุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับกระบวนการและการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ซึ่งครอบคลุมความรู้พื้นฐานแนวคิดและหลักการของการประเมินคุณภาพภายใน ขั้นตอนและกระบวนการดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ PDCA ได้แก่ ขั้นการวางแผน (Plan) ขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do) ขั้นการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check) และขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act) ความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในระบบการประเมินคุณภาพภายใน รวมถึงความรู้ด้านการวัดและประเมินผล การพัฒนาและเลือกใช้เครื่องมือประเมิน การกำหนดเกณฑ์การประเมิน การจัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลและหลักฐานเชิงประจักษ์ และการนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยเป็นการเปรียบเทียบความรู้ และความเข้าใจก่อนและหลังทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมและการประเมินเสริมพลัง

7.2 การมีส่วนร่วมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา หมายถึง พฤติกรรมของบุคลากรในสถานศึกษาที่สะท้อนถึงการมีโอกาสดและการเข้ามามีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินงาน ร่วมตรวจสอบและประเมินผล ตลอดจนร่วมรับผิดชอบต่อการดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในทุกขั้นตอนตามวงจรคุณภาพ PDCA ได้แก่ ขั้นการวางแผน (Plan) ขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do) ขั้นการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check) และขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act) ภายใต้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาโดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง โดยเป็นการประเมินการมีส่วนร่วมหลังทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมและการประเมินเสริมพลัง

7.3 เจตคติที่มีต่อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีต่อกระบวนการและกิจกรรมในการดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ประกอบด้วย ขั้นการวางแผน (Plan) ขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do) ขั้นการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check) และขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act) ซึ่งความรู้สึกนั้นอาจเป็นไปในทางเชิงบวกและเชิงลบ

ทั้งสนับสนุน เห็นด้วย หรือเห็นต่าง โดยเป็นการประเมินเปรียบเทียบความรู้สีก่อนและหลัง ทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

7.4 พฤติกรรมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง หมายถึง การกระทำหรือการแสดงออก ของบุคลากรในสถานศึกษาต่อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่มี การเปลี่ยนแปลงไปหลังร่วมกิจกรรมตามรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วม ร่วมกับการประเมินเสริมพลัง โดยเป็นการติดตามผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมกรรมการดำเนินงานใน การประเมินคุณภาพภายในด้วยการสัมภาษณ์ผู้บริหารและครูผู้สอนที่เป็นหัวหน้างานการประเมิน คุณภาพภายในแต่ละมาตรฐานการศึกษาหลังทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมิน คุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การ มีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

7.5 ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพ ภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้ การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง หมายถึง การสะท้อนความรู้สึกรับหรือไม่ชอบ ของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่มีต่อ รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง โดยเป็น การสอบถามหลังทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมิน เสริมพลัง

7.6 ผลการดำเนินการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพ ภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การ มีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง หมายถึง ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการนำรูปแบบการ ดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ไปใช้ในการขับเคลื่อนการ ประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ซึ่งสะท้อนผ่านการออกแบบแนวทางการประเมินคุณภาพ ภายในของสถานศึกษาในแต่ละมาตรฐานการศึกษา ผ่านขั้นตอนการดำเนินการประเมิน คุณภาพภายใน เครื่องมือและเกณฑ์การประเมิน วิธีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ความ

ราบรื่นในการดำเนินงาน และความคิดเห็นต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับบุคลากรและระบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยเป็นการติดตามผลการดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายในจากการสัมภาษณ์เชิงลึกผู้บริหารและครูผู้สอนที่เป็นหัวหน้างานการประเมินคุณภาพภายใน หลังการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยเรื่อง “รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง” ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

ระยะที่ 1 ผู้วิจัยวิจัยเลือกใช้วิธีการประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ ตามแนวคิดของสุวิมล ว่องวานิช (2558) โดยเริ่มศึกษาความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อให้ทราบระดับความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา พร้อมทั้งวิเคราะห์สาเหตุที่ก่อให้เกิดความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ภายใต้กรอบแนวคิดการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 3 ขั้นตอน ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554) ประกอบด้วย ขั้นการเตรียมการ ขั้นการดำเนินงาน และขั้นการจัดทำรายงานผลการประเมิน ผสานกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen & Uphoff (1981) ประกอบด้วย การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) โดยผู้วิจัยจะนำผลที่ได้จากการประเมินความต้องการจำเป็นไปใช้ประกอบการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังต่อไป

ระยะที่ 2 ผู้วิจัยพัฒนารูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ภายใต้การดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามวงจร

คุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) ซึ่งประกอบด้วยขั้นการวางแผน (Plan) ขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do) ขั้นการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check) และ ขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act) โดยในแต่ละขั้นตอนของวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) มีการผสานแนวคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen & Uphoff (1981) และทฤษฎีการประเมินเสริมพลังของ Fetterman & Wandersman (2005) เข้าไปร่วมด้วย

ระยะที่ 3 ผู้วิจัยศึกษาผลการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยให้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง โดยทำการประเมินผลก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี

รายละเอียด ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานในการวิจัย

บุคลากรในสถานศึกษามีความรู้และเจตคติต่อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา หลังทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมและการประเมินเสริมพลังสูงกว่าก่อนใช้รูปแบบฯ

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทบทวนและศึกษาทฤษฎี จากเอกสาร หนังสือ ตำรา วารสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและต่างประเทศ โดยได้นำเสนอไว้ตามลำดับหัวข้อต่อไปนี้

1. มโนทัศน์และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา

1.1 การประกันคุณภาพการศึกษา

1.2 การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

1.3 มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในกับการประเมินคุณภาพ

ภายนอก

2. มโนทัศน์และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

2.1 หลักการสำคัญของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

2.2 การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

2.3 ขั้นตอนการดำเนินการประเมินคุณภาพภายใน

2.4 แนวทางการประเมินคุณภาพภายใน

2.5 การสรุปและรายงานการประเมินคุณภาพภายใน

2.6 บทบาทของผู้บริหารและครูในการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา

3. มโนทัศน์และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความต้องการจำเป็น

3.1 ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น

3.2 ความสำคัญของการประเมินความต้องการจำเป็น

3.3 ขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น

3.4 ประโยชน์ของการประเมินความต้องการจำเป็น

4. มโนทัศน์และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

4.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม

4.2 ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

4.3 ขั้นตอนการมีส่วนร่วม

4.4 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

4.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

5. มโนทัศน์และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินแบบเสริมพลัง

5.1 แนวคิดพื้นฐานของการประเมินแบบเสริมพลัง

5.2 ความหมายของการประเมินแบบเสริมพลัง

5.3 ขั้นตอนของการประเมินแบบเสริมพลัง

5.4 บทบาทการประเมินแบบเสริมพลัง

5.5 ประโยชน์ของการประเมินแบบเสริมพลัง

5.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินแบบเสริมพลัง

1. มโนทัศน์และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประกันคุณภาพการศึกษา

1.1 การประกันคุณภาพการศึกษา

การประกันคุณภาพการศึกษา กฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ได้กำหนดไว้ว่า “การประกันคุณภาพการศึกษา” หมายความว่า การประเมินผลและการติดตามตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาแต่ละระดับและประเภทการศึกษา โดยมีกลไกในการควบคุมตรวจสอบระบบการบริหารคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและสาธารณชนว่าสถานศึกษานั้นสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา และบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแล (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561) ดังนั้นจากกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการประกันคุณภาพถือเป็นกระบวนการดำเนินงานตามภารกิจปกติของสถานศึกษา กลไกสำคัญในการกำกับทิศทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานและนโยบายที่กำหนด อีกทั้งยังมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมโดยรวมว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพ มีประสิทธิภาพ และสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเป้าหมายของหลักสูตรและความคาดหวังของสังคม นอกจากนี้การประกันคุณภาพการศึกษาไม่ได้มุ่งเน้นเพียงการประเมินผลลัพธ์ปลายทางการจัดการศึกษาเท่านั้น แต่เป็นกระบวนการบริหารจัดการคุณภาพเชิงระบบที่ครอบคลุมตั้งแต่การกำหนดเป้าหมายและมาตรฐานคุณภาพ การวางแผนพัฒนาการศึกษา การดำเนินงานตามแผน การติดตามตรวจสอบ และการประเมินผล เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษานั้น ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 3 ส่วน คือ

1) การพัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นการกำหนดเป้าหมายมาตรฐานคุณภาพของผู้เรียนและ

กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย 2) การติดตามตรวจสอบคุณภาพ เป็นการควบคุมคุณภาพการศึกษาทั้งด้านการบริหารจัดการและการเรียนการสอนโดยบุคคลภายในและภายนอก และ 3) การประเมินคุณภาพการศึกษา เพื่อรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานที่สะท้อนคุณภาพของผู้เรียน กระบวนการบริหารและการจัดการจัดการ และนำไปเปรียบเทียบกับเป้าหมายเพื่อนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (สำนักทดสอบทางการศึกษา, 2563) ซึ่งทั้ง 3 องค์ประกอบนี้ทำหน้าที่เชื่อมโยงกันเป็นวงจรในการพัฒนาคุณภาพที่มุ่งสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

ดังนั้นการประกันคุณภาพการศึกษาจึงถือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่ถูกกำหนดไว้ตามกรอบกฎหมายด้านการศึกษา โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 รวมถึงกฎกระทรวงว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษา และดำเนินการประเมินผลและติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง นอกจากนี้การประกันคุณภาพการศึกษายังเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษามีข้อมูลเชิงประจักษ์สำหรับการตัดสินใจเชิงบริหาร การวางแผนพัฒนา และการปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง ซึ่งนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างเป็นระบบและยั่งยืนในระยะยาว (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

1.2 การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (Internal Quality Assurance : IQA) ถือเป็นกลไกหลักและระบบการบริหารจัดการที่สถานศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการเพื่อสร้างหลักประกันความมั่นใจให้แก่ผู้รับบริการ ทั้งผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนองค์กรหรือสถานประกอบการที่รับผู้เรียนเข้าศึกษาต่อหรือทำงาน การมีระบบประกันคุณภาพที่เข้มแข็งจึงเปรียบเสมือนคำมั่นสัญญาว่าสถานศึกษานั้นมีศักยภาพในการจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งผลลัพธ์สุดท้ายจะสะท้อนไปที่คุณลักษณะของผู้เรียน ให้เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีทักษะที่จำเป็น และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรและสังคมคาดหวัง สามารถดำรงชีวิตร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และหากเมื่อสถานศึกษามีระบบการประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็งแล้ว กระบวนการดังกล่าวจะมีไม่เพียงการดำเนินงานภายในสถานศึกษาเท่านั้น แต่จะเป็นรากฐานสำคัญในการยกระดับมาตรฐานการศึกษาทั้งระบบ ซึ่งผลจากการประเมินคุณภาพภายในจะถูกใช้เป็นฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ในการเชื่อมโยงเพื่อรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก (External Quality Assurance) จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมิน

คุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) โดยสถานศึกษาจะต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาที่มีความชัดเจนและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นเกณฑ์สะท้อนคุณภาพการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อันจะทำให้สาธารณชนมั่นใจได้ว่านักเรียนทุกคนจะได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพและบรรลุเป้าประสงค์ของหน่วยงานต้นสังกัดอย่างแท้จริง

เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายดังกล่าว สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) ได้ระบุหลักการสำคัญไว้ว่า การประกันคุณภาพเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของบุคลากรทุกคนที่ต้องปฏิบัติควบคู่กับภารกิจประจำ โดยมุ่งเน้นการพัฒนางานในความรับผิดชอบของตนให้มีคุณภาพดียิ่งขึ้น เพราะคุณภาพของสถานศึกษาเกิดจากผลรวมของการพัฒนาของบุคลากรทุกคน ดังนั้นการประกันคุณภาพจึงต้องเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่ทำเพียงเพื่อเตรียมรับการประเมินเป็นครั้งคราว และต้องเกิดจากความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายโดยไม่สามารถว่าจ้างบุคคลอื่นดำเนินการแทนได้ ทั้งนี้เพื่อให้เกิดการยอมรับและนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาได้อย่างเป็นรูปธรรม นอกจากนี้เพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพภายในให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ควรบูรณาการเข้ากับการบริหารจัดการศึกษาปกติ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกคนในการปรับปรุงคุณภาพการศึกษา และหลักความรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาที่สามารถตรวจสอบได้ผ่านร่องรอยสารสนเทศ โดยอาศัยกระบวนการพัฒนาคุณภาพตามวงจร PDCA ซึ่งประกอบด้วย การวางแผน (Plan) การดำเนินงานตามแผน (Do) การติดตามตรวจสอบ (Check) และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงแก้ไข (Act) กระบวนการเหล่านี้เมื่อหมุนเวียนอย่างต่อเนื่องจะนำไปสู่การตัดสินใจบนฐานข้อมูลที่ถูกต้อง ช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้ก้าวหน้าและยั่งยืนสืบไป

1.3 มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นกรอบสำคัญในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยมีเป้าหมายเพื่อให้สถานศึกษาสามารถนำมาตรฐานไปใช้ปฏิบัติและประเมินได้จริง มีความกระชับ ไม่ซับซ้อน แต่สามารถสะท้อนบริบทและคุณภาพการจัดการศึกษาได้อย่างครอบคลุม สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2561) ระบุว่า ข้อมูลที่ได้จากการประเมินตามมาตรฐานดังกล่าวต้องสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับหน่วยงานต้นสังกัด ไปจนถึงระดับชาติ ทั้งนี้ การกำหนดมาตรฐานจึงมุ่งเน้นที่คุณภาพผู้เรียน

คุณภาพผู้บริหารสถานศึกษา และคุณภาพครู ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติและกฎกระทรวงว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561

มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดเกณฑ์การตัดสินคุณภาพออกเป็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับกำลังพัฒนา ระดับปานกลาง ระดับดี ระดับดีเลิศ และระดับยอดเยี่ยม เพื่อใช้เป็นกรอบในการประเมินและสะท้อนระดับคุณภาพการดำเนินงานของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ ซึ่งช่วยให้สถานศึกษามองเห็นจุดแข็ง จุดที่ควรพัฒนา และแนวทางในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างชัดเจน โดยมีรายละเอียดของแต่ละมาตรฐานการศึกษาดังนี้

มาตรฐานที่ 1 ด้านคุณภาพผู้เรียน มุ่งเน้นผลลัพธ์ที่เกิดกับผู้เรียนทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการและด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยครอบคลุมความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร การคิดคำนวณ การคิดวิเคราะห์ การสร้างนวัตกรรม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสาร ตลอดจนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตร นอกจากนี้ ยังให้ความสำคัญกับคุณลักษณะอันพึงประสงค์ เช่น คุณธรรม จริยธรรม ความภูมิใจในท้องถิ่นและความเป็นไทย การอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย รวมถึงสุขภาวะทางร่างกายและจิตสังคม ซึ่งสะท้อนถึงคุณภาพผู้เรียนในมิติที่สมดุลทั้งด้านวิชาการและการดำรงชีวิตในสังคม

มาตรฐานที่ 2 ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ มุ่งเน้นการจัดระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษาอย่างเป็นระบบ โดยครอบคลุมการกำหนดเป้าหมาย วิสัยทัศน์ และพันธกิจที่ชัดเจนและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา การบริหารจัดการคุณภาพ การพัฒนางานวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้าน การพัฒนาครูและบุคลากรให้มีความเชี่ยวชาญทางวิชาชีพ การจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพและสังคมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และการจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการและการจัดการเรียนรู้ มาตรฐานนี้สะท้อนให้เห็นถึงบทบาทของผู้บริหารและระบบการจัดการที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนการประกันคุณภาพภายในให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม

มาตรฐานที่ 3 ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญให้ความสำคัญกับการจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมผ่านกระบวนการคิดและการปฏิบัติจริง การใช้สื่อ เทคโนโลยีสารสนเทศ และแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย การบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก การตรวจสอบและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาผู้เรียน รวมถึงการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลป้อนกลับระหว่างครูและผู้เกี่ยวข้อง มาตรฐานนี้สะท้อนถึงคุณภาพของกระบวนการเรียนการสอนซึ่งเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามเป้าหมายของการศึกษา

จากมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 3 มาตรฐานที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยได้ศึกษาเพื่อเป็นกรอบเนื้อหาในการออกแบบแนวทางการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในทั้ง 3 มาตรฐานการศึกษาซึ่งทำหน้าที่เป็นกรอบสำคัญในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างครบถ้วน และครอบคลุมทั้งผลลัพธ์ผู้เรียน กระบวนการบริหารจัดการ และกระบวนการจัดการเรียนการสอน

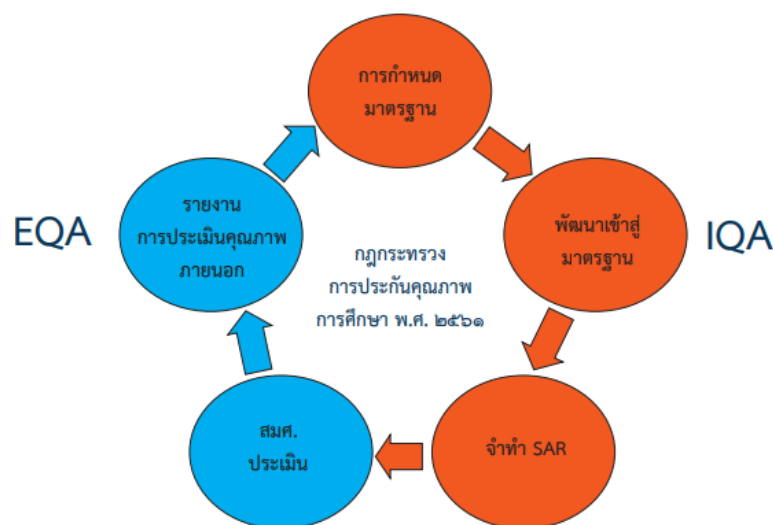
1.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการประกันคุณภาพภายในกับการประเมินคุณภาพภายนอก

การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 6 ได้กำหนดหลักการด้านมาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษาไว้ชัดเจนว่า ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาประกอบด้วย การประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกันแต่มีความเชื่อมโยงและเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน โดยการประกันคุณภาพภายในเป็นภารกิจของสถานศึกษาที่ต้องดำเนินการด้วยความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขณะที่การประเมินคุณภาพภายนอกเป็นการดำเนินงานของหน่วยงานภายนอกที่มีความเป็นอิสระและเป็นกลาง ทำหน้าที่ประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาทั่วประเทศตามมาตรฐานที่กำหนด และดำเนินการทุก ๆ 5 ปี (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2555) ต่อมากฎกระทรวงว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน โดยเริ่มจากการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาที่มุ่งยกระดับคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ดำเนินการตามแผนอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งจัดให้มีการประเมินผล ติดตาม และตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในอย่างต่อเนื่อง เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลเป็นประจำทุกปี ซึ่งกระบวนการดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาปกติที่ต้องดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2561)

การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา (Internal Quality Assurance: IQA) จึงเป็นระบบที่มุ่งควบคุม ดูแล และพัฒนาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการศึกษาอย่างครอบคลุม ตั้งแต่ปัจจัยนำเข้า กระบวนการจัดการศึกษา ไปจนถึงผลผลิตหรือผลลัพธ์ของการจัดการศึกษา โดยมีการตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ในขณะที่การประเมินคุณภาพภายนอก

(External Quality Assessment: EQA) มุ่งเน้นการประเมินผลการจัดการศึกษาในภาพรวม เพื่อสะท้อนระดับคุณภาพและความพร้อมของสถานศึกษาในการจัดการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด

จากความเชื่อมโยงดังกล่าว เมื่อสถานศึกษาดำเนินการประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบและจัดทำรายงานการประเมินตนเองเป็นประจำทุกปี รายงานดังกล่าวจะถูกนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการประเมินคุณภาพภายนอกโดยสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งช่วยให้การประเมินภายนอกมีข้อมูลเชิงประจักษ์ที่สะท้อนการดำเนินงานจริงของสถานศึกษา นอกจากนี้ผลการประเมินคุณภาพภายในยังทำหน้าที่เป็นหลักฐานสำคัญในการรองรับการประเมินคุณภาพภายนอก โดยอาศัยมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาที่มีความชัดเจน ครอบคลุม และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาชาติและมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อสะท้อนคุณภาพด้านการบริหารจัดการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2563) นอกจากนี้การประเมินคุณภาพภายนอกนั้นมีบทบาทสำคัญในการติดตาม ตรวจสอบ กระตุ้น และจูงใจให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนาและยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีความเชื่อมโยงกับการประกันคุณภาพภายในในลักษณะของการร่วมรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษา (accountability) และการยืนยันคุณภาพของระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา การทำงานร่วมกันของระบบการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอกจึงเป็นกลไกสำคัญที่ช่วยสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน เปิดโอกาสให้สถานศึกษาสร้างความเข้มแข็งและความโดดเด่นเฉพาะทางของตนเอง ภายใต้กรอบมาตรฐานการศึกษาที่เป็นที่ยอมรับในระดับชาติและสากล ทั้งนี้โดยมีแผนภาพแสดงความสัมพันธ์ของการประกันคุณภาพภายในและการประเมินคุณภาพภายนอก ดังภาพประกอบที่ 2

ภาพประกอบ 2 แสดงความสัมพันธ์ของการประกันคุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอก

ที่มา : สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2563).

ดังนั้นระบบการประกันคุณภาพภายในที่เข้มแข็งจึงเป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยสนับสนุนให้การประเมินคุณภาพภายนอกสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพและสะท้อนคุณภาพที่แท้จริงของสถานศึกษา (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2555)

2. มโนทัศน์และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

2.1 หลักการสำคัญของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

หลักการสำคัญของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษานี้มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนด โดยมีเป้าหมายสูงสุดอยู่ที่การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เกิดผลลัพธ์อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งด้านความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนั้นการประเมินคุณภาพภายในจึงไม่ใช่การตรวจสอบเพื่อจัดอันดับหรือการรายงานผลเพียงอย่างเดียว แต่เป็นกระบวนการที่สถานศึกษาร่วมกันใช้เป็นเครื่องมือในการปรับปรุงและยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว การประกันคุณภาพภายในจำเป็นต้องถูกบูรณาการให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการและการทำงานประจำของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ใช่กระบวนการที่แยกส่วนออกจากการดำเนินงานปกติ สถานศึกษาจึงต้องมีการวางแผน

พัฒนาการจัดการศึกษาและแผนปฏิบัติการที่ชัดเจน มีการดำเนินงานตามแผนอย่างเป็นระบบ มีการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผล พร้อมทั้งนำผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้กระบวนการดำเนินงานดังกล่าวควรดำเนินไปอย่างโปร่งใส และปลูกฝังจิตสำนึกในการพัฒนาคุณภาพการทำงานให้แก่บุคลากรทุกระดับ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) นอกจากนี้การประเมินคุณภาพภายในยังถือเป็นหน้าที่ร่วมกันของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู อาจารย์ หรือบุคลากรอื่น ๆ ในสถานศึกษา โดยการดำเนินงานควรเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริง ไม่ว่าจะเป็น ผู้เรียน ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา ชุมชน เขตพื้นที่การศึกษา และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการมีส่วนร่วมดังกล่าวดำเนินการครอบคลุมตั้งแต่การร่วมกำหนดเป้าหมาย วางแผน ดำเนินงาน ติดตามและประเมินผล ตลอดจนการร่วมกันพัฒนาและปรับปรุงคุณภาพการจัดการศึกษา กระบวนการมีส่วนร่วมนี้จะช่วยเสริมสร้างความร่วมมือ ความรับผิดชอบร่วมกัน และเป็นพลังในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้มีคุณภาพ เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของผู้ปกครอง ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554)

2.2 การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่มีบทบาทสำคัญต่อความน่าเชื่อถือและประสิทธิผลของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554) ระบุว่า การประเมินคุณภาพภายในต้องดำเนินการอย่างมีความชัดเจน ความเป็นปรนัย (objectivity) และมีความเหมาะสมกับลักษณะของสิ่งที่ถูกประเมิน ทั้งนี้การเลือกใช้วิธีการในการประเมินจำเป็นต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพของวิธีการ ลดโอกาสการเกิดข้อผิดพลาด และอาศัยการตรวจสอบข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่หลากหลาย เพื่อให้ผลการประเมินมีความถูกต้องและสะท้อนสภาพการดำเนินงานจริงของสถานศึกษาอย่างแท้จริง ดังนั้นความชัดเจนและความถูกต้องของกระบวนการประเมินจึงถือเป็นหัวใจสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อการนำผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา เพื่อรองรับหลักการดังกล่าวในการประชุมของ The Joint Committee on Standards for Educational Evaluation ได้มีการพัฒนามาตรฐานสำหรับการประเมินที่เรียกว่า “Standards of Evaluation” ซึ่งเป็นกรอบแนวคิดที่สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินคุณภาพการศึกษาในแต่ละมาตรฐานของสถานศึกษาได้อย่างเป็นระบบและมีความน่าเชื่อถือ ซึ่งสถานศึกษาสามารถนำมาใช้การประเมินในแต่ละมาตรฐานการศึกษาได้ดังนี้

1. มาตรฐานด้านประโยชน์จากการประเมิน (Utility Standard) ผลการประเมินต้องให้ข้อมูลตรงตามที่ใช้ผลการประเมินอย่างรู้ (เช่น ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครอง และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ฯลฯ) นำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาปรับปรุงการดำเนินงานได้จริงโดยเฉพาะหากสามารถให้ข้อมูลช่วยในการปรับปรุงตนเองได้ในระดับบุคคล (นักเรียน ครูผู้บริหาร บุคลากรในสถานศึกษา) ก็จะทำให้มีประโยชน์มากยิ่งขึ้น

2. มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standard) วิธีการที่ใช้ในการประเมินจะต้องมีความเป็นไปได้ในแนวทางปฏิบัติจริง ประหยัด คุ่มค่า และเหมาะสม

3. มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety Standard) วิธีการที่ใช้ในการประเมินต้องไม่ส่งผลกระทบต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมิน เช่น ไม่ก่อให้เกิดผลเสียกับผู้ให้ข้อมูล

4. มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy Standard) วิธีการที่ใช้ในการประเมินต้องมีความถูกต้อง ให้ข้อมูลเชื่อถือได้ เช่น เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินต้องสามารถวัดตัวบ่งชี้ที่ต้องการวัดได้จริงมีความครบถ้วนสมบูรณ์ตามตัวบ่งชี้ที่ต้องการวัด แหล่งผู้ให้ข้อมูลเชื่อถือได้ ให้ข้อมูลตามความเป็นจริง วิธีการวิเคราะห์และการเสนอผลการประเมินถูกต้องและผลการประเมินมีความเป็นปรนัย

และสำหรับมาตรฐานการประเมินคุณภาพของรูปแบบต้องมีกระบวนการดำเนินงานที่ได้มาตรฐาน ซึ่งผู้ประเมินต้องออกแบบการประเมินให้ได้คุณภาพตามมาตรฐานการประเมิน โดย Stufflebeam ได้พัฒนาแบบตรวจสอบรายการสำหรับการประเมินตามมาตรฐานของ Joint Committee on Standards for Evaluation สำหรับการประเมินอภิมานงานประเมินทั่วไป และยังได้พัฒนาแบบตรวจสอบรายการสำหรับการประเมินงานประเมินตามข้อกำหนดเกี่ยวกับแนวปฏิบัติสำหรับนักประเมินที่กำหนดโดย AEA อีกชุดหนึ่ง (Stufflebeam, 1994) แบบตรวจสอบรายการที่สร้างไว้สำหรับการประเมินอภิมานประกอบกับเครื่องมืออื่นๆ มิได้จัดทำเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการประเมินอภิมานตามคำพัง ในการจัดทำรายงานผล การประเมินอภิมาน แบบตรวจสอบรายการถือว่าเป็นรูปแบบหนึ่งของฐานข้อมูลของการประเมินอภิมาน ช่วยให้นักประเมินอภิมานประยุกต์แนวปฏิบัติสำหรับการประเมินไปใช้อย่างเป็นระบบทั้ง ด้านการเก็บข้อมูล การจัดระบบข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล และการวางรูปแบบการรายงานผลการประเมิน จนกระทั่งปี 2010 The Joint Committee on Standards for Educational Evaluation (2010) ได้เพิ่มมาตรฐานการประเมินอภิมาน อีก 1 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบ (Evaluation Accountability) ทั้งนี้ Stufflebeam, Daniel L. (2014) ได้ปรับปรุงแบบตรวจสอบรายการในการประเมินอภิมานตามมาตรฐานใหม่ โดยปรับมาตรฐานย่อยอีกด้วย ซึ่งทั้ง 5 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานด้านความเป็น

ประโยชน์ (Utility standard) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility standard) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety standard) มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy standard) และ มาตรฐานด้านความรับผิดชอบ (Evaluation Accountability) ภายใต้มาตรฐานหลักทั้ง 5 ด้าน ยังประกอบด้วยตัวบ่งชี้ย่อย ดังต่อไปนี้

1. มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility standard) มาตรฐานด้านนี้ถูกกำหนดขึ้นเพื่อเป็นหลักประกันว่า การประเมินจะให้สารสนเทศที่มีสารประโยชน์ (Information) ทันเวลา (Timely) และบังเกิดผล (Influential) ต่อผู้ที่คาดว่าจะนำสารสนเทศของการประเมินไปใช้ในภายหน้า (Intended user) มาตรฐานด้านการใช้ประโยชน์ประกอบด้วยมาตรฐานย่อยจำนวน 8 รายการ คือ

U1: การระบุผู้มีส่วนได้ส่วนเสียกับการประเมิน
 U2: ความน่าเชื่อถือของนักประเมิน
 U3: การรวบรวมข้อมูลครอบคลุมและตอบสนองความต้องการใช้สารสนเทศของผู้เกี่ยวข้อง
 U4: การแปลความหมายและการตัดสินคุณค่ามีความชัดเจน
 U5: การรายงานผลการประเมินมีความชัดเจนทุกขั้นตอน
 U6: การเผยแพร่ผลการประเมินไปยังผู้เกี่ยวข้องอย่างทั่วถึง
 U7: รายงานการประเมินเสร็จทันเวลาสำหรับนำไปใช้ประโยชน์
 U8: การประเมินส่งผลกระทบในการกระตุ้นให้มีการดำเนินการประเมินต่อไปอย่างต่อเนื่อง

2. มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ (Feasibility standard) มาตรฐานด้านนี้ถูกกำหนดขึ้นเพื่อเป็นหลักประกันว่า การดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ทาง การประเมินจะต้องอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง ความฉลาดรอบคอบ ความมีศิลปะในการติดต่อสื่อสาร และความประหยัดเวลาและทรัพยากร มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ ประกอบด้วยมาตรฐานย่อย 3 รายการ ดังนี้

F1: วิธีดำเนินงานการประเมินสามารถปฏิบัติได้จริง
 F2: การเป็นที่ยอมรับได้ทางการเมือง
 F3: ผลที่ได้มีความคุ้มค่า

3. มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety standard) มาตรฐานด้านความเหมาะสมมีจุดเน้นเกี่ยวข้องกับจริยธรรมทางด้านการประเมิน เพื่อเป็นหลักประกันว่าการดำเนิน

กิจกรรมการประเมินซึ่งส่งผลต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลหลายฝ่ายและในหลายวิถีทาง จะไม่ทำให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลเหล่านั้นได้รับความเสียหายหรืออันตราย และจะต้องตระหนักถึงความเป็นส่วนตัว ความมีอิสระในการรับสารสนเทศการประเมินและการได้รับปกป้องสิทธิของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับมาตรฐานทางด้านความเหมาะสม ประกอบด้วยมาตรฐานย่อย 8 รายการ ดังนี้

P1: การกำหนดข้อตกลงของการประเมินอย่างเป็นทางการ

P2: การแก้ปัญหาของความขัดแย้งในการประเมินด้วยความเป็นธรรมและโปร่งใส

P3: รายงานผลการประเมินอย่างตรงไปตรงมา เปิดเผย และคำนึงถึงข้อจำกัดของการประเมิน

P4: ให้ความสำคัญต่อสิทธิในการรับรู้ข่าวสารของสาธารณะ

P5: การคำนึงถึงสิทธิส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

P6: การเคารพสิทธิในการมีปฏิสัมพันธ์ของผู้เกี่ยวข้อง

P7: รายงานผลการประเมินที่สมบูรณ์ ยุติธรรม และเสนอทั้งจุดเด่นและจุดด้อยของสิ่งที่ประเมิน

P8: ผู้ประเมินทำการประเมินด้วยความรับผิดชอบ และมีจรรยาบรรณ

4. มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy standard) มาตรฐานด้านนี้ถูกกำหนดขึ้นโดย เจตนารมณ์ที่จะทำให้เกิดความแน่ใจว่าการดำเนินงานทางด้านการประเมินจะทำให้ได้สารสนเทศที่มีความสมบูรณ์เชื่อถือได้ นั่นคือจะต้องมีการดำเนินการประเมินอย่างครอบคลุม มีการรวบรวมข้อมูลตามลักษณะเฉพาะของสิ่งที่ต้องการประเมิน และสารสนเทศที่ได้จากการประเมินจะต้องมีความเพียงพอทางเทคนิค วิธีดำเนินงานและการตัดสินใจได้กระทำลงไปจะต้องสอดคล้องสมเหตุสมผลกับข้อมูลของ

การประเมิน มาตรฐานด้านความถูกต้อง ประกอบด้วยมาตรฐานย่อย 11 รายการ ดังนี้

A1: การระบุวัตถุประสงค์ของการประเมินอย่างชัดเจน

A2: การวิเคราะห์บริบทของการประเมินอย่างเพียงพอ

A3: การบรรยายจุดประสงค์และกระบวนการประเมินอย่างชัดเจน

A4: การบรรยายแหล่งข้อมูลและการได้มาอย่างชัดเจน

A5: การพัฒนาเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความเที่ยงตรง

A6: การพัฒนาเครื่องมือและการเก็บรวบรวมข้อมูลที่มีความเชื่อมั่น

A7: การจัดระบบควบคุมสำหรับการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์และรายงาน

A8: การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

A9: การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

A10: การลงข้อสรุปที่มีเหตุผลสนับสนุน

A11: การรายงานมีความเป็นปรนัย

5. มาตรฐานด้านความรับผิดชอบ (Evaluation Accountability) เป็นการประเมินที่ศึกษาจากเอกสารโดยรายละเอียด รวมถึงวิธีดำเนินการที่วางแผนไว้ใน การรวบรวมข้อมูล และวิธีการรายงาน มีการประเมินทั้งภายในและภายนอก เป็นไปตามขอบเขตของมาตรฐานมุ่งให้การสนับสนุนและความร่วมมือในการประเมิน มาตรฐานด้านความสามารถตรวจสอบได้ ประกอบด้วย มาตรฐานย่อย 3 รายการ ดังนี้

E1: เอกสารที่ใช้ประกอบการประเมิน

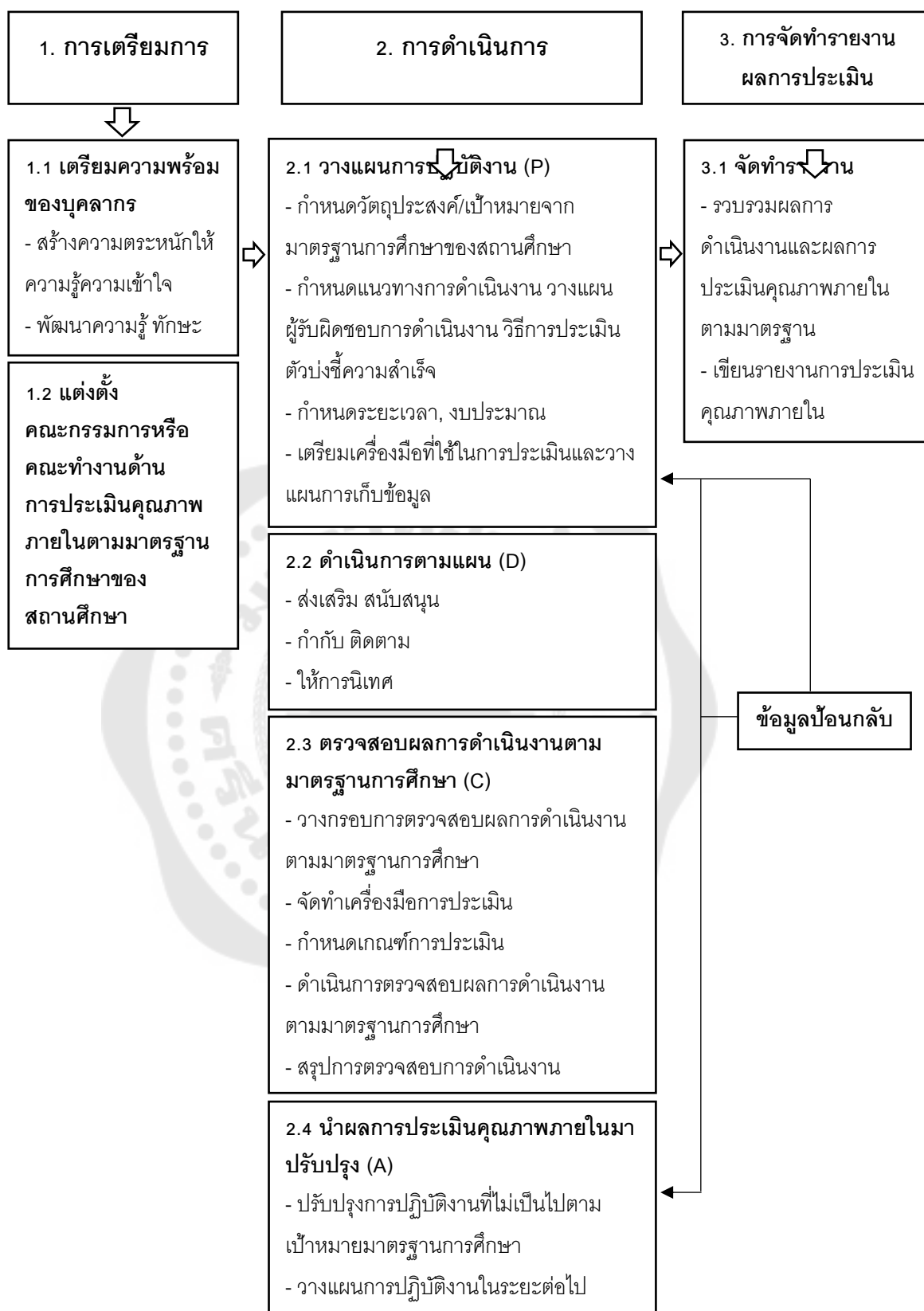
E2: การประเมินอภิมานภายใน

E3: การประเมินอภิมานภายนอก

สำหรับการวิจัยนี้ผู้วิจัยนำมาตรฐานการประเมินของ The Joint Committee on Standards for Educational Evaluation ทั้ง 5 มาตรฐานมาประเมินคุณภาพของรูปแบบ ดังนี้ 1) มาตรฐานด้านความประโยชน์ (Utility standard) 2) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility standard) 3) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Propriety standard) 4) มาตรฐานด้านความถูกต้อง (Accuracy standard) และ 5) มาตรฐานด้านความรับผิดชอบ (Evaluation Accountability)

2.3 ขั้นตอนการดำเนินการประเมินคุณภาพภายใน

การดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา เป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยอ้างอิงแนวทางจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554) ซึ่งแบ่งขั้นตอนการดำเนินงานออกเป็น 3 ระยะ ได้แก่ ขั้นการเตรียมการ ขั้นการดำเนินงาน และขั้นการจัดทำรายงานผลการประเมิน ดังภาพประกอบ 3 ดังนี้

ภาพประกอบ 3 การดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554)

ขั้นการเตรียมการ ซึ่งเป็นฐานสำคัญของการดำเนินการประเมินคุณภาพภายใน ขั้นตอนนี้มุ่งเน้นการเตรียมความพร้อมของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษาให้มีความรู้ ความเข้าใจ และทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายใน ทั้งในด้านความหมาย ความสำคัญ ขั้นตอนการประเมิน และบทบาทหน้าที่ของตนเอง ควบคู่กับการเน้นย้ำให้บุคลากรตระหนักว่าการประเมินคุณภาพเป็นภารกิจประจำที่ทุกคนต้องร่วมมือกันดำเนินการอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่ภารกิจเฉพาะกิจ นอกจากนี้ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้และทักษะที่เกี่ยวข้อง เช่น การทำความเข้าใจมาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้ การกำหนดกรอบการประเมิน การพัฒนาเครื่องมือ การเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล ตลอดจนการจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกันทั้งระบบ และเพื่อให้การดำเนินงานในขั้นเตรียมการเป็นไปอย่างเป็นระบบ สถานศึกษาจำเป็นต้องแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา ทำหน้าที่ประสานงาน กำกับดูแล และสนับสนุนการดำเนินงานให้ทุกฝ่ายสามารถทำงานร่วมกันและเชื่อมโยงกันเป็นทีม โดยคณะกรรมการควรประกอบด้วยผู้แทนจากทุกภาคส่วน ได้แก่ ผู้บริหาร ครู นักเรียน บุคลากรในสถานศึกษา ผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริงและสะท้อนมุมมองที่หลากหลาย อันจะช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับระบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

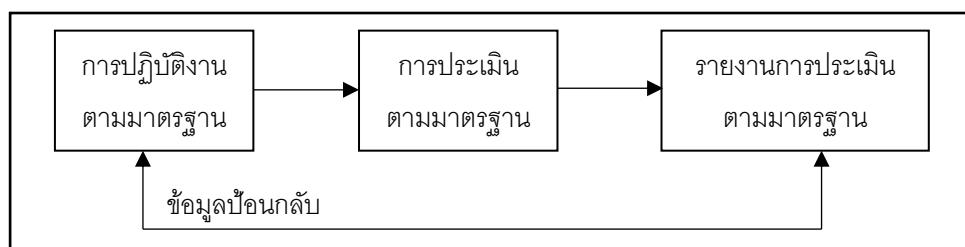
เมื่อสถานศึกษามีความพร้อมแล้วจะดำเนินการเข้าสู่ขั้นการดำเนินงาน ซึ่งเป็นการนำแนวคิดการบริหารงานตามวงจรเดมมิง PDCA มาใช้ในการขับเคลื่อนการประเมินคุณภาพภายในอย่างเป็นรูปธรรม โดยเริ่มจากขั้นการวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan) ซึ่งสถานศึกษาต้องกำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายโดยใช้มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นกรอบแนวทาง มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ ระยะเวลา งบประมาณ รวมถึงเตรียมเครื่องมือและวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ในขั้นการดำเนินการตามแผน (Do) ซึ่งเน้นการปฏิบัติงานตามแผนที่กำหนดไว้ โดยผู้บริหารมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริม สนับสนุน และจัดสรรทรัพยากรที่จำเป็น เพื่อให้บุคลากรสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ควบคู่กับการกำกับ ติดตาม และให้การนิเทศ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและแผนงานที่วางไว้ การดำเนินการในขั้นนี้จึงเป็นการขับเคลื่อนแผนสู่การปฏิบัติจริงในบริบทของสถานศึกษา สำหรับขั้นการตรวจสอบผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา (Check) ซึ่งเป็นขั้นตอนสำคัญในการสะท้อนผลการดำเนินงานของสถานศึกษา โดยเปรียบเทียบกับเกณฑ์และเป้าหมายมาตรฐานที่กำหนดไว้ ผ่านเครื่องมือการประเมินที่สร้างขึ้น และสรุปผลการตรวจสอบ เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจในการพัฒนา

และปรับปรุงการดำเนินงานในขั้นถัดไป และผลจากการตรวจสอบดังกล่าวจะนำไปสู่ขั้นการนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาปรับปรุงพัฒนา (Act) โดยสถานศึกษานำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อระบุจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนา พร้อมทั้งกำหนดแนวทางการแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานในส่วนที่ยังไม่เป็นไปตามเป้าหมายมาตรฐานการศึกษา จากนั้นจึงดำเนินการปรับปรุงตามแนวทางที่กำหนด และตรวจสอบผลการดำเนินงานอีกครั้งว่าบรรลุตามเป้าหมายหรือไม่ โดยกระบวนการนี้จะย้อนกลับไปสู่การวางแผนในรอบถัดไป เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาเป็นไปอย่างต่อเนื่อง และยกระดับงานที่มีคุณภาพให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

และขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการประเมินคุณภาพภายใน คือ ขั้นตอนการจัดทำรายงานผลการประเมิน เมื่อสถานศึกษาดำเนินการประเมินเสร็จสิ้นแล้ว จะต้องจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษา พร้อมทั้งสรุปจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาของสถานศึกษา เพื่อนำเสนอแก่หน่วยงานต้นสังกัด ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง และสาธารณชน รายงานดังกล่าวจะทำหน้าที่เป็นข้อมูลย้อนกลับสำคัญในการวางแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในระยะต่อไป และเป็นหลักฐานแสดงความโปร่งใสและความรับผิดชอบของสถานศึกษาต่อสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554)

2.4 แนวทางการประเมินคุณภาพภายใน

การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่สถานศึกษานำมาใช้เป็นแนวทางในการกำกับ ทิศทางการบริหารจัดการ การศึกษา และพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยยึดมาตรฐานการศึกษาที่สถานศึกษากำหนดขึ้นเป็นกรอบในการประเมิน ซึ่งมาตรฐานดังกล่าวสะท้อนคุณลักษณะและคุณภาพที่พึงประสงค์ของสถานศึกษา การดำเนินการประเมินคุณภาพภายในประกอบด้วย การปฏิบัติงานตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา การประเมินผลตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ที่กำหนด และการนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาอย่างเป็นระบบ ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 แนวทางการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา
ที่มา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554)

ทั้งนี้สถานศึกษาจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อดำเนินการประเมินคุณภาพภายใน โดยใช้เครื่องมือการประเมินที่มีคุณภาพและสอดคล้องกับมาตรฐานและตัวบ่งชี้ เมื่อได้ผลการประเมินแล้ว สถานศึกษาต้องนำผลดังกล่าวมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงาน โดยเฉพาะมาตรฐานหรือตัวบ่งชี้ที่อยู่ในระดับควรปรับปรุง ซึ่งจำเป็นต้องมีการกำหนดแนวทางและระยะเวลาในการแก้ไขอย่างเหมาะสม เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพเป็นไปอย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับเป้าหมายของสถานศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554)

2.5 การสรุปและรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน

การสรุปและรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาเป็นขั้นตอนสำคัญที่ช่วยให้ผลการประเมินถูกนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554) ระบุว่าสถานศึกษาต้องนำข้อมูลจากการประเมินมาสรุปรวม จัดทำเป็นสารสนเทศ และรายงานผลการประเมินเพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการปรับปรุงการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง การรายงานผลการประเมินสามารถดำเนินการได้หลากหลายรูปแบบขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการรายงาน เช่น การจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์เพื่อเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัดหรือคณะกรรมการสถานศึกษา หรือการจัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์ในรูปแบบแผ่นพับหรือจดหมายข่าวเพื่อเผยแพร่สาระสำคัญต่อสาธารณชน อย่างไรก็ตามไม่ว่ารูปแบบการรายงานจะเป็นลักษณะใด รายงานผลการประเมินควรประกอบด้วยสาระสำคัญ ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการประเมิน วิธีการประเมิน สาระสำคัญและผลการประเมินตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ตลอดจนข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา ทั้งนี้เพื่อให้รายงานผลการประเมินเป็นเครื่องมือสำคัญในการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา และสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพภายในของสถานศึกษา

2.6 บทบาทของผู้บริหารและครูในการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา

การประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาให้เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมโดยรวม ดังนั้นการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในจึงมีใช้หน้าที่ของบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่เป็นกระบวนการที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องเข้ามามีบทบาทร่วมกัน เพื่อขับเคลื่อนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2554)

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการประเมินคุณภาพภายใน มีความสำคัญในฐานะผู้นำและกลไกหลักในการขับเคลื่อนระบบการประกันคุณภาพภายใน ผู้บริหารต้องทำหน้าที่บริหารจัดการ ส่งเสริม สนับสนุน และอำนวยความสะดวกให้การประเมินคุณภาพภายในดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยทำหน้าที่เป็นแกนนำในการจัดทำแผนการดำเนินงาน พร้อมทั้งดำเนินการกำกับติดตามให้มีการดำเนินงานตามแผนอย่างต่อเนื่อง และนำผลจากการประเมินตนเองมาใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาสถานศึกษา พร้อมทั้งรายงานผลการดำเนินงานให้สาธารณชนรับทราบ (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2552) ผู้บริหารยังมีบทบาทในการกำหนดนโยบายและวางระบบการบริหารของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน นโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สภาพเศรษฐกิจและสังคมปัจจุบัน รวมถึงความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ควบคู่กับการจัดให้โรงเรียนมีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษา นอกจากนี้ผู้บริหารยังต้องเป็นผู้นำการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สร้างความตระหนักให้บุคลากรมุ่งมั่นพัฒนาตนเอง ควบคุมและกำกับการดำเนินงานด้านการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ ประสานงานกับหน่วยงานภายนอก ส่งเสริมความร่วมมือกับชุมชน จัดสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนรู้ สนับสนุนขวัญและกำลังใจแก่ครู ตลอดจนเผยแพร่ผลงานของสถานศึกษาและส่งเสริมค่านิยมประชาธิปไตยในสังคม

ในขณะเดียวกันบทบาทของครูในการประเมินคุณภาพภายใน ถือเป็นกลไกสำคัญในการนำระบบการประกันคุณภาพไปสู่การปฏิบัติจริงในระดับห้องเรียนและกิจกรรมการเรียนรู้ ครูมีหน้าที่เตรียมความพร้อมของตนเองโดยศึกษาและทำความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ วิธีการ และขั้นตอนของการประเมินคุณภาพภายใน รวมถึงสร้างเจตคติที่ดีต่อการประเมิน เพื่อให้สามารถมีส่วนร่วมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ครูต้องให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาในการให้ข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็น และเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการหรือคณะทำงานด้านการประเมินคุณภาพภายในเมื่อได้รับมอบหมาย เช่น การร่วมวางแผนปฏิทินการประเมิน การพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล การสำรวจ การวิเคราะห์ และสรุปผลการประเมิน (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา, 2552) นอกจากนี้ ครูยังมีบทบาทในการร่วมกำหนดจุดประสงค์ มาตรฐาน ตัวบ่งชี้ และเกณฑ์การตัดสินคุณภาพของสถานศึกษา ตลอดจนการปฏิบัติหน้าที่หลักด้านการจัดการเรียนการสอนอย่างมีระบบ สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตร แผนการสอน การใช้สื่อและวิธีการเรียนรู้ที่หลากหลาย การประเมินผลการเรียนรู้ และการนำผลการประเมินมาปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง

ซึ่งล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนให้การประเมินคุณภาพภายในเกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมและยั่งยืน

2.7 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา ทั้งต่างประเทศและภายในประเทศ มีนักวิชาการได้ศึกษาไว้เป็นจำนวนมาก ดังนี้

Saito & Tsukui (2019) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพในระดับสถานศึกษา และวงจร PDCA บทเรียนจากการประเมินตนเองของโรงเรียน ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพแบบกรณีศึกษา โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา พบว่า การนำวงจร PDCA มาใช้ในกระบวนการประเมินตนเองของโรงเรียนช่วยให้การประกันคุณภาพภายในมีโครงสร้างที่ชัดเจน เป็นระบบ และต่อเนื่อง โดยในขั้น Plan และ Do ช่วยให้ครูและบุคลากรมีความเข้าใจเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนร่วมกัน ขั้น Check ทำให้โรงเรียนสามารถสะท้อนผลการดำเนินงานตามสภาพจริง และเห็นจุดแข็ง-จุดที่ควรพัฒนาอย่างชัดเจน และขั้น Act ช่วยส่งเสริมการนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนและการบริหารงานอย่างเป็นรูปธรรม

Nguyen & Ta (2020) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้วงจร PDCA ในการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษา ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา พบว่า 1) การประยุกต์ใช้วงจร PDCA ช่วยให้การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษามีความเป็นระบบ ชัดเจน และต่อเนื่องมากขึ้น 2) ครูและบุคลากรมีความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนเองมากขึ้น ส่งผลให้การมีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพเพิ่มสูงขึ้น 3) การติดตามและตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอช่วยให้สถานศึกษาสามารถสะท้อนปัญหาและจุดที่ควรพัฒนาได้ตรงตามสภาพจริง และ 4) การนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงงานอย่างเป็นรูปธรรม ช่วยยกระดับคุณภาพการจัดการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน

Hallinger & Wang (2022) ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพของโรงเรียนในทวีปเอเชีย ใช้วิธีวิจัยโดยการทบทวนวรรณกรรมอย่างเป็นระบบ พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานประกันคุณภาพของโรงเรียนในทวีปเอเชียสามารถจัดกลุ่มได้เป็นหลายด้าน ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านผู้นำและการบริหารจัดการ ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพ โดยเฉพาะการกำหนดวิสัยทัศน์ การสื่อสารนโยบาย และการสนับสนุนการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากร 2) ปัจจัยด้าน

ครูและบุคลากรทางการศึกษา ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ และความพร้อมของครูส่งผลโดยตรงต่อการนำระบบประกันคุณภาพไปใช้ หากครูมองว่าการประกันคุณภาพเป็นภาระด้านเอกสาร จะลดประสิทธิภาพของการดำเนินงาน 3) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมและบริบทของสถานศึกษาวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกัน ความร่วมมือ และการใช้ข้อมูลเพื่อพัฒนา ส่งผลให้การประกันคุณภาพเป็นกระบวนการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่เพียงการปฏิบัติตามข้อกำหนด 4) ปัจจัยด้านนโยบายและระบบสนับสนุนจากภายนอกความชัดเจนของนโยบาย การสนับสนุนทรัพยากร การพัฒนาวิชาชีพ และระบบติดตามประเมินผลจากหน่วยงานต้นสังกัด มีผลต่อความยั่งยืนของการดำเนินงานประกันคุณภาพ 5) ลักษณะการนำระบบประกันคุณภาพไปใช้หลายประเทศในเอเชียยังคงเน้นการดำเนินงานเชิงเอกสารและการตรวจสอบ มากกว่าการใช้การประเมินเพื่อการพัฒนา และ 6) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพในโรงเรียนเอเชียควรเปลี่ยนจากแนวคิดการควบคุมและตรวจสอบ ไปสู่การสร้าง วัฒนธรรมคุณภาพ ที่เน้นการมีส่วนร่วม การเรียนรู้ร่วมกัน และการใช้ผลการประเมินเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างแท้จริง

Charles & Upendo (2025) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการรับรู้ของครูเกี่ยวกับประสิทธิผลของการนำระบบการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนไปใช้ในการเสริมสร้างภาวะผู้นำของโรงเรียนประถมศึกษาในเขตเมืองโดโดมา ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลจากครูและผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ด้วยการมีส่วนร่วมของครูในการตัดสินใจและการดำเนินงานมีผลต่อแรงจูงใจและประสิทธิภาพของการประกันคุณภาพภายใน อย่างไรก็ตาม ยังพบอุปสรรคที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของการดำเนินงาน ได้แก่ การขาดการอบรมที่เพียงพอ การดำเนินงานที่ไม่สม่ำเสมอและการสนับสนุนจากฝ่ายบริหารที่ยังมีข้อจำกัด

อัมพร ทองไชย(2558) ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของ สถานศึกษาขนาดเล็กสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 ใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบระบบประกันภายในสถานศึกษา และครูผู้สอน พบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพการดำเนินงานการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการศึกษาปัญหาการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบ การประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง และผลการศึกษาความต้องการการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยภาพรวม

อยู่ในระดับมาก 3) แนวทางการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ระบบการประกัน คุณภาพภายในของ สถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 28 ดำเนินการประกัน คุณภาพ โดยใช้วงจร PDCA เข้ามาแสดงความสัมพันธ์ ของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในแต่ ละขั้นตอน 4) รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 โดยมีชื่อเรียกว่า PICP Model ประกอบด้วย 3 ขั้นตอนหลัก โดยขั้นตอนที่ 1 เตรียมก่อนการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา (Pre - Plan - Implementation = P) ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 12 องค์ประกอบย่อย คือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา จัดทำแผนพัฒนาการ จัด การศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดระบบบริหาร และสารสนเทศ ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการประกัน คุณภาพภายใน (Implementation = I) ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ 16 องค์ประกอบย่อย คือ ดำเนินงานตามแผนพัฒนาการ จัด การศึกษาของสถานศึกษา จัดให้มีการติดตามตรวจสอบ คุณภาพการศึกษา จัดให้มีการประเมิน คุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จัดทำรายงานประจำปีที่เป็นรายงาน ประเมินคุณภาพภายใน ขั้นตอนที่ 3 การพัฒนาการประกัน คุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง (Continuous = C) ประกอบด้วย 1 องค์ประกอบ 4 องค์ประกอบย่อย คือ จัดให้มีการพัฒนา คุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และ 5) ผลการประเมินรูปแบบการมีส่วนร่วม ในการพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28 รูปแบบมีความเหมาะสมความเป็นไปได้และควมมีประโยชน์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ที่สุด

กฤตพร แก้วตา (2567) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษาของโรงเรียนคำเที่ยงอนุสรณ์ ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลจาก ผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้ากลุ่มงาน และหัวหน้างาน พบว่า ปัญหาด้านระบบการประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา ของโรงเรียนคำเที่ยงอนุสรณ์ สิ่งที่เป็นจุดอ่อนและข้อจำกัดของ โรงเรียนคำเที่ยงอนุสรณ์ อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีทั้งหมด 7 ประเด็น โดยเฉพาะประเด็น ที่เป็นปัญหาต่อระบบการประกันคุณภาพภายใน คือ การสร้างคุณภาพการจัดทำรายงานผลการ ประเมินตนเอง ยังขาดการมีส่วนร่วมอย่างจริงจัง ขาดการบูรณาการใช้กระบวนการ P D C A ใน กระบวนการดำเนินงาน คณะครูและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียยังขาดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

อภิรักษ์ ศิริรัตนจิตต์ (2568) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย: แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและการ

เตรียมความพร้อมเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ใช้วิธีวิจัยเชิงพัฒนา โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน พบว่า

- 1) การพัฒนาคุณภาพการศึกษาชั้นพื้นฐานจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับ ระบบการประกันคุณภาพภายใน ที่มีความชัดเจน เป็นระบบ และต่อเนื่อง โดยเริ่มจากการสร้างความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของผู้บริหาร ครู และบุคลากรทุกฝ่าย
- 2) การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพควรเชื่อมโยงกับกระบวนการบริหารจัดการสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน และการใช้ผลการประเมินเพื่อการพัฒนาอย่างแท้จริง ไม่ใช่เพียงเพื่อจัดทำเอกสาร
- 3) สถานศึกษาที่มีการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ จะมีความพร้อมสูงต่อการรับการประเมินคุณภาพภายนอก และสามารถสะท้อนผลการดำเนินงานตามสภาพจริงได้อย่างถูกต้อง และ
- 4) แนวทางที่พัฒนาขึ้นช่วยเสริมสร้างวัฒนธรรมคุณภาพในสถานศึกษา ทำให้การประเมินคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานประจำ และนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน

จากงานวิจัยเกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า มีการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงทั้งเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และผสมผสาน โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษา หลังจากทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า การประเมินคุณภาพภายในเป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ไม่ใช่เพียงแค่การดำเนินงานเพื่อรองรับการตรวจสอบหรือการจัดทำเอกสารรายงานต้นสังกัดเท่านั้น นอกจากนี้งานวิจัยจำนวนมากชี้ให้เห็นว่า การนำวงจรคุณภาพ PDCA มาใช้ช่วยทำให้กระบวนการประเมินมีความเป็นระบบ ชัดเจน และสามารถเชื่อมโยงการวางแผน การดำเนินงาน การติดตามตรวจสอบ และการปรับปรุงพัฒนาเข้าด้วยกันอย่างเป็นรูปธรรม ส่งผลให้ผลการประเมินสะท้อนสภาพการดำเนินงานจริงของสถานศึกษาได้ดียิ่งขึ้น ขณะเดียวกัน การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรในทุกขั้นตอนของการประเมิน ไม่ว่าจะเป็นการกำหนดเป้าหมาย การดำเนินงาน การประเมินผล หรือการนำผลไปใช้ ถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยสร้างความเข้าใจ ความเป็นเจ้าของ ความรับผิดชอบร่วมกันต่อคุณภาพการศึกษา และทัศนคติเชิงบวกต่อการประเมินคุณภาพภายใน จากงานวิจัยยังชี้ให้เห็นว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการขับเคลื่อนระบบ โดยเฉพาะการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ร่วมกัน แต่อย่างไรก็ตาม สถานศึกษายังคงประสบปัญหาการดำเนินงานที่เน้นเอกสารและการตรวจสอบมากกว่าการใช้การประเมินเพื่อพัฒนาอย่างแท้จริง ดังนั้นการ

พัฒนาประเมินคุณภาพภายในควรเน้นการมีส่วนร่วม การใช้ข้อมูลเชิงประจักษ์เพื่อการตัดสินใจ และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

3. มโนทัศน์และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความต้องการจำเป็น

3.1 ความหมายของการประเมินความต้องการจำเป็น

การประเมินความต้องการจำเป็นเป็นกระบวนการสำคัญที่ใช้ในการวิเคราะห์และตัดสินใจเชิงพัฒนา โดยมีลักษณะเป็นการดำเนินงานอย่างเป็นระบบเพื่อบ่งชี้ปัญหา ความจำเป็น หรือสิ่งที่หน่วยงานและบุคคลต้องการอย่างแท้จริง กระบวนการดังกล่าวอาศัยการรวบรวมข้อมูล อย่างเจาะจงและมีแบบแผน เพื่อให้ได้สารสนเทศที่ชัดเจนและน่าเชื่อถือสำหรับการเลือกแนวทางแก้ไขหรือการตอบสนองที่ตรงประเด็นและเหมาะสม (มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะกรรมการโครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์, 2558) ในมิติของกระบวนการประเมิน การประเมินความต้องการจำเป็นมุ่งเน้นการกำหนดและเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง สภาพที่เป็นจริง กับ สภาพที่ควรจะเป็นหรือสภาพที่คาดหวัง โดยเริ่มจากการระบุลักษณะของสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้น จากนั้นจึงประเมินสภาพที่เกิดขึ้นจริงและนำผลที่ได้มาวิเคราะห์ว่าองค์ประกอบใดควรได้รับการเปลี่ยนแปลงหรือพัฒนา การประเมินในลักษณะนี้ช่วยให้ได้ข้อมูลเชิงลึกที่สามารถนำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการจัดการศึกษา หรือการเปลี่ยนแปลงผลลัพธ์ปลายทางอย่างมีทิศทางและมีเหตุผล (สุวิมล ว่องวาณิช, 2558) นอกจากนี้ การประเมินความต้องการจำเป็นยังเป็นกระบวนการที่มีขั้นตอนอย่างเป็นระบบในการวิเคราะห์ขนาดของความแตกต่างและจัดลำดับความสำคัญของความจำเป็น เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการตัดสินใจว่าควรปรับเปลี่ยนสิ่งใดก่อนหลังอย่างไร อันจะนำไปสู่การพัฒนากระบวนการทางการศึกษา หรือการยกระดับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในเชิงสร้างสรรค์และเป็นบวก (ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล, 2560) ในอีกมิติหนึ่ง การประเมินความต้องการจำเป็นยังช่วยให้สามารถตรวจสอบระดับความรู้ ความเข้าใจ และทักษะของกลุ่มเป้าหมายได้อย่างเป็นรูปธรรม ข้อมูลที่ได้จากการประเมินทำให้เห็นช่องว่างระหว่างสภาพที่เป็นจริงกับสภาพที่คาดหวัง ซึ่งเป็นสารสนเทศสำคัญในการออกแบบกิจกรรมหรือมาตรการพัฒนาที่สอดคล้องกับบริบทและความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมาย (McCawley, 2009)

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การประเมินความต้องการจำเป็น หมายถึง กระบวนการประเมินที่มุ่งพิจารณาและวิเคราะห์ความแตกต่างหรือช่องว่างระหว่างสภาพที่เป็นจริง กับสภาพที่คาดหวัง เพื่อค้นหาปัญหา หรือประเด็นที่มีความจำเป็นต้องได้รับการพัฒนา ซึ่งผลจากการประเมินช่วยให้ทราบอย่างชัดเจนว่าควรปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงเรื่องใด และสามารถนำไปใช้ในการเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่ตรงประเด็น ทั้งนี้วิธีการแก้ปัญหาความต้องการจำเป็นควร

นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี เพื่อให้การดำเนินงานและผลลัพธ์เป็นไปตามเป้าหมายที่ต้องการในระดับบุคคล หน่วยงาน และระบบการศึกษาโดยรวม

3.2 ความสำคัญของการประเมินความต้องการจำเป็น

การประเมินความต้องการจำเป็นมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการวางแผนและการบริหารงาน เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ช่วยให้หน่วยงานเข้าใจบริบทและสภาพการดำเนินงานที่เป็นอยู่ได้อย่างชัดเจน ตลอดจนสามารถระบุได้ว่าหน่วยงานมีความต้องการจำเป็นด้านใดที่ควรได้รับการตอบสนอง การเริ่มต้นวางแผนด้วยการประเมินความต้องการจำเป็นจึงช่วยลดความคลาดเคลื่อนในการตัดสินใจ และทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับปัญหาและความต้องการที่แท้จริง ทั้งนี้ การใช้เครื่องมือวิจัยด้านการประเมินความต้องการจำเป็นยังช่วยให้สามารถวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดแนวทางการแก้ไขได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ (สุวิมล ว่องวาณิช, 2558) นอกจากนี้ การประเมินความต้องการจำเป็นยังเป็นเทคนิคการวิจัยทางการศึกษาที่ได้รับการยอมรับและนำมาใช้อย่างแพร่หลาย เนื่องจากเป็นกระบวนการที่ไม่ซับซ้อน แต่สามารถเพิ่มคุณค่าของผลการวิจัยได้ โดยการวิเคราะห์ทั้งสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง พร้อมทั้งคำนวณค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสารสนเทศที่ได้จากกระบวนการดังกล่าวช่วยให้ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานสามารถรับรู้ระดับการดำเนินงานในปัจจุบัน ระดับที่ควรจะเป็น และลำดับความสำคัญของประเด็นที่ต้องได้รับการพัฒนา ซึ่งเอื้อต่อการนำข้อมูลไปใช้ในการบริหารจัดการ การกำหนดนโยบาย และการแก้ไขปัญหาได้อย่างเหมาะสมและตรงจุด (ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล, 2560)

3.3 ขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็น

McCawley (2009) ได้นำเสนอขั้นตอนการประเมินความต้องการจำเป็นไว้ทั้งหมด 7 ขั้นตอน ดังนี้

1. การกำหนดวัตถุประสงค์ ต้องการศึกษาอะไรจากการประเมินความต้องการจำเป็น
2. การเลือกกลุ่มเป้าหมาย ต้องการประเมินความต้องการจำเป็นจากใครหรือต้องการให้ข้อมูลแก่ใคร
3. การเก็บข้อมูล ควรเลือกวิธีการเก็บข้อมูลอย่างไรเพื่อให้ได้ในสิ่งที่นักวิจัยต้องการรู้
4. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง หมายถึง ควรเลือกอย่างไรจึงจะได้กลุ่มตัวอย่างที่สามารถอ้างอิงไปยังกลุ่ม เป้าหมายหรือกลุ่มประชากรทั้งหมดได้
5. การเลือกเครื่องมือในการวิจัย หมายถึง การเลือกเครื่องมือและเทคนิคที่เหมาะสมกับการเก็บข้อมูล

6. การวิเคราะห์ข้อมูล หมายถึง เลือกวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลให้เหมาะสมกับรูปแบบการวิจัย

7. การติดตามผล หมายถึง การจัดการกับข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์ สรุป อภิปราย เพื่อนำไปสู่การวางแผนทางเพื่อพัฒนาในอนาคต

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะกรรมการโครงการสภานุกรมศึกษาศาสตร์ (2558) ได้อธิบายถึง การประเมินความต้องการจำเป็นมี 3 ระดับ คือ การประเมินความต้องการจำเป็นระดับปัจเจกบุคคล การประเมินความต้องการจำเป็นระดับกลุ่มคนและการประเมินความต้องการจำเป็นระดับองค์การ ในการประเมินความต้องการจำเป็นแต่ละระดับจะมีปริมาณของข้อมูลที่แตกต่างกัน แต่โดยวิธีการแล้วเหมือนกัน ดังนี้

ขั้นที่ 1 การวางแผน การประเมินความต้องการจำเป็นที่มีประสิทธิภาพเริ่มจากการกำหนดเป้าหมายและวางกรอบงานที่ต้องการค้นหาคำตอบ เช่น การประเมินความต้องการจำเป็นในการฝึกอบรม ผู้ประเมินต้องกำหนดกลุ่มผู้เข้าอบรม หรือผู้เรียนว่าคือใคร ลักษณะเป็นอย่างไร แล้วจึงไปประเมินความต้องการกับกลุ่มนั้น แต่ถ้าเป็นการประเมินความต้องการจำเป็นด้านการเรียนการสอน ต้องศึกษาขอบเขตของหลักสูตรและสิ่งที่หลักสูตรต้องการตามลำดับ หลังจากนั้นจึงกำหนดขอบเขตเป้าหมาย แล้วเลือกชนิดของความต้องการจำเป็นเพื่อกำหนดเครื่องมือสำหรับรวบรวมข้อมูลต่อไป

ขั้นที่ 2 การรวบรวมข้อมูล ขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการเก็บข้อมูลควรเป็นตัวแทนของผู้ให้ข้อมูลทั้งหมดได้ ไม่จำเป็นต้องไปสอบถาม สัมภาษณ์ หรือศึกษาทุกคนเว้นแต่เป็นการประเมินความต้องการจำเป็นเฉพาะบุคคล ข้อมูลที่เก็บรวบรวมตั้งแต่ร้อยละ 75 ขึ้นไปจึงจะเป็นข้อมูลที่น่าเชื่อถือได้

ขั้นที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูล เมื่อได้ข้อมูลครบถ้วนแล้ว ผู้ประเมินต้องวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อบ่งชี้ความต้องการจำเป็นพร้อมจัดลำดับความต้องการจำเป็นซึ่งอาจใช้ฐานเศรษฐกิจ ผลกระทบที่เกิดขึ้น หรือความถี่ของเหตุการณ์หรือเวลาเป็นเครื่องกำหนดในการจัดอันดับ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเจตนาของการประเมินในทางการศึกษาให้ใช้กรอบของหลักสูตรเป็นเกณฑ์ในการจัดอันดับความต้องการจำเป็น

ขั้นที่ 4 การรายงานผล ขั้นตอนสุดท้ายของการประเมินความต้องการจำเป็น คือ การเขียนรายงานเพื่อแสดงว่า ได้มีการประเมินความต้องการจำเป็นอย่างไร โดยให้รายละเอียดเกี่ยวกับจุดประสงค์ของการประเมินความต้องการจำเป็น วิธีดำเนินการข้อสรุปอันดับความต้องการจำเป็นที่ได้และข้อเสนอแนะที่สอดคล้องกับข้อมูลที่น่าเสนอ

สุวิมล ว่องวาณิช (2558) ได้อธิบายถึง กระบวนการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณประกอบด้วยขั้นตอนการดำเนินงานที่จำแนกออกได้เป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การศึกษาสิ่งที่คาดหวัง (what should be)
2. การศึกษาสภาพที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบัน (what is)
3. การวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างสภาพที่มุ่งหวังกับสภาพที่เป็นอยู่จริง และจัดลำดับความสำคัญของผลที่เกิดขึ้น เพื่อระบุความต้องการจำเป็น (needs identification)
4. การวิเคราะห์สาเหตุของความต้องการจำเป็น (needs analysis) และจัดลำดับความสำคัญของสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น
5. การศึกษาและกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น (needs solution)

ดังนั้นการประเมินความต้องการจำเป็นจึงเป็นกระบวนการพื้นฐานที่ช่วยสนับสนุนการวางแผน การตัดสินใจ และการพัฒนาองค์รวมอย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจากทำให้การดำเนินงานตั้งอยู่บนข้อมูลจริง สะท้อนความต้องการที่แท้จริง และช่วยจัดลำดับความสำคัญของการพัฒนา อันนำไปสู่การปรับปรุงและการเปลี่ยนแปลงในเชิงบวกอย่างเป็นระบบและยั่งยืน

สำหรับการวิจัยนี้ผู้วิจัยนำกระบวนการวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณของสุวิมล ว่องวาณิช (2558) มาเป็นแนวทางเพื่อศึกษาสภาพที่เป็นอยู่จริงในปัจจุบันและสภาพที่คาดหวัง เพื่อจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น พร้อมทั้งวิเคราะห์สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็นพร้อมด้วยการศึกษาแนวทางเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดจากสาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น

3.4 ประโยชน์ของการประเมินความต้องการจำเป็น

จากแนวคิดของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะกรรมการโครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์ (2558) และสุวิมล ว่องวาณิช (2558) สามารถสรุปประโยชน์ของการประเมินความต้องการจำเป็นได้ดังนี้

1. ช่วยระบุปัญหาและจุดที่ควรได้รับการพัฒนาอย่างชัดเจน โดยการประเมินความต้องการจำเป็นช่วยให้ทราบประเด็นหรือจุดที่ควรได้รับการสนองตอบอย่างแท้จริง ทำให้การแก้ไขปัญหาและการพัฒนาเป็นไปอย่างตรงจุด ไม่คลาดเคลื่อนจากข้อเท็จจริง
2. ช่วยให้การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากรมีความคุ้มค่า โดยการประเมินความต้องการจำเป็นด้านการฝึกอบรมช่วยลดการจัดกิจกรรมที่ไม่จำเป็นหรือไม่ตรงกับความต้องการจริง

ป้องกันอิทธิพลจากความต้องการส่วนบุคคลหรือกระแสนิยม และทำให้การใช้ทรัพยากรด้านเวลา งบประมาณ และกำลังคนเกิดประโยชน์สูงสุด

3. เป็นเครื่องมือในการบริหารและวางแผนองค์กรให้มีประสิทธิภาพ โดยการประเมินความต้องการจำเป็นช่วยให้ผู้บริหารสามารถกำหนดแผนงานและแนวทางการพัฒนาองค์กรได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการที่แท้จริง ลดการสูญเสียทรัพยากรจากการดำเนินงานที่ขาดการวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ

4. เป็นฐานข้อมูลสำคัญในการตัดสินใจและกำหนดนโยบาย โดยผลจากการประเมินความต้องการจำเป็นช่วยสะท้อนสภาพบริบทของหน่วยงานอย่างชัดเจน สามารถนำไปใช้ประกอบการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจด้านการบริหารจัดการ การกำหนดวัตถุประสงค์ และการสร้างความเข้าใจร่วมกันระหว่างองค์กรกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง

5. สนับสนุนการพัฒนาองค์กรอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ โดยการประเมินความต้องการจำเป็นสามารถนำมาใช้ในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ตั้งแต่การกำหนดเป้าหมาย การติดตามความก้าวหน้า ไปจนถึงการประเมินผลและผลกระทบของโครงการ ทำให้สามารถวัดการเปลี่ยนแปลงและปรับปรุงการดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่อง

4. มโนทัศน์และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

4.1 ความหมายการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วมเป็นแนวคิดสำคัญที่ถูกนำมาใช้ในการบริหารจัดการและการพัฒนาองค์กร โดยเฉพาะในบริบทของการจัดการศึกษา ซึ่งมุ่งเน้นการเปิดโอกาสให้บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องได้เข้ามามีบทบาทในกระบวนการดำเนินงานอย่างหลากหลาย ธีร สุนทรายุทธ (2551) อธิบายว่า การมีส่วนร่วมหมายถึงการเปิดโอกาสให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรงและทางอ้อมได้เข้ามามีส่วนร่วมในลักษณะของการรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมประเมินผล โดยทุกฝ่ายมีจิตสำนึกในหน้าที่และความรับผิดชอบร่วมกัน ซึ่งจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายขององค์กร แนวคิดดังกล่าวสะท้อนให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมไม่ใช่เพียงการเข้าร่วมเชิงสัญลักษณ์ แต่เป็นการมีบทบาทอย่างแท้จริงในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ในทำนองเดียวกัน การมีส่วนร่วมในบริบทของการจัดการศึกษา ยังหมายถึง การเปิดพื้นที่ให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย เช่น ผู้บริหาร ครู บุคลากร และชุมชน เข้ามามีบทบาทในการร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ส่งเสริม สนับสนุน และตรวจสอบกระบวนการจัดการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตร เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างต่อเนื่อง มีคุณภาพ และมีประสิทธิภาพตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2553; สุขตา แดงสุวรรณ, 2558) และสำหรับในเชิง

กระบวนการทางสังคมและการพัฒนา การมีส่วนร่วมไม่ได้จำกัดอยู่เพียงการแสดงความคิดเห็น หรือการตัดสินใจเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการมีส่วนร่วมในการดำเนินการจริง การจัดองค์กร การกำหนดกิจกรรม รวมถึงการแบ่งปันผลประโยชน์และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ซึ่งสะท้อนถึงความเชื่อมโยงระหว่างอำนาจ การตัดสินใจ และความรับผิดชอบของประชาชนหรือผู้เกี่ยวข้อง (Cohen & Uphoff, 1981) นอกจากนี้ การมีส่วนร่วมยังเป็นกระบวนการที่ครอบคลุมตั้งแต่ การศึกษาสภาพปัญหา การตัดสินใจแก้ไขปัญหา การดำเนินกิจกรรม ไปจนถึงการประเมินผล ร่วมกัน โดยยึดหลักการสำคัญ ได้แก่ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตรวจสอบ และร่วมรับผิดชอบ ซึ่งจะช่วยให้การดำเนินงานเกิดความเป็นเจ้าของร่วม และนำไปสู่ผลลัพธ์ที่มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น (สุขตา แดงสุวรรณ, 2558; William Erwin, 1976) อย่างไรก็ตาม การมีส่วนร่วมที่มีคุณภาพต้องมากกว่าการมีส่วนร่วมเชิงสัญลักษณ์ ผู้เข้าร่วมควรมีบทบาทที่แท้จริง มีอำนาจในการตัดสินใจหรือควบคุม กิจกรรมในระดับที่เหมาะสม จึงจะก่อให้เกิดผลลัพธ์อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน (Arnstein, 1969) สอดคล้องกับแนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมที่เน้นการเปิดโอกาสให้บุคคลมีส่วนร่วมทั้งในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ การปฏิบัติงาน และการประเมินผลอย่างรอบด้าน (จันทรานี สงวนนาม, 2553)

จากความหมายการมีส่วนร่วม ดังกล่าวข้างต้น สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงานไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม มีส่วนร่วมศึกษาปัญหา ร่วมกันคิด ร่วมกันวางแผน ร่วมกันดำเนินการ ร่วมกันตัดสินใจ ร่วมกันแก้ปัญหา ร่วมกันประเมินผล และร่วมกันรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เพื่อขับเคลื่อนให้การดำเนินงานนั้น ดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลให้องค์กรประสบผลสำเร็จต่อไป

4.2 ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

ความสำคัญของการมีส่วนร่วม ได้มีนักวิชาการอธิบายไว้หลายประการ ดังนี้

การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้การบริหารงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีความโปร่งใส เนื่องจากการเปิดโอกาสให้บุคคลที่เกี่ยวข้องในองค์กรได้เข้ามา ร่วมแสดงความคิดเห็น เสนอแนะแนวทาง และร่วมตัดสินใจในประเด็นต่าง ๆ ซึ่งส่งผลให้การแก้ไขปัญหามีความหลากหลาย รอบคอบ และครอบคลุมมิติที่กว้างขึ้น เพราะได้ระดมความคิดจากบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ที่แตกต่างกัน (วิทยา วิริยพงศ์, 2551; ถวิล มาตรเลียม, 2554) ดังนั้นการมีส่วนร่วมนอกจากจะช่วยยกระดับคุณภาพของการตัดสินใจแล้ว การมีส่วนร่วมยังมีบทบาทในการถ่วงดุลอำนาจและป้องกันการใช้อำนาจในทางที่ไม่เหมาะสม อีกทั้งยังทำให้การดำเนินนโยบายเป็นไปอย่างยุติธรรมและสอดคล้องกับความต้องการของทุกฝ่าย

การมีส่วนร่วมยังช่วยเสริมสร้างการประสานงานระหว่างหน่วยงานภายในและภายนอกให้ราบรื่นยิ่งขึ้น (วิทยา วิริยพงศ์, 2551) สำหรับในด้านจิตวิทยาการมีส่วนร่วมช่วยลดแรงต่อต้านในการดำเนินงาน ทำให้เกิดการยอมรับร่วมกันในองค์กร ผู้บริหารยังสามารถใช้เป็นช่องทางในการตรวจสอบและทำความเข้าใจความคิดเห็นของผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาได้ตรงกันมากขึ้น อีกทั้งยังส่งเสริมการสื่อสารภายในองค์กร ทำให้เกิดความสัมพันธ์อันดี ความสามัคคี และจิตวิญญาณในการทำงานเป็นทีม (สัมฤทธิ์ กางเพ็ง, 2554) ที่สำคัญการมีส่วนร่วมยังช่วยสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของและความรับผิดชอบร่วมกันต่อผลของงาน ส่งเสริมให้บุคลากรมีโอกาพัฒนาศักยภาพในวิชาชีพของตนเอง และสร้างวัฒนธรรมการทำงานที่โปร่งใสและเป็นธรรม อันนำไปสู่ความสามัคคีและความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวในองค์กร (ถวิล มาตรเยี่ยม, 2554) นอกจากนี้การมีส่วนร่วมยังช่วยพัฒนาแนวคิดประชาธิปไตยในการทำงาน ลดความขัดแย้งระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายปฏิบัติ ทำให้งานมีคุณภาพและประสิทธิภาพมากขึ้น พร้อมทั้งสร้างความภาคภูมิใจและแรงจูงใจให้แก่บุคลากร ซึ่งล้วนก่อให้เกิดความสมดุลระหว่างการบริหารและการปฏิบัติงานภายในองค์กร (เมตต์ เมตต์การุณจิต, 2553)

ดังนั้นการมีส่วนร่วมจึงเป็นทั้งเครื่องมือและกระบวนการที่สำคัญในการเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหาร ความเป็นประชาธิปไตย ความสามัคคี และความยั่งยืนขององค์กร เพราะเป็นการผสานพลังทางความคิดและความรู้ของทุกคนให้มุ่งสู่เป้าหมายร่วมกันอย่างแท้จริง

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมเป็นทั้งเครื่องมือและกระบวนการสำคัญที่ช่วยเสริมสร้างประสิทธิภาพการบริหาร ความเป็นประชาธิปไตย ความสามัคคี และความยั่งยืนขององค์กร การมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ร่วมระดมความคิด สติปัญญา ความรู้ และความสามารถ ตลอดจนแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์การทำงานระหว่างผู้เกี่ยวข้อง อันนำไปสู่ความคิดเห็นที่หลากหลายและแนวทางปฏิบัติที่ได้รับการยอมรับมากขึ้น กระบวนการดังกล่าวช่วยลดความขัดแย้งระหว่างผู้ปฏิบัติงาน สร้างความสามัคคี และส่งเสริมการประสานงานที่ดีทั้งภายในและระหว่างองค์กร ทำให้การบริหารราบรื่น มีประสิทธิภาพ และเกิดบรรยากาศแห่งประชาธิปไตยในการทำงาน นอกจากนี้ยังส่งผลให้งานมีคุณภาพสูงขึ้น ผู้ร่วมงานเกิดความพึงพอใจในการทำงานมากขึ้น และนำไปสู่การพัฒนาการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

4.3 ขั้นตอนการมีส่วนร่วม

Cohen & Uphoff (1981) ได้กล่าวถึง ขั้นตอนของการมีส่วนร่วม แบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ การริเริ่มตัดสินใจ การดำเนินการตัดสินใจ และการตัดสินใจในการดำเนินกิจกรรม

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (Implementation) ซึ่งอาจเป็นไปในรูปของการเข้าร่วมโดยการให้การสนับสนุนทางด้านทรัพยากร การเข้าร่วมในการบริหาร และการให้ความร่วมมือ

3. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ซึ่งนับเป็นการควบคุมและตรวจสอบการทำงานทั้งหมด และเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

4. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางวัตถุ ผลประโยชน์ทางสังคม หรือผลประโยชน์ทางบุคคล

จำนง บัวเนียว (2550) กล่าวว่า กระบวนการมีส่วนร่วมในงานพัฒนานั้นประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการปฏิบัติงาน กระบวนการมีส่วนร่วมนั้นมีหลายระดับ ตั้งแต่การถกเถียงแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การค้นหาปัญหา การวิเคราะห์ปัญหาร่วมกัน การวางแผนร่วมกันโดยชาวบ้านเพื่อให้ชาวบ้านปฏิบัติตามแผน มีการทำงานร่วมกันและการประเมินผลร่วมกัน กระบวนการมีส่วนร่วมตามขั้นตอนการพัฒนาซึ่งเป็นการวัดเชิงคุณภาพแบ่งออกเป็น 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การมีส่วนร่วมในขั้นการริเริ่มการพัฒนา ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ตลอดจนมีส่วนร่วมในการกำหนดความต้องการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการด้วย

ขั้นตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการวางแผนการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ของโครงการ กำหนดวิธีการและแนวทางการดำเนินงาน ตลอดจนกำหนดทรัพยากร และแหล่งทรัพยากรที่จะใช้

ขั้นตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมในขั้นการดำเนินการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการสร้างประโยชน์ โดยการสนับสนุนทรัพยากร วัสดุ อุปกรณ์ และแรงงาน หรือเข้าร่วมบริหารงาน ประสานงาน และการดำเนินการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

ขั้นตอนที่ 4 การมีส่วนร่วมในขั้นการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนมีส่วนร่วม ในการรับผลประโยชน์ที่พึงได้จากการพัฒนา หรือยอมรับผลประโยชน์อันเกิดจากการพัฒนาทั้งด้านวัตถุและจิตใจ

ขั้นตอนที่ 5 การมีส่วนร่วมในขั้นประเมินผลการพัฒนา เป็นขั้นตอนที่ประชาชนเข้าร่วมประเมินว่า การพัฒนาที่ได้กระทำไปแล้วนั้นสำเร็จตามวัตถุประสงค์เพียงใด ซึ่งในการประเมิน

อาจปรากฏในรูปของการประเมินย่อยเป็นการประเมินผลการก้าวหน้าเป็นระยะ ๆ หรือกระทำในรูปของการประเมินผลรวม ซึ่งเป็นการประเมินผลสรุปรวบยอด

รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2550) ได้กล่าวว่า ในด้านรูปแบบการมีส่วนร่วมองค์การของอนามัยโลก (World Health Organization: WHO) ได้เสนอรูปแบบกระบวนการมีส่วนร่วมที่สมบูรณ์ 4 ขั้นตอนดังนี้

1. การวางแผน ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา จัดลำดับความสำคัญ ตั้งเป้าหมาย กำหนดการใช้ทรัพยากร กำหนดวิธีติดตามประเมินผล และประการสำคัญคือ ต้องตัดสินใจด้วยตนเอง

2. การดำเนินกิจกรรม ประชาชนต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการและการบริหารการใช้ทรัพยากร มีความรับผิดชอบในการจัดสรรควบคุมทางการเงิน

3. การใช้ประโยชน์ ประชาชนต้องมีความสามารถในการนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ ซึ่งเป็นการเพิ่มการพึ่งตนเองและควบคุมทางสังคม

สุรัชย์ เทียนขาว (2552) ได้อธิบายถึงกระบวนการมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 5 ขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 การมีส่วนร่วมในการศึกษาชุมชน เป็นการกระตุ้นให้ประชาชนได้ร่วมกันเรียนรู้สภาพของชุมชน การดำเนินชีวิต ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการทำงาน ร่วมกันค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา พร้อมทั้งจัดลำดับความสำคัญของปัญหา

ขั้นที่ 2 การมีส่วนร่วมในการวางแผนโดยมีการรวมกลุ่มอภิปรายและแสดงความคิดเห็นเพื่อกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ การดำเนินงานและทรัพยากรที่จะใช้

ขั้นที่ 3 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการพัฒนา โดยมีการรวมกลุ่มอภิปรายและแสดงความคิดเห็นแรงงาน เงินทุนหรือเข้าร่วมบริหารงาน การใช้ทรัพยากร การประสานงานและการขอความช่วยเหลือจากภายนอก

ขั้นที่ 4 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาเป็นการนำเอากิจกรรมมาใช้ให้เกิดประโยชน์ทุกด้าน โดยอยู่บนพื้นฐานของความเท่าเทียมกันของบุคคลและสังคม

ขั้นที่ 5 การมีส่วนร่วมในการติดตาม และประเมินในการพัฒนา เพื่อที่จะแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2553) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมมี 6 ขั้นตอน ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการและสาเหตุ ตลอดจนความต้องการ
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนดำเนินงาน

3. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เช่น การประชุม การแสดงความคิดเห็น และตัดสินใจ

4. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ

5. การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล

6. การมีส่วนร่วมในการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงาน

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าขั้นตอนการมีส่วนร่วม อยู่ในระหว่าง 3-6 ขั้นตอน ผู้วิจัยจึงได้สรุปว่าขั้นตอนการมีส่วนร่วมมีขั้นตอนสำคัญอยู่ 4 ระดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นการค้นหาปัญหา สาเหตุของปัญหา และวางแผนการดำเนินกิจกรรม 2) การมีส่วนร่วมในการการดำเนินกิจกรรม 3) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ และ 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

สำหรับการวิจัยนี้ผู้วิจัยนำขั้นตอนการมีส่วนร่วม ของ Cohen & Uphoff (1980) มาเป็นแนวทาง ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรม (Implementation) 3) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) และ 4) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits)

4.4 ประโยชน์ของการมีส่วนร่วม

มีนักวิชาการได้กล่าวถึงประโยชน์ของการมีส่วนร่วมไว้ สามารถสรุปได้ดังนี้ (ธร สุทธราชยุทธ (2551), วันชัย วัฒนศัพท์ (2551), จันทราณี สงวนนาม (2553), สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2554))

1 การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดการระดมความคิดและอภิปรายร่วมกันระหว่างผู้เกี่ยวข้อง ทำให้เกิดความคิดเห็นที่หลากหลาย ทำให้การปฏิบัติมีความเป็นไปได้มากกว่าการคิดคนเดียว

2 การมีส่วนร่วมในการบริหารมีผลในทางจิตวิทยา คือ ทำให้เกิดการต่อต้านน้อยลง ในขณะที่เดียวกันก็จะเกิดการยอมรับมากขึ้น

3 เปิดโอกาสให้มีการสื่อสารที่ดีกว่าสามารถแลกเปลี่ยนข้อมูลและประสบการณ์ในการทำงานร่วมกัน ตลอดจนการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

4 เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานหรือผู้เกี่ยวข้องมีโอกาสได้ใช้ความสามารถและทักษะในการทำงานร่วมกัน เกิดความมีน้ำใจและความจงรักภักดีต่อหน่วยงานมากขึ้น

5 การมีส่วนร่วมจะทำให้ผลการปฏิบัติงานดีขึ้น การตัดสินใจมีคุณภาพมากขึ้น และส่งเสริมให้มีการปรับปรุงงาน ตลอดจนผู้ร่วมงานมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น

6. เพิ่มทางเลือกที่ดีเพื่อการตัดสินใจ การได้รับในโครงการอย่างละเอียดทำให้ช่วยกันหาทางเลือก (ทางออก) หลายทางที่สมบูรณ์และเหมาะสมที่สุด ทำให้เกิดผลเสียหายน้อยลงหรือเกิดผลดีมากกว่าไม่ให้เข้ามามีส่วนร่วม

7. คุณภาพของการตัดสินใจดีขึ้น บ่อยครั้งที่กระบวนการของการปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องช่วยสร้างความกระจ่างให้กับวัตถุประสงค์และความต้องการของโครงการหรือนโยบาย มีส่วนเกี่ยวข้องจะสามารถผลักดันให้เกิดการคิดทบทวนสมมติฐานที่อยู่เบื้องหลัง ซึ่งอาจทำให้มองไม่เห็นคำตอบที่มีประสิทธิภาพที่สุดได้ บ่อยครั้งที่การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องนำมาสู่การพิจารณาทางเลือกต่าง ๆ ใหม่นอกเหนือจากการให้ความสำคัญกับเวลาและแน่นอนเวลาที่ได้เสียไป จากวิธีการที่ได้ใช้มาก่อนในอดีตบ่อยครั้งที่สาธารณชนมีข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับสภาพการณ์ที่เป็นอยู่หรือเกี่ยวกับการนำการตัดสินใจไปดำเนินการอย่างไร ทำให้เกิดความแตกต่าง ระหว่างโครงการที่สำเร็จและไม่สำเร็จ

8. ใช้ต้นทุนน้อยและลดความล่าช้าลง การมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องใช้เวลามากขึ้นจริง (ถึงแม้ว่าการมีส่วนร่วมเป็นส่วนควบของกระบวนการตัดสินใจแต่คงไม่ใช้เวลามากอย่างที่หลาย ๆ คนอาจคิด) การตัดสินใจฝ่ายเดียวอาจจะเร็วที่สุดแต่ในที่สุดแล้วจะสิ้นเปลืองค่าใช้จ่ายมาก ในการดำเนินการ บ่อยครั้งที่มีการต่อต้านมากเสียจนไม่อาจดำเนินการได้เลย

9. การสร้างฉันทามติ โครงการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องอาจสร้างข้อตกลงและข้อผูกพันอย่างมั่นคงในระยะยาวระหว่างกลุ่มที่มีความแตกต่างกัน ช่วยสร้างความเข้าใจระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ลดความขัดแย้งในการทำงาน และเพิ่มความไว้วางใจซึ่งกันและกันมากขึ้น

10. ทำให้ความช่วยเหลือนั้นตรงกับที่ต้องการ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในขั้นการระบุประเด็นปัญหาและความต้องการ จึงไม่เกิดปัญหาที่สร้างไว้เพื่อใช้แล้วไม่ใช้ให้เกิดประโยชน์

11. ความผูกพันของพนักงานต่อองค์การเพิ่มขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากพนักงานมีส่วนร่วมกระบวนการขององค์การที่สำคัญ เช่น การตัดสินใจ โดยร่วมคิดร่วมทำมากขึ้น

12. การตัดสินใจทางการบริหารมีคุณภาพดีขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากการตัดสินใจจากการบริหารมาจากบุคคลหลายฝ่ายด้วยกันในการคิดแก้ปัญหา

13. ก่อให้เกิดความสามัคคีระหว่างผู้บริหารและผู้ร่วมงานทุกระดับในองค์กร

14. สร้างบรรยากาศที่ดีในการทำงาน

4.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมทั้งต่างประเทศและภายในประเทศ มีนักวิชาการได้ศึกษาไว้เป็นจำนวนมาก ดังนี้

Wang and Sun (2021) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมและทัศนคติของครูต่อระบบการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน ใช้วิธีวิจัยเชิงปริมาณ โดยเก็บข้อมูลจากครูผู้สอนพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมของครูในระบบการประกันคุณภาพภายในมีความแตกต่างกันตามบทบาทหน้าที่ ประสบการณ์ และการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา 2) ครูที่มีส่วนร่วมในกระบวนการประกันคุณภาพมาก จะมีทัศนคติเชิงบวกต่อการประกันคุณภาพภายใน มากกว่าครูที่มีส่วนร่วมในระดับต่ำ 3) การมีส่วนร่วมของครูในกิจกรรมสำคัญ เช่น การวางแผน การเก็บข้อมูล การประเมินผล และการนำผลไปใช้พัฒนา ส่งผลให้ครูมองว่าการประกันคุณภาพเป็นเครื่องมือเพื่อการพัฒนา มากกว่าการเป็นภาระด้านเอกสาร และ 4) การสนับสนุนจากผู้บริหาร การสื่อสารที่ชัดเจน และการพัฒนาความรู้ด้านการประเมิน มีอิทธิพลอย่างมากต่อการมีส่วนร่วมและทัศนคติของครู

Gonca Uludag (2021) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการตรวจสอบการมีส่วนร่วมของนักศึกษาในระดับอุดมศึกษาในกระบวนการประกันคุณภาพตามทฤษฎีพฤติกรรมวางแผน กรณีของประเทศตุรกี ใช้การวิจัยแบบผสมผสาน โดยเก็บข้อมูลจากครู จำนวน 319 คนและผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 5 คน พบว่า 1) สภาพ การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของครู ในภาพรวมการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีการดำเนินงานมากที่สุด คือ ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ และด้านที่มีการดำเนินงานน้อยที่สุด คือ ด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของครู ในภาพรวมการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีปัญหาการดำเนินงานมากที่สุด คือ ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา และด้านที่มีปัญหาการดำเนินงานน้อยที่สุด คือ การกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา และ 3) แนวทางการแก้ปัญหาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยการมีส่วนร่วมของครู ซึ่งได้จากการสัมภาษณ์ พบว่า ควรดำเนินงานโดยการจัดประชุมชี้แจงครูและผู้ที่เกี่ยวข้อง ควรร่วมกันวางแผนดำเนินงาน ทำการวิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และอุปสรรคการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ควรใช้วงจรคุณภาพ PDCA และให้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้ามามีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

วรรณิศา พิมพร (2561) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ โดยเก็บข้อมูลจากบุคลากรของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 พบว่า 1) โรงเรียนขนาดกลางมีความต้องการจำเป็นเร่งด่วนมากที่สุด 2) สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น คือ บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ ขาดความตระหนัก ขาดการทำงานเป็นทีม สถานศึกษาไม่ได้เปิดให้บุคลากรเข้าไปมีส่วนร่วม ไม่มีการจัดให้มีการนิเทศ กำกับ ติดตาม ในกระบวนการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา และ 3) แนวทางในการสร้างการมีส่วนร่วม คือ จัดการอบรมให้ความรู้ จัดการประชุมเพื่อรับฟังความคิดเห็นของบุคลากร แต่งตั้งคณะกรรมการตามความถนัดและความสามารถของบุคลากร และสร้างคู่มือ/สื่อเกี่ยวกับแนวปฏิบัติและวิธีการตามข้อกำหนดในการดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่ถูกต้องและชัดเจน

ชนิศา สีแสง (2562) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1 จำนวน 351 คน พบว่า 1) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) ปัญหาอุปสรรค พบว่า (1) ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ครูยังไม่เข้าใจในการกำหนดมาตรฐานที่ชัดเจนในแต่ละด้านและการทำงานที่ขาดความเป็นเอกภาพ (2) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา การทำแผนแล้วไม่นำแผนมาปฏิบัติอย่างจริงจัง บุคลากรในสถานศึกษาไม่รู้เป้าหมาย และแผนปฏิบัติงานในสถานศึกษา จัดทำแผนโดย ไม่มีการประชุม ระดมความคิดเห็นร่วมกับบุคลากรทั้งหมดในสถานศึกษา และงานที่ปฏิบัติกับงานในแผนปฏิบัติไม่สอดคล้องกัน (3) ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ขาดการจัดเอกสารที่เป็นระบบ ขาดความรู้ความสามารถ และความถนัดเฉพาะด้าน การจัดทำสารสนเทศขาดความเป็นปัจจุบัน เทคโนโลยีไม่เพียงพอต่อการใช้งาน (4) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ขาดการสนับสนุนการปฏิบัติงานตามแผน โครงการ/กิจกรรม ขาดการติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผน ไม่นำผลการดำเนินในครั้งก่อนมาวิเคราะห์ปรับแนวทางการปฏิบัติงานในครั้งใหม่ (5) ด้านการติดตามตรวจสอบคุณภาพการศึกษา ไม่มีการติดตาม ประเมินผลอย่างต่อเนื่องครูขาดความรู้ ความเข้าใจที่ถูกต้องตรงกันและขาดการวางแผนที่ดี (6) ด้านการประเมินคุณภาพภายใน บุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจ ผู้บริหารขาดการกำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง ครูมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมากกว่าเรื่องสอน ผู้บริหารขาดการวางแผนการประเมินอย่างเป็นระบบ (7) ด้านการจัดทำรายงานประจำปี ครูบางส่วนไม่ค่อยมีส่วนร่วม

ในการรายงานคุณภาพการศึกษา การรายงานเอกสารไม่ตรงกับสภาพความเป็นจริง การรายงานผลการระบุดูปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไข ไม่ได้นำผลการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีมาพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และ (8) ด้านการจัดให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง กระบวนการในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาไม่เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ขาดการนำกระบวนการคุณภาพการศึกษา มาเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา

นาริยา ศรีพันธุ์, สติพร เชาวน์ชัย และ วิทยา จันทศิริลา (2565) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแนวทางพัฒนาการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของครูสหวิทยาเขตหล่มสัก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเพชรบูรณ์ ใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลจากผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ประกอบด้วย อาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 1 คน, ศึกษานิเทศน์ จำนวน 2 คน, ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 2 คน พบว่า 1) ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน ผู้บริหารควรจัดประชุม ชี้แจง สร้างความเข้าใจ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันกับครูทุกคน เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานและการกำหนดตัวชี้วัดและเกณฑ์การประเมินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการประชุม ชี้แจง สร้างความเข้าใจ แลกเปลี่ยนเรียนรู้ จะช่วยให้ทุกฝ่ายเข้าใจเป้าหมายและความต้องการของการดำเนินงานประกันคุณภาพได้อย่างชัดเจน จนทำให้สามารถทำงานได้ อย่างเป็นระบบ มีการวางแผนที่ดีในการทำงาน สามารถวิเคราะห์บริบทของสถานศึกษา และกำหนดเป็นมาตรฐานและตัวชี้วัดในการดำเนินงานของสถานศึกษาได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และครู ผู้บริหารจึงควรวางแผนตั้งแต่เริ่มต้นโดยการสร้างความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาและตัวชี้วัดของการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อให้ครูมองเห็นภาพรวมของงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา 2) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกันเป็นทีมโดยผู้ปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาควรมาจากหลากหลายกลุ่มงาน เพื่อจะได้มีการจัดเก็บข้อมูลที่ครบถ้วน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการทำงานเป็นทีมช่วยทำให้การปฏิบัติงาน เป็นระบบและชัดเจนมากขึ้น โดยการทำงานเป็นทีมจะต้องอาศัยความร่วมมือกันของครูและบุคลากรในสถานศึกษา และเมื่อมีปัญหา ก็สามารถช่วยกันแก้ไข ลงมติ ตัดสินใจร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้การทำงานบรรลุเป้าหมาย เพราะการทำงานเป็นทีม แต่ละคนมีการแบ่งงาน แบ่งหน้าที่กันตามความสามารถและความชำนาญ เมื่อลงมือทำงานจะสามารถดำเนินงานได้รวดเร็ว ถูกต้อง แม่นยำ มีคุณภาพ และทำให้งานประสบความสำเร็จเกิดประสิทธิผลและมีประสิทธิภาพ 3) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ผู้บริหารควรสนับสนุนให้ครูได้ประสาน จัดหา เสนอบบประมาณ ใช้ทรัพยากรให้สอดคล้องและเหมาะสม

กับโครงการ/กิจกรรม เพื่อให้ผลสำเร็จของโครงการและกิจกรรมบรรลุผลตามค่าเป้าหมายที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ทรัพยากร บุคลากรและสิ่งอำนวยความสะดวกเพื่อใช้ในการดำเนินโครงการหรือกิจกรรมช่วยให้ครูและบุคลากรในสถานศึกษาสามารถบริหารจัดการและดำเนินโครงการหรือกิจกรรม ดำเนินโครงการหรือกิจกรรมได้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ 4) ด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ผู้บริหารควร่วมกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในแต่ละตัวชี้วัดในการประเมินผลการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรมของสถานศึกษากับหัวหน้างานและครูที่เกี่ยวข้อง และแจ้งให้กลุ่มงาน กลุ่มสาระการเรียนรู้นำไปกำหนดเกณฑ์ในการประเมินผลของแต่ละโครงการ/กิจกรรมให้ชัดเจน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการประเมิน และตรวจสอบคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาเป็นกลไกในการควบคุม ตรวจสอบ ระบบบริหารคุณภาพการศึกษาที่สถานศึกษาจัดขึ้น เพื่อให้เกิดการพัฒนา และสร้างความเชื่อมั่นให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทราบว่าสถานศึกษาสามารถจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและบรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา ผู้บริหารควรสร้างการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อกำหนดเกณฑ์มาตรฐานในแต่ละตัวชี้วัดในการประเมินที่ชัดเจน มีเครื่องมือที่หลากหลายและเหมาะสมซึ่งจะช่วยให้การประเมินมีคุณภาพและเป็นระบบ 5) ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ผู้บริหารควรให้ขวัญและกำลังใจแก่ครูอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจและรู้สึกมีส่วนร่วมในผลงาน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการให้ขวัญและกำลังใจแก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษาที่ได้ปฏิบัติงาน เป็นการเสริมสร้างกำลังใจ แรงจูงใจและกระตุ้นความตั้งใจในการทำงานมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้ผลสำเร็จของการปฏิบัติงานมีคุณภาพ ได้ข้อมูลสารสนเทศที่ถูกต้อง ชัดเจน และครบถ้วนเพื่อนำมาใช้ในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในปีการศึกษาต่อไป

วิภาวี จันทรพิง และ นิยดา เปี่ยมพีชนะ (2565) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ใช้วิธีวิจัยเชิงสำรวจ โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 2 รวมทั้งสิ้น 315 คนพบว่า 1) สภาพปัจจุบันในการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 โดยภาพรวม พบว่า ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านที่มีความต้องการ

จำเป็นมากที่สุดคือ ด้านการประเมินผลและการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง รองลงมาคือด้านการพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ ด้านการติดตามและการดำเนินการ ด้านการดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษา ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาส่วนด้านที่มีความสำคัญน้อยที่สุด คือ ด้านกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 2) ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 พบว่า (1) ด้านการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของ สถานศึกษาควรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อกำหนดค่าเป้าหมายความสำเร็จของแต่ละ มาตรฐานและตัวบ่งชี้ (2) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ควรมีส่วน ร่วมในการดำเนินการจัดทำแผนปฏิบัติงานของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับการประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา (3) ด้านการดำเนินการตามแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ควร มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเพื่อจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ มาตรฐานและตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพ (4) ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพ การศึกษาภายในสถานศึกษา ควรมีส่วนร่วมในการประเมินผลเพื่อรายงานผลการประเมินตนเอง ต่อผู้บริหารสถานศึกษา (5) ด้านการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา ควรมีส่วน ร่วมในการประเมินผลเพื่อนิเทศ กำกับ ติดตาม และตรวจสอบโครงการต่างๆอย่างต่อเนื่อง (6) ด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ควรมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดทำรายงานผลการ ประเมินตนเองที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณภาพ และ (7) ด้านพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพ ควรมีส่วนร่วมในการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้เป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพโดย ครูและบุคลากรทุกคน

สุภาณี บวรสุภศรี, วีระยุทธ ชาตะกาญจน์ และชูศักดิ์ เอกเพชร (2567) ได้ศึกษา เกี่ยวกับการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาโดยใช้การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทั้งระบบของโรงเรียนบ้านไผ่ยาสน์ ใช้วิธีวิจัย เชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 รวมทั้งสิ้น 315 คนพบว่า ระบบการ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทั้งระบบของโรงเรียน บ้านไผ่ยาสน์ ประกอบด้วย 1) ระบบการสร้างความรู้ ความเข้าใจ และปลูกจิตสำนึกในการ ดำเนินงาน 2) ระบบการจัดเก็บข้อมูล 3) ระบบการกำหนดผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบหลัก และ ผู้รับผิดชอบรอง 4) ระบบการติดตามและนิเทศการดำเนินงาน 5) ระบบการประเมินผลการ

ดำเนินงาน และ 6) ระบบการนำผลการประกันคุณภาพการศึกษามาพัฒนาแผนการดำเนินงาน และผลศึกษาความคิดเห็นและความพึงพอใจของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ประกอบด้วย 1) ระบบช่วยสร้างความรู้ ความเข้าใจและทัศนคติที่ดีต่อการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษา 2) ระบบช่วยให้การจัดเก็บข้อมูลเป็นระบบ และผู้เกี่ยวข้องสามารถนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ได้อย่างสะดวก 3) ระบบช่วยให้โรงเรียนมีระบบและขั้นตอนการดำเนินงานที่มีความชัดเจน 4) ระบบช่วยสร้างการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเพิ่มมากขึ้น 5) ระบบช่วยสร้างความมั่นใจในการดำเนินงานให้แก่ผู้รับผิดชอบ 6) ระบบมีส่วนทำให้เอกสารการประเมินตนเอง SAR มีความชัดเจน และน่าเชื่อถือ และ 7) ระบบมีส่วนทำให้แผนการพัฒนากิจการดำเนินงานมีความชัดเจน

จากงานวิจัยเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม พบว่า มีการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงทั้งเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพ โดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน บุคลากรในสถานศึกษา ศึกษานิเทศก์ และอาจารย์มหาวิทยาลัย หลังจากทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม พบว่า การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรในสถานศึกษาถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จและความยั่งยืนของระบบประกันคุณภาพภายในอย่างชัดเจน จากผลการวิจัยสะท้อนตรงกันว่า ระดับการมีส่วนร่วมของครูมีความแตกต่างกันตามประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจในระบบประกันคุณภาพ ทัศนคติและการสนับสนุนจากผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่มีความเข้าใจและความพร้อมสูงจะมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของกระบวนการประกันคุณภาพ ตั้งแต่การวางแผน การตัดสินใจ การดำเนินงาน การประเมินผล และการนำผลไปใช้พัฒนา ส่งผลให้เกิดทัศนคติเชิงบวก และมองว่าการประกันคุณภาพเป็นเครื่องมือเพื่อการพัฒนาโรงเรียนมากกว่าการเป็นภาระด้านเอกสาร ขณะเดียวกันถึงแม้ระดับการมีส่วนร่วมโดยภาพรวมจะอยู่ในระดับมาก แต่ยังคงพบปัญหาการขาดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจน การทำงานที่ขาดความเป็นทีม การติดตามประเมินผลที่ไม่ต่อเนื่อง และการนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงพัฒนาอย่างเป็นรูปธรรม และจากงานวิจัยมีข้อเสนอแนะทางเดียวกันว่า การส่งเสริมการมีส่วนร่วมควรเริ่มจากการสร้างความรู้ความเข้าใจอย่างเป็นระบบ การสื่อสารที่ชัดเจน การทำงานเป็นทีม การสนับสนุนทรัพยากร การเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในทุกขั้นตอน และการสร้างแรงจูงใจอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความรู้สึกรับผิดชอบเป็นเจ้าของงาน เกิดพลังการทำงานร่วมกัน และนำไปสู่การยกระดับคุณภาพ

5. มโนทัศน์และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการประเมินแบบเสริมพลัง

5.1 แนวคิดพื้นฐานของการประเมินแบบเสริมพลัง

การประเมินแบบเสริมพลัง (Empowerment evaluation) พัฒนาขึ้นโดย Fetterman ในปี พ.ศ.1994 มีพื้นฐานแนวคิดจากจิตวิทยาชุมชน (Community Psychology) การปฏิบัติงาน

ทางมนุษยวิทยา (Action Anthropology) และการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ที่เน้นการปฏิบัติจริง มีเป้าหมายและเวลาในการปฏิบัติที่ชัดเจน มีการสะท้อนกลับการทำงาน เน้นการเก็บรวบรวมข้อมูลง่าย ๆ แต่พอเพียง จุดเน้นของการประเมินแบบเสริมพลัง คือ เน้นการทำงานเป็นทีม และเน้นการสร้างวัฒนธรรมการประเมินให้เป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมการทำงาน โดยยึดแนวคิดการประเมินแบบมีส่วนร่วม (Collaborative and Participatory Evaluation) และทฤษฎีที่เป็นการตัดสินใจคุณค่าเพียงประการเดียว คือ การกำหนดตนเอง (Self-Determination) ซึ่งเป็นการวัดความสามารถในการพิจารณาตนเอง ความสามารถในการทำงานต่าง ๆ สัมพันธ์กัน อันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

นอกจากนี้การประเมินแบบเสริมพลัง (Empowerment evaluation) เป็นการประเมินอยู่บนพื้นฐานตามแนวคิดของการประเมินแบบสร้างความร่วมมือจากทุกฝ่าย เป็นการใช้โมทัศน์ของการประเมิน เทคนิคการประเมิน และข้อค้นพบจากการประเมินไปกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงการกำกับตนเองโดยใช้วิธีการทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในการดำเนินงาน การประเมินตามรูปแบบเสริมพลังนี้ มุ่งตอบสนองต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย (stakeholders) ทั้งผู้ที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดจนถึงน้อยที่สุดให้มาร่วมกันดำเนินงาน เข้ามามีส่วนร่วมเรียนรู้ กลุ่มคนที่เกี่ยวข้องในการประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ ประกอบด้วย บุคคลภายในที่ทำการประเมินผลด้วยตนเอง และผู้ประเมินภายนอกทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำ (Coach) หรือผู้อำนวยความสะดวกในการประเมิน (Facilitator) การประเมินแบบเสริมพลัง เป็นการนำผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการประเมิน มีการร่วมมือกันระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อเพิ่มการใช้ประโยชน์ของผลการประเมิน มีการให้ความรู้แก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หรือผู้มีส่วนร่วมในการประเมินจนเกิดเป็นพลังความรู้ ความเข้าใจในการประเมิน และสามารถดำเนินการประเมินได้เอง ผู้ประเมินมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกหรือผู้ให้คำแนะนำไม่ใช่ผู้ตัดสินเกี่ยวกับการประเมิน ผู้ประเมินมีหน้าที่แนะนำช่วยเหลือเทคนิค และสร้างพลังการประเมินร่วมกันของผู้เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่องการประเมินแบบนี้มิได้จบลงเพื่อการทราบคุณค่าของการประเมินเหมือนการประเมินแบบเก่าแต่การประเมินต้องเป็นกระบวนการทำงานที่ต่อเนื่องดำเนินต่อไปตลอดระยะเวลาของการพัฒนาโครงการ (ศิริชัย กาญจนวาสี (2550), สมคิด พรหมจ้อย (2552))

5.2 ความหมายของการประเมินเสริมพลัง

Fetterman (1996) ได้ให้ความหมายของการประเมินแบบเสริมพลัง ดังนี้ 1) การประเมินแบบเสริมพลังเป็นการใช้โมทัศน์ของการประเมิน เทคนิคการประเมิน และข้อค้นพบจากการประเมินไปกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงการกำกับตนเอง โดยใช้ทั้งวิธีการเชิงปริมาณและ

คุณภาพ 2) การประเมินแบบเสริมพลัง เป็นกระบวนการที่กระทำเพื่อช่วยให้กลุ่มบุคคลได้ช่วยตนเองและพัฒนาตนเอง โดยใช้วิธีการประเมินตนเอง และสะท้อนผลแก่ตนเอง กลุ่มคนที่เกี่ยวข้องในการทำงานประกอบด้วย บุคลากรภายใน ซึ่งทำการประเมินผลด้วยตนเองและนักประเมินภายนอกจะทำหน้าที่เป็นผู้ชี้แนะหรือผู้อำนวยการความสะดวก ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับศักยภาพของบุคลากรทำงานเป็นทีม หรือเป็นกลุ่ม โดยไม่มีใครเสริมพลังให้กับใครได้ แต่ทุกคนต้องเสริมพลังให้กับตนเอง ดังนั้นการประเมินแบบนี้ มิได้จบลงแค่การทราบคุณค่าของการประเมินแต่การประเมินต้องเป็นกระบวนการทำงานที่ต่อเนื่องดำเนินต่อไปตลอดระยะของการพัฒนาโครงการ

ต่อมาในปี ค.ศ. 2001 Fetterman ให้นำเสนอรากฐานของแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังว่าเป็นกระบวนการให้บุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานและแก้ไขปัญหา เป็นการใช้มิติทัศน์ของการประเมิน เทคนิคการประเมิน และข้อค้นพบจากการประเมิน ไปกระตุ้นให้เกิดการพัฒนาปรับปรุง การกำกับตนเองโดยใช้วิธีการทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในการดำเนินงาน เป็นกระบวนการที่ช่วยให้บุคคลต่าง ๆ ช่วยตนเองได้ พัฒนาตนเองโดยใช้วิธีการประเมินตนเองและสะท้อนผลแก่ตนเองและกลุ่ม โดยมีลักษณะที่เอื้อต่อการปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน เน้นให้ผู้เกี่ยวข้องในองค์กรเข้ามาร่วมเรียนรู้ ประเมินตนเอง สะท้อนผลแก่ตนเอง จนในที่สุดสามารถตัดสินใจหรือกำหนดตนเองได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Zimmerman (2000) ที่ให้ความหมายของการประเมินแบบเสริมพลัง ว่าเป็นกระบวนการเพิ่มอำนาจในการควบคุมโครงการให้แก่ผู้ดำเนินงานโครงการ ที่เน้นการช่วยบุคคลให้สามารถช่วยเหลือตนเอง และสามารถพัฒนาโครงการได้ โดยใช้หลักการของการประเมินตนเอง และเทคนิคการสะท้อนกลับ ซึ่งผู้ประเมินอาจอยู่ในบทบาทของผู้ประเมินภายใน หรือผู้ประเมินภายนอกก็ได้ บทบาทของผู้ประเมินภายนอกจะทำหน้าที่เป็นผู้แนะนำให้มีความช่วยเหลือสนับสนุน และอำนวยความสะดวก ส่วนผู้ประเมินภายในสามารถดำเนินการประเมินได้โดยตนเอง และกำหนดบทบาทในการปฏิบัติการประเมินให้เหมือนกับผู้อำนวยการความสะดวก นอกจากนี้ Fetterman & Wandersman (2005) ได้ขยายความต่อว่า การประเมินแบบเสริมพลัง เป็นการประเมินที่มีเป้าหมายในการเพิ่มโอกาสความสำเร็จของโครงการ โดยการจัดเตรียมผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของโครงการพร้อมกับเครื่องมือสำหรับการวางแผน การปฏิบัติงาน และการประเมินโครงการด้วยตนเอง และการประเมินหลักได้แก่ การประเมินการวางแผนงานและการจัดการโครงการ

5.3 ขั้นตอนของการประเมินเสริมพลัง

Fetterman (1996) ได้นำเสนอขั้นตอนการประเมินแบบเสริมพลัง ในระยะแรกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้

1. การรวบรวมข้อมูล (Taking Stock) หรือตรวจสอบสถานะภาพของโครงการว่าอยู่ ณ จุดใด รวมถึงการวิเคราะห์จุดอ่อนจุดแข็งของโครงการ

2. การกำหนดเป้าหมายที่ต้องการบรรลุ (Setting Goals) เป้าหมายที่กำหนดนั้นต้องมีลักษณะสัมพันธ์กับกิจกรรมโครงการ แหล่งทรัพยากร ทำท่าย แสดงถึงศักยภาพ ในขั้นนี้ผู้ที่มีส่วนในโครงการ ร่วมกันกำหนดเป้าหมาย อาจจะด้วยวิธีการระดมสมองซึ่งมีลักษณะบรรยากาศแบบประชาธิปไตย แลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน จนได้เป้าหมายที่ทุกคนเห็นสอดคล้องกันหรือเป็นเป้าหมายที่สำคัญที่ต้องการจะบรรลุ

3. การพัฒนากลยุทธ์เพื่อปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมาย (Developing Strategies) ผู้มีส่วนร่วมในโครงการช่วยกันรับผิดชอบในการเลือก และพัฒนากลยุทธ์เพื่อให้กิจกรรมโครงการดำเนินงานจนประสบผลสำเร็จ การพัฒนากลยุทธ์อาจใช้กระบวนการระดมสมอง การพิจารณา ทบทวนอย่างรอบคอบ การตกลงร่วมกันฉันทามติ กลยุทธ์ที่ได้จะถูกนำไปปฏิบัติแล้วมีการทบทวน ตรวจสอบเกี่ยวกับประสิทธิผลหรือความเหมาะสม

4. การจัดหาหลักฐานที่แสดงถึงความก้าวหน้าในการปฏิบัติงาน (Documenting Progress) ในขั้นนี้ผู้มีส่วนร่วมในโครงการควรพิจารณาใช้หลักฐานที่แสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้า ความสัมพันธ์กับเป้าหมายของโครงการและหลักฐานต้องมีความน่าเชื่อถือด้วย

การประเมินแบบเสริมพลัง นักประเมินภายนอกและนักประเมินภายในจะทำงานร่วมกัน โดยนักประเมินภายนอกทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษามากกว่าบทบาทของผู้ประเมิน โดยนักประเมินภายนอกอาจจะเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และให้ข้อมูลย้อนกลับในการ ประกอบการตัดสินใจของนักประเมินภายใน ซึ่งจะได้รับความรู้ ได้ฝึกฝน ได้ประสบการณ์และ เข้าใจเทคนิคเฉพาะของการดำเนินการประเมิน และทำให้เกิดการพัฒนาการเก็บรวบรวมข้อมูลให้ เป็นไปอย่างมีความหมาย และเป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้

ต่อมา Fetterman and Wanderman (2005) ได้พัฒนาปรับปรุงขั้นตอนการประเมินแบบเสริมพลังเหลือ 3 ขั้นตอน เพื่อพัฒนาบุคคลในโครงการให้สามารถประเมินได้ด้วยตนเอง แต่สาระสำคัญยังมีลักษณะการดำเนินการเหมือนกับ 4 ขั้นตอน การประเมินแบบเสริมพลังวิธี 3 ขั้นตอน (Three-step Approach) เป็นวิธีที่ได้รับความนิยมและนำไปใช้โดยทั่วไปเนื่องจากมี ขั้นตอนที่ง่าย และมีลักษณะสอดคล้องกับการวางแผนดำเนินงานโครงการ รายละเอียดของแต่ละ ขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดพันธกิจ (Mission) ขั้นตอนแรกของการประเมินเสริมพลัง คือ การ กระตุ้นให้สมาชิกในโครงการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการร่วมกันกำหนดพันธกิจหรือภารกิจ

ของแผนงานโครงการ โดยระบุถึงผลที่ต้องการให้เกิดขึ้น ซึ่งผู้ประเมินเสริมพลังจะต้องอำนวยความสะดวกในการเปิดประเด็นคำถามกับบุคลากร และได้รับการกระตุ้นโดยการถาม เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนร่วมนำเสนอถึงพันธกิจของโครงการหรืองานที่จะทำ

2. การรวบรวมข้อมูล (Taking stock) ขั้นตอนที่สองของการประเมินเสริมพลัง จะเกี่ยวข้องกับการจัดลำดับความสำคัญ และประเมินกิจกรรมการปฏิบัติงานในปัจจุบันขององค์กร ซึ่งพัฒนามาจากขั้นกำหนดพันธกิจ (Mission) เป็นการสำรวจสิ่งที่มีอยู่ในโครงการหรือองค์กร จัดเป็นการค้นหาจุดอ่อนจุดแข็งของงานที่ทำอยู่ โดยขั้นตอนนี้อาจจัดกระทำให้สำเร็จได้ภายในเวลาไม่นานนัก ขึ้นอยู่กับการอำนวยความสะดวกและบริบทของกลุ่ม ประกอบด้วย 2 ขั้นตอน ดังนี้

2.1 การกำหนดกิจกรรมในโครงการ โดยผู้ประเมินเสริมพลังอำนาจจะทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวก เปิดประเด็นคำถามให้บุคลากรโครงการและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับกิจกรรมที่สำคัญที่สุด หรือกิจกรรมที่มีส่วนสัมพันธ์กับโครงการ ประมาณ 0 หรือ 20 กิจกรรม โดยผู้ประเมินเสริมพลังอำนาจจะต้องอำนวยความสะดวกให้เกิดการโหวตคะแนน ให้ผู้มีส่วนร่วมโหวตให้คะแนนกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อจัดอันดับกิจกรรมที่มีความสำคัญ และมีคุณค่าต่อโครงการ 10 อันดับแรก

2.2 การกำหนดความสำคัญของกิจกรรมในโครงการ โดยให้บุคลากรทุกคนได้มีส่วนร่วมในการประเมินความสำคัญกิจกรรมต่าง ๆ ที่ได้รับการคัดเลือกมาจากการกำหนดกิจกรรมในโครงการ โดยผู้ประเมินแบบเสริมพลังจะต้องอำนวยความสะดวก ให้เกิดการประเมินความสำคัญของกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับวิธีการ อาจดำเนินการโดยให้บุคลากรของโครงการและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องให้คะแนนแก่กิจกรรม โดยการกำหนดให้กิจกรรมแต่ละกิจกรรมมีคะแนนเต็ม 10 คะแนน กิจกรรมใดได้คะแนนมากก็หมายความว่ามีความสำคัญมาก อย่างไรก็ตามการประเมินความสำคัญของกิจกรรมของผู้เกี่ยวข้องได้คิดและทำการประเมินเป็นการส่วนตัวก่อนลงบนกระดาษโน้ตต่าง ๆ แล้วจึงจัดทำตารางที่สามารถบันทึกผลการประเมินกิจกรรมกับคะแนนของแต่ละกิจกรรมของผู้เกี่ยวข้องทุกคนลงไปได้ขึ้นมา และเชิญให้ทุกคนร่วมกันบันทึกค่าคะแนนพร้อมทั้งแสดงความคิดเห็นของแต่ละคนในแต่ละกิจกรรมลงในตารางความสัมพันธ์

3. การวางแผนเพื่ออนาคต (Planning for the Future) ขั้นตอนนี้จะเกิดขึ้นหลังจากที่ทำการประเมินความสำคัญของกิจกรรมในโครงการแล้ว โดยผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการจะได้รับคำถามเกี่ยวกับความต้องการที่จะพัฒนาตนเองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในโครงการ โดยผู้ประเมินพลังอำนาจจะต้องชี้แนะให้กลุ่มสมาชิกเห็นถึงความสัมพันธ์ของการกำหนดพันธกิจ ที่นำไปสู่การกำหนดจุดยืนและมีการใช้ข้อมูลจากการรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปสู่การวางแผนสำหรับ

อนาคต บุคลากรของโครงการและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียของโครงการจะทำการระบุกิจกรรมการดำเนินงานและยุทธวิธีการบรรลุเป้าหมาย รวมทั้งรูปแบบของการเก็บข้อมูลจากเอกสารหรือข้อมูลเชิงประจักษ์

สรุปได้ว่าขั้นตอนของการประเมินเสริมพลัง ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดพันธกิจ ขั้นตอนที่ 2 การรวบรวมข้อมูล และขั้นตอนที่ 3 การวางแผนเพื่ออนาคต ซึ่งนำไปสู่รูปแบบของโครงการที่เกิดจากการปฏิบัติจริงและอยู่บนพื้นฐานของการนำประสบการณ์มาใช้ในการประยุกต์ใช้บนพื้นฐานของการปฏิบัติงานจริง

และสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยนำขั้นตอนการประเมินเสริมพลัง ของ Fetterman and Wanderman (2007) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน 1) การกำหนดพันธกิจ (Mission) 2) การรวบรวมข้อมูล (Taking Stock) และ 3) การวางแผนเพื่ออนาคต (Planning for the Future) มาใช้ในการพัฒนาการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

5.4 บทบาทการประเมินแบบเสริมพลัง

Fetterman (2001) ได้กล่าวถึงบทบาทการประเมินแบบเสริมพลังไว้ 5 ประการ ดังนี้

1. การฝึกอบรม (Training) เป็นบทบาทแรกของการประเมินเสริมพลัง คือ ผู้ประเมินจะต้องสอนให้บุคคลได้ดำเนินการประเมินตนเอง ซึ่งการประเมินนี้เป็นส่วนหนึ่งของการวางแผนที่เน้นให้การประเมินถูกดำเนินการโดยผู้ที่มีส่วนร่วมในโครงการ โดยการออกแบบให้เป็นกิจกรรมที่ดำเนินการอยู่และเป็นส่วนหนึ่งที่ฝังอยู่ในระบบ สร้างโอกาสสำหรับการเสริมสมรรถภาพของผู้ที่อยู่ในโครงการ

2. การอำนวยความสะดวก (Facilitation) ผู้ประเมินเสริมพลังจะต้องทำหน้าที่เป็นโค้ชและผู้อำนวยความสะดวก โดยช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมในโครงการเกิดการประเมินตนเอง ให้คำแนะนำ และชี้แนะทิศทาง เพื่อให้เกิดความพยายาม และเข้าร่วมในกิจกรรมที่จะต้องติดตามและอำนวยความสะดวกให้สมาชิกและผู้ที่มีส่วนร่วมเกิดความพยายาม คลี่คลายปัญหา และเกิดความกระจ่างในการสื่อสารที่ไม่ตรงกันให้เข้าใจตรงกัน โดยช่วยให้เกิดการประชุมปรึกษาหารือกัน การเตรียมคำแนะนำต่าง ๆ ที่จะช่วยให้โครงการประสบผลสำเร็จได้

3. การสนับสนุน (Advocacy) ลักษณะของการประเมินเสริมพลังที่อยู่ในระดับของการเตรียมการ เพื่อให้เกิดการประเมินตนเองของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียซึ่งเป็นผู้ปฏิบัติงาน โดยผู้ปฏิบัติงานต้องปฏิบัติงานร่วมกับผู้บริหารหรือผู้ให้ทุนสนับสนุนโครงการ ดังนั้นการให้ผู้บริหารหรือผู้ที่ให้ทุนได้มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายและยุทธศาสตร์ และทำการออกแบบประเมินที่

สามารถนำไปสู่เป้าหมายได้ จะทำให้การประเมินตนเองของผู้ปฏิบัติงานเชื่อมต่อไปถึงผลการปฏิบัติงานระดับกลุ่มหรือระดับโครงการในอนาคต

4. การสร้างความชัดเจน (Illumination) นำมาใช้พัฒนาในกระบวนการตัดสินใจคุณค่า และการปรับปรุงโครงการ จะเป็นการเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับสิ่งใหม่ หรือการสร้างความเข้าใจให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งการสร้างความชัดเจนเป็นส่วนที่เปิดโลกทัศน์ของความเป็นจริง และทำให้เกิดประสบการณ์ที่มีคุณภาพ เป็นกระบวนการที่กำหนดคุณค่าและมุ่งไปสู่การพัฒนาปรับปรุงของโครงการ และเป็นการแสดงออกให้เห็นถึงระดับของการพัฒนา

5. การให้เสรีภาพในการทำงาน (Liberation) เป็นกิจกรรมที่ทำให้เห็นตนเองจากบทบาทที่ถูกกำหนดไว้ โดยทำให้เห็นข้อจำกัดต่าง ๆ และเกี่ยวข้องกับการถ่ายโอนความคิดรวบยอดจากที่หนึ่งและไปสู่ที่อื่น ๆ มีการช่วยเหลือกันในระดับบุคคลทำให้เกิดโอกาสในชีวิตและมีประโยชน์สำหรับการประเมินตนเอง การปลดปล่อยตนเองจากการประเมินหรือบทบาทการประเมินแบบเดิม ๆ นอกจากนี้ยังแสดงให้เห็นถึงกระบวนการประเมินเสริมพลังที่ช่วยให้ผู้มีส่วนร่วมในโครงการและผู้ประเมินได้ค้นพบโอกาสใหม่ ๆ ได้เห็นข้อมูลที่มีอยู่ในรูปแบบใหม่ และเป็นการกำหนดคุณลักษณะและบทบาทในอนาคต

และสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกกับผู้ที่มีส่วนร่วมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาเกิดการประเมินตนเอง โดยให้คำแนะนำ ชี้แนะ เพื่อให้ผู้ที่มีส่วนร่วมเกิดความพยายาม และเข้าใจในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษามากยิ่งขึ้น และช่วยจัดให้มีการประชุมปรึกษาหารือกัน พร้อมคำแนะนำต่าง ๆ ที่จะช่วยให้การดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเกิดการพัฒนากิจการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง และประสบผลสำเร็จ

5.5 ประโยชน์ของการประเมินแบบเสริมพลัง

Fetterman (1996) กล่าวถึงประโยชน์ของการประเมินแบบเสริมพลังไว้หลายประการ ดังนี้

1. ช่วยสร้างเทคนิควิธีการประเมินและความรู้เกี่ยวกับการประเมิน เนื่องจากการประเมินแบบเสริมพลังถูกออกแบบเพื่อสนับสนุนให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกิดการตัดสินใจด้วยตนเอง
2. ช่วยเพิ่มการบูรณาการ วิธีการเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพเข้าด้วยกัน
3. การร่วมมือร่วมพลังในกระบวนการประเมิน จะช่วยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียรู้สึกเป็นเจ้าของกระบวนการประเมิน

4. การตัดสินใจด้วยตนเองในการประเมิน จะช่วยเพิ่มความตระหนักในคุณค่าหรือความต้องการจำเป็นของการประเมิน

5. ช่วยสนับสนุนในการพัฒนาเป้าหมายและวิธีวิทยาการวิจัย ช่วยสร้างความเข้าใจให้ชุมชนเกี่ยวกับเรื่องการออกแบบและการดำเนินการประเมินได้อย่างดี

6. ช่วยบูรณาการกิจกรรมการประเมินเข้าไปในโครงสร้างของโครงการตั้งแต่แรกเริ่ม และนำไปสู่การใช้บทบาทของการประเมินและวิธีการประเมินแบบยั่งยืน

สรุปได้ว่า การประเมินแบบเสริมพลัง ช่วยให้ทราบผลการประเมินของโครงการหรือหน่วยงานแล้ว ยังช่วยพัฒนาบุคลากรให้สามารถทำงานได้ด้วยตนเองในอนาคต ซึ่งจุดเด่นของการประเมินแบบเสริมพลังนี้ คือ การพัฒนาปรับปรุง การกำกับตนเอง โดยใช้วิธีการทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในการดำเนินงาน ซึ่งผลผลิตของการประเมินเป็นการสร้างให้เกิดการเรียนรู้และความเข้าใจในการประเมินขององค์กร

5.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินแบบเสริมพลัง

จากการศึกษางานวิจัยเกี่ยวข้องกับการประเมินแบบเสริมพลัง ทั้งต่างประเทศและภายในประเทศ มีนักวิชาการได้ศึกษาไว้เป็นจำนวนมาก ดังนี้

Novakovic and Petrovic (2020) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ แนวทางการพัฒนาคุณภาพในองค์กรทางการศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมและการประเมินเสริมพลัง ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาพบว่า 1) การใช้การประเมินเสริมพลังช่วยเพิ่ม ความรู้ ความเข้าใจ และทักษะด้านการประเมิน ให้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษา บุคลากรเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และความรับผิดชอบร่วมต่อผลการประเมินและการพัฒนาองค์กร 2) กระบวนการมีส่วนร่วมช่วยเพิ่มความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือของข้อมูลการประเมิน เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้ร่วมเก็บ วิเคราะห์ และตรวจสอบข้อมูลด้วยตนเอง 3) การประเมินเสริมพลังช่วยเปลี่ยนบทบาทของการประเมินจากการควบคุม ตรวจสอบ ไปสู่การเป็น กระบวนการเรียนรู้เพื่อการพัฒนา และ 4) องค์กรทางการศึกษาสามารถพัฒนาคุณภาพได้อย่างเป็นระบบ ต่อเนื่อง และยั่งยืน โดยเฉพาะในด้านการปรับปรุงการดำเนินงานและวัฒนธรรมคุณภาพภายในองค์กร

ปิยวรรณ สนิทสมพันธ์ (2563) ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการฝึกอบรมควบคู่กับการได้ผลการปฏิบัติงานและการประเมินแบบเสริมพลังเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการสารสนเทศสำหรับบุคลากรสายสนับสนุนวิชาการที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ในเขตภาคกลาง ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา โดยเก็บข้อมูลจากผู้บริหารที่

กำกับดูแลงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับคณะ บุคลากรสายสนับสนุนวิชาการที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาภายใน ระดับคณะ สังกัดมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี และผู้เชี่ยวชาญ พบว่า 1) บุคลากรมีความต้องการจำเป็นสูงสุดในการพัฒนาความรู้ด้านการจัดการสารสนเทศ รองลงมาคือทักษะในการจัดการสารสนเทศและเจตคติที่มีต่อการจัดการสารสนเทศ ตามลำดับส่วนสาเหตุหลักที่ก่อให้เกิดความต้องการจำเป็น คือ บุคลากรขาดความรู้และทักษะในการจัดการสารสนเทศ สำหรับแนวทางในการพัฒนาที่เหมาะสม คือ การจัดกระบวนการเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติที่มุ่งเน้นการสร้างพลังและบรรยากาศการเรียนรู้แบบกลุ่ม การแลกเปลี่ยนประสบการณ์การตั้งคำถามเชิงบวก และการให้อิสระในการเลือกและตัดสินใจ 2) รูปแบบที่พัฒนาขึ้น ชื่อว่า “รูปแบบแอทแคร์ (AT-CARE Model)” มีองค์ประกอบสำคัญ คือ (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ (3) กระบวนการพัฒนา และ (4) เงื่อนไขการนำไปใช้ ผลการประเมินรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญ พบว่า มีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด และ 3) ผลการใช้รูปแบบ พบว่า (1) ความรู้ด้านการจัดการสารสนเทศและเจตคติที่มีต่อการจัดการสารสนเทศของผู้รับการพัฒนาล้างการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลอง ส่วนทักษะในการจัดการสารสนเทศหลังการทดลองสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด (2) พฤติกรรมการเรียนรู้ด้านการจัดการสารสนเทศในระหว่างการทดลอง พบว่า ผู้รับการพัฒนามีการตอบสนองเชิงบวกต่อกระบวนการเรียนรู้ในทุกด้าน (3) ผลการประเมินความพึงพอใจของผู้รับการพัฒนามีต่อรูปแบบหลังการทดลอง พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด (4) ผลการศึกษาความคิดเห็นที่มีต่อการพัฒนาสมรรถนะการจัดการสารสนเทศโดยใช้รูปแบบที่พัฒนาขึ้น พบว่า มีความเห็นสอดคล้องกันว่าเป็นรูปแบบที่ผสมผสานวิธีการที่ก่อให้เกิดการพัฒนาสมรรถนะและการประเมินตนเองและ (5) พฤติกรรมการปฏิบัติงานด้านการจัดการสารสนเทศของผู้รับการพัฒนา พบว่า มีความกระตือรือร้นต่อการพัฒนาสมรรถนะการจัดการสารสนเทศ มีการประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงานจริง ตลอดจนมีความมุ่งมั่นในการพัฒนาผลการปฏิบัติงานและการพัฒนาความก้าวหน้าในสายงานวิชาชีพ

อินทยา เรืองศรี (2564) ได้ศึกษาเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาผลผลิตด้านการวิจัยของครูในสถาบันการอาชีวศึกษาโดยประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ใช้ระเบียบวิธีวิจัยและพัฒนา โดยเก็บข้อมูลจากผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัย การวัดและประเมินผล และครูในสถาบันการอาชีวศึกษา พบว่า 1) รูปแบบการพัฒนาผลผลิตด้านการวิจัย ฯ ที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบได้แก่ (1.1) หลักการของรูปแบบ ประกอบด้วย การพัฒนาสมรรถนะด้านการวิจัย และการประเมินแบบเสริมพลัง (1.2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการ

วิจัย และเพื่อเพิ่มปริมาณผลงานวิจัย (1.3) วิธีการประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง ประกอบด้วย การกำหนดพันธกิจ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวางแผนสำหรับอนาคต และ (1.4) ตัวชี้วัดคุณภาพของรูปแบบ ประกอบด้วย ความเหมาะสมของรูปแบบ ความเป็นไปได้ของรูปแบบ ความถูกต้องของรูปแบบ และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบ ผลการตรวจสอบคุณภาพของรูปแบบโดยผู้เชี่ยวชาญพบว่า รูปแบบที่พัฒนามีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้ มีความถูกต้อง และมีประโยชน์ และ 2) การประเมินผลการใช้รูปแบบ พบว่า (2.1) ครูมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวิจัยหลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2.2) ครูมีเจตคติต่อการวิจัยหลังการใช้รูปแบบสูงกว่าก่อนการใช้รูปแบบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (2.3) ครูมีทักษะในการปฏิบัติงานวิจัยหลังการใช้รูปแบบ อยู่ในระดับดี และ (2.4) หลังการใช้รูปแบบ ได้ผลงานวิจัย จำนวน 30 เรื่อง

สมภัสสร บัวรอด (2564) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาสำหรับนักศึกษา วิชาชีพครูโดยใช้การประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงทดลอง โดยเก็บข้อมูลจากนักศึกษาวิชาชีพครู ครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ พบว่า 1) ผลการพัฒนารูปแบบการสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครูโดยใช้การประเมินแบบเสริมพลังอำนาจมีกิจกรรมย่อยสำหรับนักศึกษาวิชาชีพครู 11 กิจกรรม และ 14 กิจกรรมสำหรับครูพี่เลี้ยง และอาจารย์นิเทศก์ ในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ในรูปแบบจำเป็นต้องอาศัยการกระตุ้นกำกับติดตามของผู้วิจัยในฐานะผู้ประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ และการปฏิบัติหน้าที่ของผู้วิจัยเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้รูปแบบสามารถสร้างสมรรถนะให้กับนักศึกษาวิชาชีพครูบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด 2) จากผลการเก็บข้อมูลสภาพที่เป็นจุดอ่อน (taking stocks) ของสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครู และนำมาแก้ไขตามความแตกต่างระหว่างบุคคลด้วยวิธีต่าง ๆ เป็นการแก้ปัญหาที่เหมาะสม และ 3) ผลการประเมินผลลัพธ์ (outcome evaluation) พบว่าหลังการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ตามรูปแบบการสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาของนักศึกษาวิชาชีพครูมีค่าเฉลี่ยความรู้ความเข้าใจและทักษะปฏิบัติของนักศึกษาวิชาชีพครูในกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยเกี่ยวข้องกับการประเมินแบบเสริมพลัง พบว่า มีการใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงทั้งเชิงปริมาณ เชิงคุณภาพ และการวิจัยและพัฒนาโดยมีกลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน บุคลากรสายสนับสนุนงานประกันคุณภาพ นักศึกษาวิชาชีพครู ครูพี่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ และผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยและการประเมิน หลังจากทบทวนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

กับการมีส่วนร่วม พบว่า การประเมินเสริมพลังเป็นแนวคิดการประเมินที่มุ่งพัฒนาศักยภาพของบุคลากรและองค์กร ควบคู่ไปกับการพัฒนาคุณภาพงาน มากกว่าการประเมินเพื่อควบคุม ตรวจสอบ หรือการตัดสินผลเพียงอย่างเดียว จากงานวิจัยชี้ให้เห็นว่า การเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมิน ตั้งแต่การกำหนดเป้าหมาย การออกแบบเกณฑ์และเครื่องมือ การเก็บและวิเคราะห์ข้อมูล ไปจนถึงการนำผลการประเมินไปใช้พัฒนา ช่วยเพิ่มความเข้าใจ และทักษะด้านการประเมินอย่างเป็นรูปธรรม ขณะเดียวกันยังช่วยสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของงาน ความรับผิดชอบร่วม และการประเมินเสริมพลังยังช่วยเปลี่ยนทัศนคติของผู้ปฏิบัติงาน ให้มองการประเมินเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง จากงานวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า การประเมินเสริมพลังช่วยยกระดับคุณภาพของข้อมูลการประเมินให้มีความเที่ยงตรงและน่าเชื่อถือมากขึ้น เนื่องจากผู้ปฏิบัติงานเป็นผู้มีส่วนร่วมในการตรวจสอบและสะท้อนผลด้วยตนเอง นอกจากนี้การประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลังร่วมกับการเรียนรู้เป็นทีม การฝึกอบรม และการโค้ชจากการปฏิบัติจริง สามารถพัฒนาสมรรถนะของบุคลากรได้ทั้งด้านความรู้ เจตคติ และทักษะ ตลอดจนก่อให้เกิดวัฒนธรรมคุณภาพแบบมีส่วนร่วมภายในองค์กร ส่งผลให้การดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพภายในมีความเข้มแข็ง โปร่งใส และดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง อันเป็นฐานสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ” มีความมุ่งหมายหลักของการวิจัย ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมกับการประเมินเสริมพลัง และ 3) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ด้วยรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

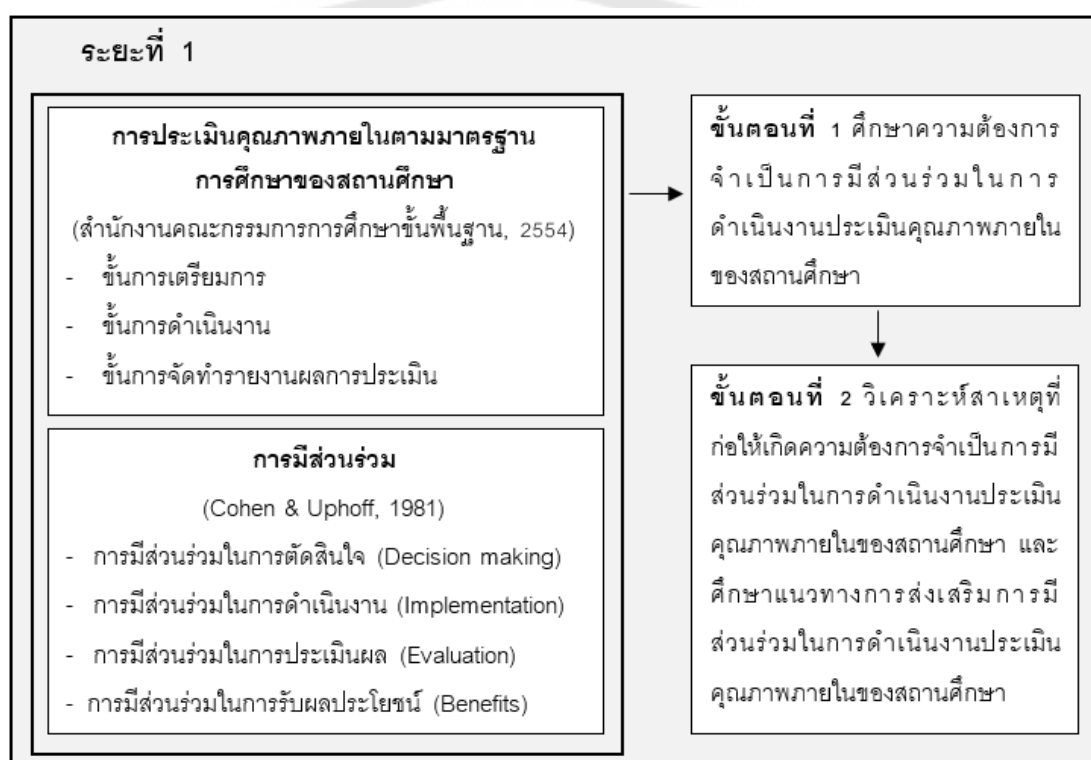
รายละเอียดของการดำเนินการวิจัยทั้ง 3 ระยะ ผู้วิจัยได้กล่าวไว้ดังต่อไปนี้

ภาพประกอบ 5 การดำเนินการวิจัยทั้ง 3 ระยะ

ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ระยะที่ 1 ผู้วิจัยดำเนินการศึกษาความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการผานเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์สาเหตุที่ก่อให้เกิดความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และศึกษาแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ดังภาพประกอบ 6

ภาพประกอบ 6 กรอบแนวคิดการวิจัยระยะที่ 1

ขั้นตอนที่ 1 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณด้วยการสอบถามประชากรและตัวอย่างในการวิจัย

1. ประชากรในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี จำนวน 242 คน และครูผู้สอนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี จำนวน 4,332 คน ปีการศึกษา 2567 รวมประชากรทั้งหมด 4,574 คน จำแนกได้ดังนี้

1.1 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 82 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,230 คน
ปีการศึกษา 2567 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 79 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,271 คน
ปีการศึกษา 2567 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 81 คน และครูผู้สอน จำนวน 1,831 คน
ปีการศึกษา 2567 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

2. ตัวอย่างที่ใช้ในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 150 คน และครูผู้สอน
จำนวน 280 คน รวมตัวอย่างในการวิจัย 430 คน ปีการศึกษา 2567 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี ดังตาราง 1 ซึ่งได้มาจากกลุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random
Sampling) ตามสัดส่วนจำนวนประชากรของแต่ละเขตพื้นที่ ซึ่งกำหนดขนาดตัวอย่างโดยตาราง
ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง สำหรับการศึกษาค่าเฉลี่ยของประชากรของศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ
(อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล.2562: 175 อ้างอิงจาก ศิริชัย กาญจนวาสี และคณะ. 2559)
ณ ระดับความเชื่อมั่น 95 % เมื่อยอมรับความคลาดเคลื่อนของการประมาณ ค่าสัดส่วนเกิดขึ้นได้
ในระดับ $\pm 10\%$

ตาราง 1 จำนวนประชากรและตัวอย่าง

ลำดับ	สพป.ชบ.	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ผู้บริหาร สถานศึกษา	ครูผู้สอน	ครูผู้สอน
		ประชากร (คน)	ตัวอย่าง (คน)	ประชากร (คน)	ตัวอย่าง (คน)
1	เขต 1	82	50	1,230	91
2	เขต 2	79	50	1,271	94
3	เขต 3	81	50	1,831	95
รวม		242	150	4,332	280

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่ ความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการ
ประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ของบุคลากรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรี

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

แบบสอบถามมีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถามความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และการมีส่วนร่วม

3. เขียนนิยามศัพท์เฉพาะของความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา จากนั้นเขียนข้อคำถามของแบบสอบถาม ซึ่งแบบสอบถามประกอบด้วย 2 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ตำแหน่งหน้าที่ ประสบการณ์งานประกันคุณภาพภายใน โดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list) และแบบปลายเปิด (Open ended form)

ตอนที่ 2 สภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้รูปแบบการตอบสนองคู่ (Dual-response format) แต่ละข้อคำถามประกอบด้วยข้อมูล 2 ส่วน คือ สภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่เป็นอยู่จริง (What is) และสภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่คาดหวัง (What should be) ตามกรอบแนวคิดการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยมีลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับคือ

ระดับของสภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่เป็นอยู่จริง

5 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีการดำเนินการในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีการดำเนินการในระดับมาก

3 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีการดำเนินการในระดับปานกลาง

2 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีการดำเนินการในระดับน้อย

1 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีการดำเนินการในระดับน้อยที่สุด

ระดับของสภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่คาดหวัง

5 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีความคาดหวังในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีความคาดหวังในระดับมาก

3 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีความคาดหวังในระดับปานกลาง

2 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีความคาดหวังในระดับน้อย

1 หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีความคาดหวังในระดับน้อยที่สุด

4. นำแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จำนวน 45 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ทางด้านการวัดและประเมินผลจำนวน 2 คน และผู้มีประสบการณ์ทางด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามว่ามีเนื้อหาครบถ้วนเหมาะสมหรือไม่ ด้วยแบบตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา พบว่าข้อคำถามทุกข้อมีความสอดคล้องกับนิยาม มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.60 – 1.00 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของผู้เชี่ยวชาญ

5. นำแบบสอบถามความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ไปทดลองใช้กับผู้บริหาร และครูผู้สอน โรงเรียนอนุบาลวัดอู่ตะเภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ภาคเรียนที่ 2 ปี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสอบถามจากกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล จากคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒเพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นผู้วิจัยส่งหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลและแบบสอบถามทางอิเล็กทรอนิกส์ โดยดำเนินการในระหว่างเดือนตุลาคม - พฤศจิกายน 2567 และเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับมาได้จำนวนทั้งสิ้น 430 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อได้ข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลแล้ว ผู้วิจัยดำเนินการตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วคัดเลือกข้อมูลที่มีความสมบูรณ์มาวิเคราะห์ ดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป ด้วยค่าความถี่ (Frequencies) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่เป็นอยู่จริง และสภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่คาดหวัง ด้วยค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้เกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560: 121)

4.51-5.00 หมายถึง มีสภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่เป็นอยู่จริง/ที่คาดหวังในระดับมากที่สุด

3.51-4.50 หมายถึง มีสภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่เป็นอยู่จริง/ที่คาดหวังในระดับมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีสภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่เป็นอยู่จริง/ที่คาดหวังในระดับปานกลาง

1.51-2.50 หมายถึง มีสภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่เป็นอยู่จริง/ที่คาดหวังในระดับน้อย

1.00 -1.50 หมายถึง มีสภาพการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่เป็นอยู่จริง/ที่คาดหวังในระดับน้อยที่สุด

3. การประเมินความต้องการจำเป็น (Needs assessment) และจัดลำดับความต้องการจำเป็นโดยใช้วิธี Modified Priority Needs Index (PNI.) ที่พัฒนาโดยนางลักษณะณ์ วิรัชชัย และ สุวิมล ว่องวานิช เพื่อควบคุมขนาดของความต้องการจำเป็นให้อยู่ในพิสัยที่ไม่มีช่วงกว้างเกินไป

และให้ความหมายเชิงเปรียบเทียบได้ดีกว่าวิธีอื่น คำนวณได้จากสูตร (สุวิมล ว่องวานิช. 2550: 279)

$$PNI_{\text{modified}} = (I-D)/D$$

เมื่อ I คือ ค่าเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวัง

D คือ ค่าเฉลี่ยของสภาพที่เป็นอยู่จริง

ในการวิจัยนี้กำหนดการพิจารณาความต้องการจำเป็นจากค่าดัชนีจัดลำดับความต้องการจำเป็น (PNI_{modified}) โดยตั้งเกณฑ์การประเมินค่า PNI_{modified} ที่มีค่า 0.3 ขึ้นไปถือเป็นความต้องการจำเป็นเร่งด่วน การจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นใช้การเรียงดัชนีจากมากไปน้อยดัชนีมีค่ามากแสดงถึงมีความต้องการจำเป็นมาก

ขั้นตอนที่ 2 การเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 4 คน ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา จำนวน 4 คน โดยผู้บริหารและครูมาจากสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก อย่างละ 1 คน และมีประสบการณ์ทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี และศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพของโรงเรียน จำนวน 2 คน ซึ่งมีประสบการณ์ทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี และเป็นคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายนอก รวมผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งหมด 10 คน ทั้งนี้ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบมีจุดมุ่งหมายตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้

ประเด็นที่ศึกษา ได้แก่ สาเหตุที่ก่อให้เกิดความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และแนวทางการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์

การสร้างและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย

ในการวิเคราะห์สาเหตุที่ก่อให้เกิดความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ผู้วิจัยศึกษาด้วยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์ แนวคำถามในการสัมภาษณ์เชิงลึก เป็นแนวคำถามปลายเปิดซึ่งเกี่ยวข้องกับความคิดเห็น ทศนะ ประสบการณ์ด้านการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาของกลุ่มผู้ให้ข้อมูล โดยกำหนดประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์ตามกลุ่มผู้ให้ข้อมูลทั้ง 3 กลุ่มดังต่อไปนี้

1. คำถามนำ จำนวน 1 คำถาม ผู้วิจัยใช้คำถามนำเพื่อเป็นการเริ่มต้นประเด็นการสนทนาอย่างกว้าง ๆ

2. คำถามเบื้องต้น จำนวน 1 คำถาม ผู้วิจัยใช้คำถามเบื้องต้นเพื่อเป็นการเปิดประเด็นและได้ข้อมูลเบื้องต้นก่อนเข้าสู่คำถามย่อย

3. คำถามย่อย จำนวน 7 คำถาม ผู้วิจัยใช้คำถามย่อยเพื่อเป็นการดึงข้อมูลในการวิจัยจากผู้ให้สัมภาษณ์ในประเด็นที่กำหนด ซึ่งจะเป็นคำถามที่เกี่ยวข้องกับความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ในทัศนะของผู้ให้สัมภาษณ์

4. คำถามปิด จำนวน 1 คำถาม ผู้วิจัยใช้คำถามปิดเพื่อเป็นการสรุปประเด็นต่าง ๆ ที่ได้ทำการสัมภาษณ์ไปแล้ว

โดยผู้วิจัยปรับแก้ข้อคำถาม ภาษา และข้อความตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อให้มีความชัดเจนและเข้าใจในข้อคำถามมากขึ้น จากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ที่ได้เบื้องต้นด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 5 คน ซึ่งเป็นผู้มีประสบการณ์ทางด้านการวัดและประเมินจำนวน 2 คน และผู้มีประสบการณ์ทางด้านการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา จำนวน 3 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ว่ามีข้อคำถามสอดคล้องกับนิยามศัพท์ที่ต้องการวัด (Index of Item Objective Congruence: IOC) ด้วยแบบตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสัมภาษณ์ความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย พบว่า แบบสัมภาษณ์ทั้งหมด 7 ข้อ มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ (รายละเอียดดังภาคผนวก ง) ผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขข้อคำถามตามข้อเสนอแนะต่าง ๆ ของผู้เชี่ยวชาญ และจัดทำแบบสัมภาษณ์ความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรีฉบับสมบูรณ์ และนำแบบสัมภาษณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มผู้ให้ข้อมูลต่อไป

ตัวอย่างแบบสัมภาษณ์

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น

1. ผู้ให้สัมภาษณ์ (นาย/นาง/นางสาว)
ตำแหน่ง.....
2. วันที่สัมภาษณ์.....เวลา..... สถานที่.....
3. ผู้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 ความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

1. สาเหตุที่ทำให้การมีส่วนร่วมในขั้นการเตรียมการ ในการทำงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จ
.....
.....
2. สถานศึกษามีวิธีการหรือแนวทางในการส่งเสริมบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในขั้นการเตรียมการ ในการทำงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ
.....
.....

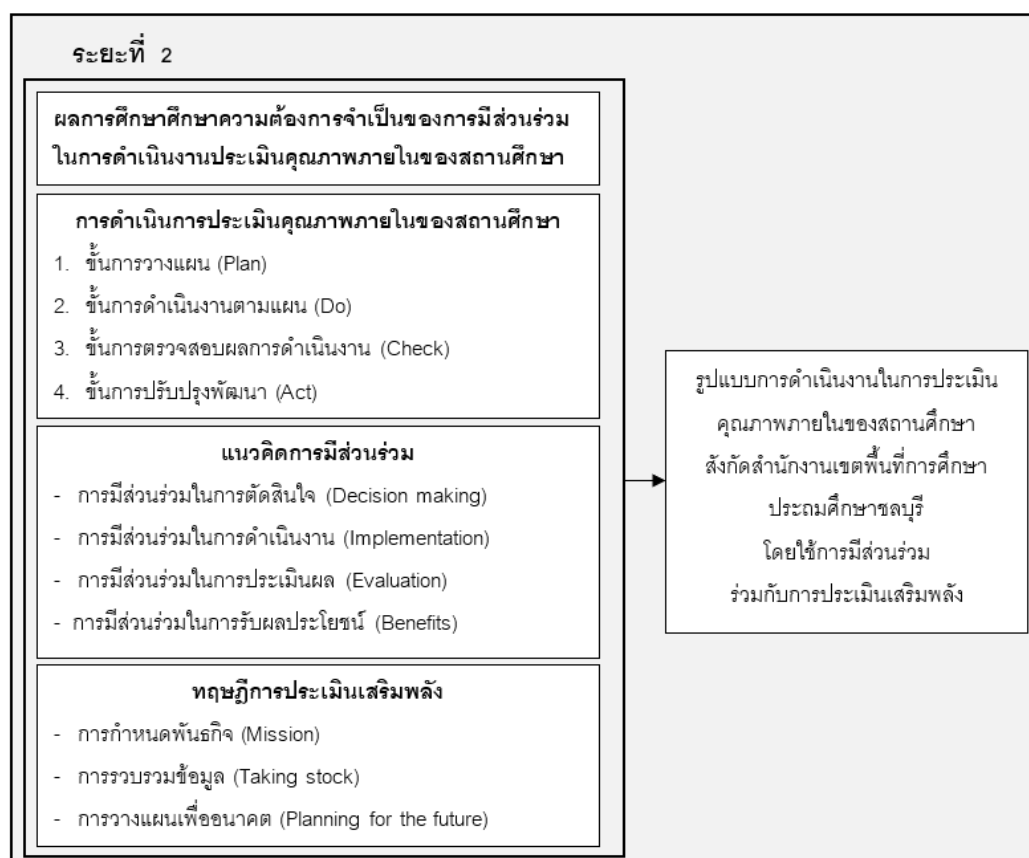
การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบไม่เป็นทางการ ซึ่งผู้วิจัยประสานโดยตรงไปยังผู้ให้ข้อมูลสำคัญเป็นรายบุคคลเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ พร้อมกำหนดวัน เวลา และสถานที่ในการเข้าพบ โดยผู้วิจัยกำหนดระยะเวลาในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 10 คน ในเดือนพฤศจิกายน 2567 เมื่อถึงกำหนดนัดหมายผู้วิจัยขออนุญาตจดบันทึกและบันทึกเสียงก่อนเริ่มเข้าสู่กระบวนการสัมภาษณ์ ใช้เวลาสัมภาษณ์ประมาณ 30 - 45 นาทีต่อคน ในระหว่างการสัมภาษณ์มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเป็นระยะ และเมื่อสัมภาษณ์ในแต่ละประเด็นเสร็จสิ้นจะมีการสะท้อนผลและทวนซ้ำประเด็นที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data)

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ขั้นตอนการออกแบบและพัฒนารูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง โดยมีกรอบแนวคิดในการวิจัยดังภาพประกอบ 7

ภาพประกอบ 7 กรอบแนวคิดการวิจัยระยะที่ 2

ตอนที่ 1 การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ผู้วิจัยนำผลจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล โดยมุ่งเน้นศึกษาเกี่ยวกับทฤษฎีการมีส่วนร่วม และรูปแบบการประเมินแบบเสริมพลัง รวมทั้งนำผลที่ได้จากการประเมินความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาระยะที่ 1 มาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการ

จัดทำ (ร่าง) รูปแบบการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยให้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ประกอบด้วย 3 ส่วนดังนี้ ส่วนที่ 1 บทนำ ส่วนที่ 2 แนวทางการสร้างและการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยให้การมีส่วนร่วมและการประเมินเสริมพลัง ส่วนที่ 3 รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยให้การมีส่วนร่วมและการประเมินเสริมพลัง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์หาคุณภาพของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยให้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ผู้วิจัยนำรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยให้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังที่พัฒนาขึ้นเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์เพื่อพิจารณาด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง และด้านความรับผิดชอบ ตามองค์ประกอบของรูปแบบฯ โดยมีรายละเอียดการดำเนินการ ดังนี้

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) คือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา จำนวน 3 คน มีประสบการณ์ด้านการวัดและประเมินผลมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน มีประสบการณ์ทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน จำนวน 2 คน มีประสบการณ์ทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี และศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพของโรงเรียน จำนวน 1 คน ซึ่งมีประสบการณ์ทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่า 5 ปี รวมผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งหมด 7 คน ทั้งนี้ผู้เชี่ยวชาญด้านการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู และศึกษานิเทศก์ ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญแบบมีจุดมุ่งหมายตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

แบบประเมินคุณภาพรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยให้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale)

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดำเนินการสร้างดังนี้

1. ผู้วิจัยจัดทำแบบประเมินคุณภาพรูปแบบการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยให้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังของ

ผู้เชี่ยวชาญ โดยเขียนข้อคำถามของแบบสอบถามความคิดเห็นให้สอดคล้องกับประเด็นที่ต้องการวัดรูปแบบการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

2. เสนอแบบประเมินคุณภาพของผู้เชี่ยวชาญฉบับร่างต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของข้อคำถาม ภาษาที่ใช้ และการจัดรูปแบบ

3. ผู้วิจัยปรับแก้ข้อคำถาม ภาษา และการจัดรูปแบบตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อให้มีความชัดเจนและเข้าใจในข้อคำถามมากขึ้น และนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อพิจารณา 1) ด้านความเป็นประโยชน์ 2) ด้านความเป็นไปได้ 3) ด้านความเหมาะสม 4) ความถูกต้อง และ 5) ด้านความรับผิดชอบ

ตัวอย่าง แบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		5	4	3	2	1
ด้านความเป็นประโยชน์						
1	รูปแบบการดำเนินงานฯ ช่วยให้สถานศึกษาได้รับประโยชน์จากผลการประเมินคุณภาพภายในอย่างแท้จริง					
ด้านความเป็นไปได้						
1	ขั้นตอนการดำเนินงานตาม PDCA สามารถปฏิบัติได้จริงในสถานศึกษา					
ด้านความเหมาะสม						
1	รูปแบบการดำเนินงานฯ เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรภายในสถานศึกษาได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสมอภาค					
ด้านความถูกต้อง						
1	การเก็บข้อมูลในแต่ละขั้นตอนของ PDCA มีความถูกต้องครบถ้วน					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับการประเมิน				
		5	4	3	2	1
ด้านความรับผิดชอบ						
1	สถานศึกษามีการจัดเก็บเอกสารและหลักฐานของทุกขั้นตอนการประเมินคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบและตรวจสอบได้					

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือขอความอนุเคราะห์เชิญบุคลากรในสังกัดเป็นทรงคุณวุฒิจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึงหัวหน้าหน่วยงานที่ทรงคุณวุฒิสังกัดเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง และด้านความรับผิดชอบของรูปแบบการการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

2. ผู้วิจัยจัดส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์เชิญบุคลากรในสังกัดเป็นทรงคุณวุฒิพร้อม (ร่าง) รูปแบบการการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง และแบบประเมินคุณภาพรูปแบบการการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง เพื่อประเมินด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง และด้านความรับผิดชอบของรูปแบบการการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

3. เมื่อเก็บรวบรวมแบบประเมินคุณภาพของรูปแบบ ฯ จากผู้ทรงคุณวุฒิกลับมาครบถ้วนแล้ว ผู้วิจัยทำการตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบประเมินคุณภาพก่อนนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

4. ผู้วิจัยปรับปรุงรูปแบบการการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ แล้วเสนอรูปแบบฉบับสมบูรณ์ต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทเพื่อพิจารณาอีก

ครั้งก่อนนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างและประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง และด้านความรับผิดชอบของรูปแบบการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ดำเนินการโดยการหาค่าเฉลี่ย(Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง และด้านความรับผิดชอบ แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด. 2557) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง และด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง และด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง และด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง และด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับน้อย

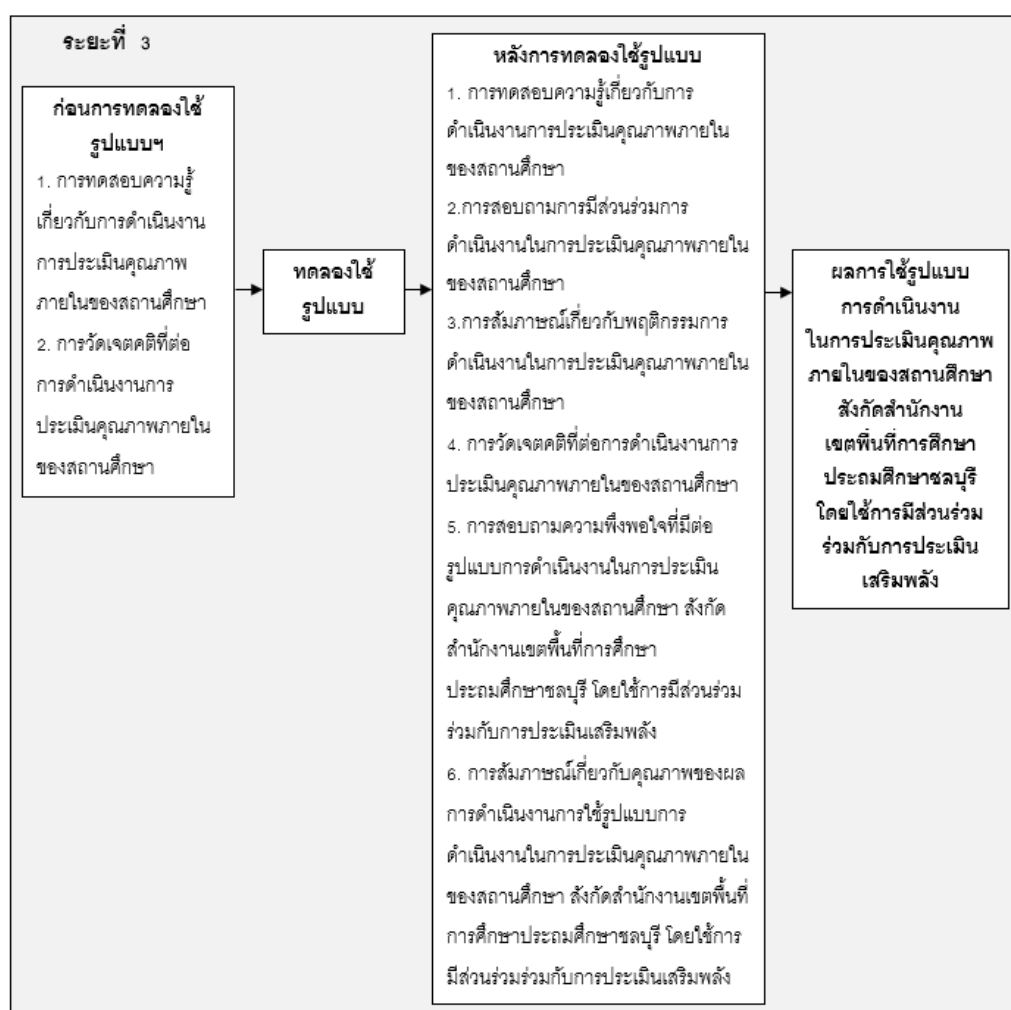
ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 -1.50 หมายถึง มีด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง และด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ในการยอมรับค่าความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความถูกต้อง และความรับผิดชอบ คือ ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ระดับ 3.51 ขึ้นไป จึงจะถือว่าผู้เชี่ยวชาญมีความเห็นว่ารูปแบบที่พัฒนาขึ้นมีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความถูกต้อง และความรับผิดชอบ

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ผู้วิจัยนำรูปแบบการดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ไปทดลองใช้โดยมีขั้นตอนการดำเนินการ ดังภาพประกอบ

8

ภาพประกอบ 8 ขั้นตอนการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายใน
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี
โดยให้มีการมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ประชากรและตัวอย่างในการวิจัย

ผู้วิจัยศึกษาผลการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ด้วยกัน 6 ประเด็น ได้แก่ 1) ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา 3) เจตคติต่อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ก่อนและหลังดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา 4) พฤติกรรมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง 5) ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง และ 6) คุณภาพของผลการดำเนินงานการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ซึ่งแต่ละประเด็นผู้วิจัยกำหนดประชากร ตัวอย่างในการวิจัย และผู้ให้ข้อมูลหลัก ดังต่อไปนี้

1. ผลการใช้รูปแบบฯ ด้าน 1) ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา 3) เจตคติต่อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และ 4) ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ผู้วิจัยกำหนดประชากรและตัวอย่างในการวิจัย ดังนี้

1.1 ประชากรและตัวอย่างในการวิจัย

ประชากร คือ ผู้บริหารและครูผู้สอนจากโรงเรียนในสหวิทยาเขตเมืองชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2568 ซึ่งมีทั้งหมดจำนวน 12 โรงเรียน ประกอบด้วย 1) โรงเรียนวัดนาเขื่อน จำนวน 13 คน 2) โรงเรียนวัดบุญญราศรี จำนวน 27 คน 3) โรงเรียนวัดดอนตำรงธรรม จำนวน 37 คน 4) โรงเรียนนาป่ามโนรณ จำนวน 13 คน 5) โรงเรียนบ้านห้วยสาธิตา จำนวน 13 คน 6) โรงเรียนวัดทองคั้ง "ไพโรจน์ประชาสรรค์" จำนวน 76 คน 7) โรงเรียนวัดธรรมนิมิตต์ จำนวน 9 คน 8) โรงเรียนวัดราชบุรุษสโมสร จำนวน 13 คน 9) โรงเรียนวัดศรีโพธิ์ชัย จำนวน 8 คน 10) โรงเรียนวัดสำนักบก จำนวน 12 คน 11) โรงเรียนอนุบาลพุทธยาคม จำนวน 11 คน และ 12) โรงเรียนอนุบาลวัดอู่ตะเภา จำนวน 49 คน ดังตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนประชากรผู้บริหารและครูผู้สอนจากโรงเรียนในสหวิทยาเขตเมืองชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

ลำดับ	โรงเรียน	ประชากร	
		ผู้บริหารสถานศึกษา (คน)	ครูผู้สอน (คน)
1	วัดนาเขื่อน	1	12
2	วัดบุญญราศรี	1	26
3	วัดดอนดำรงธรรม	2	35
4	นาป่ามโนรถ	1	12
5	บ้านห้วยสาธิตา	1	12
6	วัดทองคั้ง "ไพโรจน์ประชาสรรค์"	4	72
7	วัดธรรมนิมิตต์	1	8
8	วัดราษฎร์สโมสร	1	12
9	วัดศรีพลไทย	1	7
10	วัดสำนักบก	1	11
11	อนุบาลพุทธานคม	1	10
12	อนุบาลวัดอู่ตะเภา	4	45
รวม		19	262

ตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร จำนวน 4 คน และครูผู้สอน จำนวน 72 คน รวมทั้งหมด 76 คน จากโรงเรียนวัดทองคั้ง “ไพโรจน์ประชาสรรค์” ในสหวิทยาเขตเมืองชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ปีการศึกษา 2568 ซึ่งได้มาจากการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม (Cluster sampling)

2. ผลการใช้รูปแบบฯ ด้าน 1) พฤติกรรมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และ 2) คุณภาพของผลการดำเนินงานการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ผู้วิจัยกำหนดกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก ได้แก่

ผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informant) ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 1 คน ครูที่รับผิดชอบหัวหน้างานการประเมินคุณภาพภายใน จำนวน 1 คน และครูที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าในแต่ละมาตรฐานการศึกษา จำนวน 3 คน รวมทั้งหมด 5 คน

ตัวแปรที่ศึกษา ได้แก่

ตัวแปรอิสระ คือ รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยการใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ตัวแปรตาม คือ ผลการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยการใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ประกอบด้วย

1. ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา
3. เจตคติต่อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ก่อนและหลังดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยการใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง
4. พฤติกรรมการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา
5. ความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยการใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง
6. คุณภาพของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยการใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่

ฉบับที่ 1 แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ฉบับที่ 3 แบบวัดเจตคติต่อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ฉบับที่ 4 แบบสัมภาษณ์พฤติกรรมการทำงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ฉบับที่ 5 แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ฉบับที่ 6 แบบสัมภาษณ์คุณภาพของผลการดำเนินการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ฉบับที่ 1 แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

มีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ลักษณะของแบบทดสอบความรู้เป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) แบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก และให้เลือกตอบข้อที่ถูกต้องที่สุดเพียงข้อเดียว โดยข้อคำถามมีทั้งหมดจำนวน 30 ข้อ ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปรที่ต้องการวัด

2. จัดทำแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาฉบับร่าง โดยเขียนข้อคำถามของแบบทดสอบให้มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปรที่ต้องการวัด และแบบทดสอบความรู้มีลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple Choice) 4 ตัวเลือก ข้อคำถามมีทั้งหมด จำนวน 30 ข้อ โดยมีแนวทางการสร้างแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ดังภาพประกอบ 9 ดังนี้

ขอบเขตเนื้อหา ประเด็นหลัก	ขอบเขตเนื้อหา ประเด็นย่อย	น้ำหนัก (จำนวนข้อ)	ระดับกระบวนการทางปัญญา					
			การจำ	การเข้าใจ	การ ประยุกต์ใช้	การคิดขั้นสูง		
						การ วิเคราะห์	การ ประเมิน	การ สร้างสรรค์
1. ด้านพื้นฐาน แนวคิด และหลักการของการ ประเมินคุณภาพภายใน	1. ความรู้พื้นฐานของ การประเมินคุณภาพ ภายใน	3		1		2		
	2. แนวคิดและหลักการ สำคัญของการประเมิน คุณภาพภายใน	4		1	1	2		
2. ด้านการดำเนินงานใน การประเมินคุณภาพ ภายใน	1. ขั้นตอนในการ ดำเนินการประเมิน คุณภาพภายใน	4		1	1	2		
	2. การบริหารจัดการใน การประเมินคุณภาพ ภายใน	4			1	1	2	
	3. บทบาทหน้าที่ของ บุคลากรในการประเมิน คุณภาพภายใน	3			1	1	1	
	4. การจัดทำรายงานผล การประเมินตนเองของ สถานศึกษา (SAR)	4		1		1	2	
3. ด้านการวัดและ ประเมินผลในการประเมิน คุณภาพภายใน	1. การใช้ข้อมูล หลักฐาน สนับสนุนการ ประเมินคุณภาพภายใน	4			1	2	1	
	2. การสร้างและการ ตรวจสอบเครื่องมือและ เกณฑ์ประเมินที่ใช้ใน การประเมินคุณภาพ ภายใน	4			1	1	1	1
รวม		30		4	5	12	5	4

ภาพประกอบ 9 แนวทางการสร้างแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานการประเมิน
คุณภาพภายในของสถานศึกษา

3. เสนอแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของ
สถานศึกษาฉบับร่างต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของ
ข้อคำถาม ภาษาที่ใช้ และการจัดรูปแบบ

4. นำแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของ
สถานศึกษาที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content

Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงและความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบทดสอบ นำผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามเป็นรายข้อกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ต้องการวัด (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

+1 หมายถึง ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ต้องการวัด

0 หมายถึง ไม่อาจตัดสินว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ต้องการวัด

-1 หมายถึง ข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ต้องการวัด

ผู้วิจัยกำหนดค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไปจึงยอมรับว่าแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่จัดทำขึ้นมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ โดยผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย พบว่า แบบทดสอบทั้งหมด 30 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 (รายละเอียดดัง ภาคผนวก ง) โดยผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาแบบทดสอบ คือ ปรับข้อคำถามและตัวเลือกตอบที่ไม่ชัดเจนจึงควรปรับให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจึงดำเนินการตามข้อเสนอแนะโดยปรับประเด็นคำถามและตัวเลือกตอบให้มีความเหมาะสมและง่ายต่อการทำความเข้าใจ

5. ผู้วิจัยนำแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาไปทดลองใช้กับกับครูผู้สอนโรงเรียนอนุบาลวัดอู่ตะเภา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำนวน 35 คน ซึ่งมีบริบทใกล้เคียงกับตัวอย่าง

6. หลังจากผู้วิจัยเก็บรวบรวมแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่ได้จากการทดลองใช้ครบถ้วนแล้ว ได้ดำเนินการนำแบบทดสอบมาหาค่าความยาก (Index of Difficulty) ของข้อคำถามในแบบทดสอบ โดยหาได้จากสัดส่วนของจำนวนคนที่ตอบแบบทดสอบข้อนั้นได้ถูกต้องต่อจำนวนผู้ตอบแบบทดสอบทั้งหมด โดยผู้วิจัยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.20 - 0.80 จึงจะถือว่าเป็นข้อคำถามที่สามารถนำไปใช้ได้ โดยจากผลการวิเคราะห์ พบว่า มีค่าความยากอยู่ระหว่าง 0.40 – 0.75 (รายละเอียดดัง ภาคผนวก ง) พร้อมทั้งมีการหาค่าอำนาจจำแนก (Discrimination) ของข้อคำถามเป็นรายข้อ โดยผู้วิจัยเลือกใช้สูตรสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation) ระหว่างคะแนนของข้อคำถามแต่ละข้อกับคะแนนรวมของแบบทดสอบทั้งฉบับ (Corrected Item – Total Correlation) เพื่อคัดเลือกเฉพาะข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.20 ขึ้นไป โดยจากผลการหาค่าอำนาจจำแนก พบว่า ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.29 – 0.72 (รายละเอียดดังภาคผนวก

ง) สำหรับการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบด้วยวิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Method) กำหนดเกณฑ์ค่าความเชื่อมั่นตั้งแต่ 0.70 ขึ้นไป โดยจากผลการวิเคราะห์ พบว่า มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.906 (รายละเอียดดังภาคผนวก ง) ซึ่งถือว่าสามารถนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

7. ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาฉบับสมบูรณ์และนำแบบทดสอบไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง

ตัวอย่างแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

1. ถ้าคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในกำลังเตรียมการรวบรวมหลักฐานเพื่อประเมินตัวบ่งชี้ "ความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน" เพื่อให้หลักฐานที่รวบรวมมามีความน่าเชื่อถือและสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ตามหลักการการประเมินคุณภาพภายใน บุคลากรผู้รับผิดชอบควรเลือกแนวทางการจัดเก็บข้อมูลในข้อใดมาประยุกต์ใช้

ก. บันทึกข้อมูลเฉพาะในรูปแบบลายมือเพื่อยืนยันว่าเป็นข้อมูลดั้งเดิมและต้นฉบับจริง

ข. บันทึกเฉพาะผลสรุปที่เป็นตัวเลขสถิติโดยไม่ต้องมีเอกสารรองรับหลักฐานมายืนยัน

ค. จัดทำบันทึกพร้อมรวบรวมเอกสารรองรับหลักฐานอย่างเป็นระบบและครบถ้วนทั้งหมด

ง. บันทึกและรวบรวมข้อมูลเฉพาะส่วนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยม โดยละเว้นข้อมูลอื่น ๆ ที่สำคัญ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรในสถานศึกษาก่อนและหลังทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังเป็นรายบุคคล โดยแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาก่อนและหลังทดลองใช้รูปแบบเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนเป็น 0 และ 1 คะแนนอยู่ระหว่าง 0 – 30 คะแนน แบ่งตามเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

0 - 7 หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายใน ของสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

8 - 15 หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายใน ของสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

16 - 23 หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายใน ของสถานศึกษาอยู่ในระดับดี

24 - 30 หมายถึง มีความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายใน ของสถานศึกษาอยู่ในระดับดีที่สุด

ฉบับที่ 2 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

มีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการ ประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานใน การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

3. จัดทำแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา โดยเขียนข้อคำถามแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมิน คุณภาพภายในของสถานศึกษา จำนวน 38 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่ต้องการวัด โดยแบ่งข้อคำถามการมีส่วนร่วมการดำเนินงานในการ ประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ในแต่ละขั้นตอนการดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายใน ของสถานศึกษาดังตาราง 3 ดังนี้

ตาราง 3 จำนวนข้อคำถามการมีส่วนร่วมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ในแต่ละขั้นการดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

การมีส่วนร่วมการดำเนินงาน ในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	จำนวนข้อคำถาม
ขั้นการวางแผน (Plan)	9 ข้อ
ขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do)	11 ข้อ
ขั้นการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check)	9 ข้อ
ขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act)	9 ข้อ
รวมทั้งหมด	38 ข้อ

4. นำแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปตรวจสอบคุณภาพเบื้องต้นด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล จำนวน 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามการมีส่วนร่วมว่ามีเนื้อหาครบถ้วนเหมาะสมหรือไม่ ด้วยแบบตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

5. นำข้อมูลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผลมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามเป็นรายข้อกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ต้องการวัด (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

+1 หมายถึง ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ต้องการวัด

0 หมายถึง ไม่อาจตัดสินว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ต้องการวัด

-1 หมายถึง ข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ต้องการวัด

ผู้วิจัยกำหนดค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปจึงยอมรับว่าแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่จัดทำขึ้นมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ โดยผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย พบว่า แบบสอบถามทั้งหมด 38 ข้อ มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 (รายละเอียดดัง ภาคผนวก ง) โดยผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาแบบสอบถามการมีส่วนร่วม คือ ปรับข้อคำถามให้ตรงกับพฤติกรรมที่ต้องการวัดให้ชัดเจน

ผู้วิจัยจึงดำเนินการตามข้อเสนอแนะโดยปรับข้อความให้ตรงกับพฤติกรรมที่ต้องการวัดชัดเจนมากยิ่งขึ้น

6. ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาฉบับสมบูรณ์ และนำแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับตัวอย่างต่อไป

ตัวอย่างแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ข้อ	รายการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
ขั้นการวางแผน (Plan)						
1	ท่านได้รับการเสริมพลังผ่านการเสริมความรู้และสร้างตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และการเขียนรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน (SAR)					
ขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do)						
1	ท่านได้มีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บข้อมูลตามมาตรฐานการศึกษา					
ขั้นการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check)						
1	ท่านได้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหาที่พบในข้อมูลการประเมิน					
ขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act)						
1	ท่านได้มีส่วนร่วมในการนำผลสรุปผลจากการตรวจสอบและวิเคราะห์ระบบการประเมินคุณภาพภายในของปีการศึกษาที่ผ่านมา มาใช้เป็นจุดเริ่มต้นในการวางแผน					

ข้อ	รายการมีส่วนร่วม	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
	ปรับปรุงระบบการประเมินคุณภาพภายใน สำหรับปีการศึกษาถัดไป					

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับตัวอย่างหลังทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังเป็นรายบุคคล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด. 2557) ดังนี้

คะแนน แบ่งตามเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
- ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 -1.50 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ฉบับที่ 3 แบบวัดเจตคติต่อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

มีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเจตคติต่อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อกำหนดนิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปรที่ต้องการวัด
2. จัดทำแบบวัดเจตคติต่อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ฉบับร่าง โดยเขียนข้อคำถามของแบบทดสอบให้มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะของตัวแปรที่ต้องการวัด และแบบวัดเจตคติมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ จำนวน 30 ข้อ มีข้อคำถามทั้งทางบวกและทางลบ โดยข้อคำถามทางลบจะมีขั้นตอนละ 1 ข้อ โดยแบ่งข้อคำถามตามขั้นการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ดังตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนข้อคำถามของแบบวัดเจตคติต่อการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในแต่ละขั้นการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ขั้นการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	จำนวนข้อคำถาม
ขั้นการวางแผน (Plan)	8 ข้อ
ขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do)	8 ข้อ
ขั้นการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check)	7 ข้อ
ขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act)	7 ข้อ
รวมทั้งหมด	30 ข้อ

3. เสนอแบบวัดเจตคติต่อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาฉบับร่างต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโทเพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของข้อคำถามภาษาที่ใช้ และการจัดรูปแบบ

4. นำแบบวัดเจตคติต่อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่ผ่านการปรับปรุงแก้ไขแล้วไปตรวจสอบคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงและความสมบูรณ์ครบถ้วนของประเด็นคำถาม นำผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามเป็นรายข้อกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ต้องการวัด (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

+1 หมายถึง ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ต้องการวัด

0 หมายถึง ไม่อาจตัดสินว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ต้องการวัด

-1 หมายถึง ข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ต้องการวัด

ผู้วิจัยกำหนดค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไปจึงยอมรับว่าแบบวัดเจตคติต่อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่จัดทำขึ้นมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ โดยผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัย พบว่า มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ (รายละเอียดดัง ภาคผนวก ง)

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	การสะท้อนผลร่วมกันช่วยให้ท่านเข้าใจจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาได้ชัดเจน					

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1

ขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act)

1	ท่านเห็นความสำคัญในนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนากระบวนการประเมินให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น					
---	---	--	--	--	--	--

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบวัดเจตคติต่อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรในสถานศึกษาก่อนและหลังทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังเป็นรายบุคคล โดยแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาก่อนและหลังทดลองใช้รูปแบบเป็นแบบทดสอบฉบับเดียวกัน

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด. 2557) ดังนี้

คะแนน แบ่งตามเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีเจตคติที่ดีต่อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาอยู่ในระดับดีที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีเจตคติที่ดีต่อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาอยู่ในระดับดี

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีเจตคติที่ดีต่อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีเจตคติที่ดีต่อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 -1.50 หมายถึง มีเจตคติที่ดีต่อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ฉบับที่ 4 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

มีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

2. กำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่ใช้เป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ซึ่งผู้วิจัยกำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยการใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง โดยข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์จะสอบถามเกี่ยวกับผลการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในหลังร่วมกิจกรรมตามรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

3. สร้างข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interviews)

4. นำข้อคำถามที่สร้างตรวจสอบคุณภาพด้วยการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Analysis) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เมื่อได้รับแนวคำถามคืนจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับนิยาม (Index of Item-Objective Congruence: IOC) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงและความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสัมภาษณ์ นำผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามเป็นรายข้อกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ต้องการวัด (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

+1 หมายถึง ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ต้องการวัด

0 หมายถึง ไม่อาจตัดสินว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ต้องการวัด

-1 หมายถึง ข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ต้องการวัด

ผู้วิจัยกำหนดค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 (รายละเอียดดัง ภาคผนวก ง) โดยผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมการดำเนินงานใน

การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา คือ ปรับคำในข้อคำถามให้ตรงกับนิยามศัพท์เฉพาะ ผู้วิจัยจึงดำเนินการตามข้อเสนอแนะโดยปรับคำในข้อคำถามให้มีนิยามศัพท์เฉพาะมากยิ่งขึ้น

6. ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาฉบับสมบูรณ์ และนำแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับตัวอย่างต่อไป

ตัวอย่างเครื่องมือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น

1. ผู้ให้สัมภาษณ์ (นาย/นาง/นางสาว)
ตำแหน่ง.....
2. วันที่สัมภาษณ์.....เวลา..... สถานที่.....
3. ผู้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

1. หลังจากท่านเข้าร่วมกิจกรรมรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง พฤติกรรมการดำเนินงานในขั้นการวางแผน (Plan) ของท่านมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง

.....

.....

.....

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยสัมภาษณ์ตัวอย่างในการวิจัยหลังใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

2. ก่อนเริ่มเข้าสู่กระบวนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยขออนุญาตจดบันทึกและบันทึกเสียงสัมภาษณ์ โดยในระหว่างการสัมภาษณ์ผู้วิจัยมุ่งเน้นการพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่างไม่เป็นทางการ เพื่อสร้างบรรยากาศในการให้ข้อมูลอย่างอิสระและได้ข้อมูลตามประเด็นคำถามอย่างครบถ้วน

3. เมื่อดำเนินการสัมภาษณ์ในแต่ละประเด็นคำถามเสร็จสิ้น ผู้วิจัยจะมีการสะท้อนผล และทวนซ้ำประเด็นที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งชวนคิดและชวนคุยในประเด็นที่เกี่ยวข้อง อย่างไม่เป็นทางการ เพื่อยืดเวลาให้ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมข้อมูลหรือข้อเสนอแนะในส่วนที่ขาดหายไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data)

ฉบับที่ 5 แบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี โดยการใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

มีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี โดยการใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

2. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี โดยการใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

3. จัดทำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี โดยการใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังฉบับร่าง โดยเขียนข้อความคำถามของแบบสอบถาม ความพึงพอใจ จำนวน 20 ข้อ โดยข้อความคำถามจะเป็นข้อความที่สะท้อนความรู้สึกรับหรือไม่ชอบของบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่มีต่อรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี โดยการใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ซึ่งข้อความคำถามมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ

4. นำข้อความคำถามที่สร้างตรวจสอบคุณภาพด้วยการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Analysis) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เมื่อได้รับแนวคำถามคืนจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยหาความสอดคล้องระหว่างข้อความคำถามแต่ละข้อกับนิยาม (Index of Item-Objective Congruence:IOC) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงและความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบประเมิน นำผลการประเมินความ

คิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามเป็นรายข้อกับนิยามศัพท์ที่ต้องการวัด (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

+1 หมายถึง ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ต้องการวัด

0 หมายถึง ไม่อาจตัดสินว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ต้องการวัด

-1 หมายถึง ข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ต้องการวัด

ผู้วิจัยกำหนดค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.80-1.00 (รายละเอียดดัง ภาคผนวก ง)

โดยผู้เชี่ยวชาญมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง คือ ตัดคำในข้อคำถามออกเพื่อให้ข้อคำถามมีความชัดเจน ผู้วิจัยจึงดำเนินการตามข้อเสนอแนะโดยตัดคำในข้อคำถามออกให้ข้อคำถามมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

6. ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังฉบับสมบูรณ์ และนำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับตัวอย่างต่อไป

ตัวอย่างแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
1	รูปแบบนี้มีแนวทางการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามวงจร PDCA ที่ชัดเจน					

ข้อ	รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ				
		5	4	3	2	1
2	รูปแบบนี้ช่วยให้กระบวนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษามีความเป็นระบบและชัดเจนมากขึ้น					

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยการใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับตัวอย่างหลังทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยการใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังเป็นรายบุคคล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์การแปลความหมาย (บุญชม ศรีสะอาด. 2557) ดังนี้

คะแนน แบ่งตามเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.51-5.00 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.51-4.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.51-3.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.51-2.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 -1.50 หมายถึง มีความพึงพอใจอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ฉบับที่ 6 แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับคุณภาพของผลการดำเนินการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยการใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

มีขั้นตอนในการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผลการดำเนินการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยการใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

2. กำหนดขอบเขตของเนื้อหาที่ใช้เป็นประเด็นในการสัมภาษณ์ซึ่งผู้วิจัยกำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์ โดยประเด็นคำถามสำหรับการสัมภาษณ์จะเกี่ยวกับผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการนำ

รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ไปใช้ในการขับเคลื่อนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

3. สร้างข้อคำถามสำหรับการสัมภาษณ์ โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง (Semi-Structured Interviews)

4. นำข้อคำถามที่สร้างตรวจสอบคุณภาพด้วยการหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Analysis) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เมื่อได้รับแนวคำถามคืนจากผู้เชี่ยวชาญ ผู้วิจัยหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับนิยาม (Index of Item-Objective Congruence: IOC) เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงและความสมบูรณ์ครบถ้วนของแบบสัมภาษณ์ นำผลการประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถามเป็นรายข้อกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ต้องการวัด (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

+1 หมายถึง ข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ต้องการวัด

0 หมายถึง ไม่อาจตัดสินว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ต้องการวัด

-1 หมายถึง ข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ต้องการวัด

ผู้วิจัยกำหนดค่า IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไปจึงยอมรับว่าแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับคุณภาพของผลการดำเนินงานการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังที่จัดทำขึ้นมีความเหมาะสมในการนำไปใช้ โดยผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือวิจัยพบว่า แบบสัมภาษณ์ทั้งหมด 5 ข้อ มีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ (รายละเอียดดัง ภาคผนวก ง)

6. ผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับคุณภาพของผลการดำเนินงานการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังฉบับสมบูรณ์ และนำแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับคุณภาพของผลการดำเนินงานการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับตัวอย่างต่อไป

ตัวอย่างเครื่องมือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น

1. ผู้ให้สัมภาษณ์ (นาย/นาง/นางสาว).....
ตำแหน่ง.....
2. วันที่สัมภาษณ์.....เวลา..... สถานที่.....
3. ผู้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 คุณภาพของรูปแบบการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการ ประเมินเสริมพลังอำนาจ

1. หลังจากที่ท่านได้ศึกษาคู่มือรูปแบบการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของ
สถานศึกษาฯ ท่านคิดว่าจะช่วยให้กระบวนการในการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของ
สถานศึกษาประสบความสำเร็จได้หรือไม่ อย่างไรบ้าง

.....

.....

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยสัมภาษณ์ตัวอย่างในการวิจัยหลังใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมิน
คุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การ
มีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

2. ก่อนเริ่มเข้าสู่กระบวนการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยขออนุญาตจดบันทึกและบันทึกเสียง
สัมภาษณ์ โดยในระหว่างการสัมภาษณ์ผู้วิจัยมุ่งเน้นการพูดคุยและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นอย่าง
ไม่เป็นทางการ เพื่อสร้างบรรยากาศในการให้ข้อมูลอย่างอิสระและได้ข้อมูลตามประเด็นคำถาม
อย่างครบถ้วน

3. เมื่อดำเนินการสัมภาษณ์ในแต่ละประเด็นคำถามเสร็จสิ้น ผู้วิจัยจะมีการสะท้อนผล
และทวนซ้ำประเด็นที่ค้นพบจากการสัมภาษณ์ พร้อมทั้งชวนคิดและชวนคุยในประเด็นที่เกี่ยวข้อง
อย่างไม่เป็นทางการ เพื่อยืดเวลาให้ผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมข้อมูลหรือข้อเสนอแนะในส่วนที่ขาดหายไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data)

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

ในขั้นตอนการศึกษาค้นคว้าใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ครั้งนี้ใช้ดำเนินการวิจัยแบบแผนการทดลองเบื้องต้น แบบแผน 1 กลุ่มวัดก่อนและหลัง (pre - experimental design : one-group pretest-posttest design) โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณก่อนทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ด้วยการวัดความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และการวัดเจตคติต่อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และหลังจากทดลองใช้รูปแบบเสร็จสิ้นผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณการวัดความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา, การสอบถามการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา, การวัดเจตคติต่อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง และเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง และการสัมภาษณ์เกี่ยวกับผลการดำเนินงานการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง และนำผลที่ได้ไปตีความสรุปผล ดังภาพประกอบ 10

กลุ่ม 1	Obs	Tx	Obs
---------	-----	----	-----

ภาพประกอบ 10 แบบแผนการทดลองเบื้องต้น แบบแผน 1 กลุ่มวัดก่อนและหลัง

(pre - experimental design : one-group pretest-posttest design)

ที่มา: อธิพัฒน์ สุวทันพรกุล (2562)

การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย

1. ประสานงานกับผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทองคั้ง “ไพโรจน์ประชาสรรค์” เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย และขอความร่วมมือในการทำวิจัย โดยดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 ช่วงเดือนพฤศจิกายน 2568 ดำเนินการทดลองทั้งหมด 3 สัปดาห์

2. ดำเนินการตามขั้นตอนของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยให้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ดังนี้

2.1 การประชุมเตรียมความพร้อม โดยประชุมฝ่ายบริหารและคณะครูโรงเรียนวัดทองคั้ง “ไพโรจน์ประชาสรรค์” ที่เป็นตัวอย่างเป็นการวิจัยเพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ วิธีการปฏิบัติกิจกรรม รวมทั้งร่วมกันวางแผนการปฏิบัติกิจกรรม

2.2 ผู้วิจัยเก็บข้อมูลก่อนการนำรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยให้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง โดยให้ตัวอย่างในการวิจัยทำแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และแบบวัดเจตคติต่อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

3. ดำเนินการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยให้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ตามคู่มือการใช้รูปแบบการดำเนินงานฯ ซึ่งในการการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินกิจกรรมในขั้นการวางแผน (Plan) และในขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do) ซึ่งมีกิจกรรมการจัดทำแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาแต่ละตัวบ่งชี้ทั้ง 3 มาตรฐานการศึกษาเท่านั้น เนื่องจากข้อจำกัดเวลาในการศึกษาจึงไม่สามารถทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยให้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังได้ครบกระบวนการ

4. เมื่อดำเนินการใช้รูปแบบการดำเนินงานฯ เสร็จสิ้นแล้ว ผู้วิจัยให้ตัวอย่างในการวิจัยดำเนินการดังนี้

4.1 ตัวอย่างในการวิจัยทำแบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

4.2 ตัวอย่างในการวิจัยทำแบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

4.3 ตัวอย่างในการวิจัยทำแบบวัดเจตคติต่อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

4.4 สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

4.5 ตัวอย่างในการวิจัยทำแบบประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมและการประเมินเสริมพลัง

4.6 สัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักเกี่ยวกับคุณภาพของผลการดำเนินการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

5. นำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติดังนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่ามัธยฐานเฉลี่ย (Mean) ของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา, เจตคติต่อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา, เจตคติต่อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

2. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการเปรียบเทียบความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และเจตคติต่อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ก่อนและหลังใช้การวิเคราะห์ค่าที (t-test for dependent samples)

3. การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis) สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ (Qualitative Data)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมกับการประเมินเสริมพลัง " โดยมีความมุ่งหมายของการวิจัย เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ของการมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี 2) พัฒนารูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมกับการประเมินเสริมพลัง และ 3) ศึกษาผลการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมกับการประเมินเสริมพลัง โดยผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี

ตอนที่ 2 ผลการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ตอนที่ 3 ผลการศึกษาผลการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

M	แทน	ค่าเฉลี่ย
SD	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
I	แทน	คะแนนเฉลี่ยของสภาพที่คาดหวัง
D	แทน	คะแนนเฉลี่ยของสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบัน
$PNI_{modified}$	แทน	ค่าดัชนี PNI แบบปรับปรุง
t	แทน	ค่าสถิติ t ที่ได้จากการคำนวณ

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ตอนที่ 1.1 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามสำรวจความเห็นเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 150 คน และครูผู้สอน จำนวน 280 คน รวมตัวอย่างทั้งหมด 430 คน โดยมีผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปและผลการศึกษาความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 ตำแหน่ง (ในการปฏิบัติงาน): ส่วนใหญ่เป็นครูผู้สอนมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษา คิดเป็นร้อยละ 70.52 และร้อยละ 29.48

1.2 ประสบการณ์งานประกันคุณภาพภายใน: ส่วนใหญ่มีประสบการณ์งานประกันคุณภาพภายในมากกว่า 5 ปี จำนวน 285 คน คิดเป็นร้อยละ 49.53 รองลงมา มีประสบการณ์งานประกันคุณภาพภายใน 1 – 2 ปี จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 22.56 มีประสบการณ์งานประกันคุณภาพภายในต่ำกว่า 1 ปี จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 16.05 และมีประสบการณ์งานประกันคุณภาพภายใน 3 – 4 ปี จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 11.86

2. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

2.1 ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ในขั้นเตรียมการ ขั้นการดำเนินงาน และขั้นการจัดทำรายงานผลการประเมิน พบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ขั้นเตรียมการ ($PNI_{modified} = 0.42$) รองลงมา คือขั้นการจัดทำรายงานผลการประเมิน ($PNI_{modified} = 0.41$) และขั้นการดำเนินงาน ($PNI_{modified} = 0.38$) ตามลำดับ

สำหรับผลการประเมินสภาพที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่คาดหวังของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี มีผลดังนี้

ขั้นเตรียมการ : พิสัยของดัชนีความต้องการจำเป็นมีค่าอยู่ระหว่าง 0.41 – 0.46 ประเด็นที่บุคลากรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ การสร้างความเข้าใจเรื่องการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้กับครู และบุคลากรทางการศึกษามากที่สุด ($PNI_{modified} = 0.46$) รองลงมาคือ การสร้างความตระหนักถึงการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาว่าเป็นงานของทุกคนในสถานศึกษา ($PNI_{modified} = 0.44$) และการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาพัฒนาความรู้ และทักษะเกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ($PNI_{modified} = 0.43$)

ขั้นการดำเนินงาน : พิสัยของดัชนีความต้องการจำเป็นมีค่าอยู่ระหว่าง 0.31 – 0.50 ประเด็นที่บุคลากรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ การส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามขั้นตอนและภายในช่วงเวลาที่กำหนดในงานที่เกี่ยวข้องมากที่สุด ($PNI_{modified} = 0.50$) รองลงมาคือ การส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศผลการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในงานที่เกี่ยวข้อง ($PNI_{modified} = 0.49$) และการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการออกแบบขั้นตอนการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในงานที่เกี่ยวข้อง ($PNI_{modified} = 0.47$)

ขั้นการจัดทำรายงานผลการประเมิน : พิสัยของดัชนีความต้องการจำเป็นมีค่าอยู่ระหว่าง 0.38 – 0.44 ประเด็นที่บุคลากรสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด 3 อันดับแรก คือ การส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผลรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ตามมาตรฐานการศึกษา ในงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเตรียมข้อมูลใช้ในการพัฒนาการศึกษาในระยะต่อไปมากที่สุด ($PNI_{modified} = 0.44$) รองลงมาคือ การส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการนำผลรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาการศึกษาในระยะต่อไปในงานที่เกี่ยวข้อง ($PNI_{modified} = 0.42$) และการส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) ตามมาตรฐานการศึกษา ของการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ($PNI_{modified} = 0.41$) ดังตาราง 5

ตาราง 5 การเปรียบเทียบสภาพที่เป็นอยู่จริงและสภาพที่คาดหวังในการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในภาพรวม

n = 430

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษา	สภาพที่เป็นอยู่จริง			สภาพที่คาดหวัง			PNI _{modified}	อันดับ
	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล		
ขั้นเตรียมการ								
1. สถานศึกษาของท่านสร้างความเข้าใจเรื่องการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้กับครูและบุคลากรทางการศึกษา	3.16	0.78	ปานกลาง	4.62	0.50	มากที่สุด	0.46	1
2. สถานศึกษาของท่านสร้างความตระหนักถึงการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาว่าเป็นงานของทุกคนในสถานศึกษา	3.18	0.70	ปานกลาง	4.57	0.50	มากที่สุด	0.44	2
3. สถานศึกษาของท่านส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาพัฒนาความรู้ และทักษะเกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	3.20	0.76	ปานกลาง	4.58	0.52	มากที่สุด	0.43	3
4. สถานศึกษาของท่านส่งเสริมให้มีการเตรียมความพร้อมของครูและบุคลากรทางการศึกษาในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	3.20	0.74	ปานกลาง	4.54	0.51	มากที่สุด	0.42	4
5. สถานศึกษาของท่านส่งเสริมให้ท่านมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะทำงานในการประสานงานการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในงานที่เกี่ยวข้อง	3.20	0.71	ปานกลาง	4.50	0.52	มากที่สุด	0.41	5
รวมทั้งหมด	3.19	0.73	ปานกลาง	4.55	0.51	มากที่สุด	0.42	1

ตาราง 5 (ต่อ)

n = 430

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษา	สภาพที่เป็นอยู่จริง			สภาพที่คาดหวัง			PNI _{modified}	อันดับ
	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล		
ขั้นการดำเนินงาน								
6. สถานศึกษาของท่านส่งเสริมให้ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์มาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในงานที่ท่านเกี่ยวข้อง	3.22	0.71	ปานกลาง	4.24	0.68	มาก	0.32	13
7. สถานศึกษาของท่านส่งเสริมให้ท่านมีส่วนร่วมกำหนดกรอบของแต่ละมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในงานที่ท่านเกี่ยวข้อง	3.20	0.67	ปานกลาง	4.27	0.65	มาก	0.34	11
8. สถานศึกษาของท่านส่งเสริมให้ท่านมีส่วนร่วมกำหนดค่าเป้าหมายของแต่ละมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาในงานที่ท่านเกี่ยวข้อง	3.20	0.68	ปานกลาง	4.24	0.65	มาก	0.33	12
9. สถานศึกษาของท่านส่งเสริมให้ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์กรอบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในงานที่ท่านเกี่ยวข้อง	3.21	0.74	ปานกลาง	4.27	0.68	มาก	0.33	12
10. สถานศึกษาของท่านส่งเสริมให้ท่านมีส่วนร่วมในการวางกรอบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในงานที่ท่านเกี่ยวข้อง	3.23	0.74	ปานกลาง	4.27	0.70	มาก	0.32	13
11. สถานศึกษาของท่านส่งเสริมให้ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดผู้รับผิดชอบในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในงานที่ท่านเกี่ยวข้อง	3.14	0.76	ปานกลาง	4.48	0.55	มาก	0.43	5

ตาราง 5 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษา	สภาพที่เป็นอยู่จริง			สภาพที่คาดหวัง			PNI _{modified}	อันดับ
	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล		
12. สถานศึกษาของท่านส่งเสริมให้ ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาท หน้าที่ในการดำเนินงานในการ ประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษาในงานที่ท่านเกี่ยวข้อง	3.22	0.74	ปาน กลาง	4.44	0.62	มาก	0.38	9
13. สถานศึกษาของท่านส่งเสริมให้ ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ความถูกต้องของการกำหนด ผู้รับผิดชอบและบทบาทหน้าที่ในการ ดำเนินงานในการประเมินคุณภาพ ภายในของสถานศึกษาในงานที่ท่าน เกี่ยวข้อง	3.22	0.74	ปาน กลาง	4.23	0.68	มาก	0.31	14
14. สถานศึกษาของท่านส่งเสริมให้ ท่านมีส่วนร่วมในการออกแบบ ขั้นตอนการดำเนินงานในการ ประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษาในงานที่ท่านเกี่ยวข้อง	3.08	0.71	ปาน กลาง	4.53	0.50	มาก ที่สุด	0.47	3
15. สถานศึกษาของท่านส่งเสริมให้ ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนด ช่วงเวลาในการดำเนินงานในการ ประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษาในงานที่ท่านเกี่ยวข้อง แต่ละขั้นตอนการดำเนินการ	3.23	0.74	ปาน กลาง	4.28	0.70	มาก	0.33	12
16. สถานศึกษาของท่านส่งเสริมให้ ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานใน การประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษาตามขั้นตอนและภายใน ช่วงเวลาที่กำหนดในงานที่ท่าน เกี่ยวข้อง	3.05	0.70	ปาน กลาง	4.57	0.50	มาก ที่สุด	0.50	1

ตาราง 5 (ต่อ)

n = 430								
การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษา	สภาพที่เป็นอยู่จริง			สภาพที่คาดหวัง			PNI _{modified}	อันดับ
	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล		
17. สถานศึกษาของท่านส่งเสริมให้ ท่านมีส่วนร่วมในการออกแบบ วิธีการประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษาในงานที่ท่านเกี่ยวข้อง	3.19	0.72	ปาน กลาง	4.50	0.53	มาก	0.41	7
18. สถานศึกษาของท่านส่งเสริมให้ ท่านมีส่วนร่วมในการออกแบบเกณฑ์ การประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษาในงานที่ท่านเกี่ยวข้อง	3.22	0.74	ปาน กลาง	4.36	0.68	มาก	0.35	10
19. สถานศึกษาของท่านส่งเสริมให้ ท่านมีส่วนร่วมในการออกแบบ วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศ ในการประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษาในงานที่ท่านเกี่ยวข้อง	3.19	0.72	ปาน กลาง	4.40	0.58	มาก	0.38	19
20. สถานศึกษาของท่านส่งเสริมให้ ท่านมีส่วนร่วมในการออกแบบ เครื่องมือที่ใช้การเก็บรวบรวมข้อมูล สารสนเทศในการประเมินคุณภาพ ภายในของสถานศึกษาในงานที่ท่าน เกี่ยวข้อง	3.20	0.72	ปาน กลาง	4.47	0.55	มาก	0.40	8
21. สถานศึกษาของท่านส่งเสริมให้ ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ความถูกต้องของเครื่องมือที่ใช้การ เก็บรวบรวมข้อมูลสารสนเทศในการ ประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษาในงานที่ท่านเกี่ยวข้อง	3.24	0.74	ปาน กลาง	4.47	0.57	มาก	0.38	9

ตาราง 5 (ต่อ)

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษา	สภาพที่เป็นอยู่จริง			สภาพที่คาดหวัง			PNI _{modified}	อันดับ
	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล		
22. สถานศึกษาของท่านส่งเสริมให้ ท่านมีส่วนร่วมในการเก็บรวบรวม ข้อมูลสารสนเทศในการประเมิน คุณภาพภายในของสถานศึกษาใน งานที่ท่านเกี่ยวข้อง	3.18	0.74	ปาน กลาง	4.51	0.54	มาก ที่สุด	0.42	6
23. สถานศึกษาของท่านส่งเสริมให้ ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ ความถูกต้องของข้อมูลสารสนเทศใน การประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษาในงานที่ท่านเกี่ยวข้อง	3.33	0.79	ปาน กลาง	4.36	0.64	มาก	0.31	14
24. สถานศึกษาของท่านส่งเสริมให้ ท่านมีส่วนร่วมในการสรุปข้อมูล สารสนเทศในการประเมินคุณภาพ ภายในของสถานศึกษาในงานที่ท่าน เกี่ยวข้อง	3.19	0.72	ปาน กลาง	4.53	0.55	มาก ที่สุด	0.42	6
25. สถานศึกษาของท่านส่งเสริมให้ ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูล สารสนเทศผลการประเมินคุณภาพ ภายในของสถานศึกษาในงานที่ท่าน เกี่ยวข้อง	3.06	0.76	ปาน กลาง	4.55	0.50	มาก ที่สุด	0.49	2
26. สถานศึกษาของท่านส่งเสริมให้ ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอข้อคิดเห็น เพื่อปรับปรุงการดำเนินการประเมิน คุณภาพภายในของสถานศึกษาใน ระยะต่อไป	3.29	0.67	ปาน กลาง	4.32	0.64	มาก	0.32	13
27. สถานศึกษาของท่านส่งเสริมให้ ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนการ ดำเนินการประเมินคุณภาพภายใน ของสถานศึกษาในระยะต่อไป	3.05	0.69	ปาน กลาง	4.44	0.51	มาก	0.46	4

n = 430

ตาราง 5 (ต่อ)

n = 430								
การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษา	สภาพที่เป็นอยู่จริง			สภาพที่คาดหวัง			PNI _{modified}	อันดับ
	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล		
รวมทั้งหมด	3.19	0.73	ปานกลาง	4.40	0.60	มาก	0.38	3
ชั้นการจัดทำรายงานผลการประเมิน								
28. สถานศึกษาของท่านส่งเสริมให้ ท่านมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงาน ผลการประเมินตนเอง (SAR) ตาม มาตรฐานการศึกษา ของการประกัน คุณภาพภายในของสถานศึกษา	3.19	0.74	ปานกลาง	4.49	0.57	มาก	0.41	3
29. สถานศึกษาของท่านส่งเสริมให้ ท่านมีส่วนร่วมในเผยแพร่รายงานผล การประเมินตนเอง (SAR) ต่อผู้ที่มี ส่วนเกี่ยวข้อง	3.22	0.81	ปานกลาง	4.45	0.58	มาก	0.38	4
30. สถานศึกษาของท่านส่งเสริมให้ ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ผล รายงานการประเมินตนเอง (SAR) ตามมาตรฐานการศึกษา ในงานที่ ท่านเกี่ยวข้องเพื่อเตรียมข้อมูลใช้ใน การพัฒนาการศึกษาในระยะต่อไป	3.12	0.67	ปานกลาง	4.50	0.50	มาก	0.44	1
31. สถานศึกษาของท่านส่งเสริมให้ ท่านมีส่วนร่วมในการนำผลรายงาน การประเมินตนเอง (SAR) ไปใช้ใน การวางแผนการพัฒนาการศึกษาใน ระยะต่อไปในงานที่ท่านเกี่ยวข้อง	3.17	0.73	ปานกลาง	4.49	0.53	มาก	0.42	2
รวมทั้งหมด	3.17	0.74	ปานกลาง	4.48	0.54	มาก	0.41	2

จากผลประเมินความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ในขั้นตอนที่ 1 เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ลุ่มลึกและมีรายละเอียดมากขึ้นในแต่ละขั้นตอนผู้วิจัยจึงนำขั้นตอนการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ในแต่ละขั้นตอนมาเก็บข้อมูลเพิ่มเติมด้วยวิธีการสัมภาษณ์จากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพของโรงเรียน และศึกษานิเทศก์ที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพของโรงเรียนเกี่ยวกับสาเหตุที่ก่อให้เกิดความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และแนวทางการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาทั้ง 2 ขั้นตอนนั้นให้ประสบผลสำเร็จ จึงได้มาซึ่งข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ในขั้นตอนที่ 2 ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1.2 ผลการวิเคราะห์สาเหตุที่ก่อให้เกิดความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และแนวทางการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

1.2.1 ผลการวิเคราะห์สาเหตุที่ก่อให้เกิดความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.2.1.1 สาเหตุที่ทำให้การมีส่วนร่วมในขั้นการเตรียมการ ในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักพบว่า ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ มีความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้การมีส่วนร่วมในขั้นการเตรียมการ ในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จ ที่สอดคล้องกัน ซึ่งผู้วิจัยสรุปสาเหตุเป็นประเด็นย่อย ๆ ได้ดังต่อไปนี้

(1) บุคลากร “ขาดความรู้ความเข้าใจ” ที่ชัดเจนเกี่ยวกับรายละเอียดของมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา “ขาดทักษะและความรู้” ในเรื่องของประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“...บุคลากรบางส่วนขาดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับรายละเอียดของมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 1, 3 พฤศจิกายน 2567)

“...ขาดทักษะและความรู้ในเรื่องของประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา เมื่อลงปฏิบัติจึงทำให้ทำงานผิดพลาดไม่สามารถนำไปเป็นข้อมูลในการทำ SAR ได้...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 2, 4 พฤศจิกายน 2567)

“...บุคลากรในโรงเรียนไม่มีความรู้ ความเข้าใจในเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายใน โดยเฉพาะในส่วนของการประเมิน ตัวชี้วัดต่าง ๆ ตามมาตรฐานการศึกษา...”

(ศึกษานิเทศก์คนที่ 2, 4 พฤศจิกายน 2567)

“...ขาดความรู้ ความเข้าใจการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา การเขียนเล่มรายงานในการจัดทำ SAR พบว่ามีการเขียนไม่ตรงกับภาระงานของโรงเรียน...”

(ครูผู้สอนคนที่ 1, 5 พฤศจิกายน 2567)

(2) บุคลากร “ขาดการมีส่วนร่วม” ในงานดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตั้งแต่เริ่มแต่งตั้งคณะกรรมการในการรับผิดชอบงานประเมินคุณภาพภายใน การดำเนินงานประเมินต่างคนต่างทำ รวมถึงการจัดทำรายงาน SAR ไม่มีทิศทางเนื่องจากต่างคนทำตามความเข้าใจของตนเอง ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“...บุคลากรขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินการตั้งแต่ขั้นตอนการแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการประเมินคุณภาพ ประเมินตามตัวชี้วัดในแต่ละมาตรฐานการศึกษา...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 1, 3 พฤศจิกายน 2567)

“...การดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาขาดการมีส่วนร่วมที่แท้จริง โดยเฉพาะผู้ปกครอง คณะกรรมการสถานศึกษา และชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมน้อยมาก...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 2, 4 พฤศจิกายน 2567)

“...บุคลากรขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในทุกขั้นตอนของประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยเฉพาะการเขียนรายงาน SAR จะทำในช่วงต้องรายงานต้นสังกัดไม่มีการรวบรวมข้อมูลไว้ก่อนหน้า จึงทำให้ต่างคนต่างทำแล้วนำมารวมเล่ม จึงทำให้ทำกันไปคนละทิศละทาง..”

(ครูผู้สอนคนที่ 3, 3 พฤศจิกายน 2567)

(3) บุคลากรมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการประเมินคุณภาพโดยเห็นว่าเป็นเพียง “ภาระงานที่เพิ่มขึ้น” โดย “ไม่เห็นความสำคัญ” อีกทั้งไม่ได้ตระหนักถึงประโยชน์ในระยะยาว จึงทำให้ “ขาดแรงจูงใจ” ในการทำงานในการประเมินคุณภาพ ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“...บุคลากรในโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของการประเมินคุณภาพ ภายในของสถานศึกษา จึงละเลย และคิดว่าไม่ใช่หน้าที่ของตนเอง...”

(ศึกษานิเทศก์คนที่ 1, 4 พฤศจิกายน 2567)

“...บุคลากรในโรงเรียนมองว่าการประเมินคุณภาพเป็นเพียงภาระงานที่ เพิ่มขึ้น โดยไม่ได้ตระหนักถึงประโยชน์ในระยะยาว...”

(ศึกษานิเทศก์คนที่ 2, 4 พฤศจิกายน 2567)

“...มองว่างานประเมิน เป็นงานที่เพิ่มภาระ บุคลากรมีภาระงานอื่น ๆ มาก ทำให้ไม่สามารถทุ่มเทให้การเตรียมการได้เต็มที่ ทำให้ขาดแรงจูงใจในการทำงานในการ ประเมินคุณภาพ...”

(ครูผู้สอนคนที่ 2, 5 พฤศจิกายน 2567)

1.2.1.2 สาเหตุที่ทำให้การมีส่วนร่วมในขั้นการดำเนินงาน ในการดำเนินงานในการ ประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล หลักพบว่า ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ มีความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุที่ทำให้การมีส่วนร่วมในขั้นการดำเนินงาน ในการ ดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จ ที่สอดคล้องกัน ซึ่งผู้วิจัยสรุปสาเหตุเป็นประเด็นย่อย ๆ ได้ดังต่อไปนี้

(1) สถานศึกษา “ขาดการกำหนดขั้นตอน” การดำเนินงานในการประเมิน คุณภาพภายในที่ชัดเจน และ “ขาดวางแผนร่วมกัน” ก่อนปฏิบัติงาน ทำให้ในการจัดทำ SAR “ขาด ความต่อเนื่อง” ในการจัดทำข้อมูล การเก็บข้อมูลไม่อยู่บนพื้นฐานแนวคิดเดียวกัน ทำให้ข้อมูล สารสนเทศไม่มีประสิทธิภาพ ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“...สถานศึกษาขาดวางแผนร่วมกันก่อนปฏิบัติงาน ทำให้แต่ละคนไม่รู้บทบาทของตนเอง เมื่อต้องจัดทำ SAR จึงทำให้ได้ข้อมูลในการรายงานที่ไม่สมบูรณ์...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 1, 3 พฤศจิกายน 2567)

“...สถานศึกษาไม่มีการกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในที่ชัดเจน บุคลากรขาดความต่อเนื่องในการจัดทำข้อมูล การเก็บข้อมูลไม่อยู่บนพื้นฐานแนวคิดเดียวกัน ทำให้ข้อมูลสารสนเทศไม่มีประสิทธิภาพ...”

(ศึกษานิเทศก์คนที่ 2, 4 พฤศจิกายน 2567)

“...มีภาระงานอื่นนอกเหนือจากการจัดการเรียนรู้ทำให้กระทบต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลไม่ต่อเนื่องส่งผลให้การดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ในการจัดทำ SAR ได้ข้อมูลไม่เพียงพอ...”

(ครูผู้สอนคนที่ 1, 5 พฤศจิกายน 2567)

(2) บุคลากร “ขาดทักษะและความรู้” ในการพัฒนาเครื่องมือประเมินผล รวมถึงวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลที่ไม่เหมาะสม ทำให้ไม่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้สอดคล้องตามตัวบ่งชี้ของแต่ละมาตรฐานการประเมิน ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“...ไม่สามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้สอดคล้องตามตัวชี้วัดของแต่ละมาตรฐานการประเมิน เนื่องจากเครื่องมือ/แบบเก็บรวบรวมข้อมูลไม่เหมาะสมสอดคล้อง...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 3, 5 พฤศจิกายน 2567)

“...ขาดทักษะและความรู้ในการติดตามและประเมินคุณภาพภายในโรงเรียน บุคลากรอาจมองว่าการประเมินเป็นเพียงงานเอกสาร หรือภาระเพิ่มเติมที่ไม่เกี่ยวข้องกับบทบาทของตน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 4, 5 พฤศจิกายน 2567)

“...การจัดหาหรือจัดทำเครื่องมือการประเมินคุณภาพภายในตามตัวชี้วัดในแต่ละมาตรฐานการศึกษาไม่เหมาะสม...”

(ครูผู้สอนคนที่ 4, 4 พฤศจิกายน 2567)

(3) สถานศึกษา “ขาดแคลนงบประมาณ” สนับสนุนในการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในการประเมินคุณภาพการศึกษา ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“...ทางโรงเรียนมีงบประมาณในการจัดสรรไม่เพียงพอต่อความต้องการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในให้มีประสิทธิภาพและครอบคลุมภาระงานของโรงเรียน...”
(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 2, 4 พฤศจิกายน 2567)

“...สถานศึกษาขาดแคลนงบประมาณสนับสนุนในการจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา...”
(ศึกษานิเทศก์คนที่ 1, 4 พฤศจิกายน 2567)

“...ตนเองคิดว่า ไม่ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการจัดซื้อ วัสดุ อุปกรณ์ เพื่อดำเนินงานประเมินคุณภาพการศึกษาตามตัวชี้วัดที่ได้รับมอบหมาย...”
(ครูผู้สอนคนที่ 3, 3 พฤศจิกายน 2567)

1.2.1.3 สาเหตุใดที่ทำให้การมีส่วนร่วมในขั้นการจัดทำรายงานผลการประเมินในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักพบว่า ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ มีความเห็นเกี่ยวกับสาเหตุใดที่ทำให้การมีส่วนร่วมในขั้นการจัดทำรายงานผลการประเมิน ในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาไม่ประสบผลสำเร็จที่สอดคล้องกัน ซึ่งผู้วิจัยสรุปสาเหตุเป็นประเด็นย่อย ๆ ได้ดังต่อไปนี้

(1) บุคลากร “ขาดความรู้ความเข้าใจ” ที่ชัดเจนเกี่ยวกับกระบวนการจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายใน โดยเฉพาะการเขียนสรุปผลการดำเนินงานในรายละเอียดแต่ละมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูลและการเรียบเรียงรายงานผลการประเมินอย่างเป็นระบบ นอกจากนี้บุคลากรยังขาดความเข้าใจในการจัดทำรายงานให้สอดคล้องกับเกณฑ์และมาตรฐานที่กำหนด ส่งผลให้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการดำเนินงานเป็นไปอย่างไม่ครบถ้วนและขาดความชัดเจน ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“...ขาดความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับการเขียนสรุปผลในรายละเอียดแต่ละมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 1, 3 พฤศจิกายน 2567)

“...บุคลากรในสถานศึกษาอาจไม่มีความรู้ในกระบวนการการวิเคราะห์ข้อมูล ทำให้การเขียนรายงานผลการประเมินขาดความสมบูรณ์ ไม่สะท้อนข้อมูลจริง หรือไม่สามารถนำไปใช้ปรับปรุงคุณภาพได้...”

(ศึกษานิเทศก์คนที่ 1, 4 พฤศจิกายน 2567)

“...ไม่ทราบวิธีการเขียนรายงานที่สอดคล้องกับเกณฑ์และมาตรฐานที่กำหนด ขาดความรู้ ความเข้าใจในการจัดทำรายงานผลการประเมิน SAR...”

(2) บุคลากร “ส่งงานล่าช้า” เนื่องจากขาดข้อมูลและหลักฐานในการสนับสนุนการจัดทำรายงานตามตัวบ่งชี้ ส่งผลให้รายงานที่จัดขึ้นอาจขาดความสมบูรณ์ ไม่สามารถสะท้อนสภาพการดำเนินงานที่แท้จริงของสถานศึกษาได้อย่างชัดเจน หรือไม่เอื้อต่อการนำไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้สถานศึกษายังขาดการนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาในอนาคต ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“...แหล่งเก็บรวบรวมข้อมูลไม่เป็นสัดส่วน อยู่คนละที่ ส่งผลให้ได้ข้อมูลในการจัดทำรายงานไม่ครบและคาดเคลื่อน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 2, 4 พฤศจิกายน 2567)

“...ไม่ได้นำผลการประเมินคุณภาพภายในที่โรงเรียนได้จัดทำไว้แล้ว ไปวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาในอนาคต ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 4, 5 พฤศจิกายน 2567)

“...เล่มรายงานที่จัดทำอาจขาดความสมบูรณ์ ไม่สะท้อนข้อมูลจริง หรือไม่สามารถนำไปใช้ปรับปรุงคุณภาพได้...”

(ศึกษานิเทศก์คนที่ 2, 4 พฤศจิกายน 2567)

“...เก็บรวบรวมข้อมูลจากการดำเนินงานมาไม่ครบ ไม่ชัดเจนส่งผลให้นำข้อมูลมาจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษาไม่ครอบคลุม...”

(ครูผู้สอนคนที่ 4, 4 พฤศจิกายน 2567)

1.2.2 ผลการวิเคราะห์แนวทางการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.2.2.1 สถานศึกษามีวิธีการหรือแนวทางในการส่งเสริมบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในขั้นการเตรียมการ ในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักพบว่า ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ มีความเห็นเกี่ยวกับสถานศึกษามีวิธีการหรือแนวทางในการส่งเสริมบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในขั้นการเตรียมการ ในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จที่สอดคล้องกัน ซึ่งผู้วิจัยสรุปแนวทางเป็นประเด็นย่อย ๆ ได้ดังต่อไปนี้

(1) ดำเนินการโดย “การสร้างความตระหนัก” และ “ชี้แจงสถานภาพการดำเนินงานของสถานศึกษา สถานศึกษาควรเริ่มจากการนำข้อมูลผลการดำเนินงานและปัญหาที่พบในปีที่ผ่านมานำเสนอต่อบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้เข้าใจบริบทและเห็นความสำคัญของการประเมินคุณภาพภายใน อันจะนำไปสู่ความตระหนักและร่วมกันวางแผนพัฒนาสถานศึกษา ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“...ประชุมชี้แจงให้เห็นถึงความสำคัญและให้ความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจนเกี่ยวกับรายละเอียดมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 1, 3 พฤศจิกายน 2567)

“...นำเสนอและชี้แจงสภาพปัญหาและผลการดำเนินงานในปีการศึกษาที่ผ่านมาให้บุคลากรภายในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษาทราบ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 2, 4 พฤศจิกายน 2567)

“...ควรส่งเสริมให้นำข้อมูลผลการดำเนินงานและปัญหาที่พบในปีที่ผ่านมา
มามานำเสนอต่อบุคลากรและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อให้เข้าใจบริบทและเห็นความสำคัญของการ
ประเมินคุณภาพภายใน...”

(ศึกษานิเทศก์คนที่ 2, 4 พฤศจิกายน 2567)

(2) ผู้ให้ข้อมูลสะท้อนว่า “การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการ
วิเคราะห์” จุดแข็ง จุดอ่อน และร่วมวางแผนการพัฒนา เป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมตั้งแต่ขั้นการ
เตรียมการ ควรเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการเสนอแนะ ให้ข้อมูล และร่วมกัน
วิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนของการดำเนินงานด้านการประเมินคุณภาพภายใน เพื่อใช้เป็น
ฐานข้อมูลในการวางแผนพัฒนาในอนาคต ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“...ประชุมชี้แจงให้เห็นถึงความสำคัญและให้ความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจน
เกี่ยวกับรายละเอียดมาตรฐานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 1, 3 พฤศจิกายน 2567)

“...สร้างความเข้าใจแก่ครูทุกคนเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาระดับ
การศึกษาขั้นพื้นฐานและการประเมินคุณภาพภายใน...”

(ศึกษานิเทศก์คนที่ 1, 4 พฤศจิกายน 2567)

“...ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการด้านการ
ประเมินคุณภาพ และให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการเสนอแนะและให้ข้อมูลในการวิเคราะห์จุดแข็งและ
จุดอ่อนของบุคลากรในสถานศึกษาเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาเพื่อ
วางแผนและส่งเสริมให้พัฒนาในอนาคต...”

(ครูผู้สอนคนที่ 3, 3 พฤศจิกายน 2567)

(3) ดำเนินการโดย “การส่งเสริมการเรียนรู้และพัฒนาสมรรถนะของ
บุคลากร” ผ่านการจัดอบรมให้ความรู้ในเชิงลึกเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษา เกณฑ์การประเมิน
ตัวชี้วัด และกระบวนการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) อย่างเป็นระบบซึ่งถือเป็นกลไก
สำคัญที่จะช่วยให้บุคลากรมีทักษะในการปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้อง ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“...สร้างความเข้าใจแก่ครูทุกคนเกี่ยวกับมาตรฐานการศึกษาระดับ การศึกษาขั้นพื้นฐานและการประเมินคุณภาพภายในเพื่อสร้างความตระหนักและเห็นความสำคัญ สถานศึกษาควรมีการส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการพัฒนาตนเอง...”

(ศึกษานิเทศก์คนที่ 1, 4 พฤศจิกายน 2567)

“...ส่งเสริมให้บุคลากรเข้ารับการพัฒนาตนเองเรื่องการประเมินคุณภาพ ภายใน เพื่อศึกษาเรื่องเกณฑ์การประเมิน ตัวชี้วัดต่าง ๆ...”

(ศึกษานิเทศก์คนที่ 2, 4 พฤศจิกายน 2567)

“...มีการอบรมให้ความรู้ สร้างความตระหนัก ความเข้าใจการทำรายงาน SAR...”

(ครูผู้สอนคนที่ 1, 5 พฤศจิกายน 2567)

1.2.2.2 สถานศึกษาควรมีวิธีการหรือแนวทางในการส่งเสริมบุคลากรที่มีส่วน เกี่ยวข้องในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในชั้นการดำเนินงาน ใน การดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูล หลักพบว่า ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ มีความเห็นเกี่ยวกับสถานศึกษาควรมีวิธีการหรือแนวทางในการส่งเสริม บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในชั้น การดำเนินงาน ในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้ประสบ ผลสำเร็จที่สอดคล้องกัน ซึ่งผู้วิจัยสรุปแนวทางเป็นประเด็นย่อย ๆ ได้ดังต่อไปนี้

(1) การนำ “วงจรคุณภาพ PDCA” มาใช้กำหนดขั้นตอนและแผนการ ดำเนินงานอย่างเป็นระบบ สถานศึกษาควรใช้แนวคิดวงจรคุณภาพเดมมิง (PDCA) ในการ วางแผนและกำหนดขั้นตอนการประเมิน เพื่อให้บุคลากรมีแนวทางปฏิบัติที่เป็นระบบ ชัดเจน และ มีการกำหนดกรอบเวลาที่แน่นอน ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“...นำวงจรคุณภาพ PDCA มาใช้ในการขับเคลื่อนการประเมินคุณภาพ ภายในของสถานศึกษาให้ครบวงจรเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 1, 3 พฤศจิกายน 2567)

“...จัดทำแผนการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในด้วยวงจร PDCA ให้ครูได้มีแนวทางในการปฏิบัติที่เป็นระบบชัดเจน พร้อมกำหนดกรอบเวลาในการดำเนินงาน...”

(ครูผู้สอนคนที่ 3, 3 พฤศจิกายน 2567)

“...สถานศึกษาควรกำหนดขั้นตอนการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในด้วยวงจร PDCA...”

(ครูผู้สอนคนที่ 4, 4 พฤศจิกายน 2567)

(2) การส่งเสริมให้มี “การออกแบบเครื่องมือและวิธีการรวบรวมข้อมูล” ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา โดยกำหนดแนวทางและวิธีการประเมินในแต่ละมาตรฐาน อย่างชัดเจน รวมถึงการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนาเครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลที่เหมาะสม ซึ่งจะช่วยให้สถานศึกษามีข้อมูลสารสนเทศที่สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์และสรุปผลการประเมินได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“...กำหนดวิธีการประเมินในแต่ละมาตรฐาน จัดทำเครื่องมือและปฏิทินการประเมินผลอย่างเป็นระบบ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 2, 4 พฤศจิกายน 2567)

“...ร่วมกันวางแผน/ออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลรายละเอียดต่าง ๆ และนำไปใช้ในการสรุปข้อมูลให้สอดคล้องตามรายละเอียดตัวบ่งชี้ของแต่ละมาตรฐานการประเมิน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 3, 5 พฤศจิกายน 2567)

(3) การสร้างความเข้าใจเชิงปฏิบัติการและการจัดทำคู่มือการทำงาน โดยสถานศึกษาควร “พัฒนาความรู้และความเข้าใจของบุคลากร” ผ่านการประชุม การอบรมสัมมนา หรือการจัดทำคู่มือแนวทางการดำเนินงาน เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบขั้นตอนวิธีการ และแนวปฏิบัติที่ถูกต้อง ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“...สร้างความเข้าใจให้ผู้เกี่ยวข้องทุกส่วนทราบขั้นตอนและวิธีการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา เช่น การจัดอบรม การทำคู่มือ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 4, 5 พฤศจิกายน 2567)

“...ผู้บริหารคอยให้คำแนะนำ ปรีกษา นิเทศ ติดตามในการดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายใน...”

(ศึกษานิเทศก์คนที่ 1, 4 พฤศจิกายน 2567)

“...เชิญผู้เชี่ยวชาญหรือที่ปรึกษาให้คำแนะนำเฉพาะด้าน เช่น วิธีการประเมิน การวิเคราะห์ข้อมูล การจัดทำรายงาน...”

(ศึกษานิเทศก์คนที่ 2, 4 พฤศจิกายน 2567)

“...มีการประชุม อบรมสัมมนาชี้แจงให้ความรู้เชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการประเมินในแต่ละมาตรฐานและตัวชี้วัด...”

(ครูผู้สอนคนที่ 2, 5 พฤศจิกายน 2567)

1.2.2.3 สถานศึกษาควรมีวิธีการหรือแนวทางในการส่งเสริมบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในขั้นการจัดทำรายงานผลการประเมิน ในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักพบว่า ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ มีความเห็นเกี่ยวกับสถานศึกษาควรมีวิธีการหรือแนวทางในการส่งเสริมบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในขั้นการจัดทำรายงานผลการประเมิน ในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จที่สอดคล้องกัน ซึ่งผู้วิจัยสรุปแนวทางเป็นประเด็นย่อย ๆ ได้ดังต่อไปนี้

(1) การเสริมสร้างทักษะทางวิชาการด้านการสรุปผลและการจัดทำรายงาน โดยสถานศึกษาควร “จัดอบรมให้ความรู้เชิงปฏิบัติการ” เกี่ยวกับการรวบรวมผลการ

ดำเนินงาน และการสรุปผลการประเมินให้สอดคล้องตามมาตรฐานการศึกษา เพื่อให้รายงานมีความถูกต้องและนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“...ควรจัดให้ความรู้ความเข้าใจในการรวบรวมผลการดำเนินงานและการสรุปผลการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 1, 3 พฤศจิกายน 2567)

“...ควรมีการจัดอบรมการจัดทำรายงานผลการประเมิน เพื่อให้การจัดทำรายงานมีความถูกต้องและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษา...”

(ศึกษานิเทศก์คนที่ 2, 4 พฤศจิกายน 2567)

“...มีการจัดประชุมชี้แจงขยายผลเชิงปฏิบัติการในการจัดทำรายงานผลการประเมิน SAR...”

(ครูผู้สอนคนที่ 3, 3 พฤศจิกายน 2567)

(2) การใช้กระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และข้อมูลสะท้อนกลับ “การจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC)” เพื่อให้บุคลากรได้แลกเปลี่ยนข้อมูล วิเคราะห์ และสะท้อนผลการดำเนินงานร่วมกัน จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่รอบด้านสำหรับการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“...จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อให้ได้ผลการประเมินและนำไปใช้ในการจัดทำรายงานผลการประเมิน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 4, 5 พฤศจิกายน 2567)

“...มีการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) เพื่อการวิเคราะห์ และสะท้อนผลดำเนินงานร่วมกัน...”

(ศึกษานิเทศก์คนที่ 1, 4 พฤศจิกายน 2567)

(3) สถานศึกษาควร “นำเทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยในการจัดเก็บข้อมูล” อย่างเป็นหมวดหมู่ในรูปแบบออนไลน์ เพื่อให้บุคลากรสามารถเข้าถึงและดึงข้อมูลไปใช้ในการเขียนรายงานได้สะดวกและรวดเร็วตลอดเวลา ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“...นำแพลตฟอร์มต่าง ๆ ทางเทคโนโลยีมาช่วยในการเก็บข้อมูลให้เป็นหมวดหมู่และ Online สามารถดึงข้อมูลไปใช้ได้ตลอดเวลา...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 2, 4 พฤศจิกายน 2567)

“...นำข้อมูลจากสื่อเทคโนโลยีมาประกอบการจัดทำเกี่ยวกับโครงสร้างและรูปแบบของรายการประเมิน ให้ตัวอย่างรายงานที่ดีเพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดทำรายงานผลการประเมิน SAR...”

(ครูผู้สอนคนที่ 2, 5 พฤศจิกายน 2567)

“...ต้องการให้มีการนำเทคโนโลยีมาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการนำข้อมูลจากการรายงานโครงการมาประกอบการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา...”

(ครูผู้สอนคนที่ 4, 4 พฤศจิกายน 2567)

1.2.2.4 ข้อเสนอแนะวิธีการหรือแนวทางการส่งเสริมให้บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักพบว่า ทั้งผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา และศึกษานิเทศก์ มีความเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะวิธีการหรือแนวทางการส่งเสริมให้บุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้ประสบผลสำเร็จที่สอดคล้องกัน ซึ่งผู้วิจัยสรุปแนวทางเป็นประเด็นย่อย ๆ ได้ดังต่อไปนี้

(1) การสร้างความตระหนักและการมีส่วนร่วมในการวางแผนเชิงระบบ โดยสถานศึกษาควรส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่บุคลากรตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของการประเมินคุณภาพภายใน ผ่านการเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมดำเนินงานตามวงจรคุณภาพ (PDCA) ตั้งแต่ระยะเริ่มต้นของกระบวนการ ทั้งนี้ แนวทางดังกล่าวจะช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างตรงประเด็น สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนาสถานศึกษา ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“...ควรสร้างความตระหนักให้บุคลากรเห็นความสำคัญของการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อยกระดับและพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 1, 3 พฤศจิกายน 2567)

“...ควรให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการ ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ จะทำให้เห็นภาพร่วมกันมากขึ้น เริ่มตั้งแต่การวางแผน (Plan) ร่วมกัน กำหนดกรอบการประเมินคุณภาพภายใน เพื่อจะได้ดำเนินงานได้ตรงจุด...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 3, 5 พฤศจิกายน 2567)

“...การดำเนินงานให้เกิดคุณภาพมีการปรับปรุง แก้ไข นำข้อบกพร่องมาปรับปรุงเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา จึงควรมีการดำเนินการด้วยวงจรคุณภาพ PDCA ...”

(ศึกษานิเทศก์คนที่ 1, 4 พฤศจิกายน 2567)

“...ควรมีการจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาและการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา...”

(ครูผู้สอนคนที่ 3, 3 พฤศจิกายน 2567)

(2) ผู้บริหารมี “ภาวะผู้นำเชิงรุก” ควบคู่กับการสร้างขวัญกำลังใจ และเป็นผู้นำที่ทันสมัยต่อเทคโนโลยี ผ่านการบริหารงานที่สมดุล ผู้บริหารควรมีบทบาทในการมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนในทุกขั้นตอนของกระบวนการประเมินคุณภาพภายใน เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดี และสร้างแรงจูงใจให้แก่บุคลากร พร้อมทั้งมีการกระจายงานที่เหมาะสมและสื่อสารผลการประเมินให้บุคลากรได้รับทราบอย่างทั่วถึง เพื่อให้ทุกฝ่ายมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการพัฒนาต่อไป ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“...ส่งเสริมพัฒนาความรู้ให้กับครูเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และนำ Technology Digital มาส่งเสริมการเก็บข้อมูลการวัดผลให้เป็นระบบ เพื่อให้การประเมินคุณภาพภายในมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 2, 4 พฤศจิกายน 2567)

“...มีการแจ้งผลการประเมินคุณภาพภายในให้ครูทราบเพื่อวางแผนการพัฒนาาร่วมกัน มีการกระจายงานให้เหมาะสม และผู้บริหารต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานทุกขั้นตอนเพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษาคนที่ 4, 5 พฤศจิกายน 2567)

“...จัดทำคู่มือการปฏิบัติงานให้ครูทุกคนได้ทราบและเข้าใจในทิศทางเดียวกัน และสนับสนุนทรัพยากรและจัดหาเครื่องมือหรือซอฟต์แวร์ที่ช่วยในการรวบรวม วิเคราะห์ และจัดเก็บข้อมูล รวมถึงจัดสรรเวลาและงบประมาณให้เพียงพอสำหรับการดำเนินงาน...”

(ศึกษานิเทศก์คนที่ 1, 4 พฤศจิกายน 2567)

“...เปิดโอกาสให้ทุกคนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆ ในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในที่เกิดขึ้นด้วย โดยมีผู้บริหารคอยให้คำแนะนำ และส่งเสริมทุกคนให้เกิดการพัฒนาปรับปรุงตนเอง ...”

(ครูผู้สอนคนที่ 1, 5 พฤศจิกายน 2567)

“...จัดให้มีการประชุมกลุ่มย่อยเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูล ความเห็น และข้อเสนอแนะในการดำเนินการประเมินคุณภาพภายใน...”

(ครูผู้สอนคนที่ 2, 5 พฤศจิกายน 2567)

“...สนับสนุนเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน หรือแนวทางการเก็บข้อมูลเพื่อใช้ในการประเมินคุณภาพภายใน...”

(ครูผู้สอนคนที่ 4, 4 พฤศจิกายน 2567)

จากข้อมูลที่ได้จากผลการวิเคราะห์ความเห็นเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาและผลการสัมภาษณ์ในประเด็นความคิดเห็นเกี่ยวกับสาเหตุที่ก่อให้เกิดความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และแนวทางการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในระยะที่ 1 นั้น ผู้วิจัยทำการสังเคราะห์สรุปได้ว่า บุคลากรทางการศึกษามีความต้องการจำเป็นให้มีการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ให้มี

ระบบที่สนับสนุนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา กำหนดบทบาทหน้าที่และการดำเนินงานที่ชัดเจนร่วมกัน ให้นำผลการประเมินคุณภาพภายในไปวิเคราะห์ร่วมกัน สร้างความตระหนักและให้บุคลากรเห็นความสำคัญของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา จัดให้มีแนวทางการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยการส่งเสริมการทำงานเป็นทีมร่วมกันวางแผนการดำเนินงานให้เป็นระบบ มีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานให้บุคลากรทุกคนได้ทราบและเข้าใจในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ที่ต้องการให้มีรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่นำแนวคิดทฤษฎีวงจรคุณภาพเดมมิง (PDCA) มาเป็นแนวทางในการจัดทำรูปแบบฯ ให้เกิดความชัดเจนโดยให้ขั้นตอนการดำเนินงานมาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการใน PDCA ซึ่งแต่ละขั้นของ PDCA ควรสานแนวคิดการมีส่วนร่วมและการประเมินเสริมพลังเข้ามาขับเคลื่อนให้การดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาประสบความสำเร็จ

ตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการ ประเมินเสริมพลัง

ตอนที่ 2.1 ผลการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วม ร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

จากการสังเคราะห์ผลการประเมินความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และแนวทางการส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ร่วมกับศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เกี่ยวกับทฤษฎีการมีส่วนร่วมและการประเมินเสริมพลัง ซึ่งนำมาสู่การออกแบบรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง สามารถสรุปความสัมพันธ์ได้ดังตาราง 6 ดังนี้

ตาราง 6 แสดงความสัมพันธ์ของขั้นตอนการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา
 แนวทางในการส่งเสริมบุคลากรจากผลวิจัยความต้องการจำเป็น (ในระยะที่ 1) แนวคิดการมีส่วนร่วม
 ทฤษฎีการประเมินเสริมพลัง และแนวคิดการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของ
 สถานศึกษาตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA)

ขั้นตอนการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	แนวทางในการส่งเสริมบุคลากรจากผลวิจัยความต้องการจำเป็น (ในระยะที่ 1)	แนวคิดการมีส่วนร่วม (Cohen & Uphoff, 1981)	ทฤษฎีการประเมินเสริมพลัง (Fetterman & Wanderman, 2005)	แนวคิดการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA)
1. การเตรียมการ 1.1 เตรียมความพร้อมบุคลากร 1.2 แต่งตั้งคณะกรรมการ	- จัดอบรมและสร้างความตระหนัก - เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผน - จัดประชุม PLC แลกเปลี่ยนปัญหาและแนวทาง	ร่วมออกแบบและวางแผนการประเมินคุณภาพภายใน รวมถึงร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และกำหนดบทบาทหน้าที่ในการประเมินคุณภาพภายใน สอดคล้องกับขั้นตอนการมีส่วนร่วม ได้แก่ 1. Decision Making เป็นการเปิดโอกาสแสดงความเห็นร่วมกัน กำหนดวัตถุประสงค์/เป้าหมาย	เป็นการสร้างการตระหนักรู้ในคุณค่าของการประเมิน และกระตุ้นให้บุคลากรเกิดความ เป็นเจ้าของระบบการประเมิน (Self-Assessment) ตั้งแต่เริ่มต้น สอดคล้องกับขั้นตอนการประเมินเสริมพลัง ได้แก่ 1. Mission โดยการสร้างความเข้าใจในเป้าหมายร่วมกัน ขั้นนี้เน้นการสร้าง ความชัดเจนว่า "ทำไมเราถึงต้องประเมินคุณภาพภายใน	ขั้นการวางแผน (Plan)

ตาราง 6 (ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	แนวทางในการส่งเสริมบุคลากรจากผลวิจัยความต้องการจำเป็น (ในระยะที่ 1)	แนวคิดการมีส่วนร่วม (Cohen & Uphoff, 1981)	ทฤษฎีการประเมินเสริมพลัง (Fetterman & Wanderman, 2005)	แนวคิดการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA)
2. ขั้นการดำเนินงาน 2.1 การวางแผนการปฏิบัติงาน (Plan)	- จัดทำคู่มือ การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา - ให้ครูทุกคนมีบทบาทในการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา - กำหนดเป้าหมาย และทิศทางร่วมกัน	ในการประเมินคุณภาพภายใน 2. Implementation เป็นการอบรมการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา พร้อมกันจัดทำแผนการประเมินคุณภาพภายใน, กำหนดบทบาทหน้าที่	โดยการให้บุคลากรได้ร่วมกันกำหนดและเน้นย้ำถึงวัตถุประสงค์การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา เพื่อให้ทุกคนเห็นคุณค่าและทิศทางที่ชัดเจน 2. Planning for the Future วางแผนแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	

ตาราง 6 (ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	แนวทางในการส่งเสริมบุคลากรจากผลวิจัยความต้องการจำเป็น (ในระยะที่ 1)	แนวคิดการมีส่วนร่วม (Cohen & Uphoff, 1981)	ทฤษฎีการประเมินเสริมพลัง (Fetterman & Wanderman, 2005)	แนวคิดการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA)
2. ขั้นการดำเนินงาน 2.2 การดำเนินการตามแผน (Do)	- ใช้ระบบดิจิทัลเก็บข้อมูล (MIS, Google Form, Google Drive) - จัดประชุมติดตามผลเป็นระยะ - อบรม/ให้ความรู้เกี่ยวกับการเครื่องมือประเมิน - เสริมการทำงานเป็นทีม	ขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do) มีความสอดคล้องอย่างชัดเจนกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen & Uphoff ดังนี้ 1. Implementation บุคลากรได้ร่วมกันปฏิบัติงานตามแผนการประเมินคุณภาพภายในที่ได้วางไว้ในขั้น Plan เช่น การรวบรวมข้อมูล การจัดทำเอกสารหลักฐาน และการดำเนินการตามกิจกรรมที่กำหนด ไม่เข้มอบหมายให้คนใดคนหนึ่งทำ และร่วมกันจัดทำรายงาน	ขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do) เป็นหัวใจสำคัญในการสร้างการเสริมพลัง (Empowerment) ให้แก่บุคลากร โดยสอดคล้องกับหลักการหลักของ Empowerment Evaluation ดังนี้ 1. Taking Stock โดยบุคลากรแต่ละกลุ่มจะดำเนินการรวบรวมผลการประเมินคุณภาพภายใน และสะท้อนผลระหว่างการทำงานประเมินคุณภาพภายในด้วยการประเมินตนเอง (Self-Assessment)	ขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do)

ตาราง 6 (ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	แนวทางในการส่งเสริมบุคลากรจากผลวิจัยความต้องการจำเป็น (ในระยะที่ 1)	แนวคิดการมีส่วนร่วม (Cohen & Uphoff, 1981)	ทฤษฎีการประเมินเสริมพลัง (Fetterman & Wanderman, 2005)	แนวคิดการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA)
		การประเมินคุณภาพภายใน (SAR) และเผยแพร่ต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง	ทำให้เห็นสภาพปัญหาการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในที่เป็นจริงด้วยตนเอง	
		2. Evaluation โดยการตรวจสอบและสะท้อนผลร่วมกัน ในระหว่างการทำงาน บุคลากรมีการติดตามตรวจสอบ และประเมินผลเบื้องต้นของกิจกรรมและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นทันที เพื่อให้เห็นปัญหาที่ต้องแก้ไขหรือปรับปรุงในขณะปฏิบัติงาน (เป็นการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบคุณภาพ)		

ตาราง 6 (ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	แนวทางในการส่งเสริมบุคลากรจากผลวิจัยความต้องการจำเป็น (ในระยะที่ 1)	แนวคิดการมีส่วนร่วม (Cohen & Uphoff, 1981)	ทฤษฎีการประเมินเสริมพลัง (Fetterman & Wanderman, 2005)	แนวคิดการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA)
และบุคลากรร่วมกัน ตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงรายงานการประเมินคุณภาพภายใน (SAR) ก่อนเผยแพร่ 3. Decision Making เป็นการร่วมกันตัดสินใจแก้ไขปัญหา ระหว่างดำเนินการ 4. Benefits ใช้ รายงานการประเมินคุณภาพภายใน (SAR) เป็นฐานข้อมูลในการพัฒนา				

ตาราง 6 (ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	แนวทางในการส่งเสริมบุคลากรจากผลวิจัยความต้องการจำเป็น (ในระยะที่ 1)	แนวคิดการมีส่วนร่วม (Cohen & Uphoff, 1981)	ทฤษฎีการประเมินเสริมพลัง (Fetterman & Wanderman, 2005)	แนวคิดการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA)
2. ขั้นการดำเนินงาน 2.3 การตรวจสอบผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษา (Check)	- ร่วมวิเคราะห์เครื่องมือ/ระบบที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายใน - มีทีมตรวจสอบคุณภาพร่วมกัน - กำกับและติดตามผลการวิเคราะห์ข้อมูลและผลการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในอย่างต่อเนื่อง	ขั้นการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check) มีความสอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen & Uphoff ในฐานที่ทุกคนร่วมรับผิดชอบและตรวจสอบผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น 1. Evaluation โดยบุคลากรทุกคน ร่วมกันการวิเคราะห์และตรวจสอบระบบการประเมินคุณภาพภายในว่าระบบการประเมินคุณภาพภายในมีจุดที่ต้องปรับปรุง/พัฒนาหรือไม่ และต้อง	ขั้นการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check) เป็นกลไกสำคัญในการสร้างการสะท้อนคิดและการรับผิดชอบต่อการประเมินตนเอง ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการประเมินเสริมพลัง 1. Taking Stock โดยการสะท้อนผลและประเมินตนเอง บุคลากรจะดำเนินการสะท้อนผล และประเมินตนเองอย่างเป็นระบบ เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง จุดที่ต้องพัฒนา และปัญหาที่เกิดขึ้นในการ	ขั้นการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check)

ตาราง 6 (ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	แนวทางในการส่งเสริมบุคลากรจากผลวิจัยความต้องการจำเป็น (ในระยะที่ 1)	แนวคิดการมีส่วนร่วม (Cohen & Uphoff, 1981)	ทฤษฎีการประเมินเสริมพลัง (Fetterman & Wanderman, 2005)	แนวคิดการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามวงจรคุณภาพเดมมิง (PDCA)
		ปรับปรุงในส่วนใดบ้าง เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับขั้น Act ต่อไป	ดำเนินการประเมินคุณภาพภายใน	
2. ขั้นการดำเนินงาน	- จัดประชุมถอดรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน	ขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act)	ขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act) เป็นการใช้พลังที่เกิดขึ้นจากการประเมินตนเองในขั้น Check มาสู่การสร้างการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง	ขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act)
2.4 การนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาปรับปรุง (Act)	- ให้รางวัลและการยอมรับแก่ครู - จัดทำแผนการประเมินคุณภาพรอบใหม่	สอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมในฐานะของการใช้ผลการประเมินร่วมกัน เพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงและการได้รับประโยชน์ร่วมกัน ดังนี้ 1. Decision Making บุคลากรทุกคนได้ร่วมกันนำผลการวิเคราะห์ระบบการประเมินคุณภาพภายในมาจัดทำข้อสรุป และตัดสินใจเลือกแนวทาง	1. Planning for the Future ใช้ผลการวิเคราะห์ระบบการประเมินคุณภาพภายในมาวางแผนพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในในปีถัดไป	

ตาราง 6 (ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	แนวทางในการส่งเสริมบุคลากรจากผลวิจัยความต้องการจำเป็น (ในระยะที่ 1)	แนวคิดการมีส่วนร่วม (Cohen & Uphoff, 1981)	ทฤษฎีการประเมินเสริมพลัง (Fetterman & Wanderman, 2005)	แนวคิดการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA)
ในการปรับปรุง พัฒนาการ ดำเนินงานของ สถานศึกษาในรอบปี ถัดไป 2. Implementation บุคลากรร่วมกัน ตัดสินใจปรับปรุงและ ออกแบบแนวทางการ พัฒนาการ ดำเนินการ ประเมินคุณภาพ ภายใน และลงมือ ดำเนินการปรับปรุง/ พัฒนา ตามแผน เพื่อให้การปรับปรุง นั้นถูกนำไปใช้จริงใน วงจร PDCA ถัดไป				

ตาราง 6 (ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	แนวทางในการส่งเสริมบุคลากรจากผลวิจัยความต้องการจำเป็น (ในระยะที่ 1)	แนวคิดการมีส่วนร่วม (Cohen & Uphoff, 1981)	ทฤษฎีการประเมินเสริมพลัง (Fetterman & Wanderman, 2005)	แนวคิดการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA)
3. ขั้นการรายงานผลการประเมิน	- จัดอบรมการเขียน SAR - ใช้ระบบ Digital SAR - ประชุมสะท้อนผลร่วม	ขั้นการรายงานผลการประเมิน สอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมในฐานะของการร่วมกันสรุปและรายงานผลการประเมิน ดังนี้ 1. Implementation บุคลากรทุกคน ร่วมกันจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายใน (SAR) และเผยแพร่ 2. Evaluation บุคลากรทุกคน ร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องและปรับปรุงรายงานการประเมินคุณภาพภายใน (SAR) ก่อนเผยแพร่	ขั้นการรายงานผลการประเมินเป็นอีกขั้นที่สำคัญในการสรุปผลการประเมิน และการรับผิชอบต่อการประเมินตนเอง ซึ่งเป็นหลักการสำคัญของการประเมินเสริมพลัง 1. Taking Stock โดยการสรุปข้อมูลผลการประเมินเพื่อจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน (SAR)	ในขั้นการรายงานผล จะนำไปดำเนินการอยู่ภายใต้ขั้นการดำเนินการตามแผน (Do)

ตาราง 6 (ต่อ)

ขั้นตอนการดำเนินงาน	แนวทางในการส่งเสริมบุคลากรจากผลวิจัยความต้องการจำเป็น (ในระยะที่ 1)	แนวคิดการมีส่วนร่วม (Cohen & Uphoff, 1981)	ทฤษฎีการประเมินเสริมพลัง (Fetterman & Wanderman, 2005)	แนวคิดการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA)
3. Benefits บุคลากรร่วมกันใช้รายงานการประเมินคุณภาพภายใน (SAR) เป็นฐานข้อมูลในการพัฒนาต่อไป				

จากการออกแบบแนวคิดการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของรูปแบบนำมาสู่การสร้างคู่มือรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังที่ประกอบด้วย 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ และทฤษฎี และขั้นตอนเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ส่วนที่ 2 แนวทางการสร้างและการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ส่วนที่ 3 รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลพบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการวางแผน (Plan) ขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do) ขั้นการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check) และ ขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act) โดยในแต่ละขั้นตอนมีหัวข้อดังต่อไปนี้ ดังนี้ 1) กลยุทธ์ 2) วัตถุประสงค์ 3) กิจกรรม 4) เครื่องมือที่ใช้ในกิจกรรม

5) บทบาทของครูและบุคลากรในสถานศึกษา 6) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา และ 7) ปัจจัยแห่งความสำเร็จของกิจกรรม

รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ซึ่งดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาของอย่างครบวงจรคุณภาพเต็มมิ่ง (PDCA) โดยสรุปเป็นภาพประกอบ 11 ดังนี้

ภาพประกอบ 11 รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วม
ร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

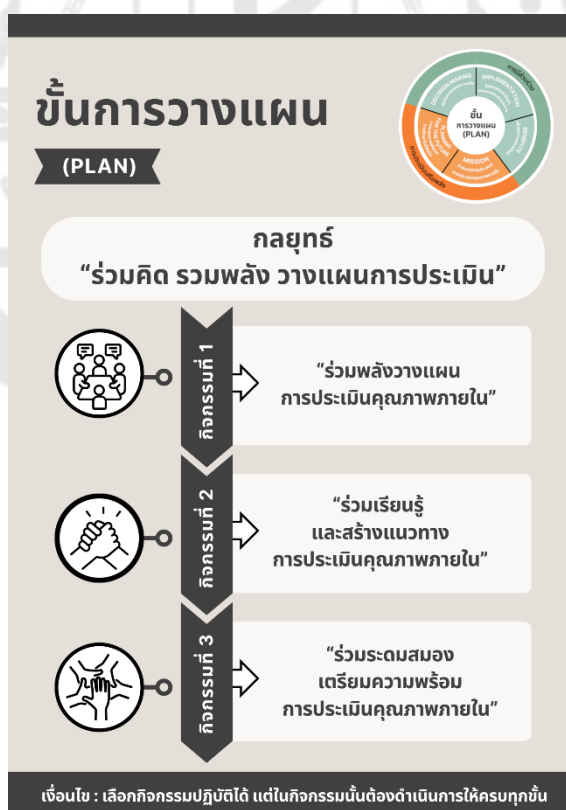
การออกแบบกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนตามวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) ในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง แต่ละขั้นตอนดังนี้

ขั้นการวางแผน (Plan)

ขั้นการวางแผนได้กำหนดแนวทาง “ร่วมคิด รวมพลัง วางแผนประเมิน” ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนในสถานศึกษา ทั้งผู้บริหาร ครู และบุคลากร ได้ร่วมกันคิด วิเคราะห์ และวางแผน วิธีการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาร่วมกัน โดยเริ่มจากการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และกำหนดแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างมีเป้าหมายเดียวกัน ซึ่งประกอบด้วย 3 กิจกรรม ดังนี้

1. กิจกรรม “ร่วมพลังวางแผนการประเมินคุณภาพภายใน”
2. กิจกรรม “ร่วมเรียนรู้ และสร้างแนวทางการประเมินคุณภาพภายใน”
3. กิจกรรม “ร่วมระดมสมองเตรียมความพร้อมการประเมินคุณภาพภายใน”

สรุปกิจกรรมในขั้นของการวางแผน ได้ดังภาพประกอบ 12

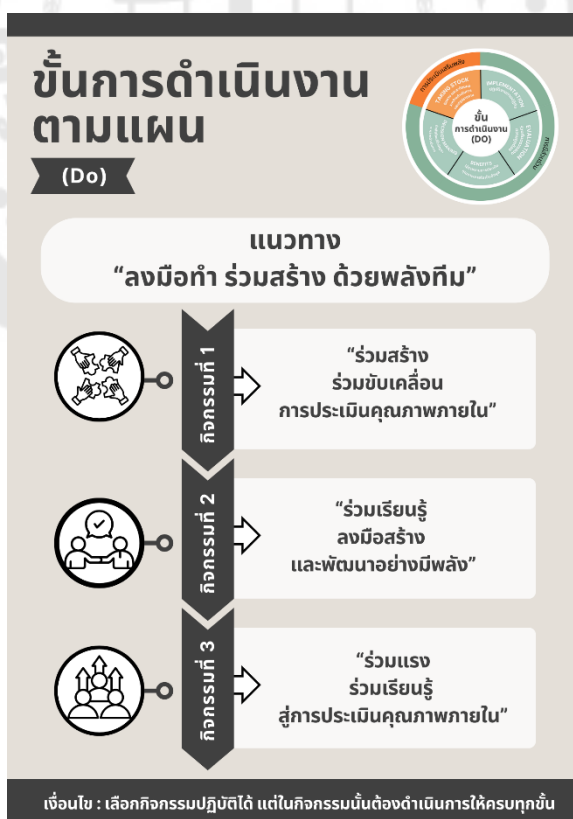
ภาพประกอบ 12 กิจกรรมขั้นการวางแผน (Plan)

ขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do)

ขั้นการดำเนินงานตามแผนได้กำหนดแนวทาง “ลงมือทำ ร่วมสร้าง ด้วยพลังทีม” ซึ่งเป็นการนำแผนการประเมินคุณภาพภายในไปสู่การปฏิบัติจริง ด้วยความร่วมมือและร่วมพลังของทุกฝ่ายในสถานศึกษา โดยเน้นให้ครูและบุคลากรทุกคนได้ลงมือทำงานตามบทบาทของตนจริง ๆ ร่วมมือร่วมกันสร้างเครื่องมือ เก็บข้อมูล ตรวจสอบ และสะท้อนผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาอย่างเป็นระบบ แนวทางนี้มุ่งให้กระบวนการประเมินกลายเป็นโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนา เกิดการทำงานเป็นทีมที่เข้มแข็ง ร่วมแก้ปัญหา สนับสนุนซึ่งกันและกัน ภายใต้การนิเทศและส่งเสริมจากผู้บริหาร เพื่อให้ข้อมูลและรายงาน SAR มีความถูกต้อง ครบถ้วน และสะท้อนคุณภาพจริงของสถานศึกษา พร้อมเสริมพลังความเชื่อมั่นและความภาคภูมิใจร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพอย่างยั่งยืน ประกอบด้วย 3 กิจกรรม ดังนี้

1. กิจกรรม “ร่วมสร้าง ร่วมขับเคลื่อน การประเมินคุณภาพภายใน”
2. กิจกรรม “ร่วมเรียนรู้ ลงมือสร้าง และพัฒนาอย่างมีพลัง”
3. กิจกรรม “ร่วมแรง ร่วมเรียนรู้ สู่การประเมินคุณภาพภายใน”

สรุปกิจกรรมในขั้นการดำเนินงานตามแผน ได้ดังภาพประกอบ 13

ภาพประกอบ 13 กิจกรรมขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do)

ขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do) ในแต่ละกิจกรรม มีคู่มือแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ประกอบในการดำเนินกิจกรรม ซึ่งคู่มือนี้เป็นกรอบแนวทางในการออกแบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในแต่ละตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษา เพื่อนำไปสู่การประเมินคุณภาพภายในแต่ละตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาได้จริง โดยเน้นให้ครูและบุคลากรทุกคนได้ลงมือออกแบบตามหัวข้อต่อไปนี้

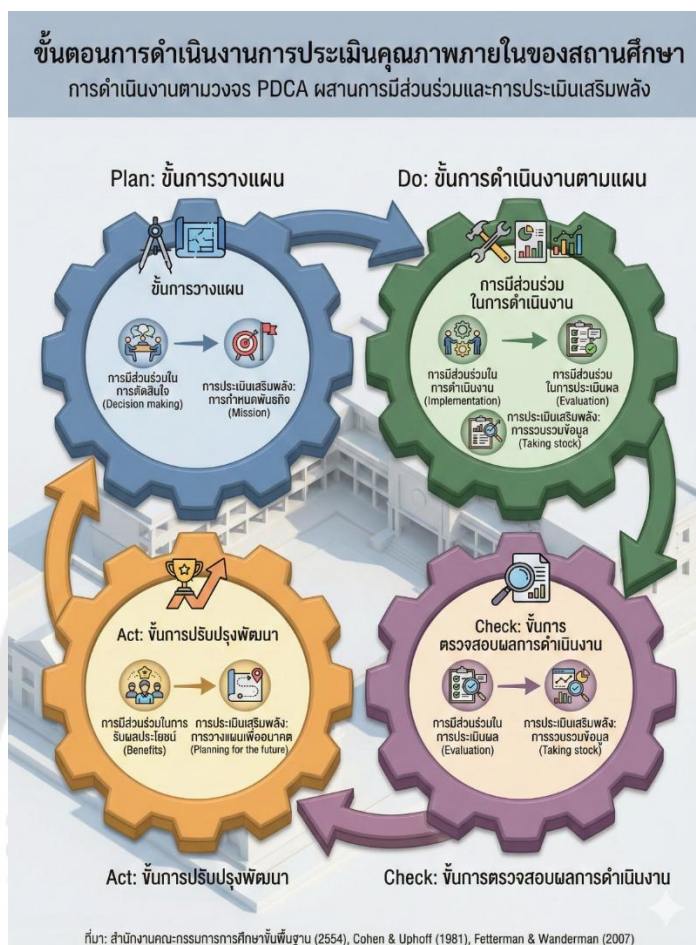
1. ผู้รับผิดชอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา
 2. มาตรฐานการศึกษา
 3. ตัวบ่งชี้
 4. คำอธิบาย
 5. วัตถุประสงค์
 6. นิยามศัพท์
 7. ขั้นตอนการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา (โดยนำวงจร PDCA มาเป็นแนวทางการดำเนินงาน และผสานแนวคิดการมีส่วนร่วมและทฤษฎีการประเมินเสริมพลังในแต่ละขั้นของวงจร PDCA)
 8. เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายใน
 9. เกณฑ์การประเมินผล
 10. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล
 11. การวิเคราะห์ข้อมูล
 - 11.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
 - 11.2 การวิเคราะห์ข้อมูล
 - 11.2.1 การวิเคราะห์ระดับบุคคล
 - 11.2.2 การวิเคราะห์ระดับโรงเรียน
 12. ข้อเสนอแนะ
 13. ภาคผนวก (ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายใน, ตัวอย่างแบบประเมินผล และตัวอย่างแพลตฟอร์มการบันทึกข้อมูลส่วนกลาง)
 14. รายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR)
- สรุปรายละเอียดในคู่มือแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ได้ดังภาพประกอบ 14

ภาพประกอบ 14 คู่มือแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

เมื่อครูและบุคลากรได้จัดทำคู่มือแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และนำไปใช้ในการประเมินคุณภาพภายในแต่ละมาตรฐานการศึกษาเสร็จสิ้นแล้ว จะได้ข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายในนี้มาเป็นข้อมูลที่สำคัญนำไปใช้ในการจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน (SAR) เพื่อเตรียมรับการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาจากคณะกรรมการประเมินต่อไป

นอกจากนี้ขั้นตอนการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในคู่มือแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ได้นำวงจรคุณภาพเดมมิ่ง PDCA มาเป็นแนวทางการดำเนินงาน และได้ผสานรายละเอียดของแนวคิดการมีส่วนร่วมและทฤษฎีการประเมินเสริมพลังเข้าไปในแต่ละขั้นของวงจรคุณภาพเดมมิ่ง PDCA สามารถสรุป ได้ดังภาพประกอบ 15

ภาพประกอบ 15 ขั้นตอนการดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ขั้นการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check)

ขั้นการตรวจสอบผลการดำเนินงาน ได้กำหนดเป็นแนวทาง “ร่วมตรวจสอบ ร่วมวิเคราะห์ เสริมพลังการพัฒนา” ซึ่งเป็นกระบวนการตรวจสอบและสะท้อนผลแบบมีส่วนร่วมที่เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรทุกคนเข้ามามีบทบาทในทุกขั้นตอนของการประเมินคุณภาพภายใน ตั้งแต่การตรวจสอบข้อมูล วิเคราะห์ระบบ ไปจนถึงการสรุปผลการวิเคราะห์ เพื่อเตรียมผลการวิเคราะห์ผลระบบการประเมินคุณภาพภายในไปปรับปรุง ประกอบด้วย 3 กิจกรรม ดังนี้

1. กิจกรรม “ร่วมตรวจ ร่วมคิด พัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายใน”
2. กิจกรรม “ร่วมเช็ค ร่วมปรับ พลิกกระบวนการประเมินคุณภาพภายใน”
3. กิจกรรม “ร่วมวิเคราะห์ รวมพลังตรวจสอบ ยกย่องระบบการประเมินคุณภาพภายใน”

สรุปกิจกรรมในขั้นการตรวจสอบผลการดำเนินงาน ได้ดังภาพประกอบ 16

ภาพประกอบ 16 กิจกรรมการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check)

ขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act)

ขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act) ได้กำหนดเป็นแนวทาง “ถอดระบบการประเมิน ถ่ายทอดคุณค่า ต่อยอดอนาคต” ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันหลังการตรวจสอบ ที่ทุกฝ่ายนำผลจากตรวจสอบระบบการประเมินคุณภาพภายในมาใช้ประโยชน์ เพื่อหาแนวทางปรับปรุงและออกแบบระบบการประเมินคุณภาพภายในให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในอนาคต ประกอบด้วย 3 กิจกรรมดังนี้

1. กิจกรรม “ร่วมถอดระบบเดิม ร่วมสร้างระบบใหม่ พัฒนาสู่อนาคต”
2. กิจกรรม “ร่วมพลังออกแบบ ถ่ายทอดคุณค่า พัฒนาระบบการประเมิน”
3. กิจกรรม “ร่วมคิด ร่วมพัฒนา ต่อยอดระบบการประเมินอนาคต”

สรุปกิจกรรมในขั้นการตรวจสอบผลการดำเนินงาน ได้ดังภาพประกอบ 17

ภาพประกอบ 17 กิจกรรมการปรับปรุงพัฒนา (Act)

ตอนที่ 2.2 ผลการหาคุณภาพของรูปแบบการดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

เมื่อผู้วิจัยสร้างรูปแบบการดำเนินงานในประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง แล้วได้นำร่างรูปแบบเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทเพื่อพิจารณาตรวจสอบความเหมาะสม หลังจากนั้นผู้วิจัยปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญาโทก่อนนำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อประเมินความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มีต่อคุณภาพของรูปแบบการดำเนินงานในประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ผลการวิเคราะห์คุณภาพด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง และด้านความรับผิดชอบ ของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมิน

คุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง โดยภาพรวม พบว่า ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นอยู่ระดับมากที่สุด ($M = 4.59$, $SD = 0.26$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง และด้านความรับผิดชอบ ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงจากค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ได้แก่ ด้านความเป็นประโยชน์ ($M = 4.67$, $SD = 0.27$) ด้านความเป็นไปได้ ($M = 4.63$, $SD = 0.37$) ด้านความถูกต้อง ($M = 4.61$, $SD = 0.35$) ด้านความเหมาะสม ($M = 4.55$, $SD = 0.29$) และด้านความรับผิดชอบ ($M = 4.51$, $SD = 0.36$) ดังตาราง 7

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินคุณภาพด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง และด้านความรับผิดชอบ ของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง โดยภาพรวม

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น		
	M	S.D.	แปลผล
ด้านความเป็นประโยชน์	4.67	0.27	มากที่สุด
ด้านความเป็นไปได้	4.63	0.37	มากที่สุด
ด้านความเหมาะสม	4.55	0.29	มากที่สุด
ด้านความถูกต้อง	4.61	0.35	มากที่สุด
ด้านความรับผิดชอบ	4.51	0.36	มากที่สุด
ภาพรวม	4.59	0.26	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์คุณภาพด้านความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.67$, $SD = 0.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่น คือ ข้อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันในสถานศึกษา

($M = 4.86$, $SD = 0.38$) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่นคือ ข้อการมีส่วนร่วมในแต่ละขั้นตอนช่วยให้เกิดความเข้าใจและยอมรับผลการประเมินคุณภาพภายในมากขึ้น ($M = 4.57$, $SD = 0.53$) และข้อรูปแบบการดำเนินงานฯ ช่วยให้การพัฒนาระบบประเมินคุณภาพภายในเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและวัดผลได้ ($M = 4.57$, $SD = 0.53$) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ดังตาราง 8

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินคุณภาพด้านความเป็นประโยชน์ ของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น		
	M	SD	แปลผล
1. รูปแบบการดำเนินงานฯ ช่วยให้สถานศึกษาได้รับประโยชน์จากผลการประเมินคุณภาพภายในอย่างแท้จริง	4.71	0.49	มากที่สุด
2. รูปแบบการดำเนินงานฯ ช่วยให้สถานศึกษาสามารถนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้ในการวางแผนและปรับปรุงการทำงานได้อย่างชัดเจน	4.71	0.49	มากที่สุด
3. การมีส่วนร่วมในแต่ละขั้นตอนช่วยให้เกิดความเข้าใจและยอมรับผลการประเมินคุณภาพภายในมากขึ้น	4.57	0.53	มากที่สุด
4. กระบวนการเสริมพลังอำนาจตามขั้นตอนการดำเนินงาน ช่วยสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	4.57	0.53	มากที่สุด
5. การดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันในสถานศึกษา	4.86	0.38	มากที่สุด
6. รูปแบบการดำเนินงานฯ ช่วยให้การพัฒนาระบบประเมินคุณภาพภายในเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและวัดผลได้	4.57	0.53	มากที่สุด

ตาราง 8 (ต่อ)

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น		
	M	SD	แปลผล
7. การรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในเป็นไปอย่างเหมาะสมและทันเวลา	4.71	0.49	มากที่สุด
ภาพรวม	4.67	0.27	มากที่สุด

n = 7

ผลการวิเคราะห์คุณภาพด้านความเป็นไปได้ของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.63$, $SD = 0.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่น คือ ข้อการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรสามารถเกิดขึ้นได้จริงในทุกขั้นตอนของ PDCA ตามบริบทและทรัพยากรของสถานศึกษา ($M = 4.86$, $SD = 0.38$) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่น คือ ข้อการดำเนินงานตามรูปแบบการดำเนินงานฯ ช่วยให้สถานศึกษาสามารถขับเคลื่อนการประเมินภายในได้อย่างต่อเนื่องตามรอบการประเมินที่กำหนด ($M = 4.43$, $SD = 0.53$) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ดังตาราง 9

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินคุณภาพด้านความเป็นไปได้ของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น		
	M	SD	แปลผล
1. ขั้นตอนการดำเนินงานตาม PDCA สามารถปฏิบัติได้จริงในสถานศึกษา	4.57	0.53	มากที่สุด
2. รูปแบบการดำเนินงานฯ มีกิจกรรมที่สามารถปฏิบัติได้จริงโดยไม่ก่อให้เกิดภาระงานเพิ่มเติมแก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา	4.57	0.53	มากที่สุด

n = 7

ตาราง 9 (ต่อ)

n = 7

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น		
	M	SD	แปลผล
3. การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจไม่ได้ทำให้ขั้นตอนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษามีความล่าช้าเกินควร	4.57	0.53	มากที่สุด
4. การมอบหมายบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานให้กับบุคลากรมีความเหมาะสมกับภาระงานในสถานศึกษาทำให้สามารถปฏิบัติงานตามรูปแบบฯ ได้จริง	4.71	0.49	มากที่สุด
5. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรได้อย่างเหมาะสมในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงานตาม PDCA	4.71	0.49	มากที่สุด
6. การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรสามารถเกิดขึ้นได้จริงในทุกขั้นตอนของ PDCA ตามบริบทและทรัพยากรของสถานศึกษา	4.86	0.38	มากที่สุด
7. การดำเนินงานตามรูปแบบการดำเนินงานฯ ช่วยให้สถานศึกษาสามารถขับเคลื่อนการประเมินภายในได้อย่างต่อเนื่องตามรอบการประเมินที่กำหนด	4.43	0.53	มากที่สุด
ภาพรวม	4.63	0.37	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์คุณภาพด้านความเหมาะสมของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.55$, $SD = 0.29$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่น คือ ข้อรูปแบบการดำเนินงานฯ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและความสามัคคีในสถานศึกษา ($M = 4.86$, $SD = 0.38$) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่น คือ ข้อการใช้ข้อมูลจากการประเมินคุณภาพภายในมีมาตรการคุ้มครองความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัว

ของผู้ให้ข้อมูลอย่างเหมาะสม ($M = 4.29$, $SD = 0.49$) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ดังตาราง 10

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินคุณภาพด้านความเหมาะสมของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น		
	M	SD	แปลผล
1. รูปแบบการดำเนินงานฯ เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรภายในสถานศึกษาได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสมอภาค	4.57	0.53	มากที่สุด
2. ขั้นตอนการดำเนินงานเคารพสิทธิและความเห็นต่างของครูและบุคลากรภายในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์	4.43	0.53	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม สนับสนุนการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม	4.43	0.53	มาก
4. การใช้ข้อมูลจากการประเมินคุณภาพภายในมีมาตรการคุ้มครองความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูลอย่างเหมาะสม	4.29	0.49	มากที่สุด
5. การประเมินคุณภาพภายในมีการดำเนินงานโดยยึดหลักความสมัครใจและความร่วมมือภายในสถานศึกษา	4.57	0.53	มากที่สุด
6. รูปแบบการดำเนินงานฯ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและความสามัคคีในสถานศึกษา	4.86	0.38	มากที่สุด
7. การเผยแพร่รายงานผลการประเมินคุณภาพภายในมีความโปร่งใส และเปิดเผยข้อมูลให้ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และหน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องเข้าถึงได้อย่างเหมาะสม	4.71	0.49	มากที่สุด
ภาพรวม	4.55	0.29	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์คุณภาพด้านความถูกต้องของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.61$, $SD = 0.35$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่น คือ ข้อ ขั้นตอนการประเมินคุณภาพภายในมีความเป็นระบบและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแต่ละกิจกรรม ($M = 4.86$, $SD = 0.38$) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่น คือ ข้อการกำหนดวัตถุประสงค์ตามกิจกรรมในรูปแบบการดำเนินงาน มีความชัดเจนและสามารถวัดผลได้จริง ($M = 4.43$, $SD = 0.53$) และข้อการให้ข้อมูลป้อนกลับระหว่างการดำเนินงาน (formative feedback) ช่วยให้สถานศึกษาปรับปรุงการเก็บข้อมูลให้ถูกต้องและทันเหตุการณ์ ($M = 4.43$, $SD = 0.53$) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ดังตาราง 11

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินคุณภาพด้านความถูกต้องของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น		
	M	S.D.	แปลผล
1. การเก็บข้อมูลในแต่ละขั้นตอนของ PDCA มีความถูกต้องครบถ้วน	4.71	0.49	มากที่สุด
2. การมีส่วนร่วมในสถานศึกษาช่วยให้มั่นใจว่ามีการรวบรวมข้อมูลและหลักฐานที่ครอบคลุมทุกมิติ	4.71	0.49	มากที่สุด
3. การกำหนดวัตถุประสงค์ตามกิจกรรมในรูปแบบการดำเนินงาน มีความชัดเจนและสามารถวัดผลได้จริง	4.43	0.53	มาก
4. ขั้นตอนการประเมินคุณภาพภายในมีความเป็นระบบและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแต่ละกิจกรรม	4.86	0.38	มากที่สุด
5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสะท้อนความเป็นจริงของสถานศึกษา	4.57	0.53	มากที่สุด

ตาราง 11 (ต่อ)

n = 7

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น		
	M	S.D.	แปลผล
6. การให้ข้อมูลป้อนกลับระหว่างการดำเนินงาน (formative feedback) ช่วยให้สถานศึกษาปรับปรุงการเก็บข้อมูลให้ถูกต้องและทันเหตุการณ์	4.43	0.53	มาก
7. การรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในมีความชัดเจน เข้าใจง่าย และแสดงผลอย่างถูกต้อง	4.57	0.79	มากที่สุด
ภาพรวม	4.61	0.35	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์คุณภาพด้านความรับผิดชอบของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.51$, $SD = 0.36$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่น คือ ข้อสถานศึกษามีการจัดเก็บเอกสารและหลักฐานของทุกขั้นตอนการประเมินคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบและตรวจสอบได้ ($M = 4.86$, $SD = 0.38$) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่น คือ ข้อการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษามีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย ($M = 4.14$, $SD = 0.38$) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ดังตาราง 12

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินคุณภาพด้านความรับผิดชอบของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

n = 7

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น		
	M	S.D.	แปลผล
1. สถานศึกษามีการจัดเก็บเอกสารและหลักฐานของทุกขั้นตอนการประเมินคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบและตรวจสอบได้	4.86	0.38	มากที่สุด
2. สถานศึกษามีการทบทวนคุณภาพกระบวนการประเมินภายใน (internal quality review) เพื่อให้แน่ใจว่าการดำเนินงานเป็นไปตามมาตรฐาน	4.71	0.49	มากที่สุด
3. ผลการประเมินคุณภาพภายในได้รับการตรวจสอบจากคณะกรรมการภายนอกหรือผู้ทรงคุณวุฒิ	4.43	0.53	มาก
4. สถานศึกษามีการบันทึกการรวบรวมข้อมูลและสะท้อนผลอย่างครบถ้วน เพื่อให้สามารถตรวจสอบที่มาของข้อมูลได้	4.57	0.53	มากที่สุด
5. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสามารถอธิบายขั้นตอนและผลการประเมินได้อย่างชัดเจน	4.29	0.49	มาก
6. สถานศึกษานำผลการตรวจสอบและข้อค้นพบไปใช้ปรับปรุงระบบการประเมินคุณภาพภายในในปีการศึกษาถัดไปอย่างเป็นรูปธรรม	4.71	0.49	มากที่สุด
7. การดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษามีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย	4.14	0.38	มาก

ผู้เชี่ยวชาญประเมินด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง และด้านความรับผิดชอบของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วม

ร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ได้มีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนารูปแบบให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ดังตาราง 13

ตาราง 13 สรุปประเด็นและข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญเพื่อพัฒนาแบบ

ข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ	การดำเนินการของผู้วิจัย
1. ควรใช้คำในแบบฯ ให้เหมือนกันตลอด แนว เช่น ใบกิจกรรม ใบงาน แบบฝึกหัด แบบบันทึก ฯลฯ	ผู้วิจัยได้ปรับคำที่ใช้ในกิจกรรมที่ให้ผู้บุคลากรภายในสถานศึกษาฝึกปฏิบัติ เป็นคำว่า “ใบกิจกรรม”
2. เครื่องมือที่ใช้ควรเป็นแบบฟอร์มจริง ที่สามารถนำไปปฏิบัติจริงได้สะดวกและมีช่องว่างเพียงพอที่จะเขียนข้อมูลลงไป	ผู้วิจัยปรับแบบฟอร์มในใบกิจกรรมให้พร้อมนำไปปฏิบัติจริงโดยเฉพาะใบกิจกรรมที่มีให้เขียนแสดงความคิดเห็นผู้วิจัยปรับขนาดตารางให้กว้างขึ้น
3. ควรเพิ่มเทคโนโลยีสารสนเทศในการเก็บรวบรวมข้อมูลให้สะดวก รวดเร็ว สามารถตรวจสอบย้อนหลัง	ผู้วิจัยดำเนินการเพิ่มเติมกิจกรรมโดยให้ทำช่องทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบออนไลน์ด้วยการให้บันทึกข้อมูลลงใน Google Drive ของโรงเรียนให้ทุกคนเข้าถึงข้อมูลได้ ในกิจกรรมของขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do) คือในกิจกรรมดังนี้ กิจกรรมที่ 1 ร่วมสร้างร่วมขับเคลื่อนการประเมินคุณภาพภายใน กิจกรรมที่ 2 “ร่วมเรียนรู้ ลงมือสร้าง และพัฒนาอย่างมีพลัง” กิจกรรมที่ 3 “ร่วมแรง ร่วมเรียนรู้สู่การประเมินคุณภาพภายใน”

ตอนที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการดำเนินงานในประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ผู้วิจัยนำรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังไปทดลองใช้กับตัวอย่าง คือ โรงเรียนวัดทองคั้ง “โพธิ์จันประชาสรรค์” สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี มีบุคลากรในสถานศึกษา จำนวน 76 คน

คุณลักษณะทั่วไปของตัวอย่างในการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง เป็นเพศชาย จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 18.42 และเพศหญิง จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 81.58 มีประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า 1 ปี จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 3.95 มีประสบการณ์ในการทำงาน 1 - 2 ปี จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 13.16 มีประสบการณ์ในการทำงาน 3 - 4 ปี จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 25.00 และมีประสบการณ์ในการทำงาน มากกว่า 4 ปี จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 57.89 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 77.63 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 19.74 และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาเอก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 2.63

ผลการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ในขั้นตอนการดำเนินงานตามแผน (Do) ได้ผลลัพธ์จากการการดำเนินกิจกรรมในการจัดทำแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในแต่ละตัวชี้วัดของมาตรฐานการศึกษาของตัวอย่างการวิจัย ซึ่งสถานศึกษาตัวอย่างการวิจัยได้ออกแบบและจัดทำแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในแต่ละตัวชี้วัดของมาตรฐานการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 3.1 ผลการวิเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ในการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ระหว่างก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยการใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง โดยเครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบก่อนและหลังการทดลองเป็นเครื่องมือฉบับเดียวกันเพื่อเปรียบเทียบผลหรือพัฒนาการที่เกิดขึ้น และทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยโดยใช้สถิติทดสอบค่าเฉลี่ยกลุ่มตัวอย่างวัดก่อนและหลัง (t-test for dependent sample) พบว่า คะแนนเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาหลังการทดลอง ($M = 26.53$, $SD = 1.53$) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($M = 20.89$, $SD = 2.41$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตาราง 14

ตาราง 14 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ระหว่างก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบฯ

n = 76					
ผลการใช้รูปแบบฯ	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
	M	SD	M	SD	
ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	20.89	2.41	26.53	1.53	26.384*
					.001

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3.2 ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา หลังใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยการใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง โดยภาพรวม พบว่า การมีส่วนร่วมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาของบุคลากรในสถานศึกษาอยู่ระดับมากที่สุด ($M = 4.52$, $SD = 0.55$)

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมขั้นการวางแผน (Plan) อยู่ระดับมากที่สุด ($M = 4.52$, $SD = 0.55$) และการมีส่วนร่วมขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do) อยู่ระดับมากที่สุด ($M = 4.51$, $SD = 0.55$) ดังตาราง 15

ตาราง 15 ผลการสอบถามการมีส่วนร่วมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาของบุคลากรในสถานศึกษา โดยภาพรวม

n = 76

การมีส่วนร่วมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	M	S.D.	แปลผล
ขั้นการวางแผน (Plan)	4.52	0.55	มากที่สุด
ขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do)	4.51	0.55	มากที่สุด
ภาพรวม	4.52	0.55	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาของบุคลากรในสถานศึกษา ขั้นการวางแผน (Plan) พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.52$, $SD = 0.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่น คือ ข้อท่านได้มีส่วนร่วมในการออกแบบและวางแผนการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาตั้งแต่เริ่มต้น ($M = 4.64$, $SD = 0.48$) ซึ่งมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่น คือ ข้อท่านได้มีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการเขียนรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน (SAR) ($M = 4.43$, $SD = 0.62$) ซึ่งมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ดังตาราง 16

ตาราง 16 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาของบุคลากรในสถานศึกษา ขั้นการวางแผน (Plan)

n = 76

การมีส่วนร่วมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	M	SD	แปลผล
1. ท่านได้รับการเสริมพลังผ่านการเสริมความรู้และสร้างตระหนักถึงความสำคัญเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาและการเขียนรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน (SAR)	4.62	0.52	มากที่สุด
2. ท่านได้มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	4.45	0.53	มาก
3. ท่านได้มีส่วนร่วมในการออกแบบและวางแผนการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาตั้งแต่เริ่มต้น	4.64	0.48	มากที่สุด
4. ท่านได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	4.47	0.62	มาก
5. ท่านได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจแต่งตั้งคณะทำงานด้านการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	4.54	0.50	มากที่สุด
6. ท่านได้มีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาทหน้าที่ในการประเมินคุณภาพภายในของแต่ละมาตรฐานการศึกษา	4.47	0.53	มาก
7. ท่านได้มีส่วนร่วมในการเลือกวิธีการเก็บข้อมูลที่เหมาะสมกับมาตรฐานแต่ละข้อ	4.57	0.53	มากที่สุด
8. ท่านได้มีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการเขียนรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน (SAR)	4.43	0.62	มาก
9. ท่านได้รับโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางเก็บข้อมูลและจัดทำ SAR	4.46	0.60	มาก
ภาพรวม	4.52	0.55	มากที่สุด

ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาของบุคลากรในสถานศึกษา ขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do) พบว่า โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.51$, $SD = 0.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากกว่าข้ออื่น คือ ข้อท่านได้มีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บข้อมูลตามมาตรฐานการศึกษา ($M = 4.59$, $SD = 0.55$) ซึ่งมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าข้ออื่น คือ ข้อท่านได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างเก็บข้อมูล ($M = 4.47$, $SD = 0.53$) และข้อท่านรู้สึกได้รับแรงสนับสนุนและกำลังใจจากเพื่อนร่วมทีมในการดำเนินงานประเมิน ($M = 4.47$, $SD = 0.50$) ซึ่งมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ดังตาราง 17

ตาราง 17 ผลการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาของบุคลากรในสถานศึกษา ขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do)

n = 76			
การมีส่วนร่วมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	ระดับความคิดเห็น		
	M	SD	แปลผล
1. ท่านได้มีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บข้อมูลตามมาตรฐานการศึกษา	4.59	0.55	มากที่สุด
2. ท่านได้มีส่วนร่วมในการเก็บข้อมูลตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย	4.54	0.62	มากที่สุด
3. ท่านได้มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานตามกำหนดปฏิทินแผนการประเมินคุณภาพภายใน	4.49	0.53	มาก
4. ท่านได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสะท้อนผลการปฏิบัติงานในระหว่างการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายใน	4.51	0.56	มากที่สุด
5. ท่านได้มีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างเก็บข้อมูล	4.47	0.53	มาก
6. ท่านรู้สึกได้รับแรงสนับสนุนและกำลังใจจากเพื่อนร่วมทีมในการดำเนินงานประเมิน	4.47	0.50	มาก
ภาพรวม	4.51	0.55	มากที่สุด

ตอนที่ 3.3 ผลการศึกษาเจตคติต่อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ผลการศึกษาเจตคติต่อการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ระหว่างก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ก่อนการทดลองโดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($M = 3.48, SD = 0.42$) โดยด้านที่มีความคิดเห็นมากกว่าด้านอื่น คือ ด้านขั้นการวางแผน (Plan) ($M = 3.55, SD = 0.46$) และด้านขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act) ($M = 3.55, SD = 0.62$) ซึ่งมีความคิดเห็นในระดับมาก ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นน้อยกว่าด้านอื่น คือ ด้านขั้นการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check) ($M = 3.30, SD = 0.53$) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก หลังการทดลองโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.61, SD = 0.63$) โดยด้านที่มีความคิดเห็นมากกว่าด้านอื่น คือ ด้านขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act) ($M = 4.18, SD = 0.40$) โดยมีความคิดเห็นในระดับมาก ส่วนด้านที่มีความคิดเห็นน้อยกว่าด้านอื่น คือ ด้านขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do) ($M = 4.01, SD = 0.44$) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ดังตาราง 18

ตาราง 18 ผลการศึกษาเจตคติต่อการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ระหว่างก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง โดยภาพรวม

$n = 76$

ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น					
	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล
ขั้นการวางแผน (Plan)	3.55	0.44	มาก	4.11	0.40	มาก
ขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do)	3.50	0.46	ปานกลาง	4.01	0.44	มาก
ขั้นการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check)	3.30	0.53	ปานกลาง	4.07	0.44	มาก
ขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act)	3.55	0.62	มาก	4.18	0.40	มาก
ภาพรวม	3.48	0.42	ปานกลาง	4.09	0.38	มาก

ผลการศึกษาเจตคติต่อการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ระหว่างก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมกับการประเมิน เสริมพลัง ขั้นการวางแผน (Plan)

ก่อนการทดลอง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.55$, $SD = 0.44$) โดยประเด็นคำถามที่มีความคิดเห็นมากกว่าข้ออื่น คือ ข้อท่านเชื่อว่าการอบรม/ให้ความรู้/ประชุมก่อนเริ่มการประเมินคุณภาพภายในช่วยให้บุคลากรมีความพร้อมและความเข้าใจในการประเมินคุณภาพภายในมากยิ่งขึ้น ($M = 3.91$, $SD = 0.79$) ซึ่งมีความคิดเห็นในระดับมาก ส่วนประเด็นคำถามที่มีความคิดเห็นน้อยกว่าข้ออื่น คือ ข้อท่านไม่มั่นใจว่าการที่บุคลากรมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะทำงานและกำหนดบทบาทหน้าที่ในการประเมินของแต่ละมาตรฐาน จะช่วยให้การดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ($M = 2.64$, $SD = 0.74$) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

หลังการทดลอง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.11$, $SD = 0.40$) โดยประเด็นคำถามที่มีความคิดเห็นมากกว่าข้ออื่น คือ ข้อท่านตระหนักว่าการประเมินคุณภาพภายในเป็นภารกิจประจำที่บุคลากรทุกคนต้องร่วมมือกันทำอย่างต่อเนื่อง ($M = 4.25$, $SD = 0.64$) โดยมีความคิดเห็นในระดับมาก ส่วนประเด็นคำถามที่มีความคิดเห็นน้อยกว่าข้ออื่น คือ ข้อท่านไม่มั่นใจว่าการที่บุคลากรมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะทำงานและกำหนดบทบาทหน้าที่ในการประเมินของแต่ละมาตรฐาน จะช่วยให้การดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ($M = 3.91$, $SD = 0.73$) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ดังตาราง 19

ตาราง 19 ผลการศึกษาเจตคติต่อการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ระหว่างก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ขั้นการวางแผน (Plan)

n = 76

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น					
	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล
1. ท่านยอมรับการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาได้พัฒนาคุณภาพ	3.75	0.75	มาก	4.16	0.71	มาก
2. ท่านตระหนักว่าการประเมินคุณภาพภายในเป็น การกิจประจำที่บุคลากรทุกคนต้องร่วมมือกันทำอย่างต่อเนื่อง	3.74	0.77	มาก	4.25	0.64	มาก
3. ท่านเชื่อว่าการอบรม/ให้ความรู้/ประชุมก่อนเริ่มการประเมินคุณภาพภายในช่วยให้บุคลากรมีความพร้อมและความเข้าใจในการประเมินคุณภาพภายในมากยิ่งขึ้น	3.91	0.79	มาก	4.17	0.68	มาก
4. ท่านมั่นใจว่าการมีส่วนร่วมในการออกแบบและวางแผนการประเมินคุณภาพภายในจะทำให้เข้าใจแนวทางการประเมินคุณภาพภายในมากยิ่งขึ้น	3.86	0.71	มาก	4.13	0.68	มาก

ตาราง 19 (ต่อ)

n = 76

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น					
	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล
5. ท่านรู้สึกดีกับการได้ร่วมตัดสินใจในการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายใน	3.67	0.72	มาก	4.08	0.61	มาก
6. ท่านไม่มั่นใจว่าการที่บุคลากรมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะทำงานและกำหนดบทบาทหน้าที่ในการประเมินของแต่ละมาตรฐาน จะช่วยให้การดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น	2.64	0.74	ปานกลาง	3.91	0.73	มาก
7. ท่านเชื่อมั่นว่าการร่วมกันกำหนดรูปแบบการเขียนรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน (SAR) จะช่วยให้เข้าใจรายละเอียดในการประเมินแต่ละมาตรฐานมากยิ่งขึ้น	3.67	0.76	มาก	4.09	0.70	มาก
8. การร่วมวางแผนการประเมินคุณภาพภายในทำให้ท่านรู้สึกเป็นเจ้าของงานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	3.16	0.78	มาก	4.07	0.79	มาก
ภาพรวม	3.55	0.44	มาก	4.11	0.40	มาก

ผลการศึกษาเจตคติต่อการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ระหว่าง ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมกับการประเมิน เสริมพลัง ขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do)

ก่อนการทดลอง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.55$, $SD = 0.44$) โดย ประเด็นคำถามที่มีความคิดเห็นมากกว่าข้ออื่น คือ ข้อท่านเห็นความสำคัญในการสร้างเครื่องมือ ประเมินให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละประเภท ($M = 3.80$, $SD = 0.83$) ซึ่งมีความคิดเห็นในระดับมาก ส่วนประเด็นคำถามที่มีความคิดเห็นน้อยกว่าข้ออื่น คือ ข้อ ท่านวิตกเมื่อต้องนำข้อมูลและหลักฐานที่ได้จากการประเมินในแต่ละมาตรฐานมาเขียนรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน (SAR) ตามโครงสร้างที่กำหนดได้ ($M = 2.62$, $SD = 0.78$) ซึ่งมีความ คิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

หลังการทดลอง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.11$, $SD = 0.40$) โดย ประเด็นคำถามที่มีความคิดเห็นมากกว่าข้ออื่น คือ ข้อท่านเห็นความสำคัญในการสร้างเครื่องมือ ประเมินให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละประเภท ($M = 4.09$, $SD = 0.75$) และข้อท่านเชื่อว่าการร่วมรับการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษาจากคณะกรรมการประเมิน จะช่วยให้บุคลากรรู้สึกเกิด ความเป็นเจ้าของในข้อมูลและ ผลการประเมิน ($M = 4.09$, $SD = 0.79$) โดยมีความคิดเห็นในระดับมาก ส่วนประเด็นคำถามที่มี ความคิดเห็นน้อยกว่าข้ออื่น คือ ข้อการดำเนินงานตามแผนช่วยให้ท่านเห็นคุณค่าของการทำงาน แบบร่วมมือ ($M = 3.89$, $SD = 0.72$) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ดังตาราง 20

ตาราง 20 ผลการศึกษาเจตคติต่อการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ระหว่าง ก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมิน เสริมพลัง ขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do)

n = 76

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น					
	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล
1. ท่านเห็นความสำคัญในการสร้างเครื่องมือประเมินให้สอดคล้องกับตัวชี้วัดที่ต้องการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละประเภท	3.80	0.83	มาก	4.09	0.75	มาก
2. ท่านพยายามเตือนตัวเองอยู่เสมอว่าการดำเนินงานตามแผนการประเมินคุณภาพภายในที่กำหนดไว้ จะช่วยให้การประเมินคุณภาพภายในสำเร็จตามที่กำหนด	3.72	0.69	มาก	3.99	0.7	มาก
3. การทำงานเป็นทีมช่วยให้ท่านมั่นใจต่อการดำเนินการประเมินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ	3.76	0.85	มาก	3.95	0.75	มาก

ตาราง 20 (ต่อ)

n = 76

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น					
	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล
4. ท่านรู้สึกคลายกังวลเมื่อมีการ แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และ สะท้อนผลปฏิบัติงานตามการ ปฏิทินการประเมินคุณภาพ ภายในการทำงาน เพื่อหาทาง แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่าง	3.41	0.80	ปานกลาง	4.04	0.72	มาก
5. ท่านวิตกเมื่อต้องนำข้อมูลและ หลักฐานที่ได้จากการประเมินใน แต่ละมาตรฐานมาเขียนรายงาน ผลการประเมินคุณภาพภายใน (SAR) ตามโครงสร้างที่กำหนดได้	2.62	0.78	ปานกลาง	3.96	0.76	มาก
6. จัณยอมรับว่าการดำเนินงาน ประเมินคุณภาพภายในแบบมี ส่วนร่วมช่วยเสริมพลังและความ มั่นใจในการทำงานได้มากขึ้น	3.68	0.80	มาก	4.07	0.68	มาก
7. การดำเนินงานตามแผนช่วยให้ ท่านเห็นคุณค่าของการทำงาน แบบร่วมมือ	3.59	0.79	มาก	3.89	0.72	มาก

ตาราง 20 (ต่อ)

n = 76

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น					
	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล
8. ท่านเชื่อว่าการร่วมรับการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาจากคณะกรรมการประเมิน จะช่วยให้บุคลากรรู้สึกเกิด ความเป็นเจ้าของในข้อมูลและผลการประเมิน	3.45	0.70	ปานกลาง	4.09	0.79	มาก
ภาพรวม	3.50	0.46	ปานกลาง	4.01	0.44	มาก

ผลการศึกษาเจตคติต่อการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ระหว่างก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ขั้นการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check)

ก่อนการทดลอง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.55$, $SD = 0.44$) โดยประเด็นคำถามที่มีความคิดเห็นมากกว่าข้ออื่น คือ ข้อการสะท้อนผลร่วมกันช่วยให้ท่านเข้าใจจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาได้ชัดเจน ($M = 3.66$, $SD = 0.74$) ซึ่งมีความคิดเห็นในระดับมาก ส่วนประเด็นคำถามที่มีความคิดเห็นน้อยกว่าข้ออื่น คือ ข้อ ท่านไม่มั่นใจว่าจะสามารถวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่ใช้อยู่ได้ด้วยตนเอง ($M = 2.71$, $SD = 0.80$) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

หลังการทดลอง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.11$, $SD = 0.40$) โดยประเด็นคำถามที่มีความคิดเห็นมากกว่าข้ออื่น คือ ข้อท่านเห็นประโยชน์ของการสะท้อนผลร่วมกันถือเป็นก้าวสำคัญในการต่อยอดสู่การปรับปรุงพัฒนาคุณภาพของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ($M = 4.20$, $SD = 0.65$) โดยมีความคิดเห็นในระดับมาก ส่วนประเด็นคำถามที่มีความคิดเห็นน้อยกว่าข้ออื่น คือ ข้อ ท่านไม่มั่นใจว่าจะสามารถวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ของระบบ

การประเมินคุณภาพภายในที่ใช้อยู่ได้ด้วยตนเอง ($M = 3.95$, $SD = 0.78$) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ดังตาราง 21

ตาราง 21 ผลการศึกษาเจตคติต่อการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ระหว่างก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ขั้นการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check)

$n = 76$

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น					
	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล
1. การสะท้อนผลร่วมกันช่วยให้ท่านเข้าใจจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาได้ชัดเจน	3.66	0.74	มาก	4.00	0.69	มาก
2. ท่านไม่มั่นใจว่าจะสามารถวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ของระบบการประเมินคุณภาพภายในที่ใช้อยู่ได้ด้วยตนเอง	2.71	0.80	ปานกลาง	3.95	0.78	มาก
3. ท่านรู้สึกคลายกังวลเมื่อมีการตรวจสอบโดยใช้การมีส่วนร่วม เพราะกระบวนการนี้ช่วยสร้างความโปร่งใสในการประเมิน	3.33	0.93	ปานกลาง	4.01	0.70	มาก
4. ท่านเชื่อมั่นในความถูกต้อง และความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่ได้จากการตรวจสอบและวิเคราะห์การประเมินคุณภาพภายในร่วมกัน	3.47	0.70	ปานกลาง	4.12	0.65	มาก

ตาราง 21 (ต่อ)

n = 76

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น					
	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล
5. ท่านไม่เชื่อว่าการตรวจสอบ การประเมินนี้มุ่งเน้นที่ การหา ผู้กระทำผิดมากกว่าการพัฒนา ระบบการประเมิน	2.80	0.83	ปานกลาง	4.11	0.70	มาก
6. ท่านยอมรับข้อเสนอนี้จาก ผู้อื่น เพื่อแก้ไข ปรับปรุงพัฒนา ระบบการประเมินคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา	3.51	0.89	มาก	4.13	0.66	มาก
7. ท่านเห็นประโยชน์ของการ สะท้อนผลร่วมกันถือเป็นก้าว สำคัญในการต่อยอดสู่ การ ปรับปรุงพัฒนาคุณภาพของการ ประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษา	3.58	0.77	มาก	4.20	0.65	มาก
ภาพรวม	3.30	0.53	ปานกลาง	4.07	0.44	มาก

ผลการศึกษาเจตคติต่อการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ระหว่างก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act)

ก่อนการทดลอง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 3.55$, $SD = 0.62$) โดยประเด็นคำถามที่มีความคิดเห็นมากกว่าข้ออื่น คือ ข้อท่านยอมรับว่าการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงพัฒนาช่วยให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ในงานประเมิน ($M = 3.55$, $SD = 0.62$) ซึ่งมีความคิดเห็นในระดับมาก ส่วนประเด็นคำถามที่มีความคิดเห็นน้อยกว่าข้ออื่น คือ ข้อการร่วมออกแบบระบบ

ประเมินคุณภาพภายในใหม่ทำให้ท่านรู้สึกเป็นเจ้าของงานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ($M = 3.24$, $SD = 0.94$) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง

หลังการทดลอง พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($M = 4.18$, $SD = 0.40$) โดยประเด็นคำถามที่มีความคิดเห็นมากกว่าข้ออื่น คือ ข้อท่านเชื่อว่าการปรับปรุงและพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในทำให้สถานศึกษามี การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง ($M = 4.24$, $SD = 0.65$) โดยมีความคิดเห็นในระดับมาก ส่วนประเด็นคำถามที่มีความคิดเห็นน้อยกว่าข้ออื่น คือ ข้อท่านเห็นความสำคัญในนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาระบบการประเมินให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น ($M = 4.13$, $SD = 0.64$) ซึ่งมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ดังตาราง 22

ตาราง 22 ผลการศึกษาเจตคติต่อการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ระหว่างก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act)

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น					
	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล
1. ท่านเห็นความสำคัญในนำผลการประเมินมาใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงและพัฒนาระบบการประเมินให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น	3.66	0.81	มาก	4.13	0.64	มาก
2. จากผลการตรวจสอบระบบการประเมินคุณภาพภายในร่วมกันส่งเสริมให้ท่านเกิดความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาตนเองและสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	3.51	0.76	มาก	4.14	0.69	มาก

ตาราง 22 (ต่อ)

n = 76

ประเด็นคำถาม	ความคิดเห็น					
	ก่อนการทดลอง			หลังการทดลอง		
	M	SD	แปลผล	M	SD	แปลผล
3. ท่านเชื่อว่าการปรับปรุงและพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในทำให้สถานศึกษามี การปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง	3.58	0.72	มาก	4.24	0.65	มาก
4. ท่านรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาจากข้อมูลการตรวจสอบ	3.59	0.82	มาก	4.22	0.60	มาก
5. การร่วมออกแบบระบบประเมินคุณภาพภายในใหม่ทำให้ท่านรู้สึกเป็นเจ้าของงานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	3.24	0.94	ปานกลาง	4.16	0.73	มาก
6. ท่านไม่มีความตั้งใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการประเมินคุณภาพภายในในทุกปี	3.55	0.72	มาก	4.20	0.63	มาก
7. ท่านยอมรับว่าการมีส่วนร่วมในการปรับปรุงพัฒนาช่วยให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ในงานประเมิน	3.70	0.82	มาก	4.18	0.60	มาก
ภาพรวม	3.55	0.62	มาก	4.18	0.40	มาก

ในการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาระหว่างก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวัดก่อนและหลังการทดลองเป็นเครื่องมือฉบับเดียวกันเพื่อเปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้น และทำการวิเคราะห์ความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยโดยใช้สถิติทดสอบค่าเฉลี่ยกลุ่มเดียววัดก่อนและหลัง (T-test for Dependent Sample) พบว่า คะแนนเฉลี่ยเจตคติต่อการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาหลังการทดลอง ($M = 4.09$, $SD = 0.26$) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($M = 3.48$, $SD = 0.37$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังตาราง 23

ตาราง 23 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเจตคติต่อการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ระหว่างก่อนและหลังการทดลองใช้รูปแบบฯ

n = 76					
ผลการใช้รูปแบบฯ	ก่อนการทดลอง		หลังการทดลอง		t
	M	SD	M	SD	
เจตคติต่อการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	3.48	0.37	4.09	0.26	11.325*
					.001

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 3.4 ผลการศึกษาพฤติกรรมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ผู้วิจัยได้ศึกษาผลการศึกษาพฤติกรรมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง พบว่า

3.4.1 การเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของบุคลากรทางการศึกษาหลังจากที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมตามรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ในขั้นการวางแผน (Plan)

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา ได้เข้าร่วมกิจกรรมตามรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้การมี

ส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงในการดำเนินงานในขั้นการวางแผน (Plan) ดังประเด็นต่อไปนี้ที่สอดคล้องกัน ซึ่งผู้วิจัยสรุปเป็นประเด็นย่อย ๆ ได้ดังนี้

(1) บุคลากรมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมใน “การทบทวนข้อมูลและวิเคราะห์บริบท” เพื่อกำหนดเป้าหมายที่สอดคล้องกับสภาพจริง โดยเริ่มจากการทบทวนข้อมูลเดิมและวิเคราะห์จุดเด่นจุดด้อยของสถานศึกษาอย่างลึกซึ้ง ทำให้แผนการประเมินที่กำหนดขึ้นมีความสมเหตุสมผลและสอดคล้องกับสภาพจริงของโรงเรียน ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“...มีความชัดเจนมากขึ้นในการกำหนดทิศทางและเป้าหมายของแผนการประเมินคุณภาพภายใน และได้ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อให้แผนครอบคลุมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 15 ธันวาคม 2568)

“...มีความเข้าใจบริบทของโรงเรียนมากขึ้น และสามารถนำข้อมูลไปใช้วางแผนร่วมกับผู้เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสม ทำให้แผนการประเมินคุณภาพภายในที่ออกแบบสอดคล้องกับสภาพจริงมากขึ้น...”

(ครูผู้สอนคนที่ 3, 15 ธันวาคม 2568)

“...ได้ร่วมทบทวนข้อมูลและกำหนดเป้าหมายร่วมกับเพื่อนครู พร้อมแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน ทำให้แผนการประเมินมีความเป็นระบบมากขึ้น...”

(ครูผู้สอนคนที่ 4, 5 ตุลาคม 2567)

(2) การสร้างความรู้สึก “เป็นเจ้าของ” ผ่านการมีส่วนร่วมระดมสมอง กระบวนการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและการร่วมกันกำหนดกิจกรรมทำให้นักวิชาการตระหนักและรู้สึกเป็นเจ้าของแผนงานการประเมินคุณภาพภายในอย่างแท้จริง ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์:

“...ได้มีโอกาสร่วมกำหนดเป้าหมายการประเมินคุณภาพภายใน ค้นหากิจกรรมพัฒนา และจัดลำดับความสำคัญร่วมกัน ทำให้รู้สึกว่าเป็นเจ้าของแผนงานประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียนจริง ๆ...”

(ครูผู้สอนคนที่ 1, 15 ธันวาคม 2568)

“...ได้ร่วมทบทวนข้อมูลและกำหนดเป้าหมายร่วมกับเพื่อนครู พร้อมแบ่งหน้าที่รับผิดชอบอย่างชัดเจน ทำให้แผนการประเมินมีความเป็นระบบมากขึ้น...”

(ครูผู้สอนคนที่ 4, 5 ตุลาคม 2567)

(3) ได้รับการ “พัฒนาการด้านทักษะการออกแบบเครื่องมือและการวางแผนที่เป็นระบบรวดเร็ว” รวมถึงความชัดเจนใน “การกำหนดบทบาทหน้าที่” และคณะกรรมการรับผิดชอบ มีการจัดตั้งคณะกรรมการและแบ่งงานตามความรับผิดชอบในแต่ละมาตรฐานและตัวชี้วัดอย่างโปร่งใส ทำให้บุคลากรรับรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองและผู้อื่นได้อย่างชัดเจน ดังตัวอย่างบทสัมภาษณ์:

“...บุคลากรเรียนรู้ที่จะออกแบบเครื่องมือการประเมินให้ตรงตามตัวบ่งชี้และกำหนดขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจน ส่งผลให้กระบวนการวางแผนรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากขึ้น”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 15 ธันวาคม 2568)

“...มีความเข้าใจบริบทของโรงเรียนมากขึ้น และสามารถนำข้อมูลไปใช้วางแผนร่วมกับผู้เกี่ยวข้องได้อย่างเหมาะสม ทำให้แผนการประเมินคุณภาพภายในที่ออกแบบสอดคล้องกับสภาพจริงมากขึ้น...”

(ครูผู้สอนคนที่ 3, 15 ธันวาคม 2568)

“...พฤติกรรมของตนเองเปลี่ยนไปตรงที่รับรู้ว่าคุณภาพภายในคืออะไรในการทำงานประเมินคุณภาพภายใน และทำให้เข้าใจว่าในการทำงานตามตัวชี้วัดในแต่ละมาตรฐานนั้นใครเป็นผู้รับผิดชอบ...”

(ครูผู้สอนคนที่ 5, 15 ธันวาคม 2568)

3.4.2 พฤติกรรมของบุคลากรทางการศึกษาในการดำเนินงานด้านการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในขั้นการวางแผน (Plan) ที่ส่งผลทำให้การดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลง

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคลากรทางการศึกษาในการดำเนินงานด้านการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในขั้นการวางแผน (Plan) ที่ส่งผลทำให้การดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลง ดังประเด็นต่อไปนี้ที่สอดคล้องกัน ซึ่งผู้วิจัยสรุปเป็นประเด็นย่อย ๆ ได้ดังนี้

(1) การวางแผนร่วมกันตั้งแต่ต้นช่วยให้ “บุคลากรทุกฝ่ายมองเห็นเป้าหมายเดียวกัน” ทั้งสถานศึกษา ลดความคลาดเคลื่อน ความซ้ำซ้อนของงาน และช่วยให้การทำงานในขั้นตอนต่อไปมีความสอดคล้องและไปในทิศทางเดียวกัน ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“...การวางแผนที่รอบคอบและอาศัยข้อมูลจริงช่วยให้ทุกขั้นตอนเป็นไปอย่างมีทิศทางและมีเหตุผลรองรับอย่างชัดเจน ที่สำคัญทำให้แต่ละคนรู้บทบาทของตนเองรู้หน้าที่ของตนเอง ร่วมกันทำงานในบรรยากาศเชิงบวก ส่งผลให้การวางแผนมีความรอบคอบมากยิ่งขึ้น และครอบคลุมทุกบาทหน้าที่ของทุกคน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 15 ธันวาคม 2568)

“...เมื่อคณะครูได้รับความรู้มากขึ้นและเห็นเป้าหมายเดียวกัน จึงทำให้การทำงานร่วมกันคล่องตัวและง่ายขึ้น ทำให้การทำงานในขั้นตอนต่อไปมีทิศทางไปทางเดียวกันทั้งโรงเรียน...”

(ครูผู้สอนคนที่ 3, 15 ธันวาคม 2568)

“...กระบวนการประเมินคุณภาพภายในมีทิศทางชัดเจนและสามารถดำเนินงานตามเป้าหมายได้ตรงประเด็น ช่วยลดความซ้ำซ้อนในการประเมิน ส่งเสริมความร่วมมือของครูและบุคลากร ทำให้ทุกฝ่ายมีความเข้าใจตรงกันและพร้อมสนับสนุน ทำให้การประเมินในขั้นถัดไปสามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่น...”

(ครูผู้สอนคนที่ 4, 15 ธันวาคม 2568)

“...ทำให้เราทราบว่าโรงเรียนของเรามีแนวทางในการประเมินในแต่ละตัวชี้วัดอย่างไรเมื่อต้องนำไปปฏิบัติจริงจะได้ทำได้ถูกต้อง และที่รู้สึกชอบมากคือ ครูทุกคนรับรู้เป้าหมายในการประเมินคุณภาพภายในร่วมกันทั้งโรงเรียน...”

(ครูผู้สอนคนที่ 5, 15 ธันวาคม 2568)

(2) การวางแผนที่อาศัยข้อมูลจริงและการกำหนดเครื่องมือล่วงหน้า ช่วยให้การเก็บรวบรวมหลักฐานและการติดตามผลในขั้นต่อไปมีประสิทธิภาพและสามารถตรวจสอบได้จริง ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“...การวางแผนที่รอบคอบและอาศัยข้อมูลจริงช่วยให้ทุกขั้นตอนเป็นไปอย่างมีทิศทางและมีเหตุผลรองรับอย่างชัดเจน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 15 ธันวาคม 2568)

“...การมีส่วนร่วมตั้งแต่ต้นช่วยให้ทุกคนเข้าใจปัญหาและกำหนดเป้าหมายร่วมกัน ทำให้งานในขั้นต่อไปมีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพมากขึ้น...”

(ครูผู้สอนคนที่ 2, 3 ตุลาคม 2567)

3.4.3 การเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของบุคลากรทางการศึกษาหลังจากที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมตามรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาหลังจากที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมตามรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง มีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงในการดำเนินงานในขั้นการดำเนินการตามแผน (Do) ดังประเด็นต่อไปนี้ที่สอดคล้องกัน ซึ่งผู้วิจัยสรุปเป็นประเด็นย่อย ๆ ได้ดังนี้

(1) บุคลากรมีการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจากการเป็นเพียงผู้กรอกข้อมูล มาเป็น “ผู้ร่วมออกแบบและสร้างเครื่องมือประเมิน” กำหนดเกณฑ์ และวางแผนทางวิเคราะห์ข้อมูลด้วยตนเองตามมาตรฐานที่รับผิดชอบ ทำให้เกิดความเข้าใจเชิงลึกในเครื่องมือวัดและประเมินผล ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“...การประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียนครูสามารถดำเนินการตามแผนที่วางไว้ได้ดี โดยเฉพาะการลงมือปฏิบัติในการวางแผนการดำเนินการตามแนวทางการประเมินคุณภาพภายใน ได้เห็นบรรยากาศครูทำงานร่วมกันทำงานสำเร็จ...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 15 ธันวาคม 2568)

“...ครูและบุคลากรได้ร่วมกันออกแบบและสร้างเครื่องมือประเมินเองทั้งหมด ตั้งแต่กำหนดเกณฑ์ วิธีเก็บข้อมูล ไปจนถึงแนวทางการวิเคราะห์ตามมาตรฐานที่แต่ละคน รับผิดชอบ ทำให้ทุกคนเข้าใจเครื่องมือการวัดและประเมินผลในแต่ละตัวชี้วัดตามมาตรฐาน การศึกษาได้ชัดเจนขึ้นมาก...”

(ครูผู้สอนคนที่ 1, 3 ตุลาคม 2567)

“...ทุกคนมีส่วนร่วมในการสร้างเครื่องมือประเมิน ทำให้เราเห็นภาพรวมของ มาตรฐานต่าง ๆ ได้ดีขึ้นครับ และเมื่อกำหนดบทบาทของตนเองชัดเจน เราก็สามารถเก็บข้อมูล และวิเคราะห์ได้ตรงประเด็นมากกว่าเดิม...”

(ครูผู้สอนคนที่ 3, 15 ธันวาคม 2568)

(2) การดำเนินงานมีความเป็นระบบและมีวินัยมากขึ้น โดยบุคลากรสามารถ ปฏิบัติตามแผนการประเมินและปฏิทินที่กำหนดไว้ได้อย่างต่อเนื่อง รู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเอง และสามารถบริหารจัดการทรัพยากรและเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“...การประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียนเราดำเนินงานได้อย่างต่อเนื่องมาก ขึ้น เพราะทุกคนมีความรับผิดชอบและทำงานร่วมกันอย่างมีวินัย ทำให้ขั้นตอนต่าง ๆ เป็นระบบ และมีทิศทางชัดเจน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 15 ธันวาคม 2568)

“...ครูและบุคลากรได้ร่วมกันออกแบบและสร้างเครื่องมือประเมินเองทั้งหมด ตั้งแต่กำหนดเกณฑ์ วิธีเก็บข้อมูล ไปจนถึงแนวทางการวิเคราะห์ตามมาตรฐานที่แต่ละคน รับผิดชอบ ทำให้ทุกคนเข้าใจเครื่องมือการวัดและประเมินผลในแต่ละตัวชี้วัดตามมาตรฐาน การศึกษาได้ชัดเจนขึ้นมาก...”

(ครูผู้สอนคนที่ 1, 3 ตุลาคม 2567)

“...สิ่งสำคัญของขั้นตอนนี้คือการสื่อสารและประสานงานตลอดเวลา ทั้งเรื่อง ข้อมูลที่ต้องเก็บการเก็บข้อมูล วิธีทำงาน และปัญหาที่เจอระหว่างทาง เพื่อช่วยกันปรับวิธีทำงาน ให้เหมาะกับสถานการณ์จริง...”

(ครูผู้สอนคนที่ 5, 15 ธันวาคม 2568)

3.4.4 พฤติกรรมของบุคลากรทางการศึกษาในการดำเนินงานด้านการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในขั้นการดำเนินการตามแผน (Do) ส่งผลทำให้การดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลง

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคลากรทางการศึกษาในการดำเนินงานด้านการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในขั้นการดำเนินการตามแผน (Do) ที่ส่งผลทำให้การดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาเกิดการเปลี่ยนแปลง ดังประเด็นต่อไปนี้ที่สอดคล้องกัน ซึ่งผู้วิจัยสรุปเป็นประเด็นย่อย ๆ ได้ดังนี้

(1) การปฏิบัติงานตามกิจกรรมอย่างเป็นระบบและความต่อเนื่องตามบทบาทหน้าที่ที่วางไว้อย่างต่อเนื่องช่วยให้ทุกขั้นตอนสามารถขับเคลื่อนไปได้อย่างลื่นไหล บุคลากรทุกคนดำเนินงานตามบทบาทที่ได้รับมอบหมายอย่างเป็นระบบ ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“...ครูและบุคลากรมีการปฏิบัติงานตามกิจกรรมที่วางไว้อย่างเป็นระบบ ตั้งแต่การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายใน จนถึงวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ทุกคนดำเนินงานตามบทบาทที่ได้รับมอบหมายอย่างต่อเนื่อง ทำให้กระบวนการประเมินสามารถดำเนินไปได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 15 ธันวาคม 2568)

“...จากการที่ได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่รับผิดชอบในงานประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน เมื่อได้ร่วมกิจกรรมในการออกแบบแนวทางในการประเมินฯ ครั้งนี้ทำให้ทราบว่าสิ่งที่สำคัญมากคือการทำงานอย่างเป็นระบบ การได้ช่วยเหลือกัน ไม่ได้รู้สึกว่าตนเองทำงานเพียงคนเดียว และสิ่งสำคัญทำให้ข้าพเจ้ารู้แนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผ่านเครื่องมือต่าง ๆ เช่น แบบทดสอบ แบบประเมิน แบบสังเกตพฤติกรรม การสร้างเกณฑ์การประเมินตามตัวชี้วัด ทำให้ทำงานประเมินง่ายขึ้นกว่าเดิม...”

(ครูผู้สอนคนที่ 1, 3 ตุลาคม 2567)

“...การทำงานแบบมีส่วนร่วมนี้ช่วยลดข้อผิดพลาดในการเก็บข้อมูลและจัดทำเอกสารได้ดีมาก เพราะทุกคนรู้ว่าต้องทำอะไร และทำตามมาตรฐานเดียวกัน ทำให้ผลการประเมินมีความถูกต้องมากขึ้น...”

(ครูผู้สอนคนที่ 5, 15 ธันวาคม 2568)

(2) พฤติกรรมการทำงานเปลี่ยนจากการทำงานเพียงลำพังเป็น “การช่วยเหลือกันภายในทีม” และ “มีความเชี่ยวชาญในการใช้เครื่องมือที่หลากหลายขึ้น” เช่น แบบทดสอบ และแบบสังเกตพฤติกรรม

“...มีการสื่อสารและประสานงานกับเพื่อนร่วมงานอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในทุกขั้นตอนของการดำเนินงาน ซึ่งช่วยลดความคลาดเคลื่อนในการทำงาน และทำให้เกิดบรรยากาศในการทำงานร่วมกัน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 15 ธันวาคม 2568)

“...การได้ช่วยเหลือกัน ไม่ได้รู้สึกว่ามันทำงานเพียงคนเดียว และสิ่งสำคัญทำให้ข้าพเจ้ารู้แนวทางในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยผ่านเครื่องมือต่าง ๆ เช่น แบบทดสอบ แบบประเมิน แบบสังเกตพฤติกรรม การสร้างเกณฑ์การประเมินตามตัวชี้วัด ทำให้ทำงานประเมินง่ายขึ้นกว่าเดิม...”

(ครูผู้สอนคนที่ 1, 3 ตุลาคม 2567)

“...การที่ได้ร่วมกันออกแบบเครื่องมือประเมิน กำหนดเกณฑ์ วิธีเก็บข้อมูล และวิธีวิเคราะห์ตามมาตรฐานที่รับผิดชอบ ทำให้เกิดความเข้าใจในงานมากขึ้น สามารถทำงานได้ตรงตามวัตถุประสงค์ ลดข้อผิดพลาดในการเก็บข้อมูล และจัดทำเอกสารได้ถูกต้อง...”

(ครูผู้สอนคนที่ 2, 3 ตุลาคม 2567)

“...มีการสื่อสารต่อเนื่องตลอดกระบวนการ ทำให้เราได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันเสมอ สามารถปรับปรุงวิธีทำงานให้สอดคล้องกับสถานการณ์จริง และลดอุปสรรคระหว่างดำเนินงานได้อย่างดี...”

(ครูผู้สอนคนที่ 3, 15 ธันวาคม 2568)

“...ได้รับคำแนะนำ การสนับสนุน และการกำกับติดตามจากผู้บริหารสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ และจากเพื่อนร่วมงาน ช่วยเสริมความมั่นใจและสร้างแรงจูงใจให้ครูและบุคลากรสามารถปรับปรุงวิธีดำเนินงานได้ดีขึ้น...”

(ครูผู้สอนคนที่ 4, 15 ธันวาคม 2568)

ตอนที่ 3.5 ผลการศึกษาความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ผลจากการสอบถามความพึงพอใจของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีต่อรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.61$, $SD = 0.63$) รายการประเมินที่บุคลากรในสถานศึกษาที่มีความพึงพอใจมากที่สุด คือ กิจกรรมในรูปแบบนี้ช่วยให้ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษามากขึ้น ($M = 4.70$, $SD = 0.57$) ส่วนรายการประเมินที่บุคลากรในสถานศึกษาที่มีความพึงพอใจมากที่สุดน้อยกว่ารายการอื่น คือ รูปแบบนี้ช่วยให้เกิดนวัตกรรมใหม่ๆ ในการพัฒนางานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ($M = 4.51$, $SD = 0.66$)

ดังตาราง 24

ตาราง 24 ผลการสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	M	SD	แปลผล
1. รูปแบบนี้มีแนวทางการการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามวงจร PDCA ที่ชัดเจน	4.66	0.64	มากที่สุด
2. รูปแบบนี้ช่วยให้กระบวนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษามีความเป็นระบบและชัดเจนมากขึ้น	4.64	0.69	มากที่สุด
3. รูปแบบนี้ทำให้การดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นงานที่ทุกคนเข้าใจง่ายและปฏิบัติตามได้จริง	4.61	0.65	มากที่สุด
4. กิจกรรมในรูปแบบนี้ช่วยให้ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษามากขึ้น	4.70	0.57	มากที่สุด

ตาราง 24 (ต่อ)

n = 76

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	M	SD	แปลผล
5. การมีส่วนร่วมในรูปแบบนี้ทำให้รู้สึกว่าคุณครูในสถานศึกษาทุกคนเป็นเจ้าของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษามากขึ้น	4.57	0.68	มากที่สุด
6. กระบวนการมีส่วนร่วมตลอดรูปแบบนี้ช่วยเพิ่มแรงจูงใจในการทำงาน	4.59	0.70	มากที่สุด
7. การประเมินเสริมพลังในรูปแบบนี้ช่วยให้คุณครูในสถานศึกษารู้สึกมีคุณค่าและมีบทบาทสำคัญ	4.68	0.59	มากที่สุด
8. รูปแบบนี้ช่วยให้คุณครูในสถานศึกษาเข้าใจบทบาทของตนเองในประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษามากขึ้น	4.63	0.65	มากที่สุด
9. รูปแบบนี้เอื้อต่อการสร้างทีมงานที่เข้มแข็งและร่วมมือกัน	4.62	0.65	มากที่สุด
10. รูปแบบนี้ช่วยให้กระบวนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษามีความหมาย และเกิดการเรียนรู้จริง	4.57	0.66	มากที่สุด
11. รูปแบบนี้ช่วยลดความรู้สึกว่าการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็น “ภาระ” แต่เป็น “การพัฒนา”	4.61	0.61	มากที่สุด
12. รูปแบบนี้ช่วยลดความซ้ำซ้อนในการเก็บข้อมูลและงานเอกสาร	4.55	0.66	มากที่สุด
13. รูปแบบนี้มีความสอดคล้องกับงานประจำของคุณครูในสถานศึกษา	4.62	0.61	มากที่สุด
14. กิจกรรมในรูปแบบนี้ช่วยให้คุณครูในสถานศึกษามีความตื่นตัวและมีส่วนร่วมในคุณภาพการศึกษามากขึ้น	4.63	0.61	มากที่สุด
15. กระบวนการในรูปแบบนี้ช่วยเพิ่มทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลให้แก่ครูและคุณครู	4.53	0.62	มากที่สุด
16. รูปแบบนี้ส่งเสริมบรรยากาศที่ใจกว้าง สนับสนุนกัน และลดความตึงเครียดในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	4.59	0.64	มากที่สุด

ตาราง 24 (ต่อ)

n = 76

รายการประเมิน	ระดับความคิดเห็น		
	M	SD	แปลผล
17. รูปแบบฯนี้ช่วยให้สามารถจัดทำรายงานประเมินคุณภาพภายในได้ง่ายขึ้น	4.62	0.59	มากที่สุด
18. รูปแบบฯนี้ช่วยให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการพัฒนางานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	4.51	0.66	มากที่สุด
19. รูปแบบฯนี้ช่วยให้กระบวนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษามีความโปร่งใสและตรวจสอบได้	4.62	0.61	มากที่สุด
20. รูปแบบฯนี้ช่วยให้การติดตามงานประเมินคุณภาพของสถานศึกษาทำได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ	4.63	0.63	มากที่สุด
ภาพรวม	4.61	0.63	มากที่สุด

ตอนที่ 3.6 ผลการศึกษาผลการดำเนินงานการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยให้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ผู้วิจัยได้ศึกษาผลการดำเนินงานการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยให้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง พบว่า

3.6.1 ด้านผลความสำเร็จที่ได้ดำเนินการตามคู่มือการใช้รูปแบบการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่ช่วยให้กระบวนการในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เกี่ยวกับด้านผลความสำเร็จที่ได้ดำเนินการตามคู่มือการใช้รูปแบบการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่ช่วยให้กระบวนการในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ดังประเด็นต่อไปนี้ที่สอดคล้องกัน ซึ่งผู้วิจัยสรุปเป็นประเด็นย่อย ๆ ได้ดังนี้

(1) “การสร้างระบบงานที่ชัดเจนด้วยวงจรคุณภาพ PDCA” คู่มือช่วยให้การขับเคลื่อนภาระงานเป็นไปอย่างมีระบบผ่านขั้นตอนของ PDCA ตั้งแต่การวางแผนไปจนถึงการปรับปรุง ทำให้กระบวนการทำงานมีลำดับขั้นตอนและเหตุผลรองรับ ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“...คู่มือช่วยให้การขับเคลื่อนภาระงานเป็นไปอย่างมีระบบผ่านขั้นตอนของ PDCA ตั้งแต่การวางแผนไปจนถึงการปรับปรุง ทำให้สามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 15 ธันวาคม 2568)

“...มีขั้นตอนชัดเจน ตามวงจร PDCA ตั้งแต่การเตรียมการ วางแผน ลงมือทำ ตรวจสอบ และปรับปรุงโดยมีเครื่องมือ ตัวอย่างกิจกรรม และแบบฟอร์ม ที่ช่วยให้ครูและบุคลากรสามารถทำงานได้อย่างเป็นระบบ...”

(ครูผู้สอนคนที่ 1, 15 ธันวาคม 2568)

“...เป็นเครื่องมือที่ช่วยให้สถานศึกษามีความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับวิธีการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในแต่ละมาตรฐานศึกษา...”

(ครูผู้สอนคนที่ 3, 15 ธันวาคม 2568)

(2) คู่มือฯ “ทำหน้าที่เป็นเครื่องมือกลาง” ที่ช่วยให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษามีความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับวิธีการประเมินในแต่ละมาตรฐาน ทำให้การดำเนินงานมีมาตรฐานเดียวกันทั้งองค์กร ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“...คู่มือช่วยให้กระบวนการทำงานมีความชัดเจนและเป็นระบบมากยิ่งขึ้น เพราะเนื้อหาได้อธิบายขั้นตอน วิธีดำเนินงาน และแนวทางปฏิบัติอย่างละเอียด ทำให้สามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง และลดความสับสนระหว่างการทำงาน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 15 ธันวาคม 2568)

“...คู่มือที่ได้สร้างขึ้น ข้าพเจ้าได้ศึกษาแล้วพบว่าทำให้เข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับวิธีการประเมินตามตัวชี้วัด ตามมาตรฐานการศึกษา ทำให้มีแนวทางเดียวกันทั้งโรงเรียน...”

(ครูผู้สอนคนที่ 2, 15 ธันวาคม 2568)

“...ชอบเครื่องมือแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในแต่ละตัวชี้วัดตามมาตรฐานที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในโรงเรียน...”

(ครูผู้สอนคนที่ 4, 15 ธันวาคม 2568)

3.6.2 ด้านการมีส่วนร่วมกับการประเมินเสริมพลังในขั้นตอนการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ช่วยให้การขับเคลื่อนงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาประสบความสำเร็จ

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมกับการประเมินเสริมพลังในขั้นตอนในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ช่วยให้การขับเคลื่อนงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาประสบความสำเร็จ ดังประเด็นต่อไปนี้ที่สอดคล้องกัน ซึ่งผู้วิจัยสรุปเป็นประเด็นย่อย ๆ ได้ดังนี้

(1) “การสร้างความรู้สึกรู้สึกเป็นเจ้าของและแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพ” ร่วมกัน กระบวนการนี้ช่วยให้บุคลากรทุกฝ่ายรู้สึกว่าเป็นเจ้าของงาน มีบทบาทความรับผิดชอบที่ชัดเจน และเกิดแรงจูงใจในการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาไปพร้อมกัน ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“...การมีส่วนร่วมกับการประเมินเสริมพลังช่วยให้การดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษามีประสิทธิภาพมากขึ้นอย่างชัดเจน เพราะทำให้ทุกฝ่ายรู้สึกเป็นเจ้าของงาน มีบทบาทความรับผิดชอบชัดเจน และมีแรงจูงใจที่จะพัฒนาคุณภาพร่วมกัน...”
(ผู้บริหารสถานศึกษา, 15 ธันวาคม 2568)

“...ช่วยให้กระบวนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาไม่ใช่แค่เพียงการทำรายงานส่ง แต่เป็นกระบวนการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองร่วมกัน รับผิดชอบหน้าร่วมกัน ...”
(ครูผู้สอนคนที่ 3, 15 ธันวาคม 2568)

(2) “การสร้างกระบวนการระดมความคิดและพัฒนากระบวนการอย่างครบวงจร” บุคลากรได้มีส่วนร่วมตั้งแต่การระดมความคิด ออกแบบเครื่องมือ นำไปปฏิบัติ ตลอดจนการตรวจสอบและปรับปรุงแก้ไขระบบประเมินคุณภาพให้ดีขึ้น ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“...ส่งเสริมการทำงานเป็นทีม ผ่านกิจกรรมระดมความคิด ออกแบบเครื่องมือ แล้วรับรู้ว่าคุณ
นำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างไร ตลอดจนได้ร่วมกันตรวจสอบนำไปปรับปรุงแก้ไขระบบประเมิน

คุณภาพการศึกษาต่อไป...”

(ครูผู้สอนคนที่ 2, 15 ธันวาคม 2568)

“...ช่วยให้ครูและบุคลากรมีแรงจูงใจในการพัฒนา สร้างบรรยากาศการทำงานเป็นทีม ส่งผลให้
ขั้นตอนการประเมิน เช่น การสร้างเครื่องมือ การเก็บข้อมูล และการสะท้อนผล มีความถูกต้อง

ครบถ้วน และสะท้อนคุณภาพจริงของสถานศึกษา...”

(ครูผู้สอนคนที่ 5, 15 ธันวาคม 2568)

3.6.3 ด้านประสิทธิภาพของกระบวนการการประเมินคุณภาพภายใน เมื่อปฏิบัติ
ตามรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลัก
พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เกี่ยวกับ
ด้านประสิทธิภาพเกี่ยวกับความราบรื่นของกระบวนการการประเมินคุณภาพภายใน เมื่อปฏิบัติ
ตามรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมกับการประเมินเสริมพลังดังประเด็น
ต่อไปนี้ที่สอดคล้องกัน ซึ่งผู้วิจัยสรุปเป็นประเด็นย่อย ๆ ได้ดังนี้

(1) คู่มือฯ “ช่วยกำหนดทิศทางที่ชัดเจน” และไม่ซับซ้อน ทำให้การดำเนินงานใน
แต่ละขั้นตอนมีกระบวนการทำงานเป็นระบบ มีความเชื่อมโยง และลดความคลาดเคลื่อน ดัง
ตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“...กระบวนการทำงานมีความเป็นระบบและชัดเจนมากขึ้น เพราะคู่มือช่วยกำหนดทิศทางและ
แนวปฏิบัติที่สามารถทำตามได้ง่ายและไม่ซับซ้อน การดำเนินงานแต่ละขั้นตอนจึงมีความ
เชื่อมโยงและช่วยลดความคลาดเคลื่อนในการทำงาน...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 15 ธันวาคม 2568)

“...ทำให้การทำงานมีประสิทธิภาพมากขึ้น มีเป้าหมายการทำงานที่ชัดเจนขึ้น รู้จักบทบาทหน้าที่
ของตนเองเพิ่มขึ้น ปฏิบัติงานตามกำหนดปฏิทินแผนการประเมินคุณภาพภายในได้ดีขึ้น...”

(ครูผู้สอนคนที่ 2, 15 ธันวาคม 2568)

“...ขั้นตอนของกิจกรรมในคู่มือมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการดำเนินงานจริงของสถานศึกษา โดยมีลำดับขั้นตอนที่ชัดเจน ง่ายต่อการปฏิบัติ และช่วยให้การประเมินเป็นระบบมากขึ้น...”

(ครูผู้สอนคนที่ 5, 15 ธันวาคม 2568)

(2) รูปแบบฯ ช่วยให้บุคลากร “มีทัศนคติที่ดีต่อการประเมินคุณภาพภายใน” มากขึ้น โดยตระหนักถึงบทบาทของตนเอง ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อความถูกต้องของข้อมูลที่นำมาใช้ในการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“...ครูมีใจในการทำงานมากขึ้น เพราะรู้สึกว่ามีเพื่อนร่วมงานด้วยกันคิด ช่วยกันทำ จึงทำให้บรรยากาศในการทำงานประเมินคุณภาพภายในเป็นไปในทิศทางที่ดี...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 15 ธันวาคม 2568)

“...มีความคิดเชิงบวกกับการประเมินคุณภาพภายในเพิ่มขึ้น ทำให้รู้สึกว่าตนเองมีบทบาทหน้าที่อะไรในงานประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียนเมื่อต้องรายงาน SAR จะทำให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้อง...”

(ครูผู้สอนคนที่ 4, 15 ธันวาคม 2568)

3.6.4 ด้านปัญหา อุปสรรค หรือข้อควรระวัง ในการปฏิบัติตามขั้นตอนของกิจกรรมในคู่มือการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา เกี่ยวกับด้านปัญหา อุปสรรค หรือข้อควรระวัง ในการปฏิบัติตามขั้นตอนของกิจกรรมในคู่มือการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ดังประเด็นต่อไปนี้ที่สอดคล้องกัน ซึ่งผู้วิจัยสรุปเป็นประเด็นย่อย ๆ ได้ดังนี้

(1) “ภาระงานปกติที่ค่อนข้างมาก” ของครูส่งผลให้เวลาในการประชุมหรือการดำเนินกิจกรรมร่วมกันตามรูปแบบฯ มีไม่เพียงพอ ซึ่งอาจเป็นสาเหตุให้บางขั้นตอนของการดำเนินงานเกิดความล่าช้ากว่าที่กำหนด ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“...ครูบางส่วนยังไม่เข้าใจแนวคิดการประเมินเพื่อพัฒนา ทำให้มีทัศนคติว่าประเมินเป็นภาระ และเวลาในการประชุม/ทำงานร่วมกันอาจไม่พอ เนื่องจากภาระงานประจำของครู...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 15 ธันวาคม 2568)

“...ความไม่พร้อมด้านเวลาและภาระงานของครู ทำให้บางขั้นตอนอาจล่าช้า...”

(ครูผู้สอนคนที่ 3, 15 ธันวาคม 2568)

“...ตนเองทำงานหลายอย่าง อาจทำให้ส่งข้อมูลตามตัวชี้วัดล่าช้าไปบ้าง แต่ก็ทำให้การทำงาน
ง่ายขึ้นกว่าเดิม...”

(ครูผู้สอนคนที่ 3, 15 ธันวาคม 2568)

(2) บุคลากรแต่ละคนมีความแตกต่างด้านความรู้ความเข้าใจในเครื่องมือและ
แนวคิดการประเมินคุณภาพภายใน อาจทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนในการเก็บข้อมูลและการ
วิเคราะห์ข้อมูลในระบบ ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“...ครูมีความเข้าใจในเครื่องมือประเมินที่แตกต่างกัน จำเป็นต้องมีการชี้แจงเพิ่มเติม...”

(ครูผู้สอนคนที่ 1, 15 ธันวาคม 2568)

“...ข้อควรระวังคือ เวลาป้อนข้อมูลที่เก็บได้ในระบบต้องกรอกข้อมูลให้ถูกต้องตามตัวชี้วัด ตาม
ระดับชั้น เนื่องด้วยมีหลายตัวชี้วัดและมีนักเรียนหลายห้อง...”

(ครูผู้สอนคนที่ 2, 15 ธันวาคม 2568)

3.6.5 ด้านผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น เมื่อดำเนินครบกระบวนการตามขั้นตอนในรูปแบบการ
ดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการดำเนินงานในการประเมิน
คุณภาพภายในของสถานศึกษาไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างได้เพียง 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการ
วางแผน (Plan) และขั้นตอนการดำเนินงานตามแผน (Do) เท่านั้น เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลาใน
การศึกษา ดังนั้นผู้วิจัยขอเสนอข้อมูลการสัมภาษณ์และตัวอย่างผลลัพธ์จากการจัดทำแนว
ทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในแต่ละตัวชี้วัดของมาตรฐานการศึกษาของ
ตัวอย่างในการวิจัยในครั้งนี้

ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลหลักพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา คาดการณ์เกี่ยวกับด้านผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น เมื่อดำเนินกระบวนการตามขั้นตอนในรูปแบบการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ดังประเด็นต่อไปที่สอดคล้องกัน ซึ่งผู้วิจัยสรุปเป็นประเด็นย่อย ๆ ได้ดังนี้

(1) รูปแบบฯ ช่วยให้การสร้างระบบการประเมินที่เข้มแข็ง เป็นระบบ และมีทิศทางชัดเจน ในการติดตามและตรวจสอบผลได้ง่ายขึ้น ส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาในภาพรวมอย่างต่อเนื่อง ดังตัวอย่างคำกล่าวต่อไปนี้

“...ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นอย่างชัดเจนหลายด้าน เช่น กระบวนการทำงานมีความเป็นระบบและสามารถติดตามผลได้ง่ายขึ้น ทำให้การประเมินมีความแม่นยำ บุคลากรมีความเข้าใจและมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมิน ส่งผลให้เกิดความร่วมมือและแรงจูงใจในการพัฒนาคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง...”

(ผู้บริหารสถานศึกษา, 15 ธันวาคม 2568)

“...ช่วยให้การพัฒนางานของโรงเรียนมีทิศทางชัดเจน มีระบบที่ง่ายต่อการติดตาม และส่งผลต่อการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยรวม...”

(ครูผู้สอนคนที่ 3, 15 ธันวาคม 2568)

(2) ความชัดเจนของแนวทางการประเมินรายมาตรฐานและความครบถ้วนของข้อมูล SAR การร่วมกันกำหนดแนวทางและเครื่องมือในแต่ละตัวบ่งชี้ ทำให้บุคลากรสามารถนำไปปฏิบัติได้จริง ส่งผลให้ข้อมูลที่จะนำไปใช้จัดทำรายงาน SAR มีความถูกต้องและครอบคลุมตามมาตรฐาน

“...มีแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในแต่ละมาตรฐานการศึกษาของแต่ละตัวบ่งชี้ที่สามารถนำไปใช้ในการประเมินคุณภาพภายในได้จริง ช่วยให้การเตรียมข้อมูลในการทำรายงาน SAR ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมตามตัวชี้วัดในแต่ละมาตรฐาน และที่สำคัญครูรับบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีส่วนร่วมในงานประเมินคุณภาพภายในทุกคน...”

(ครูผู้สอนคนที่ 1, 15 ธันวาคม 2568)

“...คณะครูร่วมด้วยช่วยกันออกแบบขั้นตอนการประเมิน เครื่องมือและเกณฑ์ที่ใช้ในการประเมิน คุณภาพภายในของแต่ละมาตรฐานการศึกษาในแต่ละตัวบ่งชี้ที่มอบหมายได้สำเร็จ และสามารถ บันทึกข้อมูลตามตัวชี้วัดได้ถูกต้อง มีบรรยากาศในการทำงานที่เป็นเชิงบวกมากยิ่งขึ้น...”
(ครูผู้สอนคนที่ 5, 15 ธันวาคม 2568)

ผลการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมิน เสริมพลัง ในขั้นตอนการดำเนินงานตามแผน (Do) ได้ผลลัพธ์จากการการดำเนินกิจกรรมในการจัดทำ แนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในแต่ละตัวชี้วัดของมาตรฐานการศึกษาของ ตัวอย่างการวิจัย ซึ่งสถานศึกษาตัวอย่างการวิจัยได้ออกแบบและจัดทำแนวทางการประเมิน คุณภาพภายในของสถานศึกษาในแต่ละตัวชี้วัดของมาตรฐานการศึกษา โดยมีรายละเอียดดังนี้

สถานศึกษาได้คู่มือแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในแต่ละตัวชี้วัด ของมาตรฐานการศึกษา ประกอบด้วย 23 ตัวบ่งชี้ ของทั้ง 3 มาตรฐานการศึกษา ดังภาพประกอบ 18

คู่มือแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของ
สถานศึกษา

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน

ตัวบ่งชี้ 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตัวบ่งชี้ 1.1.1.1 ความสามารถในการอ่าน และการเขียนสื่อสารภาษาไทย

โรงเรียนวัดทองคั้ง “โพธิ์จรนประชาสรรค์”

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

คู่มือแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้ 3.3 ครูมีการบริหารจัดการชั้นเรียนเชิงบวก

โรงเรียนวัดทองคั้ง “โพธิ์จรนประชาสรรค์”

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

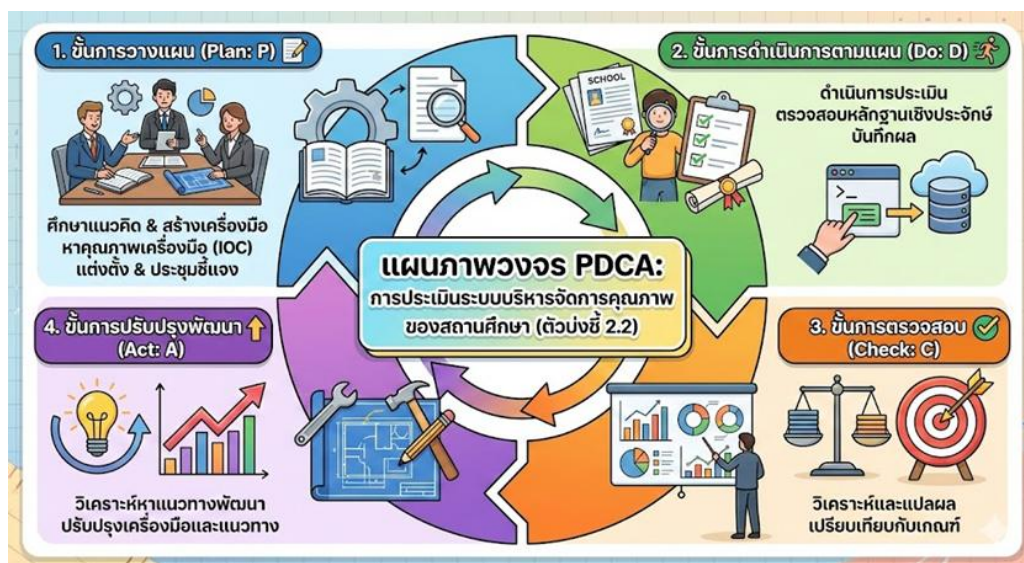
ภาพประกอบ 18 ตัวอย่างคู่มือแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ซึ่งภายในคู่มือแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในแต่ละตัวบ่งชี้ของ มาตรฐานการศึกษา ตัวอย่างการวิจัยได้ออกแบบขั้นตอนการดำเนินงานการประเมินคุณภาพ

ภายในของสถานศึกษา โดยนำวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) มาเป็นแนวทางการดำเนินงาน และในแต่ขั้นตอนของวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) ได้ผสมผสานรายละเอียดของแนวคิดการมีส่วนร่วม และทฤษฎีการประเมินเสริมพลังเข้าไป เพื่อให้บุคลากรทุกฝ่ายมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบในทุกขั้นตอนของการประเมิน และได้พัฒนาศักยภาพตนเองจากกระบวนการประเมิน ดังภาพประกอบ 19 – 21

ภาพประกอบ 19 ตัวอย่างออกแบบขั้นตอนการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาของมาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ตัวบ่งชี้ 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (1.1.1 ความสามารถในการอ่าน และการเขียนสื่อสารภาษาไทย)

ภาพประกอบ 20 ตัวอย่างออกแบบขั้นตอนการดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาของมาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ
ตัวบ่งชี้ 2.2 มีระบบบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา

ภาพประกอบ 21 ตัวอย่างออกแบบขั้นตอนการดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาของมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
ตัวบ่งชี้ 3.1 จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิต

นอกจากนี้ภายในคู่มือแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในแต่ละตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษา ตัวอย่างการวิจัยได้ออกแบบเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายใน พร้อมแพลตฟอร์มข้อมูลการประเมินในรูปแบบออนไลน์ ดังภาพประกอบ 22 – 24

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายใน

ตัวอย่างเครื่องมือวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทย

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ตัวบ่งชี้ 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

(1.1.1 ความสามารถในการอ่าน และการเขียนสื่อสารภาษาไทย)

เพื่อวัดความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ขอนำเสนอตัวอย่างเครื่องมือที่ปรับให้เหมาะสมกับระดับความซับซ้อนของเนื้อหาในระดับประถมปลาย โดยแบ่งเป็น 2 ตอน และใช้เกณฑ์การประเมินเดียวกันกับที่ได้เสนอไปก่อนหน้านี้ค่ะ

1. แบบทดสอบ (สำหรับนักเรียน ป. 6)

คำชี้แจง: แบบทดสอบความสามารถด้านการอ่านภาษาไทยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้วัดความสามารถทางภาษาไทยด้านการอ่านของนักเรียน โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ให้นักเรียนเข้าทดสอบกับครูในกลุ่มสาระภาษาไทยประจำระดับชั้นของตนเอง

ตอนที่ 1: การอ่านออกเสียง (Reading Aloud)

ระดับชั้น	หัวข้อบทอ่าน/ประเภท	ตัวอย่าง
ประถมศึกษาปีที่ 6	นิทานสอนใจ/เรื่องสั้นเชิงคุณธรรม/บทความเกี่ยวกับการอนุรักษ์ธรรมชาติ	เรื่อง: ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม บทอ่าน: ทุกคนต่างทราบดีว่าปัญหาขยะพลาสติกเป็นภัยคุกคามต่อสัตว์ทะเลและระบบนิเวศ การเริ่มต้นจากการคัดแยกขยะที่บ้าน การนำถุงผ้าไปใช้แทนถุงพลาสติก และการลดการบริโภคที่ไม่จำเป็นล้วนเป็นจุดเริ่มต้นเล็ก ๆ ที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่ออันยิ่งใหญ่ของพลเมืองที่ดีต่อโลกใบนี้"

ตอนที่ 2: ความเข้าใจบทอ่าน (Reading Comprehension)

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

ตัวอย่างคำถาม (อ้างอิงจากบทอ่านเรื่อง "ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม")	คำตอบ
1. ปัญหาใดที่บทความกล่าวว่าเป็นภัยคุกคามต่อสัตว์ทะเลและระบบนิเวศ	
2. ท่านคิดว่า "ความรับผิดชอบอันยิ่งใหญ่ของพลเมืองที่ดี" ในบทความนี้หมายถึงอะไรบ้าง	
3. นอกจากการคัดแยกขยะแล้ว นักเรียนสามารถแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนได้อย่างไรบ้าง	

ภาพประกอบ 22 ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาของ

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ตัวบ่งชี้ 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

(1.1.1 ความสามารถในการอ่าน และการเขียนสื่อสารภาษาไทย)

ภาพประกอบ 23 ตัวอย่างแพลตฟอร์มบันทึกข้อมูลการประเมินในรูปแบบออนไลน์
ของมาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ตัวบ่งชี้ 1.2.3 นักเรียนยอมรับที่จะอยู่ร่วมกัน
บนความแตกต่างและหลากหลาย ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด

ภาพประกอบ 24 ตัวอย่างแพลตฟอร์มบันทึกข้อมูลการประเมินในรูปแบบออนไลน์
ของมาตรฐานที่ 3 ตัวบ่งชี้ 3.1 จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง
และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิต

และภายในคู่มือแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในแต่ละ
ตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษา ตัวอย่างการวิจัยได้ออกแบบเกณฑ์การประเมินผล วิธีการรวบรวม
ข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูลในแต่ละมาตรฐานการศึกษา ดังภาพประกอบ 25 - 26

เกณฑ์การประเมินผล

รายละเอียด	ระดับคะแนน 3 (ดีมาก)	ระดับคะแนน 2 (ดี)	ระดับคะแนน 1 (กำลังพัฒนา)
1. ด้านความ คล่องแคล่ว	อ่านได้ทันที ไม่ติดขัด เป็นจังหวะดี	อ่านติดขัดเป็นบางครั้ง แต่ความหมายไม่ เปลี่ยน	ใช้เวลานานในการ อ่าน/ขยี้หนังสือผิดบ่อย
2. ด้านความถูกต้อง	อ่านและออกเสียง คำศัพท์ได้ถูกต้อง, เช่น วรรณคดีจนเหมาะสม, เข้าใจง่าย	อ่านไม่ต่อเนื่อง/ติดขัด แต่เข้าใจความหมาย	อ่านได้บ้างคำ สื่อ ความหมายไม่ชัดเจน
3. ด้านความเข้าใจ	ตอบคำถามเกี่ยวกับ บทอ่านได้ถูกต้อง ครบถ้วน ตรงประเด็น สรุปความได้	ตอบคำถามได้ แต่ไม่ ครบถ้วนทั้งหมด หรือ ต้องใช้เวลาคิด/สื่อสาร เพิ่มเติม	ตอบคำถามไม่ได้ หรือ ตอบผิดประเด็นอย่าง มาก

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ชี้แจงครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องให้ทราบถึงวิธีการใช้เครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูลในการ
ประเมินความสามารถในการอ่าน ของผู้เรียน
2. ครูผู้สอนประเมินความสามารถในการอ่านความสามารถในการอ่าน ภาคเรียนละ 1 ครั้ง และ
กรอกคะแนนลงในแบบบันทึกคะแนน
3. ครูผู้สอนบันทึกผลการประเมินความสามารถในการอ่าน ของผู้เรียนรายชั้น
ลงในระบบ
4. ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้ง ก่อนสรุปผลการ
ประเมินความสามารถในการอ่าน ของสถานศึกษา
5. ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยจัดทำสรุปผลการประเมินความสามารถในการสร้าง
นวัตกรรมเพื่อเตรียมจัดทำรายงานผลการประเมิน (SAR)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่, ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การวิเคราะห์ระดับบุคคล

ในการแปลผลจะใช้เกณฑ์พิจารณาจากคะแนนรวม ซึ่งมีการแปลผล ดังนี้

การแปลผล	คะแนน
ดีเลิศ	8 - 9
ดี	6 - 7
ปานกลาง	4 - 5
กำลังพัฒนา	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3

2.2 เกณฑ์การแปลผลระดับโรงเรียน (ใช้ค่าร้อยละ)

ในการแปลผลจะใช้เกณฑ์พิจารณาจากจำนวนร้อยละของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งมีการแปลผล
ดังนี้

การแปลผล	ร้อยละ
ดีเลิศ	91 - 100
ดี	71 - 90
ปานกลาง	51 - 70
กำลังพัฒนา	น้อยกว่าร้อยละ 50

ข้อเสนอแนะ

1. สร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมทุกระดับชั้นเรียน
2. สร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมกับความรู้แต่ละระดับชั้นเรียน
3. เพิ่มเครื่องมือการเขียน และการคิดคำนวณในรายวิชาอื่นๆ

ภาพประกอบ 25 ตัวอย่างเกณฑ์การประเมินผล วิธีการรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล
ของมาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน ตัวบ่งชี้ 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เกณฑ์การประเมินผล

ประเด็น	ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การประเมิน
1. ชุมชนแห่งการเรียนรู้	5	- มีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพระหว่างครูและผู้เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ - ได้รับการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ภาคเรียนละ 1 ครั้ง - ครูและผู้เกี่ยวข้องมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้
	4	- มีชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพระหว่างครูและผู้เกี่ยวข้องเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ - ได้รับการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ภาคเรียนละ 1 ครั้ง
	3	- มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ - ได้รับการนิเทศการจัดการเรียนการสอน ภาคเรียนละ 1 ครั้ง
	2	- มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับ
	1	- มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แต่ไม่มีการให้ข้อมูลสะท้อนกลับ
2. การปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนรู้	5	ครูนำข้อมูลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อเสนอแนะจากการนิเทศการสอน มาปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง เป็นแบบอย่างได้
	4	ครูนำข้อมูลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อเสนอแนะจากการนิเทศการสอน มาปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่อง
	3	ครูนำข้อมูลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อเสนอแนะจากการนิเทศการสอน มาปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอน
	2	ครูนำข้อมูลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อเสนอแนะจากการนิเทศการสอน มาปรับปรุงการสอนเป็นบางครั้ง
	1	ครูไม่นำข้อมูลจากการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ข้อเสนอแนะจากการนิเทศการสอน มาปรับปรุงการสอน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

- 1.ชี้แจงผู้ประเมินที่เกี่ยวข้องให้ทราบถึงวิธีการใช้เครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูลในการประเมินการดำเนินงานพัฒนาวิชาการที่เน้นคุณภาพผู้เรียนรอบด้านตามหลักสูตรสถานศึกษา
2. คณะกรรมการประเมินการบันทึกผลการประเมินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการให้ข้อมูลสะท้อนกลับในระบบ
3. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ตรวจสอบความถูกต้องของผลการประเมินอีกครั้ง ก่อนสรุปผลการประเมินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการให้ข้อมูลสะท้อนกลับ
4. หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้จัดทำสรุปผลการประเมินการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการให้ข้อมูลสะท้อนกลับเพื่อเตรียมจัดทำรายงานผลการประเมิน (SAR)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 2. การวิเคราะห์ข้อมูล
 - 2.1 การวิเคราะห์ระดับบุคคล
- ในการแปลผลจะใช้เกณฑ์พิจารณาจากร้อยละ ซึ่งมีการแปลผล ดังนี้

คะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
4.50 ขึ้นไป	5 (ยอดเยี่ยม)
3.50 – 4.49	4 (ดีเลิศ)
2.50 – 3.49	3 (ดี)
1.50 – 2.49	2 (ปานกลาง)
ต่ำกว่า 1.50	1 (กำลังพัฒนา)

2.2 การวิเคราะห์ระดับโรงเรียน

ในการแปลผลจะใช้เกณฑ์พิจารณาจากจำนวนร้อยละของครูผู้สอนแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ ซึ่งมีการแปลผล ดังนี้

ร้อยละ	ระดับคุณภาพ
80.00-100	5 (ยอดเยี่ยม)
70.00 – 79.99	4 (ดีเลิศ)
60.00 – 69.99	3 (ดี)
50.00 – 59.99	2 (ปานกลาง)
0 - 49.99	1 (กำลังพัฒนา)

ข้อเสนอแนะ

ส่งเสริมชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ควรจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างครูอย่างสม่ำเสมอ ผ่านกิจกรรม PLC การประชุมกลุ่มสาระ หรือเวทีแลกเปลี่ยนแนวปฏิบัติที่ดี (Best Practices) เพื่อร่วมกันพัฒนาการจัดการเรียนรู้

ภาพประกอบ 26 ตัวอย่างเกณฑ์การประเมินผล วิธีการรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

ของมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้ 3.5 มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และให้ข้อมูลสะท้อนกลับ

เพื่อพัฒนาและปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง “รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง” ในครั้งนี้ มีความมุ่งหมายหลักของการวิจัย ได้แก่ 1) เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ของการมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี 2) เพื่อพัฒนารูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง และ 3) เพื่อศึกษาผลการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ใช้วิธีการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) โดยมีการดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ผู้วิจัยใช้การประเมินความต้องการจำเป็นในการเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อเติมเต็มความครบถ้วนสมบูรณ์ของผลการวิจัย ซึ่งการดำเนินการวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยผู้วิจัยนำแบบสอบถามความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับตัวอย่างการวิจัย จำนวน 430 ฉบับ โดยเก็บรวบรวมแบบสอบถามกลับมาได้จำนวนทั้งสิ้น 430 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ขั้นตอนที่ 2 วิเคราะห์สาเหตุที่ก่อให้เกิดความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และศึกษาแนวทางการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ด้วยการสัมภาษณ์จากผู้ให้ข้อมูลหลักแบบมีจุดมุ่งหมายตามคุณสมบัติที่กำหนดไว้ จำนวน 10 คน

ระยะที่ 2 การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม การ

ประเมินเสริมพลัง การดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา รวมทั้งผลที่ได้จากการศึกษาความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา จากระยะที่ 1 มาใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดกรอบการสร้างรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง โดยเป็นการผสมผสาน ทั้ง 3 แนวคิด มาสร้างเป็นคู่มือรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง หลังจากที่ได้ผู้วิจัยได้พัฒนาโครงสร้างรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังเสร็จสิ้นแล้วผู้วิจัยได้นำเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญเพื่อประเมินความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความถูกต้อง และความรับผิดชอบของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง จากนั้นผู้วิจัยดำเนินการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญและนำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างในระยะที่ 3

ระยะที่ 3 การศึกษาผลการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ผู้วิจัยนำรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ไปทดลองใช้กับตัวอย่าง คือ ผู้บริหาร จำนวน 4 คน และครูผู้สอน จำนวน 72 คน รวมทั้งหมด 76 คน จากโรงเรียนวัดทองคั้ง “ไพโรจน์ประชาสรรค์” ในสหวิทยาเขตเมืองชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ดำเนินการวิจัยแบบแผนการทดลองเบื้องต้น แบบแผน 1 กลุ่มวัดก่อนและหลัง (pre - experimental design : one-group pretest-posttest design) โดยผู้วิจัยดำเนินการวัดความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และการวัดเจตคติต่อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ก่อนทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ด้วย และหลังจากทดลองใช้รูปแบบเสร็จสิ้นผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณการวัดความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา, การสอบถามการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพ

ภายในของสถานศึกษา, การวัดเจตคติต่อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และการประเมินความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยให้มีการมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง และเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์เกี่ยวกับพฤติกรรมการทำงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง และการสัมภาษณ์เกี่ยวกับผลการดำเนินการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยให้มีการมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง และนำผลที่ได้ไปตีความสรุปผล

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ของการมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี

ผลศึกษาความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี พบว่าการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาการที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ขั้นเตรียมการ ($PNI_{modified} = 0.42$) รองลงมา คือ ขั้นการจัดทำรายงานผลการประเมิน ($PNI_{modified} = 0.41$) และขั้นการดำเนินงาน ($PNI_{modified} = 0.38$) ตามลำดับ

ผลการวิเคราะห์หาสาเหตุที่ก่อให้เกิดความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี พบว่า ในขั้นการเตรียมการ บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจ และทักษะเกี่ยวกับมาตรฐานและกระบวนการประเมิน อีกทั้งขาดการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตั้งแต่ต้นรวมไปถึงการจัดทำรายงาน SAR ที่ไม่ชัดเจน นอกจากนี้บุคลากรยังมีทัศนคติเชิงลบต่อการประเมิน ในขั้นการดำเนินงาน สถานศึกษาขาดขั้นตอนและการวางแผนการประเมินที่เป็นระบบ ทำให้การจัดทำ SAR และข้อมูลสารสนเทศขาดประสิทธิภาพ ประกอบกับบุคลากรขาดทักษะด้านการพัฒนาเครื่องมือและการรวบรวมข้อมูลให้สอดคล้องกับมาตรฐานการประเมิน รวมทั้งขาดการสนับสนุนสิ่งอำนวยความสะดวกในการดำเนินงานด้านการประเมินคุณภาพภายใน และในขั้นการจัดทำรายงานผลการประเมิน บุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการวิเคราะห์ข้อมูลและการเขียนรายงานให้

สอดคล้องกับมาตรฐาน ส่งผลให้ข้อมูลและหลักฐานไม่ครบถ้วน อีกทั้งการส่งงานล่าช้าและการไม่นำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนา ทำให้รายงานไม่สะท้อนสภาพการดำเนินงานที่แท้จริงและไม่เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สำหรับแนวทางการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา พบว่า ควรเริ่มจากการสร้างความเข้าใจและความตระหนักร่วมกัน โดยชี้แจงผลการดำเนินงานและปัญหาที่เกิดขึ้นในอดีต เพื่อให้บุคลากรเห็นความสำคัญและร่วมกันวางแผนพัฒนาอย่างเป็นระบบ การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน และการวางแผนตั้งแต่วาระเริ่มต้น จะช่วยให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของงานมากขึ้น ควบคู่กับการพัฒนาความรู้และทักษะด้านการประเมินผ่านการอบรม การจัดทำคู่มือ และการใช้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) เป็นแนวทางการทำงานที่ชัดเจน นอกจากนี้การพัฒนาเครื่องมือและระบบจัดเก็บข้อมูลที่เหมาะสม รวมถึงการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน จะช่วยให้ข้อมูลมีคุณภาพและนำไปใช้ได้จริง ทั้งนี้ บทบาทของผู้บริหารที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วม สื่อสารอย่างทั่วถึง และสร้างแรงจูงใจอย่างต่อเนื่อง

2. ผลการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ที่พัฒนาขึ้น มีขั้นตอนการดำเนินงานภายใต้วงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) ที่การดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ตั้งแต่ขั้นการวางแผน (Plan) ขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do) ขั้นการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check) และขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act) ซึ่งในแต่ละขั้นตอนการดำเนินงานได้มีการประยุกต์ใช้แนวคิดการมีส่วนร่วม มาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในตั้งแต่การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินงาน การประเมินผล และการได้รับประโยชน์ และใช้ทฤษฎีการประเมินเสริมพลังมาช่วยให้การดำเนินการประเมินคุณภาพภายในแต่ละขั้นเกิดการเรียนรู้จากกระบวนการประเมิน และนำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนพัฒนาการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในต่อไป

สำหรับรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง โดยมีรายละเอียด 3 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 บทนำ ประกอบด้วย หลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ และทฤษฎี และขั้นตอนเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยให้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ส่วนที่ 2 แนวทางการสร้างและการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยให้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ส่วนที่ 3 การดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยให้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ซึ่งประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการวางแผน (Plan) ขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do) ขั้นการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check) และ ขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act) โดยในแต่ละขั้นตอนมีหัวข้อดังต่อไปนี้ 1) วัตถุประสงค์ 2) กลยุทธ์ 3) เครื่องมือที่ใช้ในกิจกรรม 4) บทบาทของครูและบุคลากรในสถานศึกษา 5) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา และ 6) ปัจจัยแห่งความสำเร็จของกิจกรรม และในขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do) มีคู่มือแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ซึ่งภายในประกอบด้วย ผู้รับผิดชอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา มาตรฐานการศึกษา ตัวบ่งชี้ คำอธิบาย วัตถุประสงค์ นิยามศัพท์ ขั้นตอนการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่นำเสนอด้วยกระบวนการวงจรคุณภาพ PDCA ทั้งนี้ยังมีองค์ประกอบเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายใน ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายใน ตารางเกณฑ์การให้คะแนนตามตัวบ่งชี้ เกณฑ์การแปลผล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลทั้งระดับบุคคลและระดับโรงเรียน พร้อมด้วยตัวอย่างแพลตฟอร์มการบันทึกข้อมูลส่วนกลาง

ผลจากการประเมินคุณภาพของรูปแบบการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยให้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง พบว่า มีคุณภาพด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง และด้านความรับผิดชอบ อยู่ในระดับมากที่สุด

3. ผลการศึกษาผลการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ผลการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังของบุคลากรในสถานศึกษาในขั้นการวางแผน (Plan) และขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do) ทำให้ได้คู่มือแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาทั้ง 3 มาตรฐาน พบว่า

1. ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาหลังการทดลองใช้รูปแบบ ($M = 26.53$, $SD = 1.53$) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($M = 20.89$, $SD = 2.41$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาของบุคลากรในสถานศึกษาอยู่ระดับมากที่สุด ($M = 4.52$, $SD = 0.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การมีส่วนร่วมขั้นการวางแผน (Plan) ($M = 4.52$, $SD = 0.55$) และการมีส่วนร่วมขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do) ($M = 4.51$, $SD = 0.55$) อยู่ระดับมากที่สุด

3. พฤติกรรมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา พบว่า การดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของบุคลากรในสถานศึกษาในขั้นการวางแผน (Plan) และขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do) มีพฤติกรรมการดำเนินงานเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น โดยทุกฝ่ายมีกระบวนการมีส่วนร่วม และการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในมีความชัดเจน ดำเนินงานอย่างเป็นระบบทุกขั้นตอน ซึ่งส่งผลโดยตรงต่อความราบรื่นของการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาของบุคลากรในสถานศึกษาสามารถขับเคลื่อนได้อย่างเป็นระบบ อีกทั้งบุคลากรในสถานศึกษาได้สร้างความเข้าใจร่วมกันทำให้ทุกฝ่ายสามารถมองเห็นทิศทางเดียวกัน มีการเปิดโอกาสให้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นการออกแบบและสร้างเครื่องมือประเมิน กำหนดเกณฑ์ วิธีการเก็บข้อมูล และวิธีวิเคราะห์ตามมาตรฐานการศึกษาที่แต่ละคนรับผิดชอบ ส่งผลให้เกิดความเข้าใจในเนื้อหาของงานและความเชื่อมโยงของงานมากยิ่งขึ้น ทำให้งานในขั้นต่อไปเป็นไปตามเป้าหมาย มีความสอดคล้อง และตรวจสอบได้จริง

4. เจตคติต่อการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาหลังการทดลองใช้รูปแบบ ($M = 4.09$, $SD = 0.26$) สูงกว่าก่อนการทดลอง ($M = 3.48$, $SD = 0.37$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

5. ความพึงพอใจของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีต่อรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยการใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง พบว่า ในภาพรวมความพึงพอใจของบุคลากรในสถานศึกษาที่มีต่อรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยการใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังอยู่ในระดับมากที่สุด ($M = 4.61$, $SD = 0.63$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่บุคลากรในสถานศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุด คือ กิจกรรมในรูปแบบนี้ช่วยให้ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษามากขึ้น ($M = 4.70$, $SD = 0.57$) ส่วนข้อที่บุคลากรในสถานศึกษามีความพึงพอใจมากที่สุดน้อยกว่ารายการอื่น คือ รูปแบบนี้ช่วยให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการพัฒนางานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ($M = 4.51$, $SD = 0.66$)

6. ผลการดำเนินการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยการใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง พบว่า การดำเนินงานตามคู่มือการใช้การประเมินคุณภาพภายใน มีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จของการดำเนินงาน เนื่องจากมีขั้นตอนที่ชัดเจนด้วยวงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) ซึ่งถือว่าเป็นส่วนสำคัญที่ช่วยวางแผน ดำเนินการ กำกับติดตาม และตรวจสอบกระบวนการดำเนินงานที่เป็นระบบ รวมทั้งคู่มือรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่มีความชัดเจนช่วยให้บุคลากรเข้าใจบทบาทหน้าที่ ลดความสับสน และทำให้การวางแผน การเก็บข้อมูล และการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) เป็นไปตามมาตรฐานเดียวกัน นอกจากนี้การมีส่วนร่วมของบุคลากรในสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญต่อการขับเคลื่อนงานประเมินคุณภาพภายใน ทำให้ทุกฝ่ายมีความรู้สึกเป็นร่วมเป็นเจ้าของงานและเกิดพลังในการทำงานผ่านการร่วมคิด ร่วมวางแผน และร่วมแก้ปัญหา มีบรรยากาศการทำงานเป็นทีม มีการสร้างกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาตนเอง ส่งผลให้ข้อมูลที่ได้มีความถูกต้อง ครบถ้วน และสะท้อนสภาพจริงของสถานศึกษาอย่างแท้จริง

อภิปรายผล

1. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นแบบสมบูรณ์ของการมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี

ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี พบว่า

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ขั้นตอนการเตรียมการ รองลงมาคือขั้นตอนการจัดทำรายงานผลการประเมิน และขั้นตอนดำเนินงาน ตามลำดับ สะท้อนให้เห็นว่า บุคลากรในสถานศึกษายังมีความต้องการอย่างมากในการได้รับความรู้ความเข้าใจและแนวทางในการเข้ามามีบทบาทในช่วงเริ่มต้นของกระบวนการการประเมินคุณภาพภายใน และจากผลการวิจัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ขั้นตอนการเตรียมการ แสดงให้เห็นว่าบุคลากรยังขาดความเข้าใจและขาดเครื่องมือในการมีส่วนร่วมที่ชัดเจน ดังนั้นจึงต้องการการส่งเสริมผ่านการอบรม การสร้างความตระหนักรู้ และการมีโอกาสร่วมคิดร่วมวางแผนในช่วงต้นของกระบวนการ ซึ่งตรงกับผลการวิจัยของ อภินันท์ ศิริรัตนจิตต์ (2568) ที่ระบุว่า การสร้างวัฒนธรรมคุณภาพภายในสถานศึกษาเริ่มต้นได้จากขั้นตอนการเตรียมการ หากบุคลากรยังไม่เข้าใจหรือไม่ตระหนักถึงคุณค่า กระบวนการในขั้นถัดไปจะอ่อนแอและไม่เกิดผลเต็มที่ ในลำดับถัดมา ขั้นตอนการจัดทำรายงานผลการประเมิน (SAR) ก็เป็นอีกขั้นที่บุคลากรมีความต้องการร่วมมือในด้านการวิเคราะห์ข้อมูลและถ่ายทอดผลลัพธ์ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา โดยเฉพาะในโรงเรียนประถมศึกษา บุคลากรจำนวนมากยังขาดทักษะการเขียน SAR ที่มีคุณภาพ จึงมีความต้องการในเรื่องการสนับสนุน เช่น การจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการ การฝึกปฏิบัติ หรือการมีคู่มือการเขียนรายงานอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Sirec & Rozman (2025) พบว่าการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในระยะเตรียมการผ่านการอบรมเชิงปฏิบัติการ การร่วมคิดร่วมวางแผน และการสื่อสารเชิงนโยบายอย่างต่อเนื่อง ช่วยเสริมสร้างความตระหนักรู้และความมั่นใจในการมีบทบาทด้านการประเมินคุณภาพภายใน ส่งผลให้บุคลากรมีส่วนร่วมมากขึ้นทั้งในขั้นตอนดำเนินงานและขั้นตอนจัดทำรายงานผลการประเมิน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิภาวี จันทรเพ็ง และ นิยดา เปี่ยมพีชนะ (2565) พบว่า ผลการวิเคราะห์ความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 ด้านที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ด้านการประเมินผลและการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาและด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง และสอดคล้องกับงานวิจัยของชนิศา สีแสง (2562) ผลการวิจัยพบว่า ด้านการประเมินคุณภาพภายใน บุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจ ผู้บริหารขาดการกำกับติดตามอย่างต่อเนื่อง ครูมีภาระงานที่ต้องรับผิดชอบมากกว่าเรื่องสอน ผู้บริหารขาดการวางแผนการประเมินอย่างเป็นระบบ

จากผลการวิจัยสาเหตุของความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี พบว่า ในขั้นการเตรียมการ บุคลากรไม่ได้มีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการเตรียมการประกันคุณภาพภายใน ขั้นการดำเนินงาน บุคลากรขาดการวางแผนร่วมกันก่อนปฏิบัติงาน ขาดการดำเนินงานเป็นทีม ไม่มีระบบสนับสนุน ขาดการกำหนดเป้าหมาย ระยะเวลา บทบาทหน้าที่ และขั้นตอนการดำเนินงานที่ชัดเจน อีกทั้งบุคลากรขาดความต่อเนื่องในการจัดทำข้อมูล และในขั้นการจัดทำรายงานผลการประเมิน บุคลากรไม่นำผลการประเมินคุณภาพภายในไปวิเคราะห์ร่วมกันเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาในอนาคต สะท้อนให้เห็นว่า บุคลากรไม่มีส่วนร่วมในการวางแผนหรือเตรียมการ ส่งผลให้ขาดความรู้สึกเป็นเจ้าของในกระบวนการประกันคุณภาพภายใน ขาดแรงจูงใจและทัศนคติที่ดีต่อการประเมิน ขาดความชัดเจนในระบบการทำงาน ขาดโอกาสในการแสดงออก ขาดความรู้ความเข้าใจ และขาดการเชื่อมโยงผลการประเมินกับการพัฒนาจริง จากสาเหตุที่ก่อให้เกิดความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาข้างต้นชี้ให้เห็นว่า เมื่อบุคลากรไม่ได้รับโอกาสให้มีส่วนร่วมตั้งแต่แรกเริ่ม ก็จะทำให้รู้สึกว่ามีหน้าที่ของตนเอง หากขาดโครงสร้าง ระบบ และบรรยากาศที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วม บุคลากรก็จะไม่สามารถมีบทบาทในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาได้อย่างเต็มที่ การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาจึงกลายเป็นเพียงภารกิจที่ทำตามหน้าที่และไม่ได้ช่วยพัฒนาโรงเรียนอย่างแท้จริง อีกทั้งหากบุคลากรไม่เห็นความสำคัญของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ก็จะส่งผลให้ขาดความรู้สึกเป็นเจ้าของต่อการดำเนินงาน และไม่สามารถเชื่อมโยงข้อมูลหรือผลที่ได้จากการประเมินไปใช้ปรับปรุงหรือพัฒนางานของตนได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อภินันท์ ศิริรัตนจิตต์ (2568) ที่ระบุว่า หากสถานศึกษาไม่มีการสร้างความเข้าใจและเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมตั้งแต่เริ่มต้น จะทำให้การประเมินคุณภาพภายในกลายเป็นภาระ ไม่ใช่โอกาสพัฒนา และส่งผลให้ขาดความร่วมมือในระยะยาว นอกจากนี้ การไม่มีแผนการทำงานร่วมกัน ขาดเป้าหมาย ขาดการแบ่งบทบาทหน้าที่ และการไม่มีระบบสนับสนุนที่ชัดเจน ส่งผลให้บุคลากรไม่สามารถเชื่อมโยงงานประจำกับงานประเมินได้ การประเมินกลายเป็นงานแบบแยกส่วนและไม่เกิดประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ Kija et al. (2024) ยังพบว่า ประสิทธิภาพของระบบการประกันคุณภาพภายในขึ้นอยู่กับระดับการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรในทุกขั้นตอนของกระบวนการ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมอย่างเป็นระบบในการวางแผนการดำเนินงาน และการสะท้อนผลการประเมินร่วมกัน นอกจากนี้งานวิจัยของวรรณิศา พิมพร (2561) สนับสนุนประเด็นนี้ โดยพบว่า สาเหตุที่ทำให้เกิดความต้องการจำเป็น คือ บุคลากรขาด

ความรู้ความเข้าใจ ขาดความตระหนัก ขาดการทำงานเป็นทีม สถานศึกษาไม่ได้เปิดโอกาสให้บุคลากรเข้าไปมีส่วนร่วม ไม่มีการจัดให้มีการนิเทศ กำกับ และติดตาม ในกระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของกฤตพร แก้วตา (2567) ที่พบว่า คณะครูและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียยังขาดการมีส่วนร่วม ขาดการบูรณาการใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติ ตรวจสอบ ปรับปรุง (PDCA) ในกระบวนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

สำหรับผลการวิจัยแนวทางการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา พบว่า ควรเปิดโอกาสเปิดรับความคิดเห็นและสนับสนุนการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานของทุกคนในสถานศึกษาทุกขั้นตอนของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ควรให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกันเป็นทีม ตั้งแต่ร่วมกันวางแผนการดำเนินงานให้เป็นระบบ มีการจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานตามขั้นตอนวงจรคุณภาพเดมมิง (PDCA) ที่ช่วยให้บุคลากรทุกคนได้ทราบและเข้าใจในทิศทางเดียวกัน มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของแต่ละคนให้ชัดเจน รวมถึงจัดให้มีการนิเทศ กำกับ และติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งจัดให้มีการให้ความรู้และสร้างความตระหนักให้บุคลากรในสถานศึกษาเห็นความสำคัญของประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และจากแนวทางการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาข้างต้น ไม่เพียงช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจและทัศนคติเชิงบวกต่อการประกันคุณภาพเท่านั้น ยังทำให้บุคลากรเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของต่อการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ช่วยให้เห็นคุณค่าของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา อีกทั้งส่งเสริมประสิทธิภาพการทำงานและการสื่อสารภายในสถานศึกษา ช่วยลดความซ้ำซ้อน และเพิ่มโอกาสในการพัฒนางานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้สามารถเชื่อมโยงกับการดำเนินงานได้จริงซึ่งสอดคล้องกับสำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554) ที่ระบุไว้ว่า การประเมินคุณภาพภายในเป็นหน้าที่ของบุคลากรทุกคนในสถานศึกษา ไม่ว่าจะเป็นผู้บริหาร ครู และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย วางแผน ติดตามประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา พัฒนา ปรับปรุง ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ และร่วมกันผลักดันให้สถานศึกษามีคุณภาพ งานวิจัยของ Krooi et al. (2024) พบว่า การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับ เป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ระบบประกันคุณภาพภายในสามารถดำเนินงานได้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง โดยเฉพาะเมื่อมีการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน การทำงานเป็นทีม และการติดตามกำกับอย่างสม่ำเสมอ จะช่วยให้ผลการประเมินสามารถนำไปใช้พัฒนางานได้จริง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุภาณี บวรสุภาศรี และคนอื่น ๆ (2567) พบว่า การสร้างระบบที่เน้นการมีส่วนร่วมตั้งแต่การสร้างความรู้ ความเข้าใจ การจัดเก็บ

ข้อมูล และการกำหนดผู้บริหาร ผู้รับผิดชอบหลัก และผู้รับผิดชอบรอง ในแต่ละตัวบ่งชี้ช่วยให้บุคลากรสามารถมีส่วนร่วมได้จริงและมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพอย่างเป็นระบบยิ่งขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยนี้ที่พบว่า การขาดการเปิดพื้นที่ให้บุคลากรมีส่วนร่วมในขั้นเตรียมการทำให้บุคลากรขาดทัศนคติที่ดีและขาดความรู้สึกรู้ว่าเป็นหน้าที่ของตนเอง และผลการวิจัยของ นารียา ศรีพันธุ์, สติพร เซาว์นชัย และ วิทยา จันทศิริลา (2565) พบว่า ผู้บริหารควรสร้างการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรในสถานศึกษา เพื่อให้ครูมองเห็นภาพรวมของงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการทำงานร่วมกันเป็นทีม โดยผู้ปฏิบัติงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาควรมาจากหลากหลายกลุ่มงาน โดยการทำงานเป็นทีมจะต้องอาศัยความร่วมมือกันของครูและบุคลากรในสถานศึกษา และเมื่อมีปัญหาก็สามารถช่วยกันแก้ไข ลงมติ ตัดสินใจร่วมกัน ซึ่งจะช่วยให้การทำงานบรรลุเป้าหมายได้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิภาวี จันทร์พิ้งและ นียดา เปี่ยมพีชนะ (2565) ที่ศึกษาข้อเสนอแนะของการมีส่วนร่วมของครูในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 พบว่า ด้านการประเมินผลและตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ควรมีส่วนร่วมในการประเมินผลเพื่อรายงานผลการประเมินตนเองต่อผู้บริหารสถานศึกษา ด้านการติดตามผลการดำเนินการเพื่อพัฒนาสถานศึกษา ควรมีส่วนร่วมในการประเมินผลเพื่อนิเทศ กำกับ ติดตาม และตรวจสอบโครงการต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง และด้านการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง ควรมีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดทำรายงานผลการประเมินตนเองที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณภาพ

2. ผลการพัฒนารูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง เป็นรูปแบบฯ ที่ถูกพัฒนาขึ้นจากผลการศึกษาถึงความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ซึ่งพบข้อมูลที่สำคัญประการหนึ่งว่า รูปแบบในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จได้ดีนั้นคือการดำเนินการตามแนวคิดทฤษฎีวงจรคุณภาพเดมมิง (PDCA) ดังนั้นโครงสร้างรูปแบบฯ ถูกพัฒนาขึ้นดำเนินการตามวงจรคุณภาพเดมมิง (PDCA) ประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ขั้นตอนที่หนึ่ง ขั้นการวางแผน (Plan) ดำเนินการโดยการเตรียมความพร้อมของบุคลากรทุกคนให้ทำความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายใน สร้างความตระหนักว่าการประเมินคุณภาพคือภารกิจประจำ

ของทุกคน แต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงาน กำหนดวัตถุประสงค์ วางแผนผู้รับผิดชอบ ระยะเวลา และทรัพยากร กำหนดวิธีการประเมิน เตรียมเครื่องมือ และวางแผนการเก็บข้อมูล

ขั้นตอนที่สอง ขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do) ดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามแผนที่กำหนดไว้ ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนให้บุคลากรทำงานอย่างมีความสุข จัดสิ่งอำนวยความสะดวก สนับสนุนทรัพยากร กำกับติดตาม ให้การนิเทศ และจัดทำรายงานการประเมินคุณภาพภายใน

ขั้นตอนที่สาม ขั้นการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check) ดำเนินการตรวจสอบและวิเคราะห์ผลการดำเนินการว่าส่วนใดประสบผลสำเร็จหรือส่วนใดต้องปรับปรุงพัฒนา และขั้นตอนที่สี่ ขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act) ดำเนินการนำผลการประเมินมาวางแผนแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานในส่วนที่เป็นจุดที่ควรพัฒนา เพื่อนำไปวางแผนพัฒนาในระยะต่อไป ผลของการพัฒนารูปแบบฯ นี้ในแต่ละขั้นตอนมีการกำหนดแนวทาง วัตถุประสงค์ กิจกรรม และบทบาทหน้าที่ของผู้เกี่ยวข้องไว้

อย่างเป็นระบบ ซึ่งการนำวงจร PDCA มาใช้ในการพัฒนารูปแบบฯ นี้ ช่วยให้กระบวนการประเมินคุณภาพภายในซึ่งเดิมมักถูกมองว่าเป็นภาระงานเอกสาร เปลี่ยนมาเป็น "ภารกิจประจำ" ที่มีขั้นตอนการทำงานที่จับต้องได้ การออกแบบกิจกรรมที่เชื่อมโยงกัน เช่น การให้งานรายงานผลเป็นส่วนหนึ่งของขั้นการดำเนินงาน (Do) และการให้ขั้นการเตรียมการเป็นส่วนหนึ่งของการวางแผน (Plan) ช่วยลดความซ้ำซ้อนและการนำกิจกรรมที่เคยถูกมองว่าเป็น "ภาระส่วนเกิน" เช่น การทำรายงานผล มาร้อยเรียงให้เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการทำงานปกติ ประกอบกับการที่ผู้บริหารส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากรและให้การนิเทศในขั้นการปฏิบัติ (Do) ช่วยลดความโดดเดี่ยวของครูผู้รับผิดชอบ และเปลี่ยนจากการ "ตั้งรับการตรวจ" มาเป็นการ "รุกเพื่อพัฒนา" ทำให้การขับเคลื่อนระบบประกันคุณภาพในสถานศึกษามีความเป็นรูปธรรมมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Nogueira et al. (2022) ที่พบว่าการใช้ PDCA ในสถาบันการศึกษาช่วยให้เกิดการกำกับติดตามที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทำให้ครูและผู้บริหารเข้าใจวงจรคุณภาพและสามารถนำผลการประเมินมาวางแผนการพัฒนาได้อย่างชัดเจน และสอดคล้องกับผลการวิจัย Nguyen & Ta (2020) ที่ศึกษาการใช้ PDCA ในระบบประกันคุณภาพภายในโรงเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า PDCA ช่วยให้กระบวนการประเมินมีความเป็นระบบ มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ที่ชัดเจน และทำให้การปรับปรุงคุณภาพเป็นกระบวนการต่อเนื่องตามวงจรการพัฒนา และผลการวิจัยของ Saito & Tsukui (2021) ที่พบว่า การใช้ PDCA ควบคู่กับความร่วมมือระหว่างครูในกระบวนการประเมินตนเองของโรงเรียนช่วยเพิ่มคุณภาพของแผนพัฒนาโรงเรียน ทำให้การปรับปรุงคุณภาพเกิดขึ้นอย่างชัดเจนและเป็นระบบมากยิ่งขึ้น

ข้อค้นพบอีกประเด็นหนึ่งในการพัฒนารูปแบบ คือ การนำกลไกการมีส่วนร่วม ที่ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของความยั่งยืนในองค์กร มาช่วยในการดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายใน โดยเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอน ได้แก่ ขั้นการวางแผน (Plan) ผู้วิจัยออกแบบกิจกรรมภายใต้แนวทาง "ร่วมคิด ร่วมพลัง วางแผนประเมิน" เป็นการเปิดโอกาสให้ทุกคนในสถานศึกษาได้ร่วมกันคิด วิเคราะห์ และวางแผนวิธีการประเมินคุณภาพภายในร่วมกัน ประกอบด้วย 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรม "ร่วมพลังวางแผนการประเมินคุณภาพภายใน" กิจกรรม "ร่วมเรียนรู้และสร้างแนวทางการประเมินคุณภาพภายใน" และกิจกรรม "ร่วมระดมสมองเตรียมความพร้อมการประเมินคุณภาพภายใน" ในขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do) ผู้วิจัยออกแบบกิจกรรมภายใต้แนวทาง "ลงมือทำ ร่วมสร้าง ด้วยพลังทีม" เป็นการนำแผนการประเมินคุณภาพภายในไปสู่การปฏิบัติจริงด้วยความร่วมมือของทุกฝ่าย ประกอบด้วย 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรม "ร่วมสร้าง ร่วมขับเคลื่อน การประเมินคุณภาพภายใน" กิจกรรม "ร่วมเรียนรู้ ลงมือสร้าง และพัฒนาอย่างมีพลัง" และกิจกรรม "ร่วมแรง ร่วมเรียนรู้สู่การประเมินคุณภาพภายใน" ส่วนในขั้นการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check) ผู้วิจัยออกแบบกิจกรรมภายใต้แนวทาง "ร่วมตรวจสอบ ร่วมวิเคราะห์ เสริมพลังการพัฒนา" เป็นกระบวนการตรวจสอบและสะท้อนผลแบบมีส่วนร่วม ประกอบด้วย 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรม "ร่วมตรวจ ร่วมคิด พัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายใน" กิจกรรม "ร่วมเช็ค ร่วมปรับ พลิกกระบวนการประเมินคุณภาพภายใน" และกิจกรรม "ร่วมวิเคราะห์ ร่วมพลังตรวจสอบ ยกย่องระบบการประเมินคุณภาพภายใน" และในขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act) ผู้วิจัยออกแบบกิจกรรมภายใต้แนวทาง "ถอดระบบการประเมิน ถ่ายทอดคุณค่า ต่อยอดอนาคต" เป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันหลังการตรวจสอบเพื่อนำผลมาใช้อย่างมีประสิทธิภาพในการปรับปรุงและออกแบบระบบการประเมินคุณภาพภายใน ประกอบด้วย 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรม "ร่วมถอดระบบเดิม ร่วมสร้างระบบใหม่ พัฒนาสู่อนาคต" กิจกรรม "ร่วมพลังออกแบบ ถ่ายทอดคุณค่า พัฒนาระบบการประเมิน" และกิจกรรม "ร่วมคิด ร่วมพัฒนา ต่อยอดระบบการประเมินอนาคต" ซึ่งการออกแบบกิจกรรมทั้ง 4 ขั้นตามวงจรคุณภาพเดมมิง (PDCA) นี้เป็นการเปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนของการประเมินคุณภาพภายใน ส่งผลให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของงานและความรับผิดชอบร่วมกันต่อผลการประเมิน (ตัดสินใจ ดำเนินงาน ตรวจสอบ และรับประโยชน์) ส่งผลให้เกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและความรับผิดชอบร่วมกันต่อผลการประเมิน เหตุผลที่เป็นเช่นนี้เพราะ การมีส่วนร่วมช่วยลดความขัดแย้งและสร้างความยอมรับในข้อมูลผลการประเมิน เมื่อทุกคนมีส่วนร่วมในการกำหนดเครื่องมือและวิธีการ ข้อมูลที่ได้จึงมีความเที่ยงตรงและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในกิจกรรม "ร่วมถอดระบบ

เดิม ร่วมสร้างระบบใหม่" ทำให้เกิดการถ่ายทอดองค์ความรู้ภายในสถานศึกษา (Knowledge Sharing) ซึ่งเป็นรากฐานของการเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของ Cohen & Uphoff (1981) ที่อธิบายว่าความผูกพันต่อองค์กรจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและได้รับประโยชน์จากการพัฒนานั้น สอดคล้องกับแนวคิดของ ธร สุนทรายุทธ (2551) และ จันทราณี สงวนนาม (2553) ที่กล่าวว่า การมีส่วนร่วมช่วยสร้างความสามัคคีและความยั่งยืน รวมถึงงานวิจัยของ วรณภา ศรีบุญเรือง และชนากานต์ พัฒนวงศ์ (2021) ที่ศึกษาการพัฒนากระบวนการประเมินภายในโดยใช้การมีส่วนร่วม พบว่า การเปิดโอกาสให้ครูมีส่วนร่วมในกระบวนการประเมิน ส่งผลให้เกิดความเข้าใจระบบงานมากขึ้นและสนับสนุนการปรับปรุงคุณภาพของสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม สอดคล้องกับผลการวิจัยของชโลธร สังฆพันธ์ (2020) ที่พบว่า การพัฒนาระบบประเมินคุณภาพภายในแบบมีส่วนร่วมช่วยเสริมความเข้าใจของครูต่อมาตรฐานคุณภาพสถานศึกษา และเพิ่มความสามารถในการประเมินตนเองและปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ส่งผลให้ระบบประเมินมีความเป็นรูปธรรมและนำไปสู่การพัฒนาในในระดับชั้นเรียนและระดับสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Novakovic and Petrovic (2020) ยืนยันในแนวทางเดียวกัน โดยพบว่า การมีส่วนร่วมของครูในการประเมินภายในมีบทบาทสำคัญต่อความเที่ยงตรงของข้อมูลและช่วยเร่งให้เกิดการพัฒนาโรงเรียนในลักษณะที่เป็นระบบและยั่งยืน

นอกจากนี้การดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา นำการประเมินเสริมพลังเข้ามาประยุกต์ใช้ในแต่ละขั้นตอนการดำเนินงานดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ซึ่งจากการออกแบบกิจกรรมในแต่ละขั้น พบว่า การออกแบบกิจกรรมภายใต้แนวทางต่างๆ เช่น "ร่วมคิด ร่วมพลัง วางแผนประเมิน" และ "ถอดระบบการประเมิน ถ่ายทอดคุณค่า ต่อยอดอนาคต" ช่วยเปลี่ยนมุมมองของบุคลากรต่อการประเมินคุณภาพภายใน จากการเป็นภาระด้านเอกสารไปสู่การเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนางาน ซึ่งการประยุกต์ใช้แนวคิดการประเมินเสริมพลังช่วยให้บุคลากรเกิดการเรียนรู้จากกระบวนการประเมิน สามารถสะท้อนผลการดำเนินงาน วิเคราะห์จุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนา และนำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนพัฒนางานในรอบถัดไปได้เป็นอย่างดีเป็นรูปธรรม เหตุผลที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากการประเมินเสริมพลังตามแนวคิดของ Fetterman & Wandersman (2005) ที่นำมาบูรณาการนั้น เน้นการสร้างขีดความสามารถให้กับบุคลากร เมื่อบุคลากรได้รับการส่งเสริมให้ "ร่วมเรียนรู้และสร้างแนวทางการประเมิน" ด้วยตนเอง จะเกิดความมั่นใจและรู้สึกว่าการประเมินคือเครื่องมือในการสะท้อนความสำเร็จของตนเองมากกว่าการถูกจับผิด ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของชโลธร สังฆพันธ์ (2020) ที่พบว่า

ระบบประเมินแบบมีส่วนร่วมช่วยเพิ่มความสามารถในการประเมินตนเองของครู และนำไปสู่การพัฒนางานในระดับชั้นเรียนอย่างต่อเนื่อง อีกทั้งยังสอดคล้องกับแนวทางของ Saito & Tsukui (2021) ที่เสนอว่าความร่วมมือระหว่างครูในกระบวนการประเมินตนเองจะช่วยเพิ่มคุณภาพของแผนพัฒนาโรงเรียนให้ชัดเจนและเป็นระบบยิ่งขึ้นและสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิราศ จันทรวง (2560) ที่พบว่า การประยุกต์ใช้แนวความคิดการประเมินเสริมพลังในการขับเคลื่อนระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษานั้นช่วยเปลี่ยนทัศนคติของครูจากการมองว่าการประกันคุณภาพเป็นเพียงภาระงานเอกสาร ให้เป็นการตระหนักถึงคุณค่าของการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนอย่างแท้จริง

ประเด็นสำคัญอีกประเด็นหนึ่งคือ คุณภาพของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่พัฒนาขึ้นนั้น พบว่า โดยภาพรวมผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นต่อรูปแบบอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความเป็นประโยชน์มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านความเป็นไปได้ ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม และด้านความรับผิดชอบ ตามลำดับ โดยทุกด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด ดังนั้นจากผลการประเมินคุณภาพของรูปแบบฯ นี้ทำให้มั่นใจว่าเมื่อนำไปทดลองใช้กับตัวอย่างในการวิจัยจะทำให้เกิดประโยชน์และมีความเป็นไปได้ที่จะทำให้ผลการใช้รูปแบบฯ เป็นไปตามที่ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานไว้ ดังนั้นการเลือกใช้วิธีการการประเมินต้องเลือกวิธีการที่มีประสิทธิภาพหลีกเลี่ยงข้อผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้นให้มากที่สุด มีการตรวจสอบความถูกต้องจากข้อมูลหลาย ๆ แห่ง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2554) ระบุว่า การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาจะต้องมีความชัดเจน ความเป็นปรนัย มีความเหมาะสมกับสิ่งที่ถูกประเมิน

3. การศึกษาผลการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

จากผลการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษากับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนของโรงเรียนวัดทองคั่ง “ไพโรจน์ประชาสรรค์” ในสหวิทยาเขตเมืองชลบุรี 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่า ทั้งด้านความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาและด้านเจตคติต่อการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาหลังการทดลองใช้รูปแบบฯ สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของบุคลากรอยู่ในระดับมากที่สุด พฤติกรรมการดำเนินงานของบุคลากรเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น มีการทำงานอย่างเป็นระบบ โปร่งใส และตรวจสอบได้ ส่วนด้านความพึงพอใจ พบว่า บุคลากรมีความพึงพอใจต่อรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะประเด็นที่รูปแบบช่วยเพิ่มการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และคุณภาพของผลการดำเนินงานการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา พบว่า การใช้รูปแบบการดำเนินงานตามคู่มือที่มีขั้นตอนชัดเจนตามวงจร PDCA มีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จของการประเมินคุณภาพภายใน ทำให้ข้อมูลมีความถูกต้อง ครบถ้วน และสะท้อนสภาพจริงของสถานศึกษา จากผลการทดลองใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่พบนี้ สะท้อนให้เห็นว่ารูปแบบการดำเนินงานที่พัฒนาขึ้นสามารถเสริมสร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการประเมินคุณภาพภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งการเพิ่มขึ้นของความรู้ดังกล่าวสามารถอธิบายได้จากลักษณะกิจกรรมในเล่มคู่มือที่เน้นการเรียนรู้เชิงกระบวนการ โดยเฉพาะกิจกรรมในขั้นการวางแผน (Plan) และขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do) ซึ่งเปิดโอกาสให้บุคลากรได้เรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติจริง เช่น การร่วมกันออกแบบเครื่องมือ การกำหนดเกณฑ์ และการวิเคราะห์ตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานการศึกษา ทำให้บุคลากรไม่เพียงรับรู้เชิงทฤษฎี แต่เกิดความเข้าใจเชิงโครงสร้างของระบบประเมินคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบ ซึ่งกลไกสำคัญของกิจกรรม คือการทำให้บุคลากร “เข้าใจเหตุผลของการประเมิน” มากกว่าการปฏิบัติตามคำสั่ง ส่งผลให้การประเมินคุณภาพภายในกลายเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Adult Learning Theory) ที่ระบุว่า การเรียนรู้จะมีประสิทธิภาพสูงเมื่อผู้เรียนมีส่วนร่วมและเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียนรู้ (Knowles, 1984) และสอดคล้องกับแนวคิดการประกันคุณภาพภายในที่เน้นให้การประเมินเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการตามปกติ ไม่ใช่กิจกรรมเฉพาะช่วงเวลา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2559)

นอกจากนี้ผู้วิจัยได้ค้นพบว่าบุคลากรมีระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในสูงขึ้น โดยเฉพาะในด้านการทำงานเป็นทีม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการใช้ข้อมูลร่วมกัน ซึ่งสามารถอธิบายได้จากลักษณะกิจกรรมในขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do) ภายใต้กลยุทธ์ “ลงมือทำ ร่วมสร้าง ด้วยพลังทีม” และกิจกรรม เช่น ร่วมสร้าง ร่วมขับเคลื่อนการประเมินคุณภาพภายใน และร่วมเรียนรู้ ลงมือสร้าง และพัฒนาอย่างมีพลัง ทำให้ครูและบุคลากรไม่ได้เป็นเพียง “ผู้เก็บข้อมูล” แต่เป็น “ผู้ร่วมสร้างระบบการประเมิน” ซึ่งบุคลากรทางการศึกษาทุก

คนได้ร่วมกันออกแบบคู่มือการใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายใน การพัฒนาระบบการวัด ประเมินและการจัดเก็บข้อมูลที่ครบทุกตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานการศึกษาทั้ง 3 ด้าน ส่งผลให้เกิดการเรียนรู้เชิงปฏิบัติ และการพัฒนาสมรรถนะด้านการประเมินอย่างแท้จริง นอกจากนี้ค้นพบว่าการใช้ เครื่องมือดิจิทัลและการติดตามผลอย่างต่อเนื่องตามที่ระบุในคู่มือการใช้ระบบการประเมิน คุณภาพฯ ยังช่วยให้การดำเนินงานมีความสะดวก รวดเร็ว ลดภาระงานที่ซ้ำซ้อน สามารถ วิเคราะห์ข้อมูลในภาพรวมของโรงเรียนได้สะดวก ส่งผลให้บุคลากรมีทัศนคติเชิงบวกต่อการ ประเมินคุณภาพภายในมากขึ้น สอดคล้องกับผลการประเมินที่ค้นพบว่าบุคลากรมีความพึงพอใจ ต่อกระบวนการดำเนินงานในระดับสูง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen & Uphoff (1981) ที่ระบุว่าการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจะช่วยเสริมสร้างพลังและความผูกพันต่อ องค์กร จากข้อค้นพบนี้ทำให้ทราบว่า การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรในสถานศึกษาไม่ได้เป็น เพียงการเข้าร่วมกิจกรรมตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ แต่เป็น การมีส่วนร่วมเชิงความหมาย กล่าวคือ บุคลากรได้มีบทบาทในการคิดวิเคราะห์ ตัดสินใจ และร่วมรับผิดชอบต่อผลการประเมินในทุก ขั้นตอน ทำให้การประเมินคุณภาพภายในไม่ถูกมองว่าเป็นงานของ “คณะกรรมการประเมิน” เพียง กลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง แต่เป็นงานร่วมกันของทั้งองค์กร ผลดังกล่าวสอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วม ของ Cohen & Uphoff (1981) ที่ระบุว่าการมีส่วนร่วมที่แท้จริงต้องครอบคลุมการตัดสินใจ การ ดำเนินงาน การประเมินผล และการได้รับประโยชน์จากการดำเนินงาน ข้อค้นพบอีกประการหนึ่ง คือ การที่ครูและบุคลากรได้ ลงมือปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน เช่น การร่วมออกแบบแนวทางการ ประเมิน การสร้างเครื่องมือ การกำหนดเกณฑ์ และการวิเคราะห์ข้อมูล ส่งผลให้เกิดการพัฒนา สมรรถนะด้านการวัดและประเมินอย่างเป็นรูปธรรม การเรียนรู้ผ่านการลงมือปฏิบัติดังกล่าว ช่วย ให้ครูเข้าใจหลักการประเมินคุณภาพภายในเชิงลึกมากขึ้น สามารถเชื่อมโยงตัวบ่งชี้กับกิจกรรม การเรียนการสอนและการบริหารจัดการจริงของสถานศึกษาได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้การทำงาน ร่วมกันยังช่วยสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (Professional Learning Community: PLC) ภายในสถานศึกษา ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่เน้นประสบการณ์ตรงและการสะท้อนผล เป็นฐานของการเรียนรู้ (Knowles, 1984)

อีกประเด็นสำคัญหนึ่งที่ค้นพบจากงานวิจัยครั้งนี้คือ เกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษา กล่าวคือ ผู้บริหารไม่ได้ทำหน้าที่เป็นเพียงผู้สั่งการหรือควบคุมการประเมินคุณภาพ ภายใน แต่ทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยการความสะดวก ในการสร้างบรรยากาศการทำงานแบบมีส่วนร่วม ซึ่งจากข้อมูลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีบทบาทในการเปิดพื้นที่ให้ครูแสดงความคิดเห็น

สนับสนุนทรัพยากร ให้คำปรึกษา และกำกับติดตามอย่างใกล้ชิด โดยไม่แทรกแซงการตัดสินใจของคณะทำงานมากเกินไป ส่งผลให้ครูรู้สึกปลอดภัยในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและกล้าลงมือปฏิบัติ ซึ่งจะเห็นได้ว่าความสำเร็จของรูปแบบขึ้นอยู่กับบทบาทของผู้บริหารที่ต้องเปลี่ยนจาก “ผู้สั่งการ” เป็น “ผู้อำนวยความสะดวก” (Facilitator) และ “โค้ช” (Coach) ผู้วิจัยได้กำหนดให้มีขั้นตอนการ “ร่วมแรง ร่วมเรียนรู้” ซึ่งผู้บริหารต้องทำหน้าที่สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้และให้การสนับสนุนทรัพยากรที่จำเป็น เช่น ระบบสารสนเทศดิจิทัลในรูปแบบต่าง ๆ ช่วยให้การจัดเก็บร่องรอยหลักฐานมีความเป็นระบบและลดความซ้ำซ้อนของงานมีระบบที่เป็นรูปธรรมและใช้งานได้จริง สอดคล้องกับแนวคิดการประเมินเสริมพลังที่เน้นบทบาทของผู้นำในการสนับสนุนการเรียนรู้และการกำกับตนเองของผู้ปฏิบัติงาน (Fetterman, 2001) บทบาทดังกล่าวช่วยเปลี่ยนวัฒนธรรมการประเมินจากการถูกควบคุม ไปสู่การเรียนรู้ร่วมกัน และเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมความยั่งยืนของระบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยวรรณ สนิโสพันธ์ (2562) ที่พบว่ารูปแบบการฝึกอบรมควบคู่กับการโค้ชช่วยเพิ่มสมรรถนะการจัดการสารสนเทศได้ดียิ่งขึ้น ในงานวิจัยนี้

ประเด็นสำคัญอีกประเด็นหนึ่งที่ค้นพบจากงานวิจัยนี้คือ ผู้วิจัยนำคู่มือรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังไปทดลองใช้กับโรงเรียนที่เป็นตัวอย่างในการวิจัย ส่งผลให้เกิดคู่มือแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในแต่ละตัวบ่งชี้ จำนวน 21 ตัวบ่งชี้ ครอบคลุมทั้ง 3 มาตรฐานการศึกษา ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน มาตรฐานที่ 2 กระบวนการบริหารและการจัดการ และมาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ทำให้เป็นแนวทางให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาได้เป็นอย่างดี ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการประกันคุณภาพภายในที่มุ่งให้สถานศึกษามีระบบ แนวทาง และเครื่องมือที่สามารถนำไปใช้ปฏิบัติได้จริงในบริบทของตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2554) นอกจากนี้คู่มือแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่เกิดขึ้นเกิดจากกระบวนการในขั้นการวางแผน (Plan) และขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do) ตามคู่มือรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามคู่มือเพียงแค่ 2 ขั้นตอนด้วยเงื่อนไขในการเก็บข้อมูลในเรื่องของระยะเวลา แต่ก็สามารถทำให้สถานศึกษาเกิดแนวทางในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาได้ครบทุกตัวบ่งชี้ที่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้สามารถอธิบายได้จากแนวคิดวงจรคุณภาพของเดมมิง (PDCA) ที่

ชี้ให้เห็นว่า ขั้นตอนการวางแผนและการลงมือปฏิบัติเป็นฐานสำคัญของการพัฒนาคุณภาพ และสามารถก่อให้เกิดระบบการทำงานที่ชัดเจนได้ แม้ยังไม่ดำเนินการครบทุกขั้นตอนของวงจร (Stufflebeam, 2014) นอกจากนี้ความสำเร็จดังกล่าวเกิดจากกระบวนการในขั้นตอนการวางแผน (Plan) ที่มุ่งเน้นการให้บุคลากรในสถานศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายใน โดยผู้วิจัยได้กำหนดกิจกรรมให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษามีความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายในประเด็นที่สำคัญ ๆ สร้างความตระหนักให้บุคลากรทุกคนในสถานศึกษารับรู้ว่าการประเมินคุณภาพคือภารกิจประจำของทุกคนที่ต้องร่วมมือกันทำอย่างต่อเนื่องและทำงานเป็นทีม และเห็นคุณค่าของการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา อีกทั้งสถานศึกษาได้มีการร่วมกันแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานด้านการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานการศึกษาที่รับผิดชอบในการประสานงาน กำกับ ดูแล ช่วยเหลือสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำงานร่วมกันและเชื่อมโยงเป็นทีม อีกทั้งดำเนินการกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินให้ชัดเจน รวมไปถึงการวางแผนผู้รับผิดชอบการดำเนินงาน ระยะเวลาและทรัพยากรที่ต้องใช้สำหรับการจัดทำแผนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา กำหนดวิธีการประเมิน เตรียมเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน วางแผนการเก็บข้อมูล การวิเคราะห์/สรุปและรายงานผล ซึ่งสะท้อนแนวคิดการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการบริหารเชิงระบบ ที่ช่วยลดความสับสนในการทำงานและส่งเสริมความรับผิดชอบร่วมกันของบุคลากร โดยคณะทำงานมีบทบาทในการประสานงาน กำกับ ดูแล และสนับสนุนให้ทุกฝ่ายทำงานเชื่อมโยงกันเป็นทีม (Cohen & Uphoff, 1981; ธร สุนทรายุทธ, 2551) เมื่อบุคลากรได้รับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และความสำคัญของการประเมินคุณภาพภายในแล้ว ส่งผลให้สามารถร่วมกันพัฒนาคู่มือแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามขั้นตอนการดำเนินงานตามแผน (Do) ได้อย่างเป็นรูปธรรม ทั้งนี้เนื่องจากบุคลากรได้ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ระดมความคิด และลงมือปฏิบัติกิจกรรมร่วมกัน จนได้องค์ประกอบของคู่มือในแต่ละตัวบ่งชี้ ได้แก่ คำอธิบาย วัตถุประสงค์ นิยามศัพท์ ขั้นตอนการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามวงจร PDCA เครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน ตัวอย่างเครื่องมือ ตารางเกณฑ์การให้คะแนน เกณฑ์การแปลผล วิธีการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งระดับบุคคลและระดับโรงเรียนและยังมีการเปิดโอกาสให้มีการวิพากษ์จากผู้ทรงคุณวุฒิจากภายนอก เพื่อเติมเต็มความถูกต้อง เสริมความน่าเชื่อถือ ให้กับคู่มือแนวทางการประเมินคุณภาพภายในที่สร้างขึ้นให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ส่งผลให้คู่มือที่พัฒนาขึ้นสามารถใช้เป็นแนวทางให้โรงเรียนอื่นนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดการประเมินแบบเสริมพลังที่มอง

ว่าการประเมินเป็นกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันและการพัฒนาศักยภาพของผู้ปฏิบัติงาน (Fetterman, 2001) สอดคล้องกับมาตรฐานการประเมินด้านความถูกต้องและความรับผิดชอบ ตามกรอบแนวคิด CIPP Model (Stufflebeam, 2014) และยังสอดคล้องกับแนวคิดการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ที่เน้นการเรียนรู้จากประสบการณ์จริงและการมีส่วนร่วมของผู้เรียน (Knowles, 1984)

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการประเมินความต้องการจำเป็นของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี พบว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาการที่มีความต้องการจำเป็นมากที่สุด คือ ขั้นการเตรียมการ ดังนั้น สถานศึกษาควรเตรียมความพร้อมให้กับบุคลากรในสถานศึกษา โดยการให้ความรู้ สร้างความตระหนัก และเห็นความสำคัญของประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา จากการอบรมหรือจัดทำคู่มือเกี่ยวกับประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่ารูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังเป็นรูปแบบที่มีความเป็นประโยชน์ ความเป็นไปได้ ความเหมาะสม ความถูกต้อง และความรับผิดชอบในการนำรูปแบบไปเป็นแนวทางการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาได้จริง ดังนั้นหากสถานศึกษาต้องการนำไปเป็นแนวทางการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาสามารถเลือกกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนทางการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาที่เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาได้

1.3 รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังมุ่งเน้นความสำคัญกับการมีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรในสถานศึกษาควรสร้างความตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาจึงจะทำให้การดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาสำเร็จ

1.4 รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริม

พลังที่พัฒนาขึ้นมีจุดเด่นและจุดต่างในแต่ละกิจกรรมของขั้นตอนการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในให้กับสถานศึกษา โดยเป็นรูปแบบที่สถานศึกษาขนาดต่าง ๆ สามารถนำกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาไปใช้ให้เหมาะสมกับบริบทของตนเอง ดังนั้น สถานศึกษาจึงควรศึกษาถึงรายละเอียดการดำเนินกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาอย่างแท้จริงและตรงตามบริบทของสถานศึกษา

1.5 จากรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังของรูปแบบ ได้จัดทำเครื่องมือที่ใช้ประเมินคุณภาพภายใน ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและบุคลากรควรนำเครื่องมือไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับแต่ละระดับชั้นของผู้เรียน และเหมาะสมกับแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้

1.6 จากรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังของรูปแบบ ควรมีการพัฒนากระบวนการเทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาสำหรับการประเมินคุณภาพภายในเพิ่มเติม เพื่อให้สถานศึกษามีการจัดเก็บข้อมูลการประเมินคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบและสะดวกต่อการนำไปใช้

1.7 จากการดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังที่สร้างขึ้น สถานศึกษาได้แนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในแต่ละตัวชี้วัดของมาตรฐานการศึกษาของตนเอง ดังนั้นสถานศึกษาอื่นๆ สามารถศึกษาและออกแบบจัดทำแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในแต่ละตัวชี้วัดของมาตรฐานการศึกษาของตนเองได้

1.8 จากรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ที่ต้องมีการใช้ความรู้ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญในการดำเนินงานของบุคลากร ควรเชิญวิทยากรที่เชี่ยวชาญทางด้านการประเมินคุณภาพภายในและทางด้านการวัด และประเมินผลมาให้ความรู้ควบคู่กับการดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากการดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังที่สร้างขึ้น ผู้วิจัยสามารถทดลองใช้ในการดำเนินกิจกรรมได้ 2 ขั้นตอน เนื่องด้วยข้อจำกัดด้านเวลาของการศึกษาดังนั้นเพื่อให้ผลการวิจัยมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ควรมีการศึกษาผลการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมและการประเมินเสริมพลังตลอดกิจกรรมทั้ง 4 ขั้นตอน

2.2 จากการดำเนินกิจกรรมตามรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ควรมีการศึกษาความยั่งยืนของการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาเพิ่มเติม

2.3 ควรพัฒนารูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในบริบทของสังกัดอื่น ๆ เพื่อยกระดับการพัฒนาคุณภาพการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในอย่างยั่งยืน

บรรณานุกรม

- Arapoff, N. (1972). *Writing : A thinking process : Teaching English as a second language*. p. 199, New York : Mc Graw-Hill.
- Arnauld de Nadaillac. (2003). *Competency System*. London : Mc Graw-Hill.
- Arnstien, S.R. (1969). A Ladder of Citizen Participation. *Journal of the American Institute of Planners*, 35(4).
- Beadle de Palomo, F. B. & Luna, E. (2000). The Needs Assessment: Tools for long-Term Planning[Online]. Available form: <http://www.coach.aed.org/pubs/factsheets>
- Boyatzis, R.E. (1982). *The competent manager: A model for effective performance*. New York: John Wiley & Son. P.21
- Breeding, R.P. (2008). Empowerment as a function of contextual self-understanding. *Rehabilitation Conseling Bulletin*. 51(11): 96-106.
- Burt, Marina K. and Heidi C. Dulay. (1975). *New Direction in second Language Learning. Teaching Bilingual Education*. p. 292, Washington D.C.
- Bryne, Done. (1988). *Teaching Writing Skill*. p. 1-2, London: Longman.
- Cambridge Dictionary, "Empowerment," accessed March 31, 2023, available from <https://dictionary.cambridge.org/>
- C.D. Scott, & D.T. Jaffe. (1991). *Empowerment : Building a Committed Workface*. California : Kogan Page, p.13-14.
- Chalofsky, N. (1992). A unifying definition for the human resource development professional. *Human resource development. Quaterly* 3,2. p.175-182
- Charles, S.D. & Upendo P.B. (2025). Teachers' Perceptions of the Effectiveness of Internal School Quality Assurance Implementation in Enhancing Primary School Leadership in Dodoma Urban. *Journal of Education and Practice*. 9(7), p.17-32.
- Cohen, J.M. & Uphoff, N.T. (1981). *Rural Development Participation: Concept and Measure for Project Design Implementation and Evaluation: Rural Development Committee Center for international Studies*. New York: Cornell University Press.

- D. Tracy. (1990). 10 steps to empowerment A common-sense guide to managing people. New York: William Morrow and Company. p.161.
- D' Angelo, F.J. *Process and thought in composition*. p. 4-5, Massachusettes : Winthrop Publishers.
- Dennis C. Kinlaw, (1995). *The Practice of Empowerment: Making the Most of Human Competence*. Aldershot: Gower. p.24
- Delahaye, B.L. (2005). *Human Resource Development: Adult Learning and Knowledge Management*. 2nd ed. Milton, Old: John Wiley Press.
- Elbadiansyah and Masyni. (2022). Evaluation Model of Internal Quality Assurance System in Universities. *Al-Ishlah: Jurnal Pendidikan*. Vol.14, 2(June, 2022), pp. 1157-1172.
- Fred Luthans. (2011). *Organizational Behavior: An Evidence based Approach*, 12 ed. New York: McGraw-Hill.
- Fetterman, D.M. (1996). Empowerment evaluation: A introduction to theory and practice. In Fetterman, D.M., Kaftarian, S.J. and Wandersman, A. (Eds). *Empowerment evaluation: knowledge and tools for self-assessment & accountability*. Thousand Oaks, CA : Sage.
- Fetterman, D.M. (2001). Empowerment evaluation : A introduction to theory and practice. In Fetterman, D.M., Kaftarian, S.J. and Wandersman, A. (Eds). *Empowerment evaluation : knowledge and tools for self assessment & accountability*. Thousand Oaks, CA: Sage.
- Fetterman, D. M. and Wandersman, A. (2005). *Empowerment Evaluation Principles in Practice*. New York: Guilford.
- Gonca Uludag. (2021). Investigation of the higher education students' participation in quality assurance processes based on the theory of planned behaviour: a case of Turkey. *Quality in Higher Education*. 27(3), 338-356.
- Hallinger, P., & Wang, W. C. (2022). Factors influencing the implementation of school quality assurance in Asia: A systematic review. *Educational Management Administration & Leadership*, 50(3), 475–495.

- Heaton, J. B. (1975). *Writing English Language Test*. p. 135, London: Longman Group Ltd.
- Jay A. Conger and Rabindra N. Kanungo. (1988). The Empowerment Process: Integrating Theory and Practice. *The Academy of Management Review* 13, 3 (July), p.471-482.
- Kija, G., Mpeshe, S. & Chaula, N. (2025). The implemented internal school quality assurers' practices in Secondary Schools in Misungwi District, Tanzania. *Ruaha Journal of Arts and Social Sciences (RUJASS)*, 10(1), p.34-44.
- Krooi, M., Whittingham, J., & Beausaert, S. (2024). Introducing the 3P conceptual model of internal quality assurance in higher education: A systematic literature review. *Studies in Educational Evaluation*, 82, p.1–10.
- Knowles, M. S. (1984). *The adult learner: A neglected species* (3rd ed.). Houston, TX: Gulf Publishing.
- Lado, Robert. *Language Testing*. 9th ed., p. 143, Longman.
- Linda Honold. (1997). A Review of the Literature on Employee Empowerment, *Empowerment in Organizations*, 5(4), p.202-212.
- Lim, G. S., Jon M. Werner, and Randy L. Desimone. (2013). *Human Resource Development for Effective Organizations: Principles and Practices across National Boundaries*. Singapore: Cengage Learning Asia Pte Ltd.
- McCawley, Paul F. (2009). *Methods for Conducting an Educational Needs Assessment*. Retrieved from [https://www.researchgate.net/publication/255627038 Methods for Conducting an Educational Needs Assessment](https://www.researchgate.net/publication/255627038_Methods_for_Conducting_an_Educational_Needs_Assessment)
- McClland, D. C. (1997). Testing for Competency rather than for Intelligence. *American Psychologist*, 17(7), 57 – 83
- McCrimon, J.M. (1984). *Writing with a purpose*. p. 34 , USA: Houghton Mifflin.
- McLagan, P.A. (1989). *The models: Models for HRD Practice*. Alexandria, V.A.: American Society for Training and Development
- Mohanad Ali KAREEM. (2019). The Impact of Human Resource Development on Employee Performance and Organizational Effectiveness. *Management Dynamics in the Knowledge Economy*. 7(3). pp.307-322.

- Nadler, L. & Nadler, Z. (1990). *The Handbook of Human Resources Development* (2nd ed). New York: John Wiley & Sons Inc.
- Nguyen, H. T. & Nguyen, M. N. (2020). Comparative analysis of human resource development strategy of family universities and corporate universities in Vietnam. *International Journal of Academic Research and Development*, 5(4), pp.26-30.
- Nguyen, T. H., & Ta, T. T. H. (2020). Applying the PDCA cycle to internal quality assurance in primary schools. *Journal of Educational Administration*, 14(3), 45–60.
- Novakovic, S., & Petrovic, J. (2020). Empowerment evaluation in educational organizations: A participatory approach to quality development. *International Journal of Evaluation and Research in Education*, 9(4), 987–995.
- Osama, A. and Muhammad, A. (2017). Use of information system in higher education: An approach to of self-assessment report by HEC (Quality Enhancement Cell) for high education. *Journal of Information & Communication Technology – JICT*, 11(1), 36-50.
- Pace, R. Wayne; Smith, Phillip C. & Mills, Gordon E. (1991). *Human Resource Development: The File*. Englewood Cliffs, N.J.: Prentice Hall.
- Patty, Wallter T., Dorothy C. Pretty and Majorie F. Beching. *Experience in Language : Tools and Techniques for Language and Method*. 4th ed. p. 182, New York : Allyn and Bacon Inc.
- Parry, Scott B. (1997). *Evaluating the Impact of Training*. Alexandria, Virginia : American Society for Training and Development.
- Phuong-Tam, P., Tran-Binh, D., Thi-Thuy-Trang, P., Thai-Huu, N., Minh-Thanh, N., Manh-Tuan, N., Ngoc-Anh, H., Van-Thai-Binh, N. and Tien-Trung, N. (2020). Impact of the self-assessment process on quality enhancement of higher education: A case study of Vietnam. *International Journal of Education and Practice*, 8(3), 536-546.
- Putti. (1987). Work values and organizational commitment: A study in the Asian context. *Human Relations*, 4(2).

- Reviere, R. & other. (1996). *Need Assessment: A creative and practical guide for social Scientist*. Washington, D.C: Taylor & Francis.
- Saito, E., Tsukui, A., & Tanaka, Y. (2019). School-based quality assurance and PDCA cycle: Lessons from school self-evaluation. *International Journal of Educational Development*, 68, 1–10.
- Scott Parry. (1997). *Evaluating The Impact of Training*. Virginia : American Society for Training and Development.
- Sirec, K. & Rozman, M. (2025). Collaborative leadership as a driver of internal quality assurance in higher education institutions. *Education Sciences*, 15(12), p.1-21.
- Spencer, L.M., & Spencer, S.M. (1993). *Competency at work: Models for superior performance*. New York: John Wiley & Sons. p.9-10.
- Stufflebeam, D. L. (2014). *The CIPP evaluation model: How to evaluate for improvement and accountability*. New York, NY: Guilford Press.
- Swanson, R.A. & Holton, E.F. (2001). *Foundations of Human Resource Development*. San Francisco: Berrett-Koehler.
- Umesh Dewnarain Ramnarain & Clive Rudzirai. (2020). Enhancing the pedagogical practice of South African Physical Sciences teachers in inquiry-based teaching through empowerment evaluation. *International Journal of Science Education*. 42 (10). pp.1739-1758.
- Wang, Y., & Sun, Y. (2021). Teachers' participation and attitudes toward internal quality assurance in schools. *Educational Assessment, Evaluation and Accountability*, 33(3), 395–414.
- Webster's Encyclopedic Unabridged Dictionary of the English Language. (1994). New York : Gramercy Book.
- Werner, J.M. & DeSimone, R.L. (2006). *Human Resource Development*. Australia: Thomson South-Western.
- White, Ronald V. (1980). *Teaching language as communication*. p. 34 , Oxford : Oxford University Press.

- William, E. (1976). Electoral Participation in a Low Stimulus Election. *Rural Development*. 4(1): 111–124.
- Wissam, B. and Amina, C. (2022). Comparative study on quality self-assessment processes at higher education institutions in Algeria: a content analysis of self-assessment reports. *The Journal of Quality in Education (JoQiE)*, 12(19), 182 – 200.
- Zimmerman, M. A. (2001). Empowerment theory: Psychological. Organizational and community Levels of analysis. In J.R.E. Seidman, *Handbook of community Psychology*. New York: Kluwer Plenum Publishers.
- กนกวรรณ ชูชีพ. (2543). กรณีศึกษาคุณลักษณะของผู้ดำเนินการสนทนาในการวิจัยแบบสนทนากลุ่ม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.ก
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2561). *กฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561*.
- กฤตพร แก้วตา. (2567). แนวทางการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนคำเที่ยงอนุสรณ์. วารสาร มจร.ทริภูมัยปริทรรศน์. ปีที่ 8 ฉบับที่ 1, มกราคม – มีนาคม, หน้า 191 - 205
- ขจรศักดิ์ ศิริมัย. (2555). เรื่องน่ารู้เกี่ยวกับสมรรถนะ. สืบค้นเมื่อ 22 มีนาคม 2566,จาก <http://www.competency.rmutp.ac.th/wp.../01/aboutcompetency.pdf>
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2553). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา = Theory and practice in educational institution (พิมพ์ครั้งที่ 3): กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยท์.
- จำนง บัวเนียว. (2550). การมีส่วนร่วมในการกระบวนการวิจัยเพื่อท้องถิ่น. กรุงเทพฯ : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว.)
- จำนงค์ จันจิตร. (2559). การศึกษาการดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยการมีส่วนร่วมของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพระนครศรีอยุธยา เขต 2. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (สาขาวิชาการบริหารการศึกษา), พระนครศรีอยุธยา:มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.

- จิตราวรรณ บุตรราช.(2560). การพัฒนาโปรแกรมประเมินอภิมานสำหรับรายงานการประเมิน
คุณภาพภายในของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาโดยใช้การวิจัยแบบมีส่วนร่วม. ดุษฎีนิพนธ์ ปริญญาโท. (วิจัย วัดผลและสถิติการศึกษา), ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จุฑามาส ศรีจำนงค์. (2556). การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างสมรรถภาพการประเมินภายในสำหรับ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา ปีที่ 10 ฉบับที่ 2, ตุลาคม
2555 – มีนาคม 2556. หน้า 85 – 95.
- จุไรรัตน์ ลักษณะศิริ และบาหยัน อิมสำราญ. (2550). ภาษากับการสื่อสาร. (พิมพ์ครั้งที่ 2).
กรุงเทพฯ:โครงการตำราและหนังสือคณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เฉลิมพงศ์ มีสมนัย. (2563). การบริหารทรัพยากรมนุษย์: ทฤษฎี วิธีปฏิบัติและนวัตกรรม. นนทบุรี:
โครงการผลิตตำราจากเอกสารการสอน สำนักพิมพ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ชนิดา สีแสง. (2562). การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาด
เล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาศรีสะเกษ เขต 1. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา), อุบลราชธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- ชโลธร สังฆพันธ์. (2563). การพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาโดยใช้การมี
ส่วนร่วมของครู. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนคร.
- ชาญศักดิ์ แซ่จำว. (2561). การจัดทำคู่มือการเขียนรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา
โรงเรียนเชียงใหม่คริสเตียน. การค้นคว้าแบบอิสระ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา),
เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ณัฐกุล เนียมจ้อย. (2550). การประเมินระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครราชสีมา เขต 4. การประชุมเสนอ
ผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10.
- ดวงใจ ไทยอุบุญ. (2550). ทักษะการเขียนภาษาไทย. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัครศักดิ์ คงคำสวัสดิ์. (2553). competency ภาคปฏิบัติ เขาทำกันอย่างไร. สมาคมส่งเสริม
เทคโนโลยี ไทย- ญี่ปุ่น. สำนักพิมพ์ ส.ส.ท. 7 : 5-13.
- ธนู ทดแทนคุณ และกานต์วี แพทย์พิทักษ์. (2552). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. (พิมพ์ครั้งที่ 3).
กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.

- ธรรมาวุธ. (2551). การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป : ทฤษฎี วิจัย และปฏิบัติทางการศึกษา: ชลบุรี : ภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธีระภาพ เพชรมาลัยกุล. (2560). การประเมินความต้องการจำเป็นทางการศึกษาและการบริหาร การศึกษา.วารสารบริหารการศึกษา มศว ปีที่ 14, ฉบับที่ 26 (ม.ค.-มิ.ย. 2560), หน้า 118-129.
- ธีระเดช รุ่งมงคล. (2558). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์: Human Resource Development. (พิมพ์ ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: เอกสารประกอบการสอน มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ถวิล มาตรฐาน. (2554). การปฏิรูปการศึกษา: โรงเรียนเป็นฐานการบริหารจัดการ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม
- ฤดี แสงเดือนฉาย. (2564). แนวทางการพัฒนางานการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง (SAR) มหาวิทยาลัย
- นวรรตน์ เจาะสนาม และอรกัญญา เป้าจรรยา. (2560). การวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคในการจัดทำ รายงานการประเมินตนเองระดับหลักสูตรของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 40(4), หน้า 37-46.
- นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. (2547). การมีส่วนร่วม : หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณีตัวอย่าง (พิมพ์ ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิรันดร์ จงวุฒิเวศย์. (2550). กลวิธีแนวทางวิธีการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการ พัฒนาชนบท. กรุงเทพฯ: ศูนย์ศึกษานโยบายสาธารณสุขมหาวิทยาลัยมหิดล.
- นิสดารก์ เวชยานนท์. (2551). บทความด้าน HR. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: รัตนไตร.
- บัณฑิต ปานโคกและ ชนกฤต มิตรสงเคราะห์. (2566). การพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพ การศึกษาภายในด้วยดิจิทัลคอนเทนต์. วารสารวิชาการ“การจัดการเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม”. 10 (1).
- ปาลิตา ตั้งแตง, ลินดา นาคโปย และ พรทิพย์ อันเกษม. (2568). ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการ ดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร. ปีที่ 22 ฉบับที่ 98 กรกฎาคม - กันยายน 2568.
- ปิยวรรณ สนิโสมพันธุ์. (2563). รูปแบบการฝึกอบรมควบคู่กับการได้ผลการปฏิบัติงานและการ ประเมินแบบเสริมพลังเพื่อพัฒนาสมรรถนะการจัดการสารสนเทศสำหรับบุคลากรสาย สนับสนุนวิชาการที่รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราช

- มงคล ในเขตภาคกลาง. ปริญญาานิพนธ์ กจ.ม. (การจัดการ), นครปฐม: วิทยาลัยการ
จัดการ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- พิมพ์ชนก ไชยรัตน์. (2562). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เพื่อสนับสนุนให้เกิดองค์กรแห่งนวัตกรรม.
สารนิพนธ์ กศ.ด. (การวิจัยและพัฒนาศักยภาพมนุษย์), กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2555). ศัพท์ศึกษาศาสตร์. กรุงเทพฯ: อรุณการพิมพ์.
- รัตนจินันท์ ไพระดีพะเนา. (2558). รูปแบบการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพภายในของ
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขา
การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ริชาร์ด & เจฟฟ์. (2550). การบริหารจัดการทีม – Creating teams with an edge (พิมพ์ครั้งที่ 4).
แปลโดย สุรพร พึ่งพุทธคุณ. กรุงเทพฯ : เอ็กสเปอร์เน็ท.
- รุ่ง แก้วแดง. (2544). ประกันคุณภาพการศึกษา ทุกคนทำได้ไม่ยาก. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วัฒนา
พานิช.
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. การบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. สงขลา: มหาวิทยาลัยทักษิณ,
2550
- เรวัต วามะลุน. (2565). สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และแนวทางการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์
ทางการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลยโสธร. วารสารนวัตกรรมการศึกษาและการวิจัย ปีที่ 6
ฉบับที่ 3 กันยายน – ธันวาคม. หน้า 798-808.
- วันชัย วัฒนศัพท์. (2551). คู่มือการมีส่วนร่วมของประชาชน การตัดสินใจที่ดีกว่าโดยให้ชุมชนมีส่วน
ร่วม. ขอนแก่น : โรงพิมพ์ ศิริภักดิ์ ออฟเซ็ท.
- วรรณา แผนมุนิน. (2543). จากทฤษฎีสู่ข้อมูลเชิงประจักษ์. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์เรือนแก้ว.
- วรรณภา ศรีบุญเรือง และชนากานต์ พัฒนวงศ์. (2564). การพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพ
ภายในของสถานศึกษาโดยใช้การมีส่วนร่วม. วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนคร, 12(1), 324-340.
- วรรณิศา พิมพ์. (2561). การประเมินความต้องการจำเป็นในการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการ
ดำเนินการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (สาขาวิชาการวิจัยและพัฒนา
ศักยภาพมนุษย์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- วิภาวี จันทรเพ็ง และนิยดา เปี่ยมพีช. (2565). ความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมของครูในการ
ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2 . *Journal of Buddhist Education and
Research : JBER*. ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2565. หน้า 41 - 55
- มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น. *Journal of Buddhist Education and Research
: JBER*, 7(2), หน้า 193-202
- มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คณะกรรมการโครงการสารานุกรมศึกษาศาสตร์. (2558). สารานุกรม
ศึกษาศาสตร์ฉบับเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีใน
วโรกาสพระชนมายุ 60 พรรษาพุทธศักราช 2558. กรุงเทพฯ: กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย.
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2553). ประมวลสาระชุดวิชา การเสริมสร้างพลังอำนาจในระบบ
บริการพยาบาล หน่วยที่ 14. ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1.นนทบุรี : โรงพิมพ์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2553). การจัดการศึกษา : โดยชุมชน เพื่อชุมชน และสังคมไทย. กรุงเทพฯ :
ไทยร่วมเกล้า.
- ยานี สังข์ศรีอินทร. (2563). การพัฒนาสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามกรอบ
มาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษา แห่งชาติ โดยประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง
สำหรับอาจารย์มหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ. ดุษฎีนิพนธ์ ปริญญาโท. (การประเมินการ
ศึกษาวิจัย) นนทบุรี: ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ยุทธพงษ์ อายุสุข. (2549). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อพัฒนาการทำวิจัยปฏิบัติการใน
ชั้นเรียนของครู. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2555). พจนานุกรมศัพท์ศึกษาศาสตร์ ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ :
อรุณการพิมพ์.
- วิภาวี จันทรเพ็ง และนิยดา เปี่ยมพีชนะ. (2565). ความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมของครูในการ
ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 2. *Journal of Buddhist Education and
Research : JBER*. ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม – เมษายน 2565. หน้า 41 - 55
- วิชญ์ ปัญญาพงศ์, ธนกร เพชรสินจรัส, มธุรส ทับแสนลี, ชลธิ์ หมุนดี และดวงฤดี ศรีณรงค์. (2561).
การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของสถานศึกษา โรงเรียนในศูนย์เครือข่ายห้วยแถลง 1 สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่ประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 2. งานประชุมวิชาการรัฐประศาสนศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 7/2561 “รัฐประศาสนศาสตร์ไทย 4.0 : ประชากร รัฐ นวัตกรรม และความท้าทาย”.

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2550). ทฤษฎีการประเมิน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศิริชัย กาญจนวาสี. (2556). วิธีการทางสถิติสำหรับการวิจัย (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สกุณตลา รัตนไพบูลย์วัฒนา และสายสุดา เตียเจริญ. (2565). การบริหารเชิงกลยุทธ์กับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของโรงเรียนเอกชน ในจังหวัดราชบุรี.วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ปีที่ 5 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มีนาคม). หน้า 109-123.

สนิท สัตโยภาส. (2545). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารและสืบค้น. สถาบันราชภัฏเชียงใหม่ : เชียงใหม่. สัมฤทธิ์ กางเพ็ง. (2554). รูปแบบการมีส่วนร่วมในสถานศึกษา. วารสารข้าราชการครู. 22 ฉบับที่ 1 (ตุลาคม-พฤศจิกายน). หน้า 10-13.

สุขตา แดงสุวรรณ. (2558). การศึกษามีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. วิทยานิพนธ์ ค.ม. จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

สุทธิณี ฤกษ์ขำ. (2557). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์: หลักการและการประยุกต์. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สุนันทา ศรีพุทธ. (2022). การพัฒนารูปแบบการนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้ในการพัฒนาคุณภาพของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2. การค้นคว้าแบบอิสระ ค.ม. (การบริหารการศึกษา), สุราษฎร์ธานี: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.

สุนิณี ภูจิราพันธุ์. (2554). การใช้ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ : ทริปปี้ล เอ็ดดูเคชั่น.

สุทธิวรรณ อินทะกนก. (2559). เอกสารประกอบการสอน รายวิชาภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี:

สุภาณี บวรสุกศรี, วีระยุทธ ชาดะกาญจน์ และชูศักดิ์ เอกเพชร (2567) การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยใช้การมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายทั้งระบบของโรงเรียนบ้านไผ่ยาสน์. วารสารนาคนุตรปริทรรศน์ ปีที่ 16 ฉบับที่ 3, กันยายน - ธันวาคม 2567. หน้า 118 - 126

- สุรัชย์ เทียนขาว. (2552). รายงานการวิจัย เรื่องแนวทางและปัญหาของการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา สังกัดสํานักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี.
ลพบุรี:โครงการวิจัยสถาบันราชภัฏเทพสตรี.
- สุวิมล ว่องวาณิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น = Needs assessment research (พิมพ์ครั้งที่ 3, (ฉบับปรับปรุง). ed.). กรุงเทพฯ: กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมคิด พรหมจ้อย. (2552). เทคนิคการประเมินโครงการ. (พิมพ์ครั้งที่ 6). นนทบุรี: จตุพรดีไซน์.
- สำนักงาน กพ. (2553). คู่มือการพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.. กรุงเทพฯ : สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ..
พัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ..
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. (2565). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2566–2570. ชลบุรี: กลุ่มนโยบายและแผน.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2. (2565). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2566–2570. ชลบุรี: กลุ่มนโยบายและแผน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). คู่มือประเมินสมรรถนะครู (ฉบับปรับปรุง). กรุงเทพฯ: สำนักพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2554). การประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา ตามกฎกระทรวงว่าด้วยระบบ หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ.2553. กรุงเทพฯ
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). คู่มือการประเมินคุณภาพตามมาตรฐาน การศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2554).แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพใน สถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2553), คู่มือการกำหนดสมรรถนะในราชการพลเรือน: คู่มือสมรรถนะหลัก. กรุงเทพฯ: บริษัท ประชुมช่าง จำกัด.
- สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน. (2564). แนวดำเนินการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา ประเภทสามัญศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2564). กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษา เอกชน.

- สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดชลบุรี. (2567). รายงานผลการดำเนินงาน ตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. ชลบุรี: กลุ่มนโยบายและแผน
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2563). แนวทางการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ตามกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). แนวทางการเขียนรายงานการประเมินตนเองของสถานศึกษา (Self – Assessment Report : SAR), กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). คู่มือการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2552). รวมกฎกระทรวงว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน).
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). (2555). คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม (พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๘) ระดับอุดมศึกษาฉบับสถานศึกษา (แก้ไขเพิ่มเติม พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๕๔). สมุทรปราการ : บริษัท ออฟเซ็ท พลัส จำกัด
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2562). แนวทางการพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (สกศ).
- สมบัติ ศิริจันดา. (2554). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด ทีพีเอ็น เพรส.
- สมบุญ ศรีสุวรรณศิริ, และคณะ. (2561). การประยุกต์ใช้ความรู้จากการฝึกอบรมและสมรรถนะในการดำเนินงานเชิงกลยุทธ์. วารสารการวิจัยทางการศึกษา, 13(2), 45–60.
- สมภัสสร บัวรอด. (2564). การพัฒนารูปแบบการสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการศึกษาสำหรับนักศึกษา วิชาชีพครูโดยใช้การประเมินแบบเสริมพลังอำนาจ. วารสารการวัดผลการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ปีที่ 27 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน). หน้า 307-323.

- อภินันท์ ศิริรัตนจิตต์ (2568) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย: แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและการเตรียมความพร้อมเพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก. วารสารการประกันคุณภาพการศึกษา ONESQA. ปีที่ 1 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน). หน้า 1-16
- อโนทยา เรืองศรี. (2564). รูปแบบการพัฒนาผลผลิตด้านการวิจัยของครูในสถาบันการอาชีวศึกษา โดยประยุกต์ใช้การประเมินแบบเสริมพลัง. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยนครพนม. ปีที่ 11 ฉบับที่ 1 (มกราคม – เมษายน). หน้า 91-104
- อัมพร ทองไชย. (2558). รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 28. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา, มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- อาจารย์โปรแกรมนิเทศศาสตร์และวัฒนธรรมไทย. (2560). ภาษาไทยเพื่อการสื่อสารในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: สุตรไฟศาลปิวดอร์.
- อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์. (2549). Competency Dictionary. พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพฯ : บริษัท ทีคิวพี จำกัด.
- อาภรณ์ ภูวิทย์พันธุ์. (2561). เครื่องมือประเมินขีดความสามารถของบุคลากร. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : บริษัท ทีคิวพี จำกัด.
- อิทธิพัทธ์ สุวทันพรกุล. (2562). การวิจัยทางการศึกษา: แนวคิดและการประยุกต์ใช้. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อุทุมพร จามรมาน. (2564). เอกสารประกอบการประเมิน SAR. สืบค้น เมื่อวันที่ 21 มี.ค. 2566 จาก <https://onedrive.live.com/?authkey=%21AENRzyD9Ugsn44s&id=D60DD84D67A84F8F%2155294&cid=D60DD84D67A84F8F>.

ภาคผนวก ก

- รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย
- รายชื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินรูปแบบ
- ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์และเชิญผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย

1. ผศ.ดร.ธัญสินี เล่าสั้ม อาจารย์ศูนย์วิชาการประเมินผล สำนักทะเบียนและวัดผล
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
2. ผศ.ดร.ณัฐพล ธนเชวงสกุล รองผู้อำนวยการสำนักวิทยบริการและเทคโนโลยีสารสนเทศ
มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
3. ดร.แคทรียา แสงดาวเทียน ตำแหน่งศึกษานิเทศก์
วิทยฐานะศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาอุทัยธานี ชัยนาท
4. ดร.นันทยา ใจตรง ตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนวัดไผ่โรงวัว
วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2
5. ดร.ณัฐธยาน์ เลขาวัฒนพงษ์ ตำแหน่งอาจารย์
กลุ่มสาระการเรียนรู้วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญประเมินรูปแบบ ระยะที่ 2

1. ผศ.ดร.สุริพร อนุศาสนนันท์ อาจารย์คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยบูรพา
2. รศ.ดร.กฤษณะ ไสขุมา อาจารย์คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
3. นายสุวิทย์ ดาวังปา ตำแหน่งรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่
วิทยฐานะรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่
ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
นครศรีธรรมราชเขต 1
4. นางศุภวรรณ จันทราเขต ตำแหน่งผู้อำนวยการกลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล
การจัดการศึกษา
วิทยฐานะศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1
5. ดร.อมรรัตน์ ชีพนุรัตน์ ตำแหน่งผู้อำนวยการผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางสะแก
(วิทยารังสรรค์)
วิทยฐานะผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุพรรณบุรี เขต 2
6. นางสุนิสา สัมฤทธิ์ ตำแหน่งครู
วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนวัดดอนด่างธรรม (วุฒิราษฎร์วิทยาการ)
7. นางสาวศิริรักษ์ ไหมล้วน ตำแหน่งครู
วิทยฐานะชำนาญการพิเศษ
โรงเรียนอนุบาลชลบุรี

ตัวอย่าง
หนังสือขอความอนุเคราะห์ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจเครื่องมือ

ที่ อว 8718/1370

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

27 กันยายน 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัญสนี เล่าลัม

เนื่องด้วย นางสาวพิมพ์ลดา สินธุนาวา นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการวัด ประเมิน และวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวิกา ตั้งประภา และ ศาสตราจารย์ ดร.รองอาจ นัยพัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ 1) แบบสอบถามความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา 2) แบบสัมภาษณ์ 3) แบบประเมินคุณภาพรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา 4) แบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา 5) แบบสังเกตพฤติกรรมการทำงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา 6) แบบสัมภาษณ์การดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา 7) แบบสอบถามเจตคติการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และ 8) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ นางสาวพิมพ์ลดา สินธุนาวา และ ขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลายเซ็น)

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 063 993 4466

ที่ อว 8718/1370

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

27 กันยายน 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

เรียน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ณัฐพล ธนแขวงสกุล

เนื่องด้วย นางสาวพิมพ์ลดา สินธุนาวา นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการวัด ประเมิน และวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมกับการประเมินเสริมพลัง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวิกา ตั้งประภา และ ศาสตราจารย์ ดร.รองอาจ นัยพัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์

ในการนี้ บัณฑิตวิทยาลัยขอเรียนเชิญ ท่าน เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจ 1) แบบสอบถามความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา 2) แบบสัมภาษณ์ 3) แบบประเมินคุณภาพรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา 4) แบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา 5) แบบสังเกตพฤติกรรมกรรมการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา 6) แบบสัมภาษณ์การดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา 7) แบบสอบถามเจตคติการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และ 8) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ทั้งนี้ นิสิตได้ติดต่อประสานงานเบื้องต้นกับท่านแล้ว และจะประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ ให้ นางสาวพิมพ์ลดา สินธุนาวา และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 063 993 4466

ตัวอย่าง
หนังสือขอความอนุเคราะห์เชิญผู้เชี่ยวชาญประเมินรูปแบบ ระยะที่ 2

ที่ อว 8718/1507

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ

เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

28 ตุลาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดบางสะแก (วิทยารังสรรค์)

เนื่องด้วย นางสาวพิมพ์ลดา สิ้นฐานวา นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการวัด ประเมิน และวิจัย การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการดำเนินงานในการ ประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วม ร่วมกับการประเมินเสริมพลัง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวิภา ตั้งประภา และ ศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัย ที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรอง : SWUEC-672279

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยประยุกต์ใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังอำนาจ กับ ดร.อมรรัตน์ ชีพนุรัตน์ เพื่อเป็นข้อมูลในการ วิจัย ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 063 993 4466

ที่ อว 8718/1507

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

28 ตุลาคม 2567

เรื่อง ขออนุญาตเผยแพร่ข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลชลบุรี

เนื่องด้วย นางสาวพิมพ์ลดา สินธุนาวา นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการวัด ประเมิน และวิจัย การศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการดำเนินงานในการ ประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วม ร่วมกับการประเมินเสริมพลัง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวิกา ตั้งประภา และ ศาสตราจารย์ ดร.รองอาจ นัยพัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัย ที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรอง : SWUEC-672279

ในการนี้ นิสิตขออนุญาตเผยแพร่ข้อมูล โดยใช้แบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับรูปแบบการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังอำนาจ กับ นางสาวศิริรักษ์ ไหมลั่น เพื่อเป็นข้อมูลใน วิจัย ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขออนุญาตเผยแพร่ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 063 993 4466

ภาคผนวก ข

- ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ระยะที่ 1
- ตัวอย่างหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ระยะที่ 3

ตัวอย่าง
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ระยะที่ 1

ที่ อว 8718/1369

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

27 กันยายน 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

เนื่องด้วย นางสาวพิมพ์ลดา สีนันทนา นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการวัด ประเมิน และวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวิกา ตั้งประภา และ ศาสตราจารย์ ดร.รองอาจ นัยพัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และได้ผ่านการรับรองจาก คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลข รับรอง : SWUEC-672279

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ 1) แบบสอบถามความต้องการจำเป็น การมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และ 2) แบบสัมภาษณ์ความต้องการจำเป็น การมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา กับ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ระหว่างเดือนตุลาคม 2567 ถึง เดือนพฤศจิกายน 2567 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ลายเซ็น)

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 063 993 4466

ที่ อว 8718/1369

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

27 กันยายน 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2

เนื่องด้วย นางสาวพิมพ์ลดา สินธุนาวา นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการวัด ประเมิน และวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวิกา ตั้งประภา และ ศาสตราจารย์ ดร.รองอาจ นัยพัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และได้ผ่านการรับรองจาก คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรอง : SWUEC-672279

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ 1) แบบสอบถามความต้องการจำเป็น การมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และ 2) แบบสัมภาษณ์ความต้องการจำเป็น การมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา กับ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 2 เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ระหว่างเดือนตุลาคม 2567 ถึง เดือนพฤศจิกายน 2567 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 063 993 4466

ที่ อว 8718/1369

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

27 กันยายน 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3

เนื่องด้วย นางสาวพิมพ์ลดา สินธุนาวา นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการวัด ประเมิน และวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวิกา ตั้งประภา และ ศาสตราจารย์ ดร.รองอาจ นัยพัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ และได้ผ่านการรับรองจาก คณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรอง : SWUEC-672279

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ 1) แบบสอบถามความต้องการจำเป็น การมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา และ 2) แบบสัมภาษณ์ความต้องการจำเป็น การมีส่วนร่วมในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา กับ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 3 เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ระหว่างเดือนตุลาคม 2567 ถึง เดือนพฤศจิกายน 2567 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 063 993 4466

ตัวอย่าง

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย ระยะที่ 3

ที่ อว 8718/1507

บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
114 สุขุมวิท 23 แขวงคลองเตยเหนือ
เขตวัฒนา กรุงเทพฯ 10110

28 ตุลาคม 2567

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดทองคั่ง “โพธิ์งามประชาสรรค์”

เนื่องด้วย นางสาวพิมพ์ลดา สินฐานวา นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการวัด ประเมิน และวิจัยการศึกษามหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมกับการประเมินเสริมพลัง” โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวิกา ตั้งประภา และ ศาสตราจารย์ ดร.องอาจ นัยพัฒน์ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และได้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมสำหรับพิจารณาโครงการวิจัยที่ทำในมนุษย์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ หมายเลขรับรอง : SWUEC-672279

ในการนี้ นิสิตขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูล โดยใช้ 1) แบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยประยุกต์ใช้การมีส่วนร่วมกับการประเมินเสริมพลังอำนาจ 2) แบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยประยุกต์ใช้การมีส่วนร่วมกับการประเมินเสริมพลังอำนาจ 3) แบบสังเกตพฤติกรรมการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยประยุกต์ใช้การมีส่วนร่วมกับการประเมินเสริมพลังอำนาจ 4) แบบสัมภาษณ์การดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยประยุกต์ใช้การมีส่วนร่วมกับการประเมินเสริมพลังอำนาจ 5) แบบสอบถามเจตคติต่อการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยประยุกต์ใช้การมีส่วนร่วมกับการประเมินเสริมพลังอำนาจ 6) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยประยุกต์ใช้การมีส่วนร่วมกับการประเมินเสริมพลังอำนาจ และ 6) รูปแบบการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมกับการประเมินเสริมพลังอำนาจ กับ 1) ผู้บริหาร จำนวน 4 คน และ 2) ครู จำนวน 16 คน เพื่อเป็นข้อมูลในการวิจัย ระหว่างเดือนพฤศจิกายน 2567 ถึงเดือนธันวาคม 2567 ทั้งนี้ นิสิตจะเป็นผู้ประสานงานในรายละเอียดดังกล่าวต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาขอความอนุเคราะห์ และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ นายแพทย์ฉัตรชัย เอกปัญญาสกุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 0 2649 5064

หมายเหตุ : สอบถามข้อมูลเพิ่มเติมกรุณาติดต่อ นิสิต โทรศัพท์ 063 993 4466

ภาคผนวก ค

- ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตัวอย่างเครื่องมือ

แบบสอบถามความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพ
ภายใน
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี

คำชี้แจง

แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันและสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยแบบสอบถามประกอบด้วย 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับตัวท่านในปัจจุบัน

1. ตำแหน่ง(ในการปฏิบัติงาน)

- ☐ ผู้อำนวยการ
- ☐ รองผู้อำนวยการ
- ☐ หัวหน้างานประกันคุณภาพภายใน
- ☐ ครูผู้สอน

2. ประสบการณ์งานประกันคุณภาพภายใน

- ☐ ต่ำกว่า 1 ปี
- ☐ 1 – 2 ปี
- ☐ 3 – 4 ปี
- ☐ มากกว่า 5 ปี

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

คำชี้แจง ในปัจจุบันสถานศึกษาของท่านส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาแต่ละชั้นดำเนินการอยู่ในระดับใด (การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานที่เป็นอยู่จริง) และท่านคิดว่าสถานศึกษาจำเป็นต้องส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาแต่ละชั้นดำเนินการอยู่ในระดับใด (การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานที่คาดหวัง) โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยพิจารณาจากหลักเกณฑ์ ดังนี้

- 5 หมายถึง สถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่เป็นอยู่จริงในระดับมากที่สุด / สถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่คาดหวังในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง สถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่เป็นอยู่จริงในระดับมาก / สถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่คาดหวังในระดับมาก
- 3 หมายถึง สถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่เป็นอยู่จริงในระดับปานกลาง / สถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่คาดหวังในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง สถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่เป็นอยู่จริงในระดับน้อย / สถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่คาดหวังในระดับน้อย
- 1 หมายถึง สถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่เป็นอยู่จริงในระดับน้อยที่สุด / สถานศึกษาส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ที่คาดหวังในระดับน้อยที่สุด

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

ตัวอย่างเครื่องมือ

แบบทดสอบความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

คำชี้แจง

โปรดอ่านคำถามต่อไปนี้แล้วให้เลือกคำตอบที่ท่านเห็นว่าถูกต้องที่สุด โดยให้ทำเครื่องหมายกากบาท (X) ลงในคำตอบที่ท่านเลือก ซึ่งคำตอบของท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี และจะไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อการทำงานของ ท่าน เนื่องจากผู้วิจัยจะนำเสนอในภาพรวมเท่านั้น

1. การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการใด
 - ก. การนำแผนพัฒนาคุณภาพไปสู่การปฏิบัติ
 - ข. การควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผล
 - ค. การวางแผนและพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน
 - ง. การกำหนดนโยบายและจัดทำแผนกลยุทธ์สถานศึกษา

2. ระบบการประเมินคุณภาพภายในถูกออกแบบให้พึ่งพาการประเมินตนเอง (Self-Assessment) เป็นพื้นฐาน หากสถานศึกษามีความมุ่งมั่นในการรายงานตนเองที่สูงเกินจริงและขาดการตรวจสอบภายนอกอย่างเพียงพอ จะเกิดความเสี่ยงในมิติใดมากที่สุด

- ก. การลดความน่าเชื่อถือและความเที่ยงตรงของผลการประเมิน
- ข. การลดโอกาสในการได้รับการสนับสนุนด้านงบประมาณที่จำเป็น
- ค. การลดความสามารถในการเปรียบเทียบกับสถานศึกษาอื่นในระดับชาติ
- ง. การเพิ่มความซับซ้อนและภาระงานด้านเอกสารของบุคลากรในสถานศึกษา

3. ครูต้องการใช้ผลการประเมินคุณภาพภายในเพื่อปรับแผนการวัดผลในชั้นเรียน ควรนำข้อมูลข้อใดไปประยุกต์ใช้โดยตรง

- ก. ข้อมูลผลการสอบภายนอกที่สะท้อนคุณภาพตามเกณฑ์ระดับประเทศ
- ข. ข้อมูลผลสัมฤทธิ์เฉลี่ยจากรายวิชาที่จัดเก็บในรายงานตามแบบมาตรฐาน
- ค. ข้อมูลคะแนนรวมของผู้เรียนที่รายงานต่อผู้บริหารสถานศึกษาในแต่ละภาคเรียน
- ง. ข้อมูลความคลาดเคลื่อนของวิธีการวัดผลจากการวิเคราะห์ร่วมของคณะทำงาน

4. ข้อใดคือจุดประสงค์ของขั้นการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check)

- ก. เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาได้ลงมือปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ในแผนการประเมินคุณภาพภายใน
- ข. เพื่อกำหนดวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและออกแบบวิธีการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาให้ครอบคลุมทุกมาตรฐาน
- ค. เพื่อนำผลการวิเคราะห์ที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการออกแบบพัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายในของปีถัดไปให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
- ง. การสร้างเวทีให้บุคลากรทุกคนได้ร่วมกันตรวจสอบและสะท้อนผลเกี่ยวกับระบบการประเมินคุณภาพภายใน เพื่อนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาต่อไป

5. จากการตรวจสอบผลการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาพบว่า มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะทำงานที่ซ้ำซ้อนกันหลายส่วน และกระบวนการนิเทศติดตามในช่วงปีการศึกษาขาดความต่อเนื่อง ท่านควรดำเนินการแก้ไขอย่างไร

- ก. จัดทำข้อเสนอแนะเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับจุดอ่อนของโครงสร้าง และนำเข้าสู่ที่ประชุมเพื่อร่วมกันตรวจสอบระบบการดำเนินการ และให้ข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไข
- ข. รวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่พบ แล้วดำเนินการจัดทำแผนผังและปรับปรุงบทบาทหน้าที่ของคณะทำงานใหม่ด้วยตนเองให้เสร็จสิ้นก่อนเปิดภาคเรียน โดยไม่รอการร่วมตรวจสอบ
- ค. นำเสนอรายงานฉบับสมบูรณ์แก่ผู้บริหารทันที เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการสั่งยกเลิกคณะทำงานที่ไม่จำเป็นและลดจำนวนบุคลากรในชุดปฏิบัติการให้เหลือเท่าที่จำเป็นที่สุด
- ง. ตัดสินใจทันทีว่าปัญหาดังกล่าวมีต้นเหตุมาจากขั้นตอนการวางแผน (Plan) จึงมอบหมายให้คณะกรรมการชุดอื่นเป็นผู้รับผิดชอบการแก้ไขทั้งหมด โดยไม่มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

6. ถ้าคณะกรรมการประเมินคุณภาพภายในกำลังเตรียมการรวบรวมหลักฐานเพื่อประเมินตัวบ่งชี้ "ความสำเร็จในการจัดการเรียนการสอน" เพื่อให้หลักฐานที่รวบรวมมา มีความน่าเชื่อถือและสามารถตรวจสอบย้อนกลับได้ตามหลักการการประเมินคุณภาพภายใน บุคลากรผู้รับผิดชอบควรเลือกแนวทางการจัดเก็บข้อมูลในข้อใดมาประยุกต์ใช้

ก. บันทึกข้อมูลเฉพาะในรูปแบบลายมือเพื่อยืนยันว่าเป็นข้อมูลดั้งเดิมและต้นฉบับจริง

ข. บันทึกเฉพาะผลสรุปที่เป็นตัวเลขสถิติโดยไม่ต้องมีเอกสารร่องรอยหลักฐานมายืนยัน

ค. จัดทำบันทึกพร้อมรวบรวมเอกสารร่องรอยหลักฐานอย่างเป็นระบบและครบถ้วนทั้งหมด

ง. บันทึกและรวบรวมข้อมูลเฉพาะส่วนที่มีผลการประเมินอยู่ในระดับดีเยี่ยม โดยละเว้นข้อมูลอื่นๆ ที่สำคัญ

7. ถ้าสถานศึกษาเปิดเผยรายงานการประเมินคุณภาพภายในต่อสาธารณะ โดยเลือกเผยแพร่เฉพาะส่วนที่เป็น ผลการปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best Practices) แต่ละเลยที่จะเปิดเผยข้อจำกัดและข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุง การกระทำนี้เป็นการบิดเบือนหลักการสำคัญของการประเมินคุณภาพภายในข้อใดอย่างชัดเจนที่สุด

ก. หลักการความเป็นกลางของคณะกรรมการประเมินคุณภาพ

ข. หลักการของการสร้างความสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ

ค. หลักการของการให้ความสำคัญกับข้อมูลเชิงปริมาณมากกว่าเชิงคุณภาพ

ง. หลักการของการเปิดเผยข้อมูลอย่างครบถ้วนและเป็นไปอย่างโปร่งใส

8. การดำเนินการในขั้นตอนการดำเนินงานตามแผน (Do) ข้อใดที่แสดงถึงการนำผลจากการวางแผนมาใช้ในการปฏิบัติงานของบุคลากร

- ก. การได้รับการนิเทศ ติดตาม และส่งเสริมการดำเนินงานจากผู้บริหารสถานศึกษา
- ข. การนำผลการดำเนินงานมาใช้ทบทวนและตรวจสอบผลการดำเนินงานในรอบที่ผ่านมา
- ค. การตรวจสอบความถูกต้อง วิเคราะห์ผล และให้ข้อเสนอแนะต่อการประเมินคุณภาพภายใน
- ง. การปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดและดำเนินการตามแผนการประเมินคุณภาพภายใน

9. การที่บุคลากรทุกคนเข้ามามีบทบาทในทุกขั้นตอนของการประเมินคุณภาพภายใน ตั้งแต่ตรวจสอบข้อมูล วิเคราะห์ระบบ ไปจนถึงสรุปผลการวิเคราะห์ มีความสำคัญต่อขั้นการตรวจสอบผลการดำเนินงานอย่างไร

- ก. เป็นการสร้างความผูกพันและความร่วมมือที่ดีระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา
- ข. เป็นการสร้างความรับผิดชอบในผลการปฏิบัติงานต่อตนเองและเพื่อนร่วมงาน
- ค. เป็นกระบวนการตรวจสอบและสะท้อนผลแบบมีส่วนร่วมอย่างรอบด้าน
- ง. เป็นการเตรียมความพร้อมของข้อมูลสำหรับใช้ในขั้นตอนการปรับปรุงและพัฒนา

10. การดำเนินการใดในขั้นการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check) ที่มุ่งเน้นการปรับปรุง กระบวนการประเมินคุณภาพภายใน

- ก. การนำเสนอรายงานผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา (SAR) ต่อเขตพื้นที่การศึกษา
- ข. การตรวจสอบและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกับปีการศึกษาที่ผ่านมา
- ค. การตรวจสอบความเพียงพอและประสิทธิภาพการใช้งบประมาณและทรัพยากรในการดำเนินงาน
- ง. การวิเคราะห์การทำงานของคณะทำงาน บทบาทหน้าที่ และวิธีการเก็บข้อมูลว่ามีประสิทธิภาพเพียงใด

ตัวอย่างเครื่องมือ

**แบบสอบถามการมีส่วนร่วมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของ
สถานศึกษา**

คำชี้แจง แบบสอบถามการมีส่วนร่วมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา หลังการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ด้วยรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี โดยให้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง มีรูปแบบการตอบแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โปรดอ่านเกณฑ์การประเมินก่อนทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการมีส่วนร่วมที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด

ระดับ 5 หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีส่วนร่วมมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

ข้อ	การมีส่วนร่วมการดำเนินงาน ในการประเมินคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วม ร่วมกับการประเมินเสริมพลัง	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
ขั้นการวางแผน (Plan)						
1	ท่านได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยนหรือ อภิปรายเพื่อเสริมสร้างความรู้และความ ตระหนักเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพภายใน ของสถานศึกษาและการจัดทำรายงานผลการ ประเมินคุณภาพภายใน (SAR)					

ข้อ	การมีส่วนร่วมการดำเนินงาน ในการประเมินคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วม ร่วมกับการประเมินเสริมพลัง	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
2	ท่านได้มีส่วนร่วมในการกำหนดวัตถุประสงค์ ของการประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษา					
3	ท่านได้มีส่วนร่วมในการออกแบบและวาง แผนการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพ ภายในของสถานศึกษาตั้งแต่เริ่มต้น					
4	ท่านได้มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการ ดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษา					
5	ท่านได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจแต่งตั้ง คณะทำงานด้านการประเมินคุณภาพภายใน ของสถานศึกษา					
6	ท่านได้มีส่วนร่วมในการกำหนดบทบาทหน้าที่ ในการประเมินคุณภาพภายในของแต่ละ มาตรฐานการศึกษา					
7	ท่านได้มีส่วนร่วมในการเลือกวิธีการเก็บ ข้อมูลที่เหมาะสมกับมาตรฐานแต่ละข้อ					
8	ท่านได้มีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการ เขียนรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน (SAR)					
9	ท่านได้รับโอกาสแลกเปลี่ยนความคิดเห็น เกี่ยวกับแนวทางเก็บข้อมูลและจัดทำ SAR					

ตัวอย่างเครื่องมือ

แบบสัมภาษณ์การดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

คำชี้แจง

แบบสัมภาษณ์ฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น

1. ผู้ให้สัมภาษณ์ (นาย/นาง/นางสาว)
ตำแหน่ง.....
2. วันที่สัมภาษณ์.....เวลา..... สถานที่.....
3. ผู้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 พฤติกรรมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

1. หลังจากท่านเข้าร่วมกิจกรรมรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง พฤติกรรมการดำเนินงานในขั้นการวางแผน (Plan) ของท่านมีการเปลี่ยนแปลงอย่างไรบ้าง

.....
.....
.....

2. ท่านคิดว่าพฤติกรรมการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาของท่านในขั้นการวางแผน (Plan) ที่เปลี่ยนแปลงส่งผลต่อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาของท่านอย่างไร

.....
.....
.....

ตัวอย่างเครื่องมือ

แบบวัดเจตคติต่อการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

คำชี้แจง ขอให้ท่านทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ให้ตรงกับความคิดเห็นของท่านมากที่สุด โดยในแต่ละช่องมีความหมาย ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง เห็นด้วย**มากที่สุด**

ระดับ 4 หมายถึง เห็นด้วย**มาก**

ระดับ 3 หมายถึง เห็นด้วย**ปานกลาง**

ระดับ 2 หมายถึง เห็นด้วย**น้อย**

ระดับ 1 หมายถึง เห็นด้วย**น้อยที่สุด**

ข้อ	ประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ขั้นการวางแผน (Plan)						
1	ท่าน ยอมรับ การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญที่ช่วยให้สถานศึกษาได้พัฒนาคุณภาพ					
2	ท่าน ตระหนัก ว่าการประเมินคุณภาพภายในเป็น ภารกิจประจำที่บุคลากรทุกคนต้องร่วมมือกันทำอย่างต่อเนื่อง					
3	ท่าน เชื่อ ว่าการอบรม/ให้ความรู้/ประชุมก่อนเริ่มการประเมินคุณภาพภายในช่วยให้บุคลากรมีความพร้อมและความเข้าใจในการประเมินคุณภาพภายในมากยิ่งขึ้น					
4	ท่าน มั่นใจ ว่าการมีส่วนร่วมในการออกแบบและวางแผนการประเมินคุณภาพภายในจะทำให้เข้าใจแนวทางการประเมินคุณภาพภายในมากยิ่งขึ้น					

ตัวอย่างเครื่องมือ

แบบสัมภาษณ์คุณภาพของผลการดำเนินการใช้รูปแบบการดำเนินงาน ในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี โดยให้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

คำชี้แจง แบบสัมภาษณ์เชิงลึกฉบับนี้เป็นการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเพื่อให้เห็น
เกี่ยวกับคุณภาพของผลการดำเนินการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพ
ภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยให้การมีส่วนร่วม
ร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลังประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลเบื้องต้น

1. ผู้ให้สัมภาษณ์ (นาย/นาง/นางสาว).....
ตำแหน่ง.....
2. วันที่สัมภาษณ์.....เวลา..... สถานที่.....
3. ผู้สัมภาษณ์.....

ตอนที่ 2 คุณภาพของรูปแบบการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยประยุกต์ใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมิน
เสริมพลังอำนาจ

1. หลังจากที่ท่านได้ศึกษาคู่มือรูปแบบการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของ
สถานศึกษา ท่านคิดว่าจะช่วยให้กระบวนการในการดำเนินการงานประเมินคุณภาพภายในของ
สถานศึกษาประสบความสำเร็จได้หรือไม่ อย่างไรบ้าง

.....
.....

2. ท่านคิดว่าการมีส่วนร่วมกับการประเมินเสริมพลังในขั้นตอนในการดำเนินงาน ประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา จะช่วยให้การขับเคลื่อนงานประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษาประสบความสำเร็จ อย่างไรบ้าง

.....

.....

3. เมื่อท่านได้ปฏิบัติตามรูปแบบฯ ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับประสิทธิภาพและ ความราบรื่นของกระบวนการการประเมินคุณภาพภายใน

.....

.....

4. เมื่อท่านได้ปฏิบัติตามขั้นตอนของกิจกรรมในคู่มือการใช้รูปแบบฯ ท่านพบปัญหา อุปสรรค หรือข้อควรระวังในการดำเนินงานตามรูปแบบฯ อย่างไร

.....

.....

5. ท่านคิดว่าหลังจากได้ใช้รูปแบบการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษาจะมีผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นในความคิดเห็นของท่านมีอะไรบ้าง

.....

.....

ตาราง 25 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบสอบถามความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี

ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ขั้นเตรียมการ							
1	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
2	+1	+1	-1	+1	+1	0.6	คัดเลือก
3	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
4	0	+1	+1	+1	+1	0.8	คัดเลือก
5	0	0	+1	+1	+1	0.6	คัดเลือก
ขั้นการดำเนินงาน							
1	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
2	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
3	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
4	+1	+1	+1	0	+1	0.8	คัดเลือก
5	+1	+1	+1	0	+1	0.8	คัดเลือก
6	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
7	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
8	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
9	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
10	+1	0	0	+1	+1	0.6	คัดเลือก
11	0	+1	+1	+1	+1	0.8	คัดเลือก
12	+1	+1	+1	+1	0	0.8	คัดเลือก
13	0	+1	+1	+1	+1	0.8	คัดเลือก
14	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
15	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
16	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
17	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
18	+1	+1	+1	+1	0	0.8	คัดเลือก
19	+1	+1	0	+1	+1	0.8	คัดเลือก

ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
20	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
21	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
22	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
ขั้นการจัดทำรายงานผลการประเมิน							
1	+1	+1	+1	+1	0	0.8	คัดเลือก
2	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
3	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
4	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก

ตาราง 26 แสดงค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามความต้องการจำเป็นการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)	แปลผล	ค่าความเชื่อมั่น (α)
1	.526	จำแนกได้ดีมาก	
2	.287	จำแนกได้ดีมาก	
3	.328	จำแนกได้ดีมาก	
4	.284	จำแนกได้ดีมาก	
5	.250	จำแนกได้ดีมาก	
6	.377	จำแนกได้ดีมาก	
7	.658	จำแนกได้ดีมาก	
8	.617	จำแนกได้ดีมาก	
9	.489	จำแนกได้ดีมาก	
10	.227	จำแนกได้ดีมาก	
11	.514	จำแนกได้ดีมาก	
12	.460	จำแนกได้ดีมาก	
13	.636	จำแนกได้ดีมาก	
14	.614	จำแนกได้ดีมาก	
15	.636	จำแนกได้ดีมาก	
16	.614	จำแนกได้ดีมาก	
17	.377	จำแนกได้ดีมาก	
18	.416	จำแนกได้ดีมาก	
19	.449	จำแนกได้ดีมาก	
20	.661	จำแนกได้ดีมาก	
21	.325	จำแนกได้ดีมาก	
22	.625	จำแนกได้ดีมาก	
23	.460	จำแนกได้ดีมาก	
24	.535	จำแนกได้ดีมาก	

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก (r)	แปลผล	ค่าความเชื่อมั่น (α)
25	.691	จำแนกได้ดีมาก	
26	.605	จำแนกได้ดีมาก	
27	.271	จำแนกได้ดีมาก	
28	.480	จำแนกได้ดีมาก	
29	.449	จำแนกได้ดีมาก	
30	.661	จำแนกได้ดีมาก	
31	.447	จำแนกได้ดีมาก	
รวมทั้งฉบับ	.227 - .691		.903

ตาราง 27 แสดงค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนการประเมินคุณภาพด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ ด้านความเหมาะสม ด้านความถูกต้อง และด้านความรับผิดชอบ ของรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น		
	M	SD	แปลผล
ด้านความเป็นประโยชน์			
1. รูปแบบการดำเนินงานฯ ช่วยให้สถานศึกษาได้รับประโยชน์จากผลการประเมินคุณภาพภายในอย่างแท้จริง	4.71	0.49	มากที่สุด
2. รูปแบบการดำเนินงานฯ ช่วยให้สถานศึกษาสามารถนำผลการประเมินคุณภาพภายในไปใช้ในการวางแผนและปรับปรุงการทำงานได้อย่างชัดเจน	4.71	0.49	มากที่สุด
3. การมีส่วนร่วมในแต่ละขั้นตอนช่วยให้เกิดความเข้าใจและยอมรับผลการประเมินคุณภาพภายในมากขึ้น	4.57	0.53	มากที่สุด
4. กระบวนการเสริมพลังอำนาจตามขั้นตอนการดำเนินงานช่วยสร้างแรงจูงใจในการพัฒนาการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	4.57	0.53	มากที่สุด
5. การดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในช่วยส่งเสริมการเรียนรู้ร่วมกันในสถานศึกษา	4.86	0.38	มากที่สุด
6. รูปแบบการดำเนินงานฯ ช่วยให้การพัฒนาระบบประเมินคุณภาพภายในเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องและวัดผลได้	4.57	0.53	มากที่สุด
7. การรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในเป็นไปอย่างเหมาะสมและทันเวลา	4.71	0.49	มากที่สุด
โดยภาพรวม	4.67	0.27	มากที่สุด
ด้านความเป็นไปได้			
1. ขั้นตอนการดำเนินงานตาม PDCA สามารถปฏิบัติได้จริงในสถานศึกษา	4.57	0.53	มากที่สุด

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น		
	M	SD	แปลผล
2. รูปแบบการดำเนินงานฯ มีกิจกรรมที่สามารถปฏิบัติได้จริง โดยไม่ก่อให้เกิดภาระงานเพิ่มเติมแก่ครูและบุคลากรในสถานศึกษา	4.57	0.53	มากที่สุด
3. การเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตัดสินใจไม่ได้ทำให้ขั้นตอนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษามีความล่าช้าเกินควร	4.57	0.53	มากที่สุด
4. การมอบหมายบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานให้กับบุคลากรมีความเหมาะสมกับภาระงานในสถานศึกษาทำให้สามารถปฏิบัติงานตามรูปแบบฯ ได้จริง	4.71	0.49	มากที่สุด
5. สถานศึกษามีการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรได้อย่างเหมาะสมในแต่ละขั้นตอนของการดำเนินงานตาม PDCA	4.71	0.49	มากที่สุด
6. การมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรสามารถเกิดขึ้นได้จริงในทุกขั้นตอนของ PDCA ตามบริบทและทรัพยากรของสถานศึกษา	4.86	0.38	มากที่สุด
7. การดำเนินงานตามรูปแบบการดำเนินงานฯ ช่วยให้สถานศึกษาสามารถขับเคลื่อนการประเมินภายในได้อย่างต่อเนื่องตามรอบการประเมินที่กำหนด	4.43	0.53	มากที่สุด
โดยภาพรวม	4.63	0.37	มากที่สุด
ด้านความเหมาะสม			
1. รูปแบบการดำเนินงานฯ เปิดโอกาสให้ครูและบุคลากรภายในสถานศึกษาได้แสดงความคิดเห็นอย่างเสมอภาค	4.57	0.53	มากที่สุด
2. ขั้นตอนการดำเนินงานเคารพสิทธิและความเห็นต่างของครูและบุคลากรภายในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์	4.43	0.53	มาก
3. ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม สนับสนุนการมีส่วนร่วมอย่างเท่าเทียม	4.43	0.53	มาก

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น		
	M	SD	แปลผล
4. การใช้ข้อมูลจากการประเมินคุณภาพภายในมีมาตรการ คุ้มครองความปลอดภัยและความเป็นส่วนตัวของผู้ให้ข้อมูล อย่างเหมาะสม	4.29	0.49	มากที่สุด
5. การประเมินคุณภาพภายในมีการดำเนินงานโดยยึดหลัก ความสมัครใจและความร่วมมือภายในสถานศึกษา	4.57	0.53	มากที่สุด
6. รูปแบบการดำเนินงานฯ ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมและ ความสามัคคีในสถานศึกษา	4.86	0.38	มากที่สุด
7. การเผยแพร่รายงานผลการประเมินคุณภาพภายในมีความ โปร่งใส และเปิดเผยข้อมูลให้ครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และ หน่วยงานต้นสังกัดที่เกี่ยวข้องเข้าถึงได้อย่างเหมาะสม	4.71	0.49	มากที่สุด
โดยภาพรวม	4.55	0.29	มากที่สุด
ด้านความถูกต้อง			
1. การเก็บข้อมูลในแต่ละขั้นตอนของ PDCA มีความถูกต้อง ครบถ้วน	4.71	0.49	มากที่สุด
2. การมีส่วนร่วมในสถานศึกษาช่วยให้มั่นใจว่ามีการรวบรวม ข้อมูลและหลักฐานที่ครอบคลุมทุกมิติ	4.71	0.49	มากที่สุด
3. การกำหนดวัตถุประสงค์ตามกิจกรรมในรูปแบบการ ดำเนินงานฯ มีความชัดเจนและสามารถวัดผลได้จริง	4.43	0.53	มาก
4. ขั้นตอนการประเมินคุณภาพภายในมีความเป็นระบบและ สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแต่ละกิจกรรม	4.86	0.38	มากที่สุด
5. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสะท้อนความเป็นจริงของสถานศึกษา	4.57	0.53	มากที่สุด
6. การให้ข้อมูลป้อนกลับระหว่างการดำเนินงาน (formative feedback) ช่วยให้สถานศึกษาปรับปรุงการเก็บข้อมูลให้ ถูกต้องและทันเหตุการณ์	4.43	0.53	มาก
7. การรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในมีความชัดเจน เข้าใจง่าย และแสดงผลอย่างถูกต้อง	4.57	0.79	มากที่สุด
โดยภาพรวม	4.61	0.35	มากที่สุด

ประเด็น	ระดับความคิดเห็น		
	M	SD	แปลผล
ด้านความรับผิดชอบ			
1. สถานศึกษามีการจัดเก็บเอกสารและหลักฐานของทุกขั้นตอนการประเมินคุณภาพภายในอย่างเป็นระบบและตรวจสอบได้	4.86	0.38	มากที่สุด
2. สถานศึกษามีการทบทวนคุณภาพกระบวนการประเมินภายใน (internal quality review) เพื่อให้แน่ใจว่าการดำเนินงานเป็นไปตามมาตรฐาน	4.71	0.49	มากที่สุด
3. ผลการประเมินคุณภาพภายในได้รับการตรวจสอบจากคณะกรรมการภายนอกหรือผู้ทรงคุณวุฒิ	4.43	0.53	มาก
4. สถานศึกษามีการบันทึกการรวบรวมข้อมูลและสะท้อนผลอย่างครบถ้วน เพื่อให้สามารถตรวจสอบที่มาของข้อมูลได้	4.57	0.53	มากที่สุด
5. ผู้บริหารสถานศึกษาและครูสามารถอธิบายขั้นตอนและผลการประเมินได้อย่างชัดเจน	4.29	0.49	มาก
6. สถานศึกษานำผลการตรวจสอบและข้อค้นพบไปใช้ปรับปรุงระบบการประเมินคุณภาพภายในในปีการศึกษาถัดไปอย่างเป็นรูปธรรม	4.71	0.49	มากที่สุด
7. การดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษามีความรับผิดชอบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย	4.14	0.38	มาก
โดยภาพรวม	4.51	0.36	มากที่สุด

ตาราง 28 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก(r) ของความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ข้อ	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					IOC	ผลการ พิจารณา	p	ผลการ พิจารณา	r	ผลการ พิจารณา
	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่						
	1	2	3	4	5						
1	+1	1	1	+1	+1	1	คัดเลือก	.54	คัดเลือก	.43	คัดเลือก
2	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.50	คัดเลือก	.62	คัดเลือก
3	+1	+1	+1	+1	0	0.8	คัดเลือก	.35	คัดเลือก	.47	คัดเลือก
4	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.48	คัดเลือก	.47	คัดเลือก
5	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.61	คัดเลือก	.62	คัดเลือก
6	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.63	คัดเลือก	.45	คัดเลือก
7	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.36	คัดเลือก	.51	คัดเลือก
8	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.72	คัดเลือก	.72	คัดเลือก
9	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.42	คัดเลือก	.42	คัดเลือก
10	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.59	คัดเลือก	.51	คัดเลือก
11	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.38	คัดเลือก	.64	คัดเลือก
12	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.34	คัดเลือก	.75	คัดเลือก
13	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.36	คัดเลือก	.52	คัดเลือก
14	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.49	คัดเลือก	.53	คัดเลือก
15	+1	+1	+1	+1	0	0.8	คัดเลือก	.40	คัดเลือก	.61	คัดเลือก
16	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.36	คัดเลือก	.51	คัดเลือก
17	0	+1	+1	+1	+1	0.8	คัดเลือก	.38	คัดเลือก	.71	คัดเลือก
18	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.31	คัดเลือก	.45	คัดเลือก
19	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.29	คัดเลือก	.67	คัดเลือก
20	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.39	คัดเลือก	.60	คัดเลือก
21	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.54	คัดเลือก	.40	คัดเลือก
22	+1	+1	+1	+1	0	0.8	คัดเลือก	.50	คัดเลือก	.62	คัดเลือก
23	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.35	คัดเลือก	.47	คัดเลือก
24	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.48	คัดเลือก	.47	คัดเลือก
25	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.61	คัดเลือก	.62	คัดเลือก

ข้อ	ความคิดเห็นของ ผู้ทรงคุณวุฒิ					IOC	ผลการ พิจารณา	p	ผลการ พิจารณา	r	ผลการ พิจารณา
	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่	คนที่						
	1	2	3	4	5						
26	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.63	คัดเลือก	.44	คัดเลือก
27	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.36	คัดเลือก	.51	คัดเลือก
28	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.72	คัดเลือก	.73	คัดเลือก
29	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.42	คัดเลือก	.42	คัดเลือก
30	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.60	คัดเลือก	.51	คัดเลือก

ตาราง 29 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) การสอบถามการมีส่วนร่วมการดำเนินงานในการ
ประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาของบุคลากรในสถานศึกษา

ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
ขั้นการวางแผน (Plan)							
1	0	+1	+1	+1	+1	0.8	คัดเลือก
2	+1	+1	-1	+1	+1	1	คัดเลือก
3	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
4	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
5	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
6	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
7	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
8	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
9	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
ขั้นการดำเนินการตามแผน (Do)							
1	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
2	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
3	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
4	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
5	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
6	+1	+1	+1	+1	0	0.8	คัดเลือก
7	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
8	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
9	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
10	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
11	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
ขั้นการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check)							
1	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
2	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
3	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
4	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก

ข้อคำถาม	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
5	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
6	+1	+1	0	+1	+1	0.8	คัดเลือก
7	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
8	+1	+1	0	+1	+1	0.8	คัดเลือก
9	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก

ขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act)

1	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
2	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
3	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
4	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
5	+1	+1	+1	+1	0	0.8	คัดเลือก
6	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
7	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
8	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
9	0	+1	+1	+1	+1	0.8	คัดเลือก

ตาราง 30 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และค่าอำนาจจำแนกแบบวัดเจตคติต่อการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					IOC	ผลการพิจารณา	r	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5				
1	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.499	คัดเลือก
2	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.668	คัดเลือก
3	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.528	คัดเลือก
4	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.604	คัดเลือก
5	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.763	คัดเลือก
6	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.779	คัดเลือก
7	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.667	คัดเลือก
8	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.779	คัดเลือก
9	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.686	คัดเลือก
10	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.718	คัดเลือก
11	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.754	คัดเลือก
12	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.719	คัดเลือก
13	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.787	คัดเลือก
14	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.867	คัดเลือก
15	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.865	คัดเลือก
16	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.825	คัดเลือก
17	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.812	คัดเลือก
18	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.833	คัดเลือก
19	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.787	คัดเลือก
20	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.794	คัดเลือก
21	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.829	คัดเลือก
22	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.786	คัดเลือก
23	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.758	คัดเลือก
24	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.753	คัดเลือก

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					IOC	ผลการพิจารณา	r	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5				
25	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.840	คัดเลือก
26	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.784	คัดเลือก
27	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.732	คัดเลือก
28	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.748	คัดเลือก
29	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.773	คัดเลือก
30	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก	.833	คัดเลือก

ตาราง 31 แสดงค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) แบบสอบถามความพึงพอใจที่มีต่อรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
1.รูปแบบขมีแนวทางการการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามวงจร PDCA ที่ชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
2.รูปแบบช่วยเหลือกระบวนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นระบบและชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
3.รูปแบบทำให้การดำเนินงานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นงานที่เข้าใจง่ายและปฏิบัติตามได้จริง	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
4.กิจกรรมในรูปแบบช่วยเหลือให้ท่านมีส่วนร่วมในการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษามากขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
5.การมีส่วนร่วมในรูปแบบช่วยให้บุคลากรในสถานศึกษารู้สึกมีส่วนร่วมและมีบทบาทสำคัญต่อการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษามากขึ้น	+1	+1	0	+1	+1	0.8	คัดเลือก
6.กระบวนการมีส่วนร่วมตลอดรูปแบบช่วยเหลือเพิ่มแรงจูงใจในการทำงาน	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
7.การประเมินเสริมพลังในรูปแบบช่วยเหลือให้บุคลากรในสถานศึกษารู้สึกมีคุณค่าและมีบทบาทสำคัญ	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
8.รูปแบบฯช่วยให้บุคลากรในสถานศึกษาเข้าใจบทบาทของตนเองในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษามากขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
9.รูปแบบฯเอื้อต่อการสร้างทีมงานที่เข้มแข็งและร่วมมือกัน	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
10.รูปแบบฯช่วยให้กระบวนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษามีความหมาย และเกิดการเรียนรู้จริง	0	+1	+1	+1	+1	0.8	คัดเลือก
11.รูปแบบฯช่วยลดความรู้สึกว่าการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็น “ภาระ” แต่รู้สึกว่าเป็น “การพัฒนา”	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
12.รูปแบบฯช่วยลดความซ้ำซ้อนในการเก็บข้อมูลและงานเอกสาร	0	+1	+1	+1	+1	0.8	คัดเลือก
13.รูปแบบฯมีความสอดคล้องกับงานประจำของบุคลากรในสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
14.กิจกรรมในรูปแบบฯทำให้บุคลากรในสถานศึกษามีความตื่นตัวและมีส่วนร่วมในคุณภาพการศึกษามากขึ้น	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
15.กระบวนการในรูปแบบฯช่วยเพิ่มทักษะการวิเคราะห์ข้อมูลให้แก่ครูและบุคลากร	0	+1	+1	+1	+1	0.8	คัดเลือก
16.รูปแบบฯส่งเสริมบรรยากาศที่ให้อำนาจสนับสนุนกัน และลดความตึงเครียดในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
17.รูปแบบฯช่วยให้สามารถจัดทำรายงานประเมินคุณภาพภายในได้ง่ายขึ้น	0	+1	+1	+1	+1	0.8	คัดเลือก

ข้อ	ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ					IOC	ผลการพิจารณา
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3	คนที่ 4	คนที่ 5		
18.รูปแบบฯช่วยให้การติดตามงานประเมินคุณภาพของสถานศึกษาทำได้อย่างต่อเนื่องและมีประสิทธิภาพ	0	+1	+1	+1	+1	0.8	คัดเลือก
19.รูปแบบฯช่วยให้เกิดนวัตกรรมใหม่ ๆ ในการพัฒนางานประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	1	คัดเลือก
20.รูปแบบฯช่วยให้กระบวนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษามีความโปร่งใสและตรวจสอบได้	0	+1	+1	+1	+1	0.8	คัดเลือก

ภาคผนวก จ

คู่มือรูปแบบการดำเนินรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี
โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
Srinakharinwirot University

คู่มือ

**รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายใน
ของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมร่วมกับการ
ประเมินเสริมพลัง**

**นางสาวพิมพ์ลดา สีนรุณา
นิสิตระดับปริญญาเอก สาขาวิชาการวัด ประเมิน และวิจัยการศึกษา
ภาควิชาการวัดและวิจัยการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ**

คำนำ

การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญในการควบคุม ตรวจสอบ และประเมินผลการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อให้เป็นไปตามนโยบายที่กำหนดโดย สถานศึกษาและ/หรือหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งการประเมินคุณภาพภายในต้องดำเนินการให้เป็นส่วน หนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา และกระทำโดยบุคลากรภายในสถานศึกษาหรือผู้ที่ เกี่ยวข้องอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ช่วยในการปรับปรุงและพัฒนาตนเอง และพร้อมที่จะ ได้รับการประเมินคุณภาพจากหน่วยงานต้นสังกัดและการประเมินจากหน่วยงานภายนอกอีกด้วย

คู่มือรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วมกับการประเมินเสริมพลัง ฉบับนี้ จัดทำขึ้นเพื่อให้สถานศึกษามีแนวทางดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของ สถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง และนำผลการประเมินไปใช้ในการ พัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างยั่งยืน คู่มือฉบับนี้ได้รวบรวมขั้นตอน กิจกรรม และเครื่องมือที่ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้จริงในบริบทของแต่ละสถานศึกษา

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า คู่มือเล่มนี้จะเป็นแนวทางสำคัญในการส่งเสริมให้สถานศึกษา ทุกแห่งเกิดการเรียนรู้ร่วมกัน พัฒนาศักยภาพของบุคลากร และขับเคลื่อนการประเมินคุณภาพ ภายในของสถานศึกษาให้เป็นกระบวนการที่สำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาให้ก้าวสู่ ความเป็นเลิศอย่างมั่นคงและยั่งยืน

นางสาวพิมพ์ลดา สินธุนาวา

สารบัญ

หน้า

คำนำ

สารบัญ

ส่วนที่ 1 บทนำ

1. หลักการและเหตุผล 2
2. วัตถุประสงค์ 3
3. แนวคิด ทฤษฎี และขั้นตอนเกี่ยวกับรูปแบบการดำเนินงานในการประเมิน 3

คุณภาพภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี
โดยประยุกต์ใช้การมีส่วนร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ส่วนที่ 2 แนวทางการสร้างและการใช้รูปแบบการดำเนินงาน

ในการประเมินคุณภาพในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยใช้การมีส่วนร่วม
ร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

1. แนวทางการสร้างรูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพ 7
ภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี
โดยประยุกต์ใช้การมีส่วนร่วมกับการประเมินเสริมพลัง
2. แนวทางการใช้รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพ 12
ภายในของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี
โดยประยุกต์ใช้การมีส่วนร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ส่วนที่ 3 รูปแบบการดำเนินงานในการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี โดยประยุกต์ใช้
การมีส่วนร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

- ขั้นการวางแผน (Plan) 16

กลยุทธ์ “ร่วมคิด รวมพลัง วางแผนการประเมิน”

- กิจกรรม “ร่วมพลังวางแผนประเมินคุณภาพภายใน” 18
- กิจกรรม “ร่วมเรียนรู้ และสร้างแนวทางประเมินคุณภาพภายใน” 23
- กิจกรรม “ร่วมระดมสมอง เตรียมความพร้อมการประเมินคุณภาพภายใน” 29

ขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do)	36
กลยุทธ์ “ลงมือทำ ร่วมสร้าง ด้วยพลังทีม”	
กิจกรรม “ร่วมสร้าง ร่วมขับเคลื่อน การประเมินคุณภาพภายใน”	38
กิจกรรม “ร่วมเรียนรู้ ลงมือสร้าง และพัฒนาอย่างมีพลัง”	53
กิจกรรม “ร่วมแรง ร่วมเรียนรู้ สู่การประเมินคุณภาพภายใน”	67
ขั้นการตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check)	86
กลยุทธ์ “ร่วมตรวจสอบ ร่วมวิเคราะห์ เสริมพลังการพัฒนา”	
กิจกรรม “ร่วมตรวจ ร่วมคิด พัฒนาระบบการประเมินคุณภาพภายใน”	88
กิจกรรม “ร่วมเช็ค ร่วมปรับ พลิกกระบวนการประเมินคุณภาพภายใน”	93
กิจกรรม “ร่วมวิเคราะห์ รวมพลังตรวจสอบ ยกกระตือรือร้นการประเมินคุณภาพภายใน”	100
ขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act)	104
กลยุทธ์ “ถอดระบบการประเมิน ถ่ายทอดคุณค่า ต่อยอดอนาคต”	
กิจกรรม “ร่วมถอดระบบเดิม ร่วมสร้างระบบใหม่ พัฒนาสู่อนาคต”	106
กิจกรรม “ร่วมพลังออกแบบ ถ่ายทอดคุณค่า พัฒนาระบบการประเมิน”	110
กิจกรรม “ร่วมคิด ร่วมพัฒนา ต่อยอดระบบการประเมินอนาคต”	114
บรรณานุกรม	119
ภาคผนวก	120

ส่วนที่ 3

รูปแบบการดำเนินงาน
ในการประเมินคุณภาพภายใน
ของสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาลบุรี
โดยใช้การมีส่วนร่วม
ร่วมกับการประเมินเสริมพลัง

ขั้นการดำเนินงานตามแผน (Do)

1. กลยุทธ์ “ลงมือทำ ร่วมสร้าง ด้วยพลังทีม” เป็นการนำแผนการประเมินคุณภาพภายในไปสู่การปฏิบัติจริง ด้วยความร่วมมือและร่วมพลังของทุกฝ่ายในสถานศึกษา โดยเน้นให้ครูและบุคลากรทุกคนได้ลงมือทำงานตามบทบาทของตนจริง ๆ ร่วมมือร่วมกันสร้างเครื่องมือ เก็บข้อมูล ตรวจสอบ และสะท้อนผลการดำเนินงานตามมาตรฐานการศึกษาอย่างเป็นระบบ กลยุทธ์นี้มุ่งให้กระบวนการประเมินกลายเป็นโอกาสในการเรียนรู้และพัฒนา เกิดการทำงานเป็นทีมที่เข้มแข็ง ร่วมแก้ปัญหา สนับสนุนซึ่งกันและกัน ภายใต้การนิเทศและส่งเสริมจากผู้บริหาร เพื่อให้ข้อมูลและรายงาน SAR มีความถูกต้อง ครบถ้วน และสะท้อนคุณภาพจริงของสถานศึกษา พร้อมเสริมพลังความเชื่อมั่นและความภาคภูมิใจร่วมกันในการพัฒนาคุณภาพอย่างยั่งยืน

2. วัตถุประสงค์

- 2.1 ร่วมสร้างเครื่องมือการประเมินคุณภาพภายในได้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาและกำหนดเกณฑ์การประเมินตามตัวชี้วัด/มาตรฐานการศึกษา
- 2.2 ปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ที่และตามกำหนดปฏิทินแผนการประเมินคุณภาพภายใน
- 2.3 เก็บข้อมูลหลักฐานการประเมินตามที่วางแผนในการเก็บข้อมูลและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา
- 2.4 มีการกำกับ ติดตาม ความก้าวหน้าในการปฏิบัติงานตามปฏิทินการประเมินคุณภาพภายใน และการนิเทศจากผู้บริหารสถานศึกษา
- 2.5 มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และสะท้อนผลปฏิบัติงานตามการปฏิทินการประเมินคุณภาพภายในการทำงานอย่างต่อเนื่อง
- 2.6 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลผลการประเมินแต่ละมาตรฐานการศึกษา
- 2.7 นำข้อมูลและหลักฐานที่ได้จากการประเมินในแต่ละมาตรฐานมาเขียนรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน (SAR) ตามโครงสร้างที่กำหนดได้
- 2.8 ตรวจสอบความถูกต้อง วิเคราะห์ และให้ข้อเสนอแนะต่อรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน (SAR)
- 2.9 เผยแพร่รายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน (SAR) ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ
- 2.10 รับการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาจากคณะกรรมการประเมิน

รายละเอียดกิจกรรม

ภาพที่ 3 . การดำเนินงานตามแผน (Do)

2.3 กิจกรรม “ร่วมแรง ร่วมเรียนรู้ สู่การประเมินคุณภาพภายใน”

ขั้นที่ 1 รวมพลังเรียนรู้ สร้างเครื่องมือประเมินคุณภาพของเรา

1. ผู้บริหารเปิดกิจกรรมด้วยคลิป “พลังทีมเล็ก สร้างคุณภาพใหญ่” เพื่อสร้างแรงบันดาลใจ
2. วิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับประเภทของเครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูลเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้วยระบบดิจิทัลสำหรับการประเมินคุณภาพภายใน
3. ครูและบุคลากรร่วมระดมความคิดในกลุ่มย่อย 2 – 3 คน ตามมาตรฐานที่ต้องรับผิดชอบ และใช้ใบกิจกรรมที่ 1 แนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา โดยผู้บริหารสถานศึกษาและวิทยากรคอยให้คำแนะนำ และคำปรึกษาเป็นระยะเพื่อปรับเครื่องมือให้เหมาะกับการใช้งานจริง
4. ครูและบุคลากรแต่ละกลุ่มนำเสนอแนวคิดเครื่องมือที่ออกแบบขึ้นต่อเพื่อนครูและบุคลากร เพื่อรับข้อเสนอแนะก่อนนำไปใช้จริง

ขั้นที่ 2 รวมพลังลงสนามเก็บข้อมูล

1. วิทยากรตั้งสถานการณ์จำลอง ให้ครูและบุคลากรแต่ละกลุ่มฝึกใช้เครื่องมือ เช่น การตรวจเอกสารแผนงานและแฟ้มสะสมงานด้วยแบบตรวจรายการ, การสังเกตการสอนจำลองด้วยแบบสังเกตในชั้นเรียน , การสัมภาษณ์ครูด้วยแบบสัมภาษณ์ และบันทึกผลในใบกิจกรรมที่ 2 บันทึกการใช้เครื่องมือ
2. แต่ละกลุ่มสะท้อนผลว่าเครื่องมือที่สร้างสามารถใช้ได้จริงหรือไม่และปรับปรุง หลังจากการทดลองใช้ ลงในใบกิจกรรมที่ 3 บันทึกการปรับปรุงเครื่องมือ
3. แต่ละกลุ่มนำเครื่องมือที่ผ่านการปรับปรุงไปใช้เก็บข้อมูลจริงในโรงเรียน โดยดำเนินการตามปฏิทินแผนการประเมินคุณภาพภายใน และในระหว่างการเก็บข้อมูลจริง ให้บันทึกข้อมูลลงในใบกิจกรรมที่ 4 บันทึกข้อมูลการประเมิน และจัดเก็บในระบบดิจิทัลกลางของโรงเรียน เช่น Google Drive, ระบบคลังข้อมูล หรือ QR Code บันทึกหลักฐาน
4. ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมลงเก็บข้อมูลการประเมิน แบบ “ร่วมสังเกต ร่วมแนะนำ” เพื่อให้คำแนะนำแก่ครูและบุคลากรทันที เพื่อให้คำแนะนำและให้ข้อเสนอแนะได้ทันที

ขั้นที่ 3 รวมพลังติดตาม กำกับ ดูแล นิเทศ และเติมพลังต่อเนื่อง

1. ผู้บริหารสถานศึกษาจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้การประเมินรายสัปดาห์ เพื่อเปิดพื้นที่ให้แต่ละกลุ่มรายงานผลความก้าวหน้าในการดำเนินงาน โดยตั้งคำถามนำ เช่น
 - 1.1 ตอนนี้กลุ่มเราอยู่ขั้นตอนไหนของปฏิทินแผนการประเมินคุณภาพภายใน
 - 1.2 มีอุปสรรคอะไรเกิดขึ้นบ้างระหว่างดำเนินการ

1.3 จากอุปสรรคที่เกิดขึ้นมีแนวทางการแก้ไขอย่างไร

1.4 มีขั้นตอนใดที่แต่ละกลุ่มคิดว่ายังสามารถพัฒนาได้อีก

1.5 มีสิ่งใดที่ต้องการการสนับสนุนจากผู้บริหารเพิ่มเติมหรือไม่

2. แต่ละกลุ่มสรุปความก้าวหน้าและข้อมูลที่เก็บได้ในรอบสัปดาห์ลงในใบกิจกรรมที่ 5 บันทึกผลการติดตามความก้าวหน้า

3. ผู้บริหารสถานศึกษาสรุปผลการติดตามแบบภาพรวม พร้อมให้คำชื่นชมและกำลังใจแก่ครูและบุคลากรทุกท่าน และแจ้งรายละเอียดการติดตาม ความก้าวหน้าครั้งต่อไป

ขั้นที่ 4 ร่วมเรียนรู้ เขียนรายงานจริง เสริมพลังคุณภาพ

1. แต่ละกลุ่มเตรียมข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายในของมาตรฐานที่รับผิดชอบ พร้อมตรวจสอบความถูกต้องและความครบถ้วนของข้อมูลอีกครั้ง

2. วิทยากรเกริ่นนำกิจกรรมด้วยคำถามกระตุ้นความคิด เช่น “รายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน (SAR) ที่ดีควรเป็นเพียงรายงานผล หรือควรเป็นเครื่องมือในการพัฒนาโรงเรียน” เพื่อสร้างแรงบันดาลใจและให้ครูและบุคลากรตระหนักถึงความสำคัญของการจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในอย่างมีส่วนร่วม และให้ความรู้เกี่ยวกับหลักการและโครงสร้างของการเขียนรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน (SAR) ที่ถูกต้อง เช่น ลำดับเนื้อหา การเรียบเรียงข้อมูล การอ้างอิงหลักฐาน และแนวทางหลีกเลี่ยงข้อผิดพลาดที่มักเกิดขึ้นในการจัดทำรายงาน

3. แต่ละกลุ่มรับแบบฟอร์มการเขียนรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน (SAR) ตามมาตรฐานมาตรฐานที่รับผิดชอบ พร้อมตัวอย่างการเขียนที่ถูกต้องและสอดคล้องกับตัวชี้วัดคุณภาพ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเขียนรายงานจริง

4. แต่ละกลุ่มนำข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายในที่เตรียมไว้มาใช้เป็นข้อมูลอ้างอิงในการจัดทำรายงาน

5. แต่ละกลุ่มร่วมกันเขียนรายงานผลการประเมินคุณภาพภายในตามแบบฟอร์มที่ได้รับ โดยยึดข้อมูลจริงจากหลักฐานเชิงประจักษ์ และเขียนผลการดำเนินงานให้ครบถ้วนตามโครงสร้างของรายงาน

6. วิทยากรและผู้บริหารสถานศึกษาเดินให้คำปรึกษาแก่แต่ละกลุ่ม เพื่อชี้แนะแนวทางการเรียบเรียงเนื้อหาให้ถูกต้อง ครบคลุม และสอดคล้องกับตัวชี้วัดของแต่ละมาตรฐาน

7. เมื่อแต่ละกลุ่มเขียนรายงานในมาตรฐานที่รับผิดชอบเบื้องต้นเสร็จสิ้นให้นำรายงานไปแลกเปลี่ยนกับกลุ่มอื่นเพื่อร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา การอ้างอิงข้อมูล และความ

สอดคล้องของข้อมูลระหว่างมาตรฐาน โดยใช้ใบกิจกรรมที่ 6 ตรวจสอบคุณภาพรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน (SAR)

8. กลุ่มเจ้าของรายงานนำข้อเสนอแนะที่ได้รับกลับมาปรับปรุงรายงานของตนเองให้มีความสมบูรณ์ ถูกต้อง และสะท้อนข้อมูลจริงมากยิ่งขึ้น เมื่อปรับปรุงเสร็จ ให้แต่ละกลุ่มส่งรายงานฉบับสมบูรณ์ให้ผู้บริหารสถานศึกษาและวิทยากรตรวจสอบความครบถ้วนอีกครั้ง เพื่อจัดรวมเป็นเล่มรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน (SAR) ฉบับสมบูรณ์ของโรงเรียน และเผยแพร่ต่อผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง

9. วิทยากรและผู้บริหารสรุปผลกิจกรรม โดยย้ำให้เห็นความสำคัญของการจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน (SAR) ที่ใช้ข้อมูลจริงและเกิดจากการมีส่วนร่วมของทุกคน พร้อมให้ผู้เข้าร่วมสะท้อนความคิดเห็นและสิ่งที่ได้เรียนรู้จากกระบวนการเขียนรายงานจริงในครั้งนี้

ขั้นที่ 5 ร่วมรับการประเมิน สู่คุณภาพสถานศึกษาที่ยั่งยืน

1. ผู้บริหารสถานศึกษาให้แต่ละกลุ่มที่รับผิดชอบแต่ละมาตรฐานการศึกษา วางแผนการจัดเตรียมข้อมูลและหลักฐานประกอบ พร้อมทั้งตรวจสอบความครบถ้วนของเอกสารรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) และเพิ่มหลักฐานแต่ละมาตรฐาน พร้อมกรอกข้อมูลลงใน ใบกิจกรรมที่ 7 สรุปข้อมูลเตรียมความพร้อมรับการประเมิน เพื่อตรวจสอบข้อมูลและหลักฐานประกอบสำหรับการนำเสนอในการประเมิน

2. ตัวแทนแต่ละกลุ่มซักซ้อมการนำเสนอผลการประเมินคุณภาพภายใน เช่น การนำเสนอภาพรวม การตอบข้อซักถาม และการให้ข้อมูลแก่คณะกรรมการ

3. ผู้บริหารสถานศึกษาร่วมสรุปผลการเตรียมความพร้อม พร้อมมอบหมายการปรับปรุงในจุดที่ยังไม่สมบูรณ์ เพื่อให้พร้อมและสมบูรณ์ก่อนวันรับการประเมินจริง

4. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรร่วมรับฟังข้อเสนอแนะจากคณะกรรมการและบันทึกผลเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนา

3. เครื่องมือที่ใช้ในกิจกรรม

ใบกิจกรรมที่ 1 แนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

คำชี้แจง: ให้ครูและบุคลากรแต่ละกลุ่มร่วมกันออกแบบแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาแต่ละมาตรฐานการศึกษา

.....

.....

.....

มาตรฐานการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

.....

.....

ตัวบ่งชี้(ตามที่ได้รับมอบหมาย)

.....

.....

คำอธิบาย

.....

.....

.....

.....

วัตถุประสงค์

.....

.....

.....

.....

นิยามศัพท์

1. (ตัวบ่งชี้ที่ได้รับมอบหมาย) หมายถึง.....

2. (เครื่องมือที่ใช้ประเมินคุณภาพภายในตามตัวบ่งชี้ที่ได้รับมอบหมาย) หมายถึง.....

3. การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมในทุกขั้นตอนของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ดังนี้

3.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันตัดสินใจเกี่ยวกับรายละเอียดของแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่รับผิดชอบ

3.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ในแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

3.3 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันดำเนินการประเมินผลและตรวจสอบผลการประเมินคุณภาพภายในของแต่ละมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้

3.4 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันนำผลการประเมินคุณภาพภายในของแต่ละมาตรฐานการศึกษามาเป็นข้อมูลในการพัฒนาผู้เรียนในอนาคต

4. การประเมินเสริมพลัง หมายถึง กระบวนการประเมินที่ช่วยเสริมสร้างศักยภาพและความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษา โดยใช้ข้อมูลการประเมินเป็นฐานในการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันใน 3 ขั้นตอน ดังนี้

4.1 การกำหนดพันธกิจ (Mission) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่รับผิดชอบ

4.2 การรวบรวมข้อมูล (Taking stock) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาเก็บรวบรวมติดตาม และตรวจสอบข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายในตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่รับผิดชอบ

4.3 การวางแผนเพื่ออนาคต (Planning for the future) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่รับผิดชอบมาวางแผนการพัฒนาผู้เรียนในอนาคต

5. วงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) หมายถึง วงจรในการดำเนินงานที่มีลักษณะเป็นกระบวนการต่อเนื่อง ซึ่งประกอบด้วย

5.1 การวางแผน (Plan) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันวางแผน พร้อมกำหนดแนวทางการประเมินคุณภาพภายใน ในหัวข้อประเด็นพิจารณาของมาตรฐานการศึกษา สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายใน กำหนดเกณฑ์การประเมินผล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่รับผิดชอบ

5.2 การดำเนินงานตามแผน (Do) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาดำเนินการประเมินคุณภาพภายในโดยใช้เครื่องมือที่ได้ออกแบบไว้ในแต่ละประเด็นพิจารณาของมาตรฐานการศึกษา และบันทึกข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายในลงแพลตฟอร์มการบันทึกข้อมูลที่กำหนดไว้

5.3 การตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาดำเนินการติดตาม ตรวจสอบผลการประเมินคุณภาพภายในบนแพลตฟอร์มการบันทึกข้อมูลตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่รับผิดชอบ

5.4 การปรับปรุงพัฒนา (Act) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษานำข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายในตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่รับผิดชอบมาวิเคราะห์เพื่อรวบรวมข้อมูลไปใช้ในการเขียนสรุปรายงานผลการประเมิน (SAR)

สอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วม

- ☐ 1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)
- ☐ 2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation)
- ☐ 3. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)
- ☐ 4. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits)

สอดคล้องกับทฤษฎีการประเมินเสริมพลัง

- ☐ 1. การกำหนดพันธกิจ (Mission)
- ☐ 2. การรวบรวมข้อมูล (Taking stock)
- ☐ 3. การวางแผนเพื่ออนาคต (Planning for the future)

ขั้นตอนการดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

ภาพ ขั้นตอนการดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

การดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายในของตัวบ่งชี้.....(ชื่อตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่รับผิดชอบ).....ได้นำวงจร PDCA มาเป็นแนวทางการดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นการวางแผน (Plan) (ให้ผู้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการซึ่งเป็นตัวอย่างในการวิจัยวิเคราะห์ว่า ขั้นตอนย่อยแต่ละขั้น สอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมและทฤษฎีการประเมินเสริมพลังในข้อใดบ้าง โดยให้วงเล็บไว้ท้ายขั้นตอนย่อยนั้นๆ)

.....

.....

.....

.....

ขั้นการดำเนินการตามแผน (Do) (ให้ผู้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการซึ่งเป็นตัวอย่างในการวิจัย วิเคราะห์ว่า ขั้นตอนย่อยแต่ละขั้น สอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมและทฤษฎีการประเมินเสริมพลังในข้อใดบ้าง โดยให้วงเล็บไว้ท้ายขั้นตอนย่อยนั้นๆ)

.....

.....

.....

ขั้นการตรวจสอบ (Check) (ให้ผู้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการซึ่งเป็นตัวอย่างในการวิจัย วิเคราะห์ว่า ขั้นตอนย่อยแต่ละขั้น สอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมและทฤษฎีการประเมินเสริมพลังในข้อใดบ้าง โดยให้วงเล็บไว้ท้ายขั้นตอนย่อยนั้นๆ)

.....

.....

.....

ขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act) (ให้ผู้เข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการซึ่งเป็นตัวอย่างในการวิจัย วิเคราะห์ว่า ขั้นตอนย่อยแต่ละขั้น สอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมและทฤษฎีการประเมินเสริมพลังในข้อใดบ้าง โดยให้วงเล็บไว้ท้ายขั้นตอนย่อยนั้นๆ)

.....

.....

.....

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายใน

.....

.....

.....

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายใน

.....

.....

.....

เกณฑ์การประเมินผล

.....

.....

.....

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

.....

.....

.....

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ระดับบุคคล

.....

.....

.....

2. การวิเคราะห์ระดับโรงเรียน

.....

.....

.....

ใบกิจกรรมที่ 2 บันทึกการใช้เครื่องมือ

คำชี้แจง: ให้ครูและบุคลากรแต่ละกลุ่มร่วมกันใช้บันทึกผลหลังการทดลองใช้เครื่องมือใน

สถานการณ์จำลอง เพื่อสะท้อนความเหมาะสมของเครื่องมือ

[illegible]

ใบกิจกรรมที่ 3 บันทึกการปรับปรุงเครื่องมือ

คำชี้แจง: ให้ครูและบุคลากรแต่ละกลุ่มบันทึกการปรับปรุงเครื่องมือตามคำแนะนำ

ชื่อทีมมาตรฐาน:

ชื่อเครื่องมือ:

วันที่ปรับปรุง:/...../.....

รอบการปรับปรุงครั้งที่: ☐ ครั้งที่ 1 ☐ ครั้งที่ 2 ☐ ครั้งที่ 3

ส่วนที่ 1 : สรุปผลจากการใช้เครื่องมือ (ก่อนการปรับปรุง)

หัวข้อ	รายละเอียด
มาตรฐาน / ตัวชี้วัด	
ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้	☐ แบบตรวจรายการ ☐ แบบสังเกต ☐ แบบสัมภาษณ์ ☐ แบบสอบถาม ☐ อื่น ๆ (ระบุ)
สถานการณ์ที่ใช้	
ผู้ใช้เครื่องมือ	
ผลการใช้เครื่องมือ / สิ่งที่พบ	
ปัญหาหรือข้อจำกัดในการใช้	

ส่วนที่ 2 : รายละเอียดการปรับปรุงเครื่องมือ

รายการ / องค์ประกอบของ เครื่องมือ	ข้อบกพร่องที่พบ	แนวทาง การปรับปรุง / แก้ไข	ผู้รับผิดชอบ

ส่วนที่ 3 : สรุปผลหลังการปรับปรุง

หัวข้อ	รายละเอียด
สิ่งที่พัฒนาให้ดีขึ้น	
สิ่งที่ยังต้องปรับปรุงเพิ่มเติม	
ข้อเสนอแนะจากครูและบุคลากร / ผู้บริหาร	
ผู้ใช้เครื่องมือ	
ผลการใช้เครื่องมือ / สิ่งที่พบ	
ปัญหาหรือข้อจำกัดในการใช้	

ใบกิจกรรมที่ 4 บันทึกข้อมูลการประเมิน

คำชี้แจง: ให้ครูและบุคลากรแต่ละกลุ่มบันทึกผลการเก็บข้อมูลจากการประเมินคุณภาพในโรงเรียนตามปฏิทินประเมินคุณภาพภายใน

หัวข้อ	รายละเอียด
วันที่เก็บข้อมูล	
มาตรฐาน / ตัวชี้วัด	
รายการประเมิน	
ผลการประเมิน	
หลักฐานประกอบ	
ผู้บันทึก	

ใบกิจกรรมที่ 6 ตรวจสอบคุณภาพรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน (SAR)

คำชี้แจง: ให้แต่ละกลุ่มวิเคราะห์ตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วน และคุณภาพของรายงาน

ผลการประเมินคุณภาพภายใน (SAR)

ชื่อกลุ่ม / มาตรฐานที่ตรวจ :

ชื่อผู้ตรวจสอบ / กลุ่มผู้ตรวจ :

รายการตรวจสอบ	รายละเอียด	ครบถ้วน / ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม	หมายเหตุ / ข้อเสนอแนะ
1. รายงานมีส่วนประกอบครบถ้วน (บทนำ ผลการประเมิน จุดเด่น แนวทางพัฒนา)	ครอบคลุมตามแบบฟอร์ม SAR ที่กำหนด	☐ ครบถ้วน ☐ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม	
2. เนื้อหามีความเชื่อมโยงระหว่างมาตรฐาน / ตัวบ่งชี้	มีการเชื่อมโยงข้อมูลและผลการดำเนินงานชัดเจน	☐ ครบถ้วน ☐ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม	
3. มีการอ้างอิงข้อมูลและหลักฐานประกอบอย่างถูกต้อง	หลักฐานแนบครบเข้าใจง่าย	☐ ครบถ้วน ☐ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม	
4. ข้อความในรายงานอ่านเข้าใจง่าย ไม่ซ้ำซ้อน	ใช้ถ้อยคำชัดเจน เป็นทางการ เหมาะสม	☐ ครบถ้วน ☐ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม	
5. ผลการดำเนินงานสะท้อนข้อมูลจริงของโรงเรียน	มีข้อมูลจริงและหลักฐานสนับสนุนชัดเจน	☐ ครบถ้วน ☐ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม	
6. การสรุปผลและแนวทางการพัฒนาเป็นไปอย่างมีเหตุผล	วิเคราะห์ข้อมูลและเสนอแนวทางชัดเจน	☐ ครบถ้วน ☐ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม	
7. จุดเด่นและจุดพัฒนาถูกระบุอย่างสมดุล	มีการสะท้อนทั้งจุดแข็งและจุดอ่อน	☐ ครบถ้วน ☐ ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม	

ใบกิจกรรมที่ 7 สรุปข้อมูลเตรียมความพร้อมรับการประเมิน

คำชี้แจง : แต่ละกลุ่มใช้ตรวจสอบหลักฐาน/ร่องรอยที่เตรียมนำเสนอรับการประเมินคุณภาพ
ภายในจากคณะกรรมการ

มาตรฐาน	ตัวชี้วัด	หลักฐาน/ ร่องรอย	ครบถ้วน / ปรับปรุง เพิ่มเติม	หมายเหตุ
			☐ ครบถ้วน ☐ เพิ่มเติม หลักฐาน/ ร่องรอย	
			☐ ครบถ้วน ☐ เพิ่มเติม หลักฐาน/ ร่องรอย	
			☐ ครบถ้วน ☐ เพิ่มเติม หลักฐาน/ ร่องรอย	
			☐ ครบถ้วน ☐ เพิ่มเติม หลักฐาน/ ร่องรอย	
			☐ ครบถ้วน ☐ เพิ่มเติม หลักฐาน/ ร่องรอย	

4. บทบาทของครูและบุคลากรในสถานศึกษา

- 4.1 ร่วมกันออกแบบและพัฒนาเครื่องมือประเมินให้เหมาะสมกับมาตรฐานการศึกษา
- 4.2 นำเครื่องมือไปใช้เก็บข้อมูลจริงและบันทึกข้อมูลในระบบกลางของโรงเรียน
- 4.3 เข้าร่วมกิจกรรมติดตามความก้าวหน้าและสะท้อนผลอย่างสม่ำเสมอ
- 4.4 ร่วมกันปรับปรุงเครื่องมือให้เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ
- 4.5 ศึกษาและทำความเข้าใจผลการประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียนในทุกมาตรฐาน เพื่อใช้เป็นฐานข้อมูลในการจัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน (SAR) อย่างถูกต้องและเป็นระบบ
- 4.6 ร่วมกันเขียนรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน (SAR) โดยใช้ข้อมูลจริงและหลักฐานที่ตรวจสอบได้ พร้อมตรวจสอบความถูกต้อง
- 4.7 ตรวจสอบและให้ข้อเสนอแนะต่อรายงานของกลุ่มอื่น เพื่อให้รายงานสมบูรณ์และสะท้อนคุณภาพจริง
- 4.8 ร่วมเผยแพร่รายงานและแนวทางพัฒนาให้ผู้เกี่ยวข้องรับทราบอย่างโปร่งใส
- 4.9 ร่วมกัน จัดเตรียม ตรวจสอบ และปรับปรุงข้อมูล หลักฐานสำหรับการติดตามตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาจากคณะกรรมการประเมินในส่วนที่รับผิดชอบ

5. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา

- 5.1 ทำหน้าที่เป็นผู้นำและผู้อำนวยการความสะอาดในทุกขั้นตอนของกิจกรรม
- 5.2 ติดตามและนิเทศการดำเนินงานแบบเสริมพลัง
- 5.3 สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ร่วมกันในโรงเรียน
- 5.4 นำเสนอข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายในของโรงเรียนให้ครูและบุคลากรเข้าใจภาพรวมและทิศทางการพัฒนา
- 5.5 สนับสนุนข้อมูล ข้อเสนอแนะ และนโยบาย เพื่อให้การเขียนรายงาน SAR เป็นไปตามมาตรฐานและสอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน
- 5.6 ร่วมตรวจสอบความถูกต้องของรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน (SAR) ให้คำแนะนำเพิ่มเติมก่อนเผยแพร่
- 5.7 อำนวยความสะดวกในด้านทรัพยากร เวลา และสื่อสนับสนุน เพื่อให้ทุกขั้นตอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5.8 คอยให้คำแนะนำและร่วมตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่น่าเสนอ และหลักฐานประกอบ สำหรับการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา จากคณะกรรมการประเมิน

6. ปัจจัยแห่งความสำเร็จของกิจกรรม

- 6.1 ความร่วมมือของครูและผู้บริหารที่เปิดใจเรียนรู้และทำงานเป็นทีม
- 6.2 การใช้เทคโนโลยีช่วยในการติดตามและจัดเก็บข้อมูล
- 6.3 การนิเทศแบบเสริมพลัง ไม่ใช่ควบคุม
- 6.4 การสะท้อนผลและปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง
- 6.5 การสื่อสารอย่างต่อเนื่องและบรรยากาศการเรียนรู้ที่เป็นมิตร
- 6.6 การใช้เครื่องมือและแบบฟอร์มที่เข้าใจง่าย ชัดเจน และสามารถนำไปใช้ได้จริงในแต่ละชั้นของกิจกรรม
- 6.7 การสนับสนุนและติดตามอย่างใกล้ชิดจากผู้บริหาร ช่วยให้ทุกขั้นตอนของกิจกรรมดำเนินไปอย่างราบรื่น

บรรณานุกรม

- Cohen, J.M. , & Uphoff, N.T. (1981). Rural Development Participation: Concept and Measure for Project Design Implementation and Evaluation: Rural Development Committee Center for international Studies. New York: Cornell University Press.
- Fetterman, D. M. & Wandersman, A. (2005). Empowerment Evaluation: Principle in Practice. New York: Guilfoed.
- William, E. (1976). Electoral Participation in a Low Stimulus Election. Rural Development. 4(1): 111–124.
- จันทราณี สงวนนาม. (2553). ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา = Theory and practice in educational institution (พิมพ์ครั้งที่ 3): กรุงเทพฯ : บั๊ค พอยท์.
- ธรร สุนทรายุทธ. (2551). การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป : ทฤษฎี วิจัย และปฏิบัติทางการศึกษา: ชลบุรี : ภาควิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สุขตา แดงสุวรรณ. (2558). การศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. วิทยานิพนธ์ ค.ม. จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2559). คู่มือการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

ภาคผนวก

- คู่มือแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

คู่มือแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา
มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน
ตัวบ่งชี้ 1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ตัวบ่งชี้ 1.1.1.1 ความสามารถในการอ่าน
และการเขียนสื่อสารภาษาไทย

โรงเรียนวัดทองคั้ง “ไพโรจน์ประชาสรรค์”
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 1

ผู้รับผิดชอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

นางกนกกร อินฤตนา

นางสาวอุไรรัตน์ ศรีบุญเรือง

มาตรฐานการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน

ตัวบ่งชี้(ตามที่ได้รับมอบหมาย)

1.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการวิชาการของผู้เรียน

1.1.1 มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสาร และการคิดคำนวณ

1.1.1.1 มีความสามารถในการอ่าน การเขียนสื่อสารภาษาไทย

คำอธิบาย

ผู้เรียนสามารถอ่านและเขียนได้อย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์การอ่านและเขียนสื่อสารได้อย่างเหมาะสมตามระดับชั้น และใช้ภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสารให้ถูกต้อง มีประสิทธิภาพ, พัฒนาทักษะการคิดอย่างมีเหตุผลและสร้างสรรค์, นำทักษะไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและการพัฒนาตนเอง, รู้จักรักการอ่านและการเขียน, ตระหนักถึงวัฒนธรรมภาษาไทย, และสร้างคุณธรรมจริยธรรม พร้อมทั้งมีโลกทัศน์ที่กว้างขึ้นผ่านการเรียนรู้ภาษา.

วัตถุประสงค์

1.เพื่อจัดทำแนวทางในการประเมินคุณภาพภายในให้สอดคล้องกับความสามารถในการอ่าน และการเขียนสื่อสารภาษาไทย

2.เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลความสามารถในการอ่าน และการเขียนในการสื่อสารในระดับรายบุคคลและระดับโรงเรียนของการประเมินคุณภาพภายใน

นิยามศัพท์

1. ความสามารถในการอ่าน หมายถึง กระบวนการที่ผู้อ่านเข้าใจและตีความความหมายจากข้อความที่อ่าน รวมถึงการเชื่อมโยงความรู้เดิมเพื่อจับใจความสำคัญ วิเคราะห์ สังเคราะห์ และสร้างความคิดเห็น

2. แบบวัดความสามารถในการอ่าน หมายถึง เครื่องมือวัดที่ใช้ประเมินความสามารถของผู้เรียนในการเข้าใจเนื้อหา ทั้งการตีความ การจับใจความ การใช้ถ้อยคำ สำนวน การลำดับความ และการนำเสนอเนื้อหาให้ถูกต้อง เหมาะสมตามบริบทต่างๆ

3. การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมในทุกขั้นตอนของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ดังนี้

3.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันตัดสินใจเกี่ยวกับรายละเอียดของแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่รับผิดชอบ

3.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ในแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

3.3 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันดำเนินการประเมินผลและตรวจสอบผลการประเมินคุณภาพภายในของแต่ละมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้

3.4 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันนำผลการประเมินคุณภาพภายในของแต่ละมาตรฐานการศึกษามาเป็นข้อมูลในการพัฒนาผู้เรียนในอนาคต

4. การประเมินเสริมพลัง หมายถึง กระบวนการประเมินที่ช่วยเสริมสร้างศักยภาพและความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษา โดยใช้ข้อมูลการประเมินเป็นฐานในการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันใน 3 ขั้นตอน ดังนี้

4.1 การกำหนดพันธกิจ (Mission) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่รับผิดชอบ

4.2 การรวบรวมข้อมูล (Taking stock) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาเก็บรวบรวม ติดตาม และตรวจสอบข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายในตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่รับผิดชอบ

4.3 การวางแผนเพื่ออนาคต (Planning for the future) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษานำผลการการประเมินคุณภาพภายในตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่รับผิดชอบมาวางแผนการพัฒนาผู้เรียนในอนาคต

5. วงจรคุณภาพเดมมิง (PDCA) หมายถึง วงจรในการดำเนินงานที่มีลักษณะเป็น กระบวนการต่อเนื่อง ซึ่งประกอบด้วย

5.1 การวางแผน (Plan) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันวางแผน พร้อม กำหนดแนวทางการประเมินคุณภาพภายใน ในหัวข้อประเด็นพิจารณาของมาตรฐานการศึกษา สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายใน กำหนดเกณฑ์การประเมินผล วิธีการเก็บ รวบรวมข้อมูล และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่รับผิดชอบ

5.2 การดำเนินงานตามแผน (Do) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาดำเนินการ ประเมินคุณภาพภายในโดยใช้เครื่องมือที่ได้ออกแบบไว้ในแต่ละประเด็นพิจารณาของมาตรฐาน การศึกษา และบันทึกข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายในลงแพลตฟอร์มการบันทึกข้อมูล ที่กำหนดไว้

5.3 การตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษา ดำเนินการติดตาม ตรวจสอบผลการประเมินคุณภาพภายในบนแพลตฟอร์มการบันทึกข้อมูลตาม ตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่รับผิดชอบ

5.4 การปรับปรุงพัฒนา (Act) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษานำข้อมูลผลการ ประเมินคุณภาพภายในตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่รับผิดชอบมาวิเคราะห์เพื่อรวบรวม ข้อมูลไปใช้ในการเขียนสรุปรายงานผลการประเมิน (SAR)

สอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วม

- ☒ 1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)
- ☒ 2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation)
- ☒ 3. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)
- ☒ 4. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits)

สอดคล้องกับทฤษฎีการประเมินเสริมพลัง

- ☒ 1. การกำหนดพันธกิจ (Mission)
- ☒ 2. การรวบรวมข้อมูล (Taking stock)
- ☒ 3. การวางแผนเพื่ออนาคต (Planning for the future)

ขั้นตอนการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

การประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่จัดทำอย่างเป็นระบบ โดยเริ่มจากการวางแผนกำหนดแนวทาง และเครื่องมือในการประเมิน เก็บข้อมูลในการประเมิน ประเมินความสามารถในการอ่าน การเขียน และการสื่อสารภาษาไทย และตรวจสอบวิเคราะห์ผล เป็นรายบุคคล เปรียบเทียบผลกับเป้าหมาย นำผลมาปรับปรุงพัฒนากิจกรรมเสริมความสามารถ ในการอ่าน การเขียน และการสื่อสารภาษาไทยต่อไป

ภาพ ขั้นตอนการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

การดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของตัวบ่งชี้ 1.1.1.1 มีความสามารถในการอ่าน การเขียน การสื่อสารภาษาไทย ได้นำวงจร PDCA มาเป็นแนวทางการดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นการวางแผน (Plan)

1. ประชุมคณะทำงาน (ครูภาษาไทย, ครูฝ่ายวิชาการ, ครูวัดผล) เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาความสามารถด้านการอ่านภาษาไทยของนักเรียน (การกำหนดพันธกิจ (Mission))
2. ประชุมครูกลุ่มสาระภาษาไทยและกลุ่มสาระอื่น ๆ ร่วมกันวางแผนการบูรณาการวิชาภาษาไทยด้านการอ่านเข้ากับกิจกรรมและวิชาอื่น ๆ (การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making))
3. ครูกลุ่มสาระภาษาไทยร่วมกันออกแบบและจัดเตรียมแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการอ่านภาษาไทย และเกณฑ์การประเมิน (การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making))
4. นำเครื่องมือไปหาคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบทดสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา, หัวหน้าวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระ เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์ที่ต้องการวัด (Index of Item Objective Congruence: IOC)
5. ครูกลุ่มสาระภาษาไทยกำหนดระยะเวลาในการดำเนินกิจกรรมและการวัดผล (การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making))

ขั้นการดำเนินการตามแผน (Do)

1. ประชุมครูกลุ่มสาระอื่น ๆ เพื่อกำหนดแนวทางการพัฒนาความสามารถในอ่านของผู้เรียน ผ่านกิจกรรมที่ส่งเสริมการอ่านภาษาไทย (การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation))
2. ครูที่เกี่ยวข้องจัดกิจกรรมที่เน้นการอ่านและการทำความเข้าใจบทอ่านอย่างสม่ำเสมอ (การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation))
3. ครูที่เกี่ยวข้องนำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบไปวัดผลกับนักเรียนในปลายภาคเรียน (การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation), การรวบรวมข้อมูล (Taking stock))
4. ครูที่เกี่ยวข้องกรอกข้อมูลผลการประเมินลงในแบบบันทึกผลการประเมินความสามารถในการอ่าน (รายบุคคล) (การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation), การรวบรวมข้อมูล (Taking stock))
5. ครูที่เกี่ยวข้องกรอกข้อมูลผลการประเมินลงในระบบส่วนกลาง ((การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation), การรวบรวมข้อมูล (Taking stock))

ขั้นการตรวจสอบ (Check)

1. ครูกลุ่มสาระภาษาไทยนำผลการวัดและประเมินมาวิเคราะห์และแปลผล (ระดับบุคคล และระดับโรงเรียน) (การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation), การรวบรวมข้อมูล (Taking stock))
2. ครูกลุ่มสาระภาษาไทยนำผลการวัดและประเมินมาเทียบกับเกณฑ์ว่าเป็นไปตามค่าเป้าหมายที่โรงเรียนประกาศไว้หรือไม่ (การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation), การรวบรวมข้อมูล (Taking stock))
3. ครูกลุ่มสาระภาษาไทยนำผลที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาตรวจสอบ หาสาเหตุของปัญหาที่แท้จริง และนำเข้าสู่ที่ประชุมเพื่อหาหรือแนวทางแก้ไข (การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation), การรวบรวมข้อมูล (Taking stock))
4. ครูกลุ่มสาระภาษาไทยจัดทำรายงานประเมินตนเองตามผลการตรวจสอบและวิเคราะห์ข้อมูล (การรวบรวมข้อมูล (Taking stock))

ขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act)

1. ครูกลุ่มสาระภาษาไทยนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาในปีการศึกษาถัดไป (การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits))
2. ครูกลุ่มสาระภาษาไทยกำหนดแนวทางในการปรับปรุงการวัดและประเมินผล และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นในครั้งถัดไป (การวางแผนเพื่ออนาคต (Planning for the future))
3. ครูกลุ่มสาระภาษาไทยปรับปรุงเครื่องมือการวัดและประเมิน และแนวทางดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษามากยิ่งขึ้นนำเสนอผลการพัฒนาต่อฝ่ายบริหารเพื่อพิจารณาและจัดทำแผนการปรับปรุงต่อไป (การวางแผนเพื่ออนาคต (Planning for the future))

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายใน

1. แบบทดสอบจะวัดความสามารถด้านการอ่าน
2. แบบบันทึกคะแนนและเกณฑ์การประเมิน (สำหรับครูผู้ประเมิน)

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายใน

ตัวอย่างเครื่องมือวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทย

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เพื่อวัดความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ขอนำเสนอตัวอย่างเครื่องมือที่ปรับให้เหมาะสมกับระดับความซับซ้อนของเนื้อหาในระดับประถมปลาย โดยแบ่งเป็น 2 ตอน และใช้เกณฑ์การประเมินเดียวกันกับที่ได้เสนอไปก่อนหน้านี้ค่ะ

1. แบบทดสอบ (สำหรับนักเรียน ป. 6)

คำชี้แจง: แบบทดสอบความสามารถด้านการอ่านภาษาไทยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้วัดความสามารถทางภาษาไทยด้านการอ่านของนักเรียน โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ให้นักเรียนเข้าทดสอบกับครูในกลุ่มสาระภาษาไทยประจำระดับชั้นของตนเอง

ตอนที่ 1: การอ่านออกเสียง (Reading Aloud)

ระดับชั้น	หัวข้อบทอ่าน/ประเภท	ตัวอย่าง
ประถมศึกษาปีที่ 6	นิทานสอนใจ/เรื่องสั้นเชิง คุณธรรม/บทความ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ ธรรมชาติ	เรื่อง: ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม บทอ่าน: ทุกคนต่างทราบดีว่าปัญหาขยะพลาสติกเป็นภัยคุกคามต่อสัตว์ทะเลและระบบนิเวศ การเริ่มต้นจากการคัดแยกขยะที่บ้าน การนำถุงผ้าไปใช้แทนถุงพลาสติก และการลดการบริโภคที่ไม่จำเป็น ล้วนเป็นจุดเริ่มต้นเล็ก ๆ ที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่ออันยิ่งใหญ่ของพลเมืองที่ดีต่อโลกใบนี้"

ตอนที่ 2: ความเข้าใจบทความ (Reading Comprehension)

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

ตัวอย่างคำถาม (อ้างอิงจากบทความเรื่อง "ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม")	คำตอบ
1. ปัญหาใดที่บทความกล่าวว่าเป็นภัยคุกคามต่อสัตว์ทะเลและระบบนิเวศ	
2. ท่านคิดว่า "ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม" ของพลเมืองที่ดี" ในบทความนี้หมายถึงอะไรบ้าง	
3. นอกจากการคัดแยกขยะแล้ว นักเรียนสามารถแสดงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนได้อย่างไรบ้าง	

2. แบบบันทึกผลการประเมินความสามารถในการอ่าน (รายบุคคล)

เลขที่	คะแนน			คะแนนรวม (9 คะแนน)
	ตอนที่ 1		ตอนที่ 2	
	ด้านความ คล่องแคล่ว	ด้านความ ถูกต้อง	ด้านความ เข้าใจ	
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				

เกณฑ์การประเมินผล

รายละเอียด	ระดับคะแนน 3 (ดีมาก)	ระดับคะแนน 2 (ดี)	ระดับคะแนน 1 (กำลังพัฒนา)
1. ด้านความคล่องแคล่ว	อ่านได้ทันที ไม่ติดขัด เป็นจังหวะดี	อ่านติดขัดเป็นบางครั้ง แต่ความหมายไม่เปลี่ยน	ใช้เวลานานในการอ่าน/ออกเสียงผิดบ่อย
2. ด้านความถูกต้อง	อ่านและออกเสียง คำศัพท์ได้ถูกต้อง, เว้นวรรคตอน เหมาะสม, เข้าใจง่าย	อ่านไม่ต่อเนื่อง/ติดขัด แต่เข้าใจความหมาย	อ่านได้บางคำ สื่อความหมายไม่ชัดเจน
3. ด้านความเข้าใจ	ตอบคำถามเกี่ยวกับบทอ่านได้ถูกต้อง ครบถ้วน ตรงประเด็น สรุปใจความได้	ตอบคำถามได้ แต่ไม่ครบถ้วนทั้งหมด หรือต้องใช้เวลาคิด/สื่อสารเพิ่มเติม	ตอบคำถามไม่ได้ หรือตอบผิดประเด็นอย่างมาก

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

- ชี้แจงครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องให้ทราบถึงวิธีการใช้เครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูลในการประเมินความสามารถในการอ่าน ของผู้เรียน
- ครูผู้สอนประเมินความสามารถในการความสามารถในการอ่าน ภาคเรียนละ 1 ครั้ง และกรอกระเบียนรวมลงในแบบบันทึกคะแนน
- ครูผู้สอนบันทึกผลการประเมินความสามารถความสามารถในการอ่าน ของผู้เรียนรายชั้นลงในระบบ
- ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้ง ก่อนสรุปผลการประเมินความสามารถในการอ่าน ของสถานศึกษา
- ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทยจัดทำสรุปผลการประเมินความสามารถในการสร้างนวัตกรรมเพื่อเตรียมจัดทำรายงานผลการประเมิน (SAR)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่, ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การวิเคราะห์ระดับบุคคล

ในการแปลผลจะใช้เกณฑ์พิจารณาจากคะแนนรวม ซึ่งมีการแปลผล ดังนี้

การแปลผล	คะแนน
ดีเลิศ	8 - 9
ดี	6 - 7
ปานกลาง	4 - 5
กำลังพัฒนา	น้อยกว่าหรือเท่ากับ 3

2.2 เกณฑ์การแปลผลระดับโรงเรียน (ใช้ค่าร้อยละ)

ในการแปลผลจะใช้เกณฑ์พิจารณาจากจำนวนร้อยละของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งมีการแปลผล ดังนี้

การแปลผล	ร้อยละ
ดีเลิศ	91 - 100
ดี	71 - 90
ปานกลาง	51 - 70
กำลังพัฒนา	น้อยกว่าร้อยละ 50

ข้อเสนอแนะ

1. สร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมทุกระดับชั้นเรียน
2. สร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมกับความรู้แต่ละระดับชั้นเรียน
3. เพิ่มเครื่องมือการเขียน และการคิดคำนวณในรายวิชาอื่นๆ

ภาคผนวก

- ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายใน
- แบบประเมินผล
- ตัวอย่างแพลตฟอร์มการบันทึกข้อมูลส่วนกลาง

ตัวอย่างเครื่องมือวัดความสามารถในการอ่านภาษาไทย

สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

เพื่อวัดความสามารถในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ขอนำเสนอตัวอย่างเครื่องมือที่ปรับให้เหมาะสมกับระดับความซับซ้อนของเนื้อหาในระดับประถมปลาย โดยแบ่งเป็น 2 ตอน และใช้เกณฑ์การประเมินเดียวกันกับที่ได้เสนอไปก่อนหน้านี้ค่ะ

1. แบบทดสอบ (สำหรับนักเรียน ป. 6)

คำชี้แจง: แบบทดสอบความสามารถด้านการอ่านภาษาไทยนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อใช้วัดความสามารถทางภาษาไทยด้านการอ่านของนักเรียน โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ให้นักเรียนเข้าทดสอบกับครูในกลุ่มสาระภาษาไทยประจำระดับชั้นของตนเอง

ตอนที่ 1: การอ่านออกเสียง (Reading Aloud)

ระดับชั้น	หัวข้อบทอ่าน/ประเภท	ตัวอย่าง
ประถมศึกษาปีที่ 6	นิทานสอนใจ/เรื่องสั้นเชิง คุณธรรม/บทความ เกี่ยวกับการอนุรักษ์ ธรรมชาติ	เรื่อง: ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม บทอ่าน: ทุกคนต่างทราบดีว่าปัญหาขยะพลาสติกเป็นภัยคุกคามต่อสัตว์ทะเลและระบบนิเวศ การเริ่มต้นจากการคัดแยกขยะที่บ้าน การนำถุงผ้าไปใช้แทนถุงพลาสติก และการลดการบริโภคที่ไม่จำเป็น ล้วนเป็นจุดเริ่มต้นเล็ก ๆ ที่แสดงถึงความรับผิดชอบต่ออันยิ่งใหญ่ของพลเมืองที่ดีต่อโลกใบนี้"

ตอนที่ 2: ความเข้าใจบทความ (Reading Comprehension)

ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

ตัวอย่างคำถาม (อ้างอิงจากบทความเรื่อง "ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม")	คำตอบ
1. ปัญหาใดที่บทความกล่าวว่าเป็นภัยคุกคามต่อสัตว์ทะเลและระบบนิเวศ	
2. ท่านคิดว่า "ความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม" ของพลเมืองที่ดี" ในบทความนี้หมายถึงอะไรบ้าง	
3. นอกจากการคัดแยกขยะแล้ว นักเรียนสามารถแสดงความรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อมในโรงเรียนได้อย่างไรบ้าง	

ระบบบันทึกผลการประเมินความสามารถในการอ่าน

แอปพลิเคชันนี้สร้างโดย Google Apps Script

รายงานการประเมินผล ดูข้อมูลเพิ่มเติม X

ระบบประเมินการอ่าน-เขียน

หน้าหลัก คำชี้แจง รายงาน

บันทึกคะแนนรายห้อง
ปีการศึกษา 2567 ภาคเรียนที่ 1 | ระดับชั้น ม.1 ห้อง 1

ย้อนกลับ

รายการพฤติกรรมที่ประเมิน (5 ข้อ)

ข้อ 1: อ่านจับใจความสำคัญจากสื่อต่าง ๆ ได้
ข้อ 2: อ่านและปฏิบัติตามเอกสารคู่มือได้
ข้อ 3: อ่านหนังสือตามความสนใจอย่างสม่ำเสมอ
ข้อ 4: กรอกรูปแบบฟอร์มต่าง ๆ ได้ถูกต้อง
ข้อ 5: เขียนเล่าเรื่องจากภาพหรือเหตุการณ์ได้

เกณฑ์ระดับคุณภาพ

5 ยอดเยี่ยม 4 ดีเลิศ
3 ดี 2 ปานกลาง
1 กำลังพัฒนา (ยังไม่บรรลุ)

เลข ที่	ชื่อ-สกุล	ข้อ 1 (5)	ข้อ 2 (5)	ข้อ 3 (5)	ข้อ 4 (5)	ข้อ 5 (5)	รวม (25)	เฉลี่ย	ระดับ
1	ค.ช. กิตติศักดิ์ใจดี ✓	4	4	4	4	4	20	4.00	4
2	ค.ช. ขจรเดช เรืองฤทธิ์ ✓	1	3	3	3	3	13	2.60	3
3	ค.ช. จิรายุ สุขเกษม ✓	1	2	2	2	2	9	1.80	2
4	ค.ช. ชนะชัย ไผ่เรือน ✓	1	4	1	1	1	8	1.60	2
5	ค.ช. ณัฐพงศ์ วงศ์สว่าง ✓	1					1	0.20	1
6	ค.ช. ธนภัทร รักเย็น ✓	1					1	0.20	1
7	ค.ช. นพพล คงชื่น ✓	1					1	0.20	1

รายงานสรุปผล

พิมพ์ / PDF

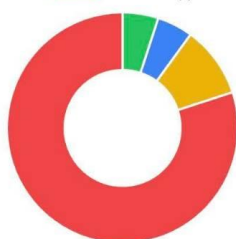
กลับหน้าหลัก

รายงานสรุปผลการประเมินการอ่าน-เขียนภาษาไทย

โรงเรียนมัธยมศึกษาตัวอย่าง

ปีการศึกษา 2567 ภาคเรียนที่ 1

■ ยอดเยี่ยม (5)
 ■ ดีเลิศ (4)
 ■ ดี (3)
 ■ ปานกลาง (2)
 ■ กำลังพัฒนา (1)

ระดับคุณภาพ	ความหมาย	จำนวน (คน)	ร้อยละ
5	ยอดเยี่ยม	0	0.00%
4	ดีเลิศ	1	5.00%
3	ดี	1	5.00%
2	ปานกลาง	2	10.00%
1	กำลังพัฒนา	16	80.00%
รวมทั้งหมด		20	100%
ผ่านเกณฑ์ (ระดับ 3 ขึ้นไป)		2	10.00%

แยกรายห้องเรียน

ห้อง	นร.ทั้งหมด	ดีเยี่ยม (5)	ดีเลิศ (4)	ดี (3)	ปานกลาง (2)	ปรับปรุง (1)	ผ่านเกณฑ์ (3+)	% ผ่าน
ม.1/1	20	0	1	1	2	16	2	10.0%

คู่มือแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา
 มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน
 ตัวบ่งชี้ 1.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

โรงเรียนวัดทองคุ้ง “ไพโรจน์ประชาสรรค์”
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

ผู้รับผิดชอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

นางสาวพิศมัย อุทากรณ์

นางสาวนุสรรา หมู่แก้ว

มาตรฐานการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพของผู้เรียน

ตัวบ่งชี้(ตามที่ได้รับมอบหมาย)

1.2 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

1.2.3 นักเรียนยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย ตามเกณฑ์ที่
สถานศึกษากำหนด

คำอธิบาย

ผู้เรียนยอมรับและอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้าน เพศ วัย เชื้อชาติ
ศาสนา ภาษา วัฒนธรรม ประเพณี

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดทำแนวทางในการประเมินคุณภาพภายในให้สอดคล้องกับการยอมรับที่จะอยู่
ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย
2. เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินคุณภาพภายในเกี่ยวกับการยอมรับที่จะ
อยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย ในระดับรายบุคคลและระดับโรงเรียน

นิยามศัพท์

1. การยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย หมายถึง พฤติกรรมของ
นักเรียนในการแสดงความเคารพ ยอมรับ และปรับตัวให้อยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ แม้จะมีความแตกต่าง
กันในด้านเพศ วัย เชื้อชาติ ศาสนา ภาษา วัฒนธรรม ประเพณี และความคิดเห็น
2. แบบประเมินด้านการยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย
หมายถึง เครื่องมือที่ใช้วัดระดับพฤติกรรมหรือทัศนคติของนักเรียนที่แสดงออกถึงการยอมรับความ
แตกต่างหลากหลาย

3. การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมในทุกขั้นตอนของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาดังนี้

3.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันตัดสินใจเกี่ยวกับรายละเอียดของแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่รับผิดชอบ

3.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ในแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

3.3 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันดำเนินการประเมินผลและตรวจสอบผลการประเมินคุณภาพภายในของแต่ละมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้

3.4 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันนำผลการประเมินคุณภาพภายในของแต่ละมาตรฐานการศึกษามาเป็นข้อมูลในการพัฒนาผู้เรียนในอนาคต

4. การประเมินเสริมพลัง หมายถึง กระบวนการประเมินที่ช่วยเสริมสร้างศักยภาพและความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษา โดยใช้ข้อมูลการประเมินเป็นฐานในการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันใน 3 ขั้นตอน ดังนี้

4.1 การกำหนดพันธกิจ (Mission) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่รับผิดชอบ

4.2 การรวบรวมข้อมูล (Taking stock) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาเก็บรวบรวมติดตาม และตรวจสอบข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายในตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่รับผิดชอบ

4.3 การวางแผนเพื่ออนาคต (Planning for the future) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษานำผลการการประเมินคุณภาพภายในตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่รับผิดชอบมาวางแผนการพัฒนาผู้เรียนในอนาคต

5. วงจรคุณภาพเต็มมิ่ง (PDCA) หมายถึง วงจรในการดำเนินงานที่มีลักษณะเป็นกระบวนการต่อเนื่อง ซึ่งประกอบด้วย

5.1 การวางแผน (Plan) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันวางแผน พร้อมกำหนดแนวทางการประเมินคุณภาพภายใน ในหัวข้อประเด็นพิจารณาของมาตรฐานการศึกษา สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายใน กำหนดเกณฑ์การประเมินผล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่รับผิดชอบ

5.2 การดำเนินงานตามแผน (Do) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาดำเนินการประเมินคุณภาพภายในโดยใช้เครื่องมือที่ได้ออกแบบไว้ในแต่ละประเด็นพิจารณาของมาตรฐานการศึกษา และบันทึกข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายในลงแพลตฟอร์มการบันทึกข้อมูลที่กำหนดไว้

5.3 การตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาดำเนินการติดตาม ตรวจสอบผลการประเมินคุณภาพภายในบนแพลตฟอร์มการบันทึกข้อมูลตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่รับผิดชอบ

5.4 การปรับปรุงพัฒนา (Act) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษานำข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายในตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่รับผิดชอบมาวิเคราะห์เพื่อรวบรวมข้อมูลไปใช้ในการเขียนสรุปรายงานผลการประเมิน (SAR)

สอดคล้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วม

- ☒ 1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)
- ☒ 2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation)
- ☒ 3. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)
- ☒ 4. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits)

สอดคล้องกับทฤษฎีการประเมินเสริมพลัง

- ☒ 1. การกำหนดพันธกิจ (Mission)
- ☒ 2. การรวบรวมข้อมูล (Taking stock)
- ☒ 3. การวางแผนเพื่ออนาคต (Planning for the future)

ขั้นตอนการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

การดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของตัวบ่งชี้ 1.2.3 ได้นำวงจร PDCA มาเป็นแนวทางการดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นการวางแผน (Plan)

1. ประชุมครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ที่เข้มแข็งและสร้างความเข้าใจในตัวบ่งชี้ และร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ในการประเมินตัวบ่งชี้ (การกำหนดพันธกิจ (Mission))
2. ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ร่วมกันกำหนดประเด็นพิจารณา และแนวทางการประเมิน (การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making), การกำหนดพันธกิจ (Mission))
3. ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ร่วมกันออกแบบเครื่องมือประเมินด้านการยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย กำหนดเกณฑ์การประเมินผล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล (การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making))
5. หลังจากจัดทำเครื่องมือ นำเครื่องมือไปหาคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบประเมินด้านการยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลายโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา, หัวหน้าวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระ เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์ที่ต้องการวัด (Index of Item Objective Congruence: IOC)

ขั้นการดำเนินการตามแผน (Do)

1. ประชุมครูที่เกี่ยวข้องเพื่อทำความเข้าใจเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน เกณฑ์ และวิธีการประเมิน (การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation))
2. ครูที่เกี่ยวข้องจัดกิจกรรมส่งเสริมการอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย ตามรูปแบบประชาธิปไตย เช่น กิจกรรมสถานักเรียน กิจกรรมแลกเปลี่ยนวัฒนธรรม (การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation))
3. ครูที่เกี่ยวข้องดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลผลการประเมิน โดยใช้เครื่องมือที่กำหนด (การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation), การรวบรวมข้อมูล (Taking stock))
4. ครูที่เกี่ยวข้องกรอกข้อมูลผลการประเมินลงในแบบบันทึกรายบุคคล (การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation), การรวบรวมข้อมูล (Taking stock))
5. ครูที่เกี่ยวข้องกรอกข้อมูลผลการประเมินลงในระบบส่วนกลาง (การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation), การรวบรวมข้อมูล (Taking stock))

ขั้นการตรวจสอบ (Check)

1. ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ร่วมกันตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ ของข้อมูลผลการประเมินที่จัดเก็บ (การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation), การรวบรวมข้อมูล (Taking stock))
2. ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม นำผลการวัดและประเมิน มาวิเคราะห์และแปลผล (ระดับบุคคลและระดับโรงเรียน) (การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation), การรวบรวมข้อมูล (Taking stock))
3. ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม นำผลการวัดและประเมิน มาเทียบกับเกณฑ์ว่าเป็นไปตามค่าเป้าหมายที่โรงเรียนประกาศไว้หรือไม่ (การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation), การรวบรวมข้อมูล (Taking stock))
4. ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สรุปผลการประเมินและ จัดทำรายงานผลการประเมินตนเอง (SAR) ตามตัวบ่งชี้ที่รับผิดชอบ เสนอต่อผู้บริหาร และ เผยแพร่สู่สาธารณะ (การรวบรวมข้อมูล (Taking stock))

ขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act)

1. ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม นำผลการประเมินคุณภาพ ภายในมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาในปีการศึกษาถัดไป (การมีส่วนร่วมในการรับ ผลประโยชน์ (Benefits), (การวางแผนเพื่ออนาคต (Planning for the future))
2. ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ปรับปรุงเครื่องมือการวัด และประเมิน และแนวทางดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษามากยิ่งขึ้น (การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits), (การวางแผนเพื่ออนาคต (Planning for the future))

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายใน

1. แบบประเมินด้านการยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย
2. แบบสังเกตพฤติกรรมที่มีปฏิสัมพันธ์และการอยู่ร่วมกัน ของผู้เรียนในกิจกรรมกลุ่ม/ สถานการณ์

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายใน
แบบประเมินด้านการยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย
(รายบุคคล)

ชื่อ - นามสกุล นักเรียน.....ชั้น.....

คำชี้แจง ให้ครูผู้สอนประเมินด้านการยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย

ของผู้เรียน โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับระดับพฤติกรรมของผู้เรียน

ลำดับ	รายการพฤติกรรม	ระดับพฤติกรรม			
		4	3	2	1
1	นักเรียนแสดงความเคารพต่อความแตกต่างด้านเพศ วัย หรือเชื้อชาติของเพื่อน				
2	นักเรียนยอมรับและปรับตัวให้เข้ากับความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้อื่นในกลุ่ม/ชั้นเรียน				
3	นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายร่วมกับผู้อื่นได้ แม้จะมีความแตกต่างทางความคิด				
4	นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ และกติกาที่ทุกคนต้องใช้ร่วมกันในสังคม				
5	นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนที่มีภูมิหลัง วัฒนธรรม หรือศาสนาต่างกันได้อย่างราบรื่น				

ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

.....
.....

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

เกณฑ์การประเมินผล

รายการ	ระดับผลการประเมิน			
	4 (ดีมาก)	3 (ดี)	1 (พอใช้)	0 (ควรปรับปรุง)
1. นักเรียนแสดงความเคารพต่อความแตกต่างด้านเพศ วัย หรือเชื้อชาติของเพื่อน	เคารพเพื่อนทุกคน พุดจาสุภาพ ไม่ล้อเลียน เป็นแบบอย่างที่ดี	เคารพเพื่อนส่วนใหญ่ พุดจาเหมาะสม	เคารพเพื่อนเป็นบางครั้ง ต้องเตือนบ้าง	ไม่เคารพเพื่อน ล้อเลียนหรือแกล้งเพื่อน
2. นักเรียนยอมรับและปรับตัวให้เข้ากับความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้อื่นในกลุ่ม/ชั้นเรียน	ฟังความคิดเห็นของเพื่อนทุกครั้ง ยอมรับและพุดคุยกันได้ดี	ฟังความคิดเห็นของเพื่อน และยอมรับได้เกือบทุกครั้ง	ฟังความคิดเห็นของเพื่อนบ้าง บางครั้งไม่ยอมรับ	ไม่ฟังความคิดเห็นของเพื่อน และทำให้เกิดปัญหา
3. นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายร่วมกับผู้อื่นได้ แม้จะมีความแตกต่างทางความคิด	ทำหน้าที่ของตนเองเต็มที่ และช่วยเหลือเพื่อน	ทำหน้าที่ของตนเองได้ดี ร่วมมือกับเพื่อน	ทำหน้าที่ของตนเองได้บ้าง ต้องเตือน	ไม่ทำหน้าที่ของตนเอง ไม่ร่วมมือกับกลุ่ม
4. นักเรียนปฏิบัติตามกติกาตามระเบียบ กฎเกณฑ์ และกติกาที่ทุกคนต้องใช้ร่วมกันในสังคม	ปฏิบัติตามกติกาทุกครั้ง และเตือนเพื่อนได้อย่างสุภาพ	ปฏิบัติตามกติกาได้เกือบทุกครั้ง	ปฏิบัติตามกติกาได้บ้าง ต้องเตือน	ไม่ปฏิบัติตามกติกา และทำผิดซ้ำ ๆ
5. นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนที่มีภูมิหลัง วัฒนธรรม หรือศาสนาต่างกันได้ อย่างราบรื่น	ทำงานร่วมกับเพื่อนได้ดีทุกคน ช่วยเหลือกัน	ทำงานร่วมกับเพื่อนได้ แม้เพื่อนจะไม่เหมือนตนเอง	ทำงานร่วมกับเพื่อนได้บ้าง ยังไม่ค่อยกล้า	ไม่ยอมทำงานร่วมกับเพื่อน

เกณฑ์การตัดสินคุณภาพ

ระดับคุณภาพ	ช่วงคะแนนรวม	ความหมาย
ดีมาก	16 – 20 คะแนน	ยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลายในระดับดีมาก
ดี	11 – 15 คะแนน	ยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลายในระดับดี
พอใช้	6 – 10 คะแนน	ยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลายในระดับพอใช้
ต้องปรับปรุง	ต่ำกว่า 6 คะแนน	ต้องปรับปรุงในด้านการยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ชี้แจงครูผู้สอนที่เกี่ยวข้องให้ทราบถึงวิธีการใช้เครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูลในการประเมินด้านการยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลายของผู้เรียน
2. ครูผู้สอนประเมินด้านการยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลายรายบุคคลภาคเรียนละ 1 ครั้ง และกรอกคะแนนรวมลงในแบบบันทึกคะแนน
3. ครูผู้สอนบันทึกผลการประเมินด้านการยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลายของผู้เรียนรายชั้นลงในระบบ
4. ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลอีกครั้ง ก่อนสรุปผลการประเมินด้านการยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลายของสถานศึกษา
5. ครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม จัดทำสรุปผลการประเมินด้านการยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลายเพื่อเตรียมจัดทำรายงานผลการประเมิน (SAR)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การวิเคราะห์ระดับบุคคล

ในการแปลผลจะใช้เกณฑ์พิจารณาจากช่วงคะแนนรวม ซึ่งมีการแปลผล ดังนี้

ระดับคุณภาพ	ช่วงคะแนนรวม
ดีมาก	16 – 20 คะแนน
ดี	11 – 15 คะแนน
พอใช้	6 – 10 คะแนน
ต้องปรับปรุง	ต่ำกว่า 6 คะแนน

2.2 การวิเคราะห์ระดับโรงเรียน

ในการแปลผลจะใช้เกณฑ์พิจารณาจากจำนวนร้อยละของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น ซึ่งมีการแปลผล ดังนี้

ผลการประเมิน/ร้อยละ	ระดับคะแนน	ระดับคุณภาพ
80.00-100.00	5	ยอดเยี่ยม
70.00-79.99	4	ดีเลิศ
60.00-69.99	3	ดี
50.00-59.99	2	ปานกลาง
0.00-49.99	1	กำลังพัฒนา

ข้อเสนอแนะ

สร้างเครื่องมือให้ครอบคลุมกับตัวบ่งชี้และเหมาะสมกับระดับชั้น

ภาคผนวก

- ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายใน
- แบบประเมินผล
- ตัวอย่างแพลตฟอร์มการบันทึกข้อมูลส่วนกลาง

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายใน

แบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

ด้านการยอมรับที่จะอยู่ร่วมกันบนความแตกต่างและหลากหลาย ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนดโรงเรียน

โรงเรียนวัดทองคั้ง “ไพโรจน์ประชาสรรค์”

กลุ่มสาระการเรียนรู้.....ภาคเรียนที่.....ปีการศึกษา.....

ชื่อ-สกุลนักเรียน.....ห้อง.....เลขที่.....

คำชี้แจง : ให้ ผู้สอน สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนในระหว่างเรียนและนอกเวลาเรียน แล้วขีด ✓ ลงใน

ช่องว่างที่ตรงกับระดับคะแนน

ลำดับ	รายการพฤติกรรม	ระดับการปฏิบัติ				
		5	4	3	2	1
1	นักเรียนแสดงความเคารพต่อความแตกต่างด้านเพศ วัย หรือเชื้อชาติของเพื่อน					
2	นักเรียนยอมรับและปรับตัวให้เข้ากับความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้อื่นในกลุ่ม/ชั้นเรียน					
3	นักเรียนปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายร่วมกับผู้อื่นได้ แม้จะมีความแตกต่างทางความคิด					
4	นักเรียนปฏิบัติตามระเบียบ กฎเกณฑ์ และกติกาที่ทุกคนต้องใช้ร่วมกันในสังคม					
5	นักเรียนสามารถทำงานร่วมกับเพื่อนที่มีภูมิหลัง วัฒนธรรม หรือศาสนาต่างกันได้อย่างราบรื่น					

ลงชื่อ.....ผู้ประเมิน

(.....)

...../...../.....

เกณฑ์การให้คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจน 6 ครั้งขึ้นไป ให้ 5 คะแนน

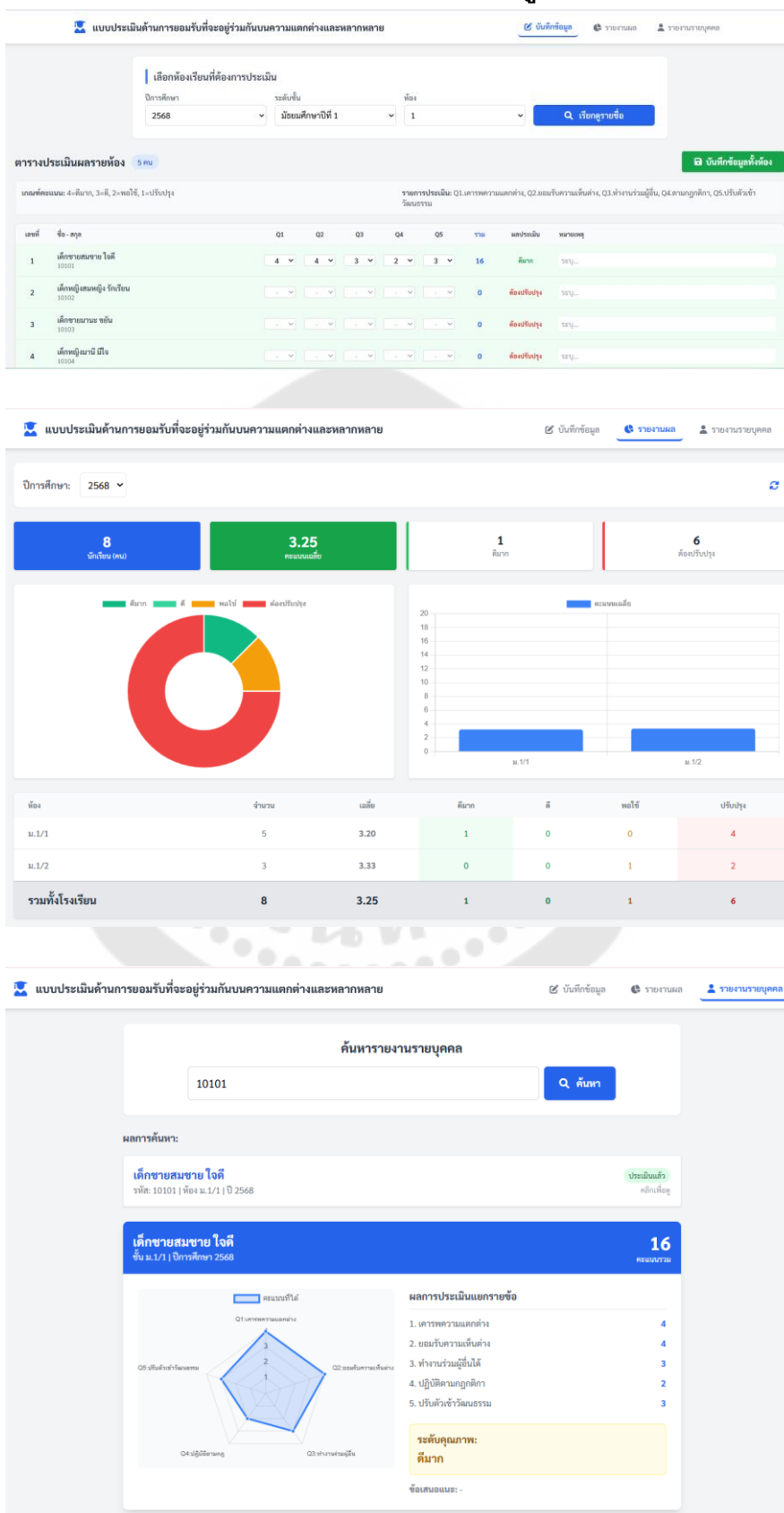
พฤติกรรมที่ปฏิบัติชัดเจน 5 ครั้ง ให้ 4 คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติ 4 ครั้ง ให้ 3 คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติ 3 ครั้ง ให้ 2 คะแนน

พฤติกรรมที่ปฏิบัติ 1- 2 ครั้ง ให้ 1 คะแนน

ตัวอย่างแพลตฟอร์มการบันทึกข้อมูลส่วนกลาง

คู่มือแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา
มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้ 3.1 จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิด
และปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้

โรงเรียนวัดทองคุ้ง “ไพโรจน์ประชาสรรค์”

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลบุรี เขต 1

ผู้รับผิดชอบแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

นายสรุเดช ยศพรพนวณู

นางสาววาสนา สารศิริ

มาตรฐานการศึกษาที่เกี่ยวข้อง

มาตรฐานที่ 3 กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

ตัวบ่งชี้

3.1 จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้

คำอธิบาย

จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษาที่เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปจัดกิจกรรมได้จริง มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสาระวิชาและผู้เรียน ผู้เรียนได้รับการฝึกทักษะ แสดงออก แสดงความคิดเห็น สรุปองค์ความรู้ นำเสนอผลงานและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อจัดทำแนวทางในการประเมินคุณภาพภายในให้สอดคล้องกับการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตของครู
2. เพื่อรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลจากการประเมินคุณภาพภายในของการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิต

นิยามศัพท์

1. การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิต หมายถึง กระบวนการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบควบคู่กับการลงมือปฏิบัติจริง ผ่านกิจกรรมหรือสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริง เพื่อให้ผู้เรียนสามารถสร้างความรู้ พัฒนาทักษะ และสมรรถนะที่จำเป็น พร้อมทั้งสามารถนำความรู้และประสบการณ์ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและแก้ปัญหาในบริบทต่าง ๆ ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

2. แบบประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการคิด การลงมือปฏิบัติจริง และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตของผู้เรียน หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลและตัดสินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครู โดยพิจารณาจากการออกแบบและดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้กระบวนการคิดอย่างเป็นระบบ ควบคู่กับการลงมือปฏิบัติจริงในสถานการณ์ที่ใกล้เคียงกับชีวิตจริง รวมถึงความสามารถของผู้เรียนในการนำความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตและการแก้ปัญหาย่างเหมาะสมและเป็นรูปธรรม

3. การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกฝ่ายในสถานศึกษาเข้ามามีส่วนร่วมไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมในทุกขั้นตอนของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา ดังนี้

3.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันตัดสินใจเกี่ยวกับรายละเอียดของแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่รับผิดชอบ

3.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันดำเนินการประเมินคุณภาพภายในตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้ในแนวทางการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

3.3 การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันดำเนินการประเมินผลและตรวจสอบผลการประเมินคุณภาพภายในของแต่ละมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดไว้

3.4 การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันนำผลการประเมินคุณภาพภายในของแต่ละมาตรฐานการศึกษามาเป็นข้อมูลในการพัฒนาผู้เรียนในอนาคต

4. การประเมินเสริมพลัง หมายถึง กระบวนการประเมินที่ช่วยเสริมสร้างศักยภาพและความสามารถของบุคลากรในสถานศึกษา โดยใช้ข้อมูลการประเมินเป็นฐานในการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ผ่านกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันใน 3 ขั้นตอน ดังนี้

4.1 การกำหนดพันธกิจ (Mission) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันกำหนดวัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษาในตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่รับผิดชอบ

4.2 การรวบรวมข้อมูล (Taking stock) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาเก็บรวบรวมติดตาม และตรวจสอบข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายในตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่รับผิดชอบ

4.3 การวางแผนเพื่ออนาคต (Planning for the future) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษานำผลการประเมินคุณภาพภายในตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่รับผิดชอบมาวางแผนการพัฒนาผู้เรียนในอนาคต

5. วงจรคุณภาพเดมมิ่ง (PDCA) หมายถึง วงจรในการดำเนินงานที่มีลักษณะเป็นกระบวนการต่อเนื่อง ซึ่งประกอบด้วย

5.1 การวางแผน (Plan) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาร่วมกันวางแผน พร้อมกำหนดแนวทางการประเมินคุณภาพภายใน ในหัวข้อประเด็นพิจารณาของมาตรฐานการศึกษา สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายใน กำหนดเกณฑ์การประเมินผล วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิธีการวิเคราะห์ข้อมูลตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่รับผิดชอบ

5.2 การดำเนินงานตามแผน (Do) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาดำเนินการประเมินคุณภาพภายในโดยใช้เครื่องมือที่ได้ออกแบบไว้ในแต่ละประเด็นพิจารณาของมาตรฐานการศึกษา และบันทึกข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายในลงแพลตฟอร์มการบันทึกข้อมูลที่กำหนดไว้

5.3 การตรวจสอบผลการดำเนินงาน (Check) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษาดำเนินการติดตาม ตรวจสอบผลการประเมินคุณภาพภายในบนแพลตฟอร์มการบันทึกข้อมูลตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่รับผิดชอบ

5.4 การปรับปรุงพัฒนา (Act) เป็นขั้นที่บุคลากรในสถานศึกษานำข้อมูลผลการประเมินคุณภาพภายในตามตัวบ่งชี้ของมาตรฐานการศึกษาที่รับผิดชอบมาวิเคราะห์เพื่อรวบรวมข้อมูลไปใช้ในการเขียนสรุปรายงานผลการประเมิน (SAR)

สอดคล้องกับแนวความคิดการมีส่วนร่วม

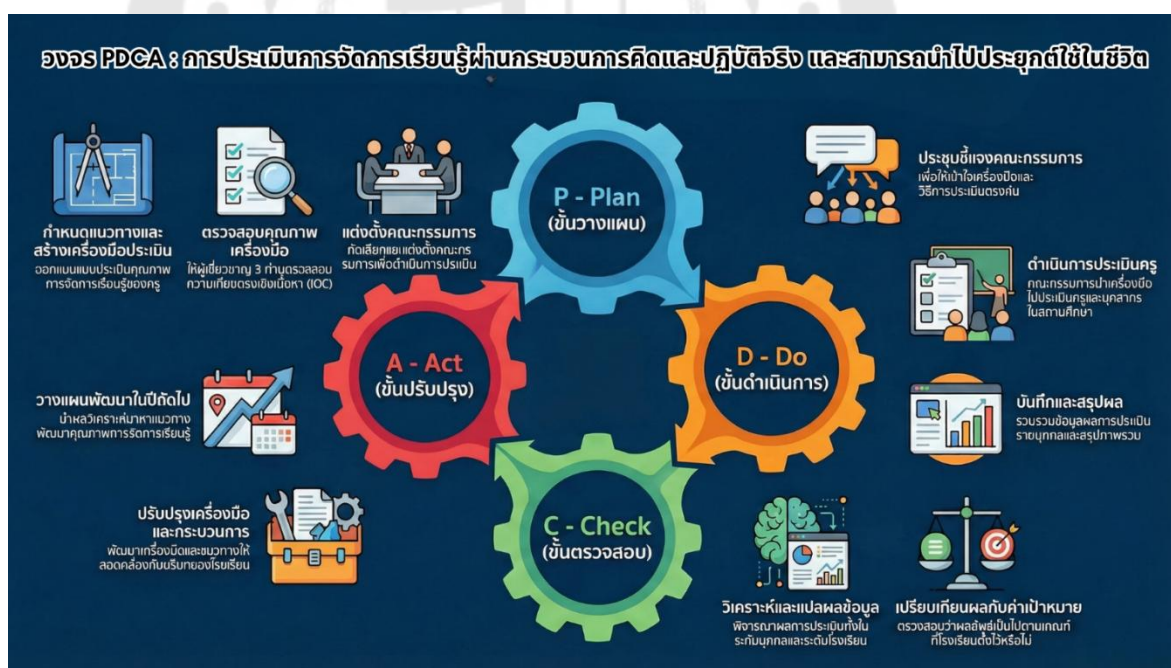
- ☒ 2. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making)
- ☒ 3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation)
- ☒ 3. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)
- ☒ 4. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits)

สอดคล้องกับทฤษฎีการประเมินเสริมพลัง

- ☒ 1. การกำหนดพันธกิจ (Mission)
- ☒ 2. การรวบรวมข้อมูล (Taking stock)
- ☒ 3. การวางแผนเพื่ออนาคต (Planning for the future)

ขั้นตอนการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

การจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและการปฏิบัติจริง เพื่อให้นักเรียน สร้างองค์ความรู้ และพัฒนาทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21

ภาพ ขั้นตอนการดำเนินการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา

การดำเนินงานการประเมินคุณภาพภายในของตัวบ่งชี้การเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ นำวงจร PDCA มาเป็นแนวทางการดำเนินงานตามขั้นตอนดังนี้

ขั้นการวางแผน (Plan)

1. ฝ่ายบริหารงานวิชาการกำหนดแนวทางในการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนตามมาตรฐานที่ 3 ตัวบ่งชี้ 3.1 ซึ่งมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการคิด การลงมือปฏิบัติจริง และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตของผู้เรียน (การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making), การกำหนดพันธกิจ (Mission))
2. ฝ่ายบริหารงานวิชาการศึกษากำหนดแบบประเมินตามแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องและเกณฑ์การประเมินผล (การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making))
3. ฝ่ายบริหารงานวิชาการสร้างแบบประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน โดยมุ่งเน้นการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการคิด การลงมือปฏิบัติจริง และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตของผู้เรียนและเกณฑ์การประเมินผล (การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making))
4. นำเครื่องมือไปหาคุณภาพความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของแบบการจัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิต โดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ประกอบไปด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา, หัวหน้าวิชาการ และหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อพิจารณาความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์ที่ต้องการวัด (Index of Item Objective Congruence: IOC) (การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation))
5. ฝ่ายบริหารงานวิชาการแต่งตั้งคณะกรรมการไปประเมินคุณภาพ (การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making))

ขั้นการดำเนินการตามแผน (Do)

1. ฝ่ายบริหารงานวิชาการประชุมคณะกรรมการประเมินเพื่อให้เข้าใจเครื่องมือที่ใช้ในการประเมิน และวิธีการประเมินคุณภาพ (การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation))
2. คณะกรรมการนำเครื่องมือประเมินไปประเมินครูและบุคลากรในสถานศึกษา (การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation), การรวบรวมข้อมูล (Taking stock))

3. คณะกรรมการประเมินบันทึกผลการประเมินรายบุคคลลงในแบบประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน (การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation), การรวบรวมข้อมูล (Taking stock))

4. คณะกรรมการสรุปผลการประเมินภาพรวมของโรงเรียนในระบบ (การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation), การรวบรวมข้อมูล (Taking stock))

ขั้นการตรวจสอบ (Check)

1. ฝ่ายบริหารงานวิชาการนำผลการประเมินมาวิเคราะห์และแปลผล (ระดับบุคคลและระดับโรงเรียน) (การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation), การรวบรวมข้อมูล (Taking stock))

2. ฝ่ายบริหารงานวิชาการนำผลการประเมินมาเทียบกับเกณฑ์ว่าเป็นไปตามค่าเป้าหมายที่โรงเรียนประกาศไว้หรือไม่ (การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation), การรวบรวมข้อมูล (Taking stock))

ขั้นการปรับปรุงพัฒนา (Act)

1. ฝ่ายบริหารงานวิชาการนำผลการประเมินคุณภาพภายในมาวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนในปีการศึกษาถัดไป (การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits), (การวางแผนเพื่ออนาคต (Planning for the future))

2. ฝ่ายบริหารงานวิชาการปรับปรุงเครื่องมือการประเมิน และแนวทางดำเนินงานให้สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษามากยิ่งขึ้น (การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ (Benefits), (การวางแผนเพื่ออนาคต (Planning for the future))

เครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายใน

แบบประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการคิด การลงมือปฏิบัติจริง และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตของผู้เรียน

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายใน

แบบประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม
กระบวนการคิด การลงมือปฏิบัติจริง และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตของผู้เรียน

ที่	ชื่อ – นามสกุล	รายการประเมิน			คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
		1	2	3	15	5	
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							

เกณฑ์การประเมินผล

ประเด็น	ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การประเมิน
1. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษา เน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้โดยผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริง	5	จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษา ด้วยกระบวนการที่หลากหลาย เน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง และเหมาะสมกับกลุ่มผู้เรียน
	4	จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษา ด้วยกระบวนการที่หลากหลาย เน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง
	3	จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษา ด้วยกระบวนการที่หลากหลาย
	2	จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษา
	1	ไม่ได้จัดการเรียนรู้ผ่านกระบวนการคิดและปฏิบัติจริงตามมาตรฐานการเรียนรู้ ตัวชี้วัดของหลักสูตรสถานศึกษา
2. มีแผนการจัดการเรียนรู้ที่สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมได้จริง มีรูปแบบการจัดการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับสาระวิชาและ ผู้เรียน	5	จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยการวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัด ออกแบบการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เหมาะสมกับสาระวิชาและ ผู้เรียน สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมได้จริง ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
	4	จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยการวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัด ออกแบบการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เหมาะสมกับสาระวิชาและ ผู้เรียน สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมได้จริง เกือบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้
	3	จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยการวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัด ออกแบบการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล เหมาะสมกับสาระวิชาและ ผู้เรียน สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมได้จริง บางกลุ่มสาระการเรียนรู้
	2	จัดทำแผนการจัดการเรียนรู้โดยการวิเคราะห์มาตรฐาน ตัวชี้วัด ออกแบบการจัดการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล
	1	ไม่มีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

รายการประเมิน	ระดับคุณภาพ	เกณฑ์การประเมิน
3. ผู้เรียนได้รับ การฝึกทักษะ แสดงออก แสดงความคิดเห็น สรุปองค์ความรู้ นำเสนอผลงาน และสามารถนำไป ประยุกต์ใช้ในชีวิตได้	5	ครูจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการฝึกทักษะ แสดงออก แสดงความคิดเห็น สรุปองค์ความรู้ นำเสนอผลงาน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ มีนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้ และมีการเผยแพร่
	4	ครูจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการฝึกทักษะ แสดงออก แสดงความคิดเห็น สรุปองค์ความรู้ นำเสนอผลงาน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้ มีนวัตกรรมในการจัดการเรียนรู้
	3	ครูจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการฝึกทักษะ แสดงออก แสดงความคิดเห็น สรุปองค์ความรู้ นำเสนอผลงาน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตได้
	2	ครูจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการฝึกทักษะ แสดงออก แสดงความคิดเห็น สรุปองค์ความรู้ นำเสนอผลงาน
	1	ครูไม่จัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการฝึกทักษะ แสดงออกความคิดเห็น สรุปองค์ความรู้ นำเสนอผลงาน

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ชี้แจงผู้ประเมินที่เกี่ยวข้องให้ทราบถึงวิธีการใช้เครื่องมือและวิธีการเก็บข้อมูลในการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน
2. คณะกรรมการดำเนินการประเมินและบันทึกผลการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน และนำผลมาพัฒนาผู้เรียนของครูผู้สอนลงในระบบ
3. ฝ่ายบริหารงานวิชาการตรวจสอบความถูกต้องของผลการประเมินอีกครั้ง ก่อนสรุปผลการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนและนำผลมาพัฒนาผู้เรียนของครูผู้สอน
5. ฝ่ายบริหารงานวิชาการจัดทำสรุปผลการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอนเพื่อเตรียมจัดทำรายงานผลการประเมิน (SAR)

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย, ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การวิเคราะห์ระดับบุคคล

ระดับ	คะแนนเฉลี่ย	ความหมาย
5 (ยอดเยี่ยม)	4.50 – 5.00	ครูจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญอย่างชัดเจน ผู้เรียนได้คิดและลงมือปฏิบัติจริงอย่างต่อเนื่อง สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริงได้อย่างเป็นรูปธรรม และหลากหลาย
4 (ดีเลิศ)	3.50 – 4.49	ครูจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดและการปฏิบัติจริงอย่างเหมาะสม ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ในชีวิตได้
3 (ดี)	2.50 – 3.49	ครูจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมการคิดและการปฏิบัติจริงในระดับพื้นฐาน ผู้เรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ได้บางส่วน
2 (ปานกลาง)	1.50 – 2.49	ครูจัดกิจกรรมที่เน้นการคิดหรือการปฏิบัติจริงในระดับจำกัด การนำไปใช้ในชีวิตยังไม่ชัดเจน
1 (กำลังพัฒนา)	0 – 1.49	ครูจัดการเรียนรู้เน้นการถ่ายทอดความรู้เป็นหลัก ขาดกระบวนการคิดและการปฏิบัติจริง ผู้เรียนไม่สามารถนำความรู้ไปใช้ได้

2.2 การวิเคราะห์ระดับโรงเรียน

นำค่าร้อยละของจำนวนครูผู้สอนที่อยู่ในระดับดีขึ้นไป เทียบกับเกณฑ์การประเมินระดับโรงเรียน ดังตาราง

ผลการประเมิน/ร้อยละ	ค่าคะแนนระดับคุณภาพ	ระดับคุณภาพ
80.00-100.00	5	ยอดเยี่ยม
70.00-79.99	4	ดีเลิศ
60.00-69.99	3	ดี
50.00-59.99	2	ปานกลาง
0.00-49.99	1	กำลังพัฒนา

ข้อเสนอแนะ

เพิ่มหัวข้อในการประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการคิด การลงมือปฏิบัติจริง และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตของผู้เรียนให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

ภาคผนวก

- ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายใน
- แบบประเมินผล
- ตัวอย่างแพลตฟอร์มการบันทึกข้อมูลส่วนกลาง

ตัวอย่างเครื่องมือที่ใช้ในการประเมินคุณภาพภายใน

แบบประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริม
กระบวนการคิด การลงมือปฏิบัติจริง และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตของผู้เรียน

ที่	ชื่อ – นามสกุล	รายการประเมิน			คะแนนรวม	คะแนนเฉลี่ย	ระดับคุณภาพ
		1	2	3	15	5	
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							
9							
10							
11							
12							
13							
14							
15							

ตัวอย่างแพลตฟอร์มการบันทึกข้อมูลส่วนกลาง

แบบประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการคิด การลงมือปฏิบัติจริง และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตของผู้เรียน

หน้าแรก

รายงานสรุป

จัดการข้อมูลครู

เสนอการประเมิน

กรองข้อมูล

ปีการศึกษา: 2568

ภาคเรียน: 1

ค้นหาข้อมูล

แบบประเมินคุณภาพการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน ด้านการจัดการเรียนรู้ที่ส่งเสริมกระบวนการคิด การลงมือปฏิบัติจริง และการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตของผู้เรียน

หน้าแรก

รายงานสรุป

จัดการข้อมูลครู

เสนอการประเมิน

รายงานสรุปผล

ปีการศึกษา: 2567

ภาคเรียน: 1

โหลดรายงาน

1
ยอดเยี่ยม

0
ดีเลิศ

0
ดี

0
ปานกลาง

0
กำลังพัฒนา

สรุปผลรายกลุ่มสาระ
คณิตศาสตร์
รายละเอียดรายบุคคล

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	พิมพ์ลดา สิ้นฐานาวา
วัน เดือน ปี เกิด	11 เมษายน 2533
สถานที่เกิด	จังหวัดจันทบุรี
วุฒิการศึกษา	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาการสอนคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา
ที่อยู่ปัจจุบัน	66/39 ม.6 ต.นาป่า อ.เมืองชลบุรี จ.ชลบุรี 20000

